GÖNÜLDEN
ESİNTİLER

NECDET ARDIÇ
İZ-TERZİ BABA

MUHTELİF SOHBET ARASI SOHBETLER

(KİTAP - 146-14)

İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
MUHTELİF SOBETLER
TASAVVUF SERİSİ (146-14)

GÖNÜLDEN ESİNTİLER

NECDET ARDIÇ
"İZ-TERZİ BABA"

MUHTELİF SOHBET ARASI SOHBETLER.

(KİTAP-146-14)

İRFAN SOFRASI

NECDET ARDIÇ

TASAVVUF SERİSİ

MUHTELİF SOHBET ARASI SOHBETLER.

(146-14)

NECDET ARDIÇ

TERZİ BABA

Adres

Büro: Ertuğrul Mahallesi Hüseyin

Pehlivan Caddesi No: 29/5

Servet Apt. 59 100

Tekirdağ

Ev: 100 yıl Mahallesi Uğur Mumcu Caddesi

Ata Kent Sitesi A Blok Kat 3, D. 13.

Tekirdağ

Tel: (0282) 408 93 84

(0533) 7743937

www.terzibaba13.com

terzibaba13@gmail.com

9. CD (09-Dur-Rabbın-Namazda-)

10.CD (10-Rabb-ı has-)

Önemli Not: 9. Sohbet ile aynı kayıt

11.CD (11-ibadetn-üç-hali-)

12.CD (12-kelime-i-tevhid-)

ÖN SÖZ

BİSMİLLÂHİRRHMANİRRAHÎM:

Muhterem okuyucularım her ne vesile ile elinize geçmiş olan bu ve devamı olan (30) kitap, uzun senelerden beri yapmaya çalıştığımız konulu sohbetlerimiz aralarında, verdiğimiz çay molalarında, ayrıca herhangi bir yerde sorulan sorular üzerine ve daha bir çok vesile ile her hangi bir seyir takib etmeden, bu konuşmaların kayda alınmış seslerinin sonradan yazıya dönüştürülmesi yoluyla oluşmuştur.

Gerçekten oldukça uzun bir çalışma süresinden sonra kayda alınan bu kitapların oluşumu adeta bir ekip çalışması ile meydana gelmiştir.

Kardeş ve evlâtlarımızdan hangisinin işleri ve durumu uygun ise kendilerine verdiğim ses kayıtlarını bilgisayarda dinleyerek kayda almışlardı. Bende bunları tarih sıraları itibari ile (30) bölüme bölüp bu kadar kitap meydana gelmiş oldu.

Bu kitapların sayfa ve yazı düzenleme ve kontrollarını yapıp okunacak hale getirdikten sonra kitaplarımızın arasında yerlerini almış oldular. Bunların içinde bazı mevzuların tekerrürü olabilir. Çünkü bu sohbetler değişik mahallerde ve değişik kimselere yapılmış olduğundan ve aynı mevzuun başka kimselere de aktarılması gerektiğinden, kitapların hepsini okuyanlar bazı tekraraları görebilirler.

Aslında bunlar tekrar değil eğitim gereği başkalarına da aktarılması gereken bilgilerdir. Ancak aynı mevzu değişik zamanlarda değişik mertebeleri itibari ile yine de aynı sohbet değildir, her sohbetin kendine ait özelliği olduğundan, yine onların hepsi ayrı sohbetlerdir.

Bu vesile ile ses kayıtlarını yazı kayıtlarına döndüren bütün kardeş ve evlâtlarımıza emekleri yönü ile teşekkür eder, Cenâb-ı Hakk'tan dünya ahret saadeti ve ilâh-i idrakler dilerim.

Sayın okuyucularımızın da azami istifade etmelerini niyaz ederim, Cenâb-ı Hakk idrak ve anlayışlarımızı arttırsın inşeallah. "İz-Terzi Baba" Necdet Ardıç Tekirdağ

01-11-cd-Soh-Ara-Kûr'ân

Bismillahirahmanirrahim.

Bugün 27.09.2003, cumartesi günü, nerdeyiz, Hatay'dayız. Süleyman Bey'lerin evindeyiz. Sohbetimize buradan devam ediyoruz. Aslında sohbet mevzuumuz Neml suresi idi fakat arada sorular var. Evvela sorularla başlayalım, vaktimiz kaldığı kadar yine Neml suresine kaldığımız yerden, 26. Ayetten devam ederiz. Buyurun.

Dinleyici: Efendim şimdiye kadar Hz. Kur'an'daki manalara tek yönden bakıyoruz. Şimdi sizlerin sayesinde bu manalara dört mertebeden bakmaya çalışıyoruz.

Dört mertebe olduğunun, en az farkında olduğunun.

Zihir Halimizin Hükmü ile İç Âlemimizin Hükmü (Kur'an Kerim'in Dört Manası bağlamında)

Evet, aslında be mesele, bu mevzu üzerinde her zaman durulması gereken meselelerden bir tanesi. Her birerlerimiz gerek dünya için olsun gerek ahiret için olsun bir işler yapmaktayız, yani hanımlar evde veya iş yerinde görevlerini sürdüyorken bir iş yapılıyorken, beyler çalışıyor, dükkânda mesleğinin icraatını yapmaya çalışıyor, bir şeyler üretiyor, yapıyoruz. Dünya için yaptığımız her şeyin nasıl neticesini alıyor isek, evvela soyulmaya başlayan o malzeme nihayet ateşe konuyor, ateşte kaynamaya bırakılıyor, kaynamada belirli olgunluğa pişme, kemaline geldikten sonra ateşi kapatıyoruz. Eğer daha fazla ateş vermiş olsak, yanıyor, yaptığımız bütün hizmet boşa gidiyor. Nasıl bunların bilincinde isek, yani dünya işlerini yapıyorken bilincinde isek, süpürge süpürüyoruz, bitti diyoruz, bu odayı süpürdük, öbür odayı süpürdük, ne kaldı geriye mutfak kaldı, yatak odası kaldı, oturma odası kaldı.

Onlar da tamam olunca süpürge işi bitti. Fişi çekiyoruz süpürgeyi koyuyoruz kenara. İşi bitti onun. Ve biz yaptığımız işin ne olduğunun şuurunda olduk, bilerek yaptık. Eğer o işi ihtimale bırakarak hayalde bırakarak o evimizin içini tam bilmemiş olsak, yani salonu süpürüyorum diye, kapı ağzını süpürsek biraz. Salonun derinliğini tam

bilemediğimiz, belki çok büyük bir salonumuz var ama içine girip dolaşamadığımızdan yaptığımız iş hayalde kalıyor. Yaptığımızı zannediyoruz ama kapı ağzına çıkıyoruz, süpürgenin ulaştığı yere. O zaman ne lazım geliyor, evin tamamını çok iyi bilmemiz lazım geliyor. Şimdi şu evin içerisini Süleyman'ın neml'ini koysak yani karınca'sını koysak, kaybolur gider, evin içinde ne yapacağını bilemez. Diyelim ki ona bu ev verildi, oturdu bu evde, ne yapacağını bilemez.

Anlatmak istediğim şu, belki basit misalle veriyorum. Ahiret ve dünya için nasıl bir bilincimiz varsa her yaptığımız işi bir program ve bilinç içerisinde. Ve yaptığımız işlerin bir sonraki aşamasını nasıl görüyorsak, yemek pişiriyoruz, yiyoruz, tüketiyoruz, hakkıyla olmuş oluyor. İşte bunun gibi, ahiret işlerini bilinçli yapmamız gerekiyor. Şu tespihi çekiyoruz, şu esmayı söylüyoruz. Bu esmanın sahası ne kadar, nereye ulaşıyor, nereye ulaştırıyor ya da nereye ulaştırması gerekiyor? İşte bunları bilemediğimiz zaman mevcut salonumuzun kapı ağzını temizlemek gibi, yani içeriye girip oraya hâkim hale gelmeden temizlediğimizi zannediyoruz. O kötü bir şey mi? Değil, yine iyi niyetle yapılan bir şey. Şimdi nasıl ki her birerlerimizin bir ceset, bir bedenlerimiz var. Yani etten, kemikten, kandan meydana gelen zahir elle tutulur, gözle görülür cesetlerimiz var.

Bu bizim cesetlerimiz, dış dediğimiz dış kısmımız. Fakat bu dış kısmımız belirli bir müddet sonra yere uzandığında hareketsiz halde kalmakta. Peki, bu daha evvel hareketi kendinden zannedilen beden nasıl oluyor da orada yatıyor? Bir bakıyorsunuz, kesiyor, parçalıyorsunuz, doktorlar yapıyorlar ya, araştırmak için, hiç bir şey söylemiyor, hiç itirazda bulunmuyor. Aman yapma etme. Ama yaşadığımız sürece bir iğne batırsalar feryadı koparıyoruz. Demek ki bizim bilmediğimiz, latif olan, görmediğimiz bir tarafımız var. İşte nasıl zahiri bedenimizin bir hükmü, sistemi varsa, şer'i kurallar içerisinde bir ahkâm, hüküm düzeni arsa, tıp düzeni varsa. Ne şekilde idare edilecekse o bir sistem içerisinde oluşturuluyorsa batın halimizin de yani iç dünyamızın da böyle bir sistemi vardır. İşte bu sistemi

tanımak zorundayız. Kendimizi daha iyi analiz edebilmek araştırabilmek ve kendimizden daha çok randıman alabilmek ve faydalanabilmek için.

Simdi biz iç dinamik olarak kendi gücümüzü bilemezsek bunu kullanamayız. Diyelim ki cebimizde, çantamızda ayrı bir gözde, gizli bir gözde yüzbinlerce milyonlarca dolar var. Ama geliyoruz 10 dolara muhtaç oluyoruz. O güç bizde var fakat başkasına muhtaç oluyoruz. Neden? Gizli kalmış, araştırılmamışız, kendi gerçek sermayemizi bilememişiz ve bunun fakrını çekiyoruz, fakirliğini yaşıyoruz. O zaman nasıl ki dünya için, dünyayı kazanmak için dünyada güzel yaşamak için elimizden ne gelirse yapıyoruz. Yapmazsak yaşayamıyoruz ayrıca. Anlatabiliyor muyum? Elbise ise en güzelini almaya çalışıyoruz, ayakkabı ise en rahatını en sağlıklısını, sağlığımız için. Kış geldiğinde bir kat daha giyiyoruz, gereği olduğu için. Yazın onu giyelim bakalım. Giyemeyiz. Gerekli de değil, bize zarar verir. Yani ısımızı arttırıyor. İşte bunun gibi. Fiziki gerçeklerimizi hakkıyla kullanmaya çalıştığımız gibi batıni, ruhani gerçeklerimizi de hakkıyla bilip anlayıp kullanmamız gerekiyor. İşte o zaman randıman almak imkânı olur. Bunu nereden öğreneceğiz? Dini faaliyetlerimizin sesi olan, kaynağı olan dinimizden öğreneceğiz.

Surette Kalan Dini Faaliyetler ve Allah'ı Âlemde Bulmak

İşte dinimiz, genelde, aslında, sadece fizik eğitimli bir sistem üzere, ağırlıklı olarak fizik eğitimli bir sistem olarak kaldığından, orada yoğunlaştığından, iç bünyeye, batın âleminde, ruh âlemine if'al edemiyoruz. İşte bizim eksikliğimiz burada. Çalışmalarımız, dini çalışmalarımız sadece suret ve şekil olarak kalıyor. Ve de cennet ve cehennem üzerine bina edilmiş bir din anlayışı oluyor. Allah'ın muhabbeti değil, marifetullah değil, Allah bilgisi değil, nefs bilgisi değil, yani kendini tanıma yolunda bir bilgi değil. Sadece yaptırımlar yolunda bir din müntesibi olarak faaliyetimizi sürdürüyoruz. Bundan da beklediğimiz tek şey, cennet ehli olmak. Böyle olunca da Cenab-ı Hak veriyor. Ey kulum sen cenneti istedin, buyur cennete geç diyor. Ama

ben yokum orada diyor. Gerçi Cenab-ı Hakk her tarafta mevcut, dünyada da mevcut ama bilemediğimizden, o çanta gözünde gizli olan değerler gibi bize gizlenmiş. Bütün âlemde gizlenmiş ama gizli değil aslında, açık. Bizim dışarıdaki kanaat ve inanışlarımız onun bize gizli olduğunu belirtiyor. Hâlbuki o gizli değil, ben açığım, her yerde ben varım diyor. Nereye bakarsan bak O'nun vechi orada.

Evveli O, ahiri O. Zahiri O, batını O. Bunu böyle söylediği halde, biz yine onu tenzih ederek Ya Rabbi sen her şeyden münezzehsin, zaman ve mekândan münezzehsin, ötelerdesin dediğimiz zaman biz kendi kendimize en büyük perdeyi koymuş oluyoruz. Zaman ve mekânın ötesinde olan, yani, bu âlemlerin ötesinde olan bir Allah'a ulaşmak kimin haddine, harcına. Mümkün değil. Adem (as)'dan başlayan kıyamet gününe kadar gelen bütün insanların, kafir mümin, bütün insanları temsilci olarak ömrümüzü Adem babamıza versek yüzer sene üzerinden. Onu füzeye koysak, mümkünü yok dünyayı geçemez, güneş sistemini geçemez. Bir kişiyi bütün imkânlarımızla Hakk'a yolladığımızda ve o Hakk'a ulaşamadığına göre diğer insanlar nasıl ulaşacak?

Çünkü sistem yanlış, mümkün değil. Bizim Allah'a ulaşmamız mümkün değil, ta ki Allah bize ulaşsın. İşte bu sistemi geliştirmek lazım. Cenabı Hakkı sadece madde ötesi, ötelerde, tenzihte, bir yerlerde değil, bu âlemde olduğunu idrak ederek, bu âlemde Rabbi bulmamız gerekmekte. Zaten işin sistemi o, kolayı da o. Ötelerdeki Allah'ı bulmak mümkün değil, bulan da olmamış zaten şimdiye kadar. Bulacak da yok. Ama işte bu bizim hayalimizdeki Allah, yani biz hayalimizde kurduğumuz bir Allah var, ötelerde. Biz onu kendi kendimize uzaklaştırıyoruz kendimizden.

Hâlbuki Cenab-ı Hak ben sizle beraberim diyor ve diyor ki "*ve hüve meaküm eynema küntüm*" Bundan daha açık bir müjde ve daha açık bir söz söylenebilir mi? "*O sizinle beraberdir, siz neredesiniz?*" diyor. Bak. "ve hüve meaküm" 'birlikte, sizinle', "eynema küntüm", 'siz nerelerdesiniz?' Biz tabi heva hevesimizdeyiz, nefsimizdeyiz. Hayallerdeyiz hep. Hayallerde var ettiğimiz kendi Rabbimizle baş başayız. Kişinin gönlüne sığan Rab da odur. Hani diyor ya, yere göğe

sığmadım kulumun gönlüne sığarım. Genel olarak kim Rabbını nasıl tahayyül ediyorsa herkesin Rabbı bir başka türlü.

Çünkü kendi üretiyor Rabbını. Ama Rabbül Erbab türlü türlü değil, o aslı üzere baki. Biz kendi Rablarımızı kalbimize sığdırıyoruz. Ama İnsan-ı Kamil, Rabbül Âlemin olan Allah'ı kalbine sığdırıyor. Hatta öyle diyorlar ki arş ve kürsi hepsi toplansa İnsan-ı Kâmil'in diğer bir isimle kâmil insanın kalbinin köşelerinden bir köşe de kalır. Daha o kadar gelse yine hepsini içine alır. Neden? Çünkü orada Allah'ın kendi kendini ihata etmesi, idrak etmesi vardır. O kalpte. Daha fazla dolaştırmayalım. Bir hadisi şerifte (sav) Efendimiz buyurdular ki: "Kuranın dört manası vardır. Hatta yedi manası hatta yetmiş manası hatta sonsuz manası vardır. Biz ne yapıyoruz? Bütün bunları bir kenara bırakarak, sadece zahir yönüyle ilgileniyoruz ve bunu tam kemal zannediyoruz.

Kur'an-ı Kerim'in Dört Manası (Zahiri, bâtıni, matlaı, haddi)

Diğerlerini bir taraf bırakarak ilk verdiği rakkama sayıya bakalım. Dört manası vardır. Zaten bu dört manayı idrak ettikten sonra diğer manalar bunun şubeleri. Biri zahiri vardır, biri batını vardır. Biri haddi, biri matlaı vardır. Doğuş yeri. İşte Kuranı Kerim'in ayetleri bu dört hakikati, dört mertebeyi, dört özelliği düşünerek yorumlamak gerekiyor. Biz ne yapıyoruz tefsirlerde. Sadece zahiri… Yani devam eden mevzua göre Süleyman (as) yola çıktı. Her sınıftan ordular içerisine asker aldı. Hüd hüd kuşu gitti. Neml vadisinden geçerken karıncalar şunu dedi. Tamam, bu kadar. Kuran-ı Kerim de bir mevzu varsa ve o mevzu bize anlatılıyorsa biz kendimizi o mevzunun içinde bulmamız gerekiyor.

Çünkü anlatan insan, anlatılan insan. İnsanı anlatıyor. Hangi peygamberin lisanından bir zuhur varsa, ilahi kelam ortaya çıkıyorsa o peygamberin mertebesi itibariyle o mevzu çıkıyor. Çünkü mertebeler sadece bir mertebe değil. Eğer mertebeler tek bir mertebe olsaydı Cenab-ı Hak kendi zuhurunu tekdüze bir sistem içerisinde ortaya koymuş

olsaydı Âdem (as) gelir her iş biterdi. Ademiyet mertebesi olarak bütün bilgi ilim bu surette bu düzeyde kalırdı. Ama Âdem'den sonra ne diyor, İdris diyor, Şit diyor, Nuh diyor. Her peygamberin gelişinde peygamberlerin lisanlarından başka bir ilerleme, yol, ufuk açıyor. İbrahim diyor.

Bakın hullet, halil diyor. Niye? Âdem safiyullah diyor. Sadece Âdem safiyullah mertebesi yetmiş olsaydı, hayata gelmek, o zaman diğer peygamberlere gerek kalmazdı. Ya da sadece Muhammed (sav) mertebesi olsaydı sadece yalnız başına bize o gelmiş olsaydı anlamamız mümkün olmazdı. Hakikati Muhammediye'yi, Peygamber Efendimiz'in mertebesini, halini bir anda anlamamız mümkün olmazdı. Şuna benzer. Okuma yazma bilmeyen çocuğun üniversite dersine sokmak gibi olur. Evvela Âdem (as) ile ilkokul sonra onun okulları sınıfları devam ederken İbrahim (as) ile orta okul, Musa (as) lise, İsa (as) ile üniversite, Hz. Resulullah Efendimiz'le ihtisas yani bunların hepsi yeniden genel olarak eğitilmesinden başka bir şey değildir bu âlemler.

O zaman zahirde anladığımız manada tırnağımız arasını kurutup, şu gece tırnağını kes. Ayağını böyle yıka. Dirseğinden dört parmak yukardan yıkarsan sevap alırsın. Abdestliyken abdest alırsan nurul ala nur olur bunlar zaten yapılacaktır. Dinin bu kadarı tefekkür yönünden yetersiz olur. Çünkü bunlar yani şer'i, zahiri manada dinin hukukudur, ancak bir ömür boyu sadece bu sahayı kullandığımız zaman bizim yerimiz orası olur. Âdem'i isim olarak biliyoruz. Nuh, İbrahim, Musa, İsa hatta Muhammed (sav), bunları sadece isim olarak biliyoruz. Bunların ifade ettiği değerler nedir, bunlardan haberimiz olmuyor. Çünkü fıkıh ilimi bunları öğretmiyor. Yeri de değil zaten, öğretmesin demek değildir. İşte biz dünyada genel İslami topluluklar olarak daha ağırlıklı olarak, sayı olarak âlimler olarak fıkıh ilmini din ilminin kendisi olarak kabullenmişiz.

Fıkıh ilmini öğrenen kişinin dinde salaha ulaştığını zannediyoruz. Hâlbuki zahiri din sadece o onun kabuğudur. Din ilmi gönül ilmidir, ruh ilmidir. (sav) Efendimiz bunun kemalini ortaya getirmiştir. Eğer Hazreti Resulullah sadece namazın bize rükünlerini bildirmişse, fiziki manada, ayakta

duracaksın, rükuya, secdeye. Haccın rükünleri şunlardır, belirli parası olan gitti hacca, hacı oldu, namazı kıldı, zahiri zekâtı verdi, kâmil müslüman oldu. Ama sor, sen kimsin? Elhamdülillah Allah var, ben aciz kulunum.

Yahu kardeşim, Cenab-ı Hak âdem ismiyle evvela muhteşem bir akıl ve zekâ vermiş. Dini de senin aklına göndermiş, bedenine değil. Din bedene gelse ne anlar, din akla gelmiş. Ve aklı olmayanın dini de yoktur. Biliyorsunuz. Bedenen gelişmiş bir insan olsun aklı yerinde olmasın o mükellef değildir. Namaz kılmasına oruç tutmasına gerek yoktur. O halde bizim yapmamız gereken şey, dinimizin tefekkür yönünü geliştirmek, sadece fiziki yönünü tekrarlamak değildir. Orası eksik mi değil, orası yerli yerince. O olmadan zahiri olmadan batını hiç olmaz. Bazıları diyorlar ki biz batınını yapıyoruz zahirine ihtiyacımız yok, anladık işi. İlkokula mı döneceğiz tekrar. Ama dedikleri çok yanlış bir yoldur. Hz Resulallah (sav) nasıl tatbik etmişse, bırakmış mı namazını bir gün, şu veya bu şekilde? Bırakmamış, zaruri hallerde bile bırakmamışlar.

Zaman gelmiş, kaza etmiş, çok az da olsa. Bütün bunlar bize kolaylık için. Eğer Efendimiz hiç kaza yapmamış olsa idi bize de o hükmün yolu açılmazdı, ağırlık gelirdi. Bize kolaylık olsun diye bazı zamanlar kaza yapmış. Geneline baktığımız zaman Ehlullahın hayat hikâyelerini, Peygamber hazaratının hayat hikâyelerini okuduğumuz zaman, gerçek anlamda tefekkür yani şuurlanmaya bilinçlenmeye başladığımız zaman ne yapıyoruz? Araştırmaya başlıyoruz. Çünkü yaptığımız o bütün fiiller, oruç tut senelerce, ne geçti elimize? Tamam, sevap kazandık, o ayrı, o ahirete dönük. Bugün ne geçti elimize? Bugün nereye ulaştık? Şuur olarak ne açılım yaptık? Namaz kıldık, namazın bin bir türlü hikmetleri var içinde, neyi anladık.

Tamam, görevimizi yerine getirdik, maşallah, Allah kabul etsin, hepimizin. Yerme babında söylemiyorum. Bunların hepsi olacak. Ama işte bu kadar değil. Eğer sadece namaz kılıp suri olarak oruç tutmakla bu iş olsaydı bütün ehli İslam miraç ehli olurdu, Ehlullah olurdu, Hak ehli olurdu. Fiziki faaliyetler yeterli olsaydı. Her birerlerimiz Ehlullah, Hak ehli

olurduk Her birerlerimiz veli, veliye olurduk. Ama bakıyoruz ki halimize, kendimizi tanımıyoruz. Rabbimizi nerden tanıyacağız? İşte bu düşüncelerle ne yapıyoruz? Genel olarak bir çıkış bulamadığımız için böyle küçük, küçük gruplarla kendi kendimize, kendilerimizi yetiştirmeye çalışıyoruz, araştırma yapmakla. Çünkü zahiri sistem buna yeterli değil. Resmi sistem diyelim, kurumlar diyelim buna yeterli değil. Zaten resmi kurumların görevi de değil.

O sadece İslam'ın şartlarını, zahirini öğretir, görevi o. Hâlbuki bundan sonrası kişilerin kendi araştırmalarına kendi özel gayretlerine kalıyor. Umumi eğitim alınıyor okullarda, resmi kuruluşlarda. Bundan sonraki kişilerin kendi araştırmalarına kendi gayretlerine kalıyor. Tabii ki araştırma, gayret, koşuşturma olacak. Hiçbir şey ucuz değil basit değil. İslam'ın Kur'an-ı Kerim'in o dört mertebesinden bir tanesi evvela o işin zahirini öğrenmek. Onun için Kuran mealini okumak her birerlerimiz için çok gerekli. En azından Süleyman'ın (as) hayatı nasıl bir seyir içerisinde geçmiş? Onun dışını öğrendikten sonra içine girmek mümkün.

Bir binanın dışını öğrenmeden, adresini öğrenmeden, kapısını bilmeden nasıl girilecek? Şu mahallede bin bir türlü bina var. Bir dostumuz da burada oturuyor diyelim, Süleyman Bey. Ama adresini araştırmadıktan sonra iki ay üç ay, beş ay kapı, kapı dolaşacaksınız da ancak rastgele Süleyman Bey'in evi burasıymış diye gireceksiniz. Çok zayıf bir ihtimal. Hele mahallesini bilmeyip de İzmir'de Süleyman Bey var, Ahmet Bey, Mehmet Bey var. Hani ne demiş? Sarı çizmeli Mehmet Ağa. Binlerce sarı çizmeli Mehmet ağa var. Hangisi? Modaymış o zaman sarı çizme! Evvela bunun dışını öğreneceğiz. Biraz fıkıh ilmi öğreneceğiz, ihtiyacımız olduğu kadar, namazı bozan şeyler, abdesti bozan şeyler.

Ama burada kalırsak bizim dinimiz o kadar olmakta. O da yeterli mi? Değil yeterli. Kişilere göre hiç birşey yapmamaktansa onları takliden dahi yapmak büyük kazançtır. İyi ama taklit değil tahkik olarak yapmak daha büyük bir kazanç. Bu işin zahiri. Ve genelde kullanılan din, Efendimizin belirttiği dört mertebeden sadece birincisinin tatbik edildiği. Hatta onun da birçok rivayetlere dayanarak,

işte birçok içerisinde falan imam böyle dedi, filan imam böyle dedi. O kişinin kafasında aynı fiil hakkında başka bir tatbikat oluşuyor, diğer kişinin kafasında başka bir tatbikat oluşuyor. Ayrıca buradan da çelişki oluyor. Hiç biri birinin yerine geçmiyor. Bazı böyle televizyonlarda da hızlı gibi görünen siyasi karışıklığı olmayanlar da çıkıyor. Bir sürü karmakarışık şeyler söylüyorlar. Saf, garip vatandaşımız, bizler ne yapacağımızı şaşırıyoruz? Allah selamet versin, cümlemize. Şimdi onları eleştirmek değil kastımız. Bazı şeyleri ortaya çıkarmak gerekiyor.

İkincisi batını. Haa işte o zaman yolculuk başlıyor. Nerede başlıyor? Tefekkür yolculuğu başlıyor o zaman. Zahirde tefekkür diye bir şey yok, zahirde fiili yaptırım var sadece. Tefekkür ne oluyor? İşte elhamı ezberleyeyim, sure ezberleyeyim, namazın rükünlerini ezberleyeyim. Ama bu tefekkür değil bu ezber. Tefekkür yaptığım şeyin üzerinde fikir yürütmek, neden niçin niye nasıl diye tefekkür yürütmek. Ve yaptığımız tatbikatın her gün biraz daha ilerisine daha geliştirerek gitmek üzere düşündüğümüz şeydir tefekkür. Yoksa sıradan düşündüğümüz şeyler, buradan eve gideceğim, adres arayacağım, çarşıya gideceğim, buradan şunu alacağım, bunu alacağım, yemeklik alacağım. Bunlar tefekkür değil, düşünce ama tefekkür değildir.

Tefekkür yeni bir açılım, yeni bir yol, bir yenilik üzere beynin faaliyette olması. İşte ikincisi de batını. Batın dediğimizde biz sanki onu yokluk gibi gayb gibi anlıyoruz. Yoksa batın gayb değil. "Elif Lam Mim. Zalikelkitabü laraybefih hudenlilmüttakin. Ellezine yuminune bilgaybi…" 'Gayba inanırlar o müminler.' Zannediyoruz ki göremediğimiz bir gayb var, müşahede edemediğimiz elle tutamadığımız bir gayb var, o gayba iman ederler. Yani görmedikleri halde iman ederler. Zahir manası bu, şeriat manası bu. Ama hakiki manası sadece o kadar değil? Nedir peki bâtın manası? Her birerlerimizde mevcut olan bir aklımız var. Gördük mü şimdiye kadar aklımızı, kim aklını gördü şimdiye kadar? Göremedi. Ruhumuz var. İçimizden biri gördü mü ruhumuzu? Göremez çünkü mümkün değil.

Ama var. Bunun gibi latif taraflarımız var. Koku alıyoruz, kokuyu. Gören var mı kokunun rengini, şeklini? Yok, latif. Ki bu dünyada hava içinde mevcut. Havayla bize geliyor, havanın varlığını da hissediyoruz ama göremiyoruz. Bunun gibi içimizde var olan dinamiklerin var olan hakikatlerin varlığını şuurumuzla idrak ediyoruz. Var diyoruz ama göremiyoruz. Kendimizde bunun böyle olduğunu idrak ettikten sonra nasıl ki bizim bir ruhumuz, bir aklımız, fikrimiz, düşüncemiz, iç bünyemiz var, bu dünya dediğimiz diğer âlem dediğimiz bütün varlıkların da kendine ait bir şuurları var, bir ruhu var, bir akılları var. Her varlığın. Kendinin iç bünyede bir gerçeği var.

O iç bünyedeki gerçek olmazsa dış bünyedeki varlık olmaz. Çünkü varlık sebebi bunun içindeki ruhu. Mertebesi itibariyle aldığı isim. Bunun aldığı isim maden. Madeni ruh var içerisinde. Nebatlarda nebati ruh, hayvanlarda hayvani ruh, insanlarda insani ruh var. Ama ruhsuz bir şey yok. Yoksa yok zaten. Varsa ruhu var, ruhuyla ayakta. Bir gün bir kervan yola çıkmış. Yüz tane develi bir kervan. Hepsinin yükleri var. Kısaca Mesnevi Şerif tercümesinde, Ankaravi tercümesinde yazmakta. Derken bir yolun ortasında devenin bir tanesi çöküyor, yani ölüyor ve yere düşüyor. O anda kervan sahibine haber veriyorlar. Kervan sahibi geliyor, oturuyor devenin başına dizlerini vurup dövünmeye, ağlamaya başlıyor.

Vah vah vah, hıçkıra hıçkıra. Fazla bir feryad eder gibi oluyor. Etraftan da dedikodu etmeye başlıyorlar. Yahu diyorlar, bu ne nekes adam, fiilsiz adam gibi. Yüz tane devesi var, bir tanesi öldü, geriye 99 devesi var. Neredeyse kendini harab edecek bir deve için diye dedikodular başlıyor. Bu da onun kulağına gidiyor. O dedikodu edenleri çağırıyor, gelin bakalım. Ben niye ağlıyorum biliyor musunuz? Ee niye, deve öldü de onun için. Yok diyor ona ağlamıyorum. Şimdi ben düşünüyorum ki bu deve, 500 okka deve, 500 okka da yük var üzerinde. Bu yükü deve mi çekiyordu yoksa yük mü deveyi çekiyordu? Deve yükü çekiyorsa deve burada, niçin şimdi çekmiyor. Yük çekiyorsa yük de burada, yük niye deveyi çekemiyor? Ben buna ağlıyorum.

Demek ki deveyi de çeken bir deve varmış. Deveyi de o güç çekiyor. Deve çekiyorsa deve burada işte. Demek ki deveyi de yükü de çeken bir başka deve var bir başka varlık var. Ben onu düşünmeye çalışıyorum, onun için ağlıyorum, vah halimize vah, bu deve kadar olamadık diyorum. Bu kadar tefekkür edemedik. Ona ağlıyorum yoksa devenin ölmesine değil. İşte her bir insan yere uzandığı zaman, o insan kendi kendini çekiyorsa insan orda. Niye kalkmıyor, hadi kaldır. Vinçle kaldır. Kalkmaz ki. Kalkar pat diye yere düşer. Demek ki bizde anladığımız ya da gafletten ilgilenemediğimiz, ilgilenmediğimiz bir batın gücümüz, gerçeğimiz var, batın bir gerçeğimiz var. Bizdeki bu batın gerçeği idrak ettiğimiz zaman "yü'minune'bilgaybi", "yu'minunelgaybi" dese o zaman ayrı. "bilgaybi" yani kişinin kendindeki gaybi ile birlikte genel gabya iman eder. Neden, çünkü. Evvelâ kendindeki gaybı hükmünde olan kuvvalarının ne kadar açık faaliyette olduğunu idrak etmiş olduğundan bu yönü itibarile ve şuhudi olarak gayb ismi ile ifade edilen alemin gerçeğini idrak etmiş olur. Bu ise mutlak gayb değil izafi/isimlendirilmiş bir gayb'dır.

Ruhun Beslenmesinin İki Yönü: Zikir ve Tefekkür

Şeriatta İmam, Tarikatta Şeyh, Hakikatte Arif ve Marifette Arif-i Billah

Her şey bir bakıma öyle. Kendimizden yola çıkarak, kendimizden misaller alarak bütün âlemi tanımamız daha kolay olacaktır. Evvela kendimize dönmeye çalışacağız ki bu benlik şuurunu elde etmemiz gerekiyor. Benim bir cesedim var, suret olarak. Dokunuyorum acıyor, bir varlık var hissediyorum. Bu ruh bedenden çıktıktan sonra hiçbir şey hissetmiyorum. Kesiyorlar, parçalıyorlar, ne bağırıyorum, ne çağırıyorum. Demek ki benim bir de özüm var, içim var, batın tarafım var. Nasıl dışımızı tertemiz yapmaya çalıştığımız gibi bütün ihtiyaçlarını yerine getirmeye çalıştığımız gibi her gün belli süreler içinde beslediğimiz ve uyuttuğumuz gibi ruhumuzun da beslenmeye ihtiyacı var. Ruhumuzun beslenmesinin iki yönü var: Birisi zikir, birisi tefekkür. İlim yani, tefekkür. İşte zahir dinin veremediği saha burasıdır. Veremez çünkü sahası değil. Onun yeri değil

ama dinin içinde. Yani dinin içinde olan dört mertebede ilim yolu vardır. Bunun birisi imamlar, okulda hocalar, zahiri ilimleri verenler, diğeri şeyh efendiler, diğeri arifler denilen diğeri de arif-i billâhlar denilen kimselerdir. İşte bu dört eğitimi bilmemiz gerekiyor. Nerede hangisi geçerli diye. Şimdi genelde bu imamların elinde yapılan bir eğitim ki başlangıçta o lazımdır. İmamlar da genelde suri olan bir eğitim verebiliyorlar çünkü sahası orasıdır. Kur'an-ı Kerim'i lâfzen elifbasını öğretiyorlar, okumasını öğretiyorlar ki bunlar olmadan bir şey olmaz bu temeldir.

Biz bunları öğrendikten sonra biraz da yüzünden okumayı öğrendikten sonra, bir iki de namaz kılmayı öğrendikten sonra ne yapıyoruz? Dinimiz elhamdülillah tamam oldu diye artık bunun tekrarını yapıyoruz, bir ömür boyu. Tekrar yapıyoruz, yenilenme değil. Ama Efendimiz ne diyor, beşikten mezara kadar eğitim yapın, beşikten mezara kadar talim edin. Geliştirin kendinizi. O diyor da biz onu tatbik etmiyoruz. Yaptığımız fiilleri eğitim zannediyoruz. Bu eğitim değil tatbikattır. Tatbikatın da devam edegelen hali. Yeni olan bir tatbikat değildir. Ne diyor Efendimiz? İki günü bir olan ziyandadır. Ne kadar açık, Her şey açık da biz tefekkür yönümüzü geliştirmediğimiz için bu açık olan şeyleri ortada olan şeyleri nefsimiz bize kapalı olarak göstertiyor ya da ilgilendirtmiyor, ilgi sahamızın dışında bırakıyor.

Ne kadar uzun giyersek o kadar ittika edeceğiz, ne kadar başımızı uzun örtersek o kadar ittika edeceğiz. Bunları ilerleme zannediyoruz. Tabii bunlar da var dinimiz içinde. Bunlar da var ama, burada kalınma diye bir kayıt yoktur. Bunları yapacağız. O da tabi görüntü. O da kişinin gönlüne kalmış bir şey aslında, biraz da psikolojik. Kapanabilen kapanıyor, kapanamayan da belirli bir şekilde kapanmaya çalışıyor. Bunlar mutlak olarak bir araç değil hakka götürücü mutlak öğeler, şekiller, varlıklar değildir. Hakka götürecek tek şekil ki şekil de denmez tek sistem, tefekkür sistemidir.

Çünkü Cenab-ı Hakk, madde bir varlık değil ki. Aslında zuhurları itibariyle maddiliği de vardır. Ama bu ancak madde de olsa latif de ruh da olsa fikirle, idrakle, akılla

anlaşılabilecek bir iştir. Yani rububiyet mertebesi, Allahlık mertebesi, ilahlık mertebesi, insanlık mertebesi. İşte birinci zahir sistemdeki eğiticiler imam efendiler. Abdesti şöyle alırlar, namazı böyle, namazı sünnetleri bunlar, farzları bunlar. İlmihal kitaplarını yazanlar onlar. Ne kadar büyük dini manada kitap yazılırsa yazılsın çerçevesi budur. Bunun dışına çıkamaz, yükselemez, yüzeyde kalır. Ama bu mertebe gereklidir. Bunsuz olmaz.

Binanın temeli olmadan üstüne kat çıkılır mı? Çıkılmaz. Şimdi bunları yaptıktan sonra birçok kişiler, yani büyük bir kalabalık bunun yeterliliğinde duruyorlar ve kalıyorlar. Efendim diyor, 'Efendimiz bize başka bir şey demedi ki. Beş şartım var.' Arabi'nin birisi gelmiş demiş ki 'Ya Resulallah! Ben ne yaparsam cennete girerim? Bunu bunu yap. Cennete girer miyim? Girerim. Vallah diyor ne bir aşağı ne bir fazla. Hiçbir şey yapmam başka.' Arabiye o yeterdi zaten. Cennet ehli cennete gidecek ve yeşillikler altında oturacak. Bundan sonra o kalabalık kütlenin içerisinde bazı kimseler bunun dünya olarak yetersiz olduğunu anlıyorlar araştırmalara başlıyorlar. O zaman karşılarına tarikatlar çıkıyor. Vaktiyle çok güzel faaliyet gösteren bu sistemler zaman içerisinde şartlanmalar içerisine girmişler ve miraç hususiyetlerini kaybetmişler, birçokları tabii, istisnalar vardır.

Her zaman olduğu gibi. Namaz kılmışlar ama helezon şeklinde yükselerek değil, tavaf etmişler ama aynı şekilde. Ne yapmışlar şeriat mertebesinin üstünde? Biraz duygusallık ortaya gelmiş, biraz muhabbet gelmiş, şeyh muhabbeti gelmiş. Aslında orda o da en büyük perde olmuş. O da ayrı izah ve araştırma konusu. Bu şekilde biraz daha muhabbet oluşmuş. Zikir yapmışlar, sema edilmiş, dönülmüş, hep birlikte çaylar kahveler içilmiş güzel vakit geçirilmiş. Şeriat mertebesinde ne yapıyor? Camide namazı kılıyor, dağılıyor herkes. Ne zikir var, ne ilahi var, ne bir şey var, ne ruha yardımcı bir şey var. Yok.

Bunu da tekkeler dergâhlar diye, kişiler, sivil eğitim olarak kendi kendilerine halk oluşturmuş, bir ihtiyaçtan. Nihayet onların arasından, o tarikat hali de yetmeyen kimseler daha da araştırma yapmaya başlamışlar bu sefer

hakikat mertebesi diye bir mertebenin varlığını anlamışlar. Efendim, Hz Peygamber zamanında var mıydı bunlar? Tabii vardı, olmazsa sonradan zuhura gelir miydi? Sonradan ortaya çıkar mı? Ama o zaman? O zaman isimleri yoktu, isimlere gerek yoktu. Çünkü sahabe-i kiram, tabiin, tebe-i tabiin bunların hepsini birlikte yaşıyordu. Yaşanan bir şeydi. Bunları ayrı, ayrı ayırmaya gerek yoktu.

Ne zaman ki, İslam genişlemeye başladı, zenginlemeye başladı, müslümanlara gaflet basmaya başladı, bunların hepsi surette kalır hale geldi. Ondan sonra yeryüzünde sanki o devrede 8., 9. 10., 12., asırlarda yeryüzü öyle bir gönül, münbit toprağı oldu ki Evliyaullah fışkırdı dünyanın her tarafında. Neden? İslamiyeti tekrar canlandırmak, yeni hale yeni bir atılıma geçirebilmek için. O zaman bu işler sistemleştirildi, kişiler daha kolay anlasın diye. Şeriat, tarikat, hakikat, marifet diye. Efendimiz bunları zaten daha baştan söyledi. "eşşeriatü akvali" diye "ettarikatü ef'ali" elmarifetü etvari/tavırlarım, "elhakikatü" esrari/sırlarım" diye. Ayrıca bunlar, "şeriat, tarikat, Hakikat ve Marifet" sıralaması ilde kullanılmaktadır. Daha o zamanlar bunları anlattı.

Ama ayrıştırılmasına gerek yoktu. Çünkü bir mümin hakikatiyle bunları yaşıyordu sahabe-i ikramdan tevarüs ederek. Daha sonra bunlar sadece surette yapılır hale geldi, tefekkür yönü azaldı. Tekrar bunlar ihya edildi bu şekilde. Şeriat mertebesinde imamlar, tarikat mertebesinde şeyh efendiler, hakikat mertebesinde arifler, marifet mertebesin de arif-i billâhlar görev yapmakta. Şimdi şeyh efendilere biraz fazla yük yüklüyoruz, biraz yersiz. Onlara haksızlık ederek çok yükseltiyoruz. Efendim benim şeyhim elhamdülillah Gavsül Azam'dır, eh mübarek olsun. Benim şeyhim Gavsül Aktab'dır, Kütbül Aktab'dır, benim şeyhim Kütbül İrşad'dır. Birisi çıkmış yola diyor benim şeyhim, irşad kutbudur, irşada çıktı. Ne söyledi? Namazı şöyle kılın, iman edin, böyle yapın.

Maşallah. Onu imamlar da yapıyor kardeşim. O irşadı imamlar da yapıyor. Senin Kutbül İrşad, irşadın kutbu olduğunu nerden anlayacağız? Söyledin mi bana, Hakk'dan

bir sır getirdin mi? Yeni bir şey getirdin mi? Tabi herkesin hali kendine, ben eleştiri için söylemiyorum. Bilgimiz olsun diye genelde söylüyorum. Hani derler ya şeyh uçmaz dervişler uçurur. Biraz da iyi niyetle ben şeyhimi rüyada gördüm geçen akşam şöyleydi. Ben şeyhimi rüyada gördüm bu akşam. Diğeri kalırmı geriye, benim ki daha böyleydi. İki misli gördü. O bir parça nur gördü, sen bütün oda nur içinde kaldı gördün. Bunlar tabi güzel şeyler ama biraz da iyi niyet ve zandan oluşan hallerdir. Gerçekleri de vardır tabii içerisinde ama o kadar değildir.

02-Kûr'ân-ın-dört-mertebesi-

Tarikat Mertebesinin Düşebileceği Zaaflar

Tarikat düzeyindeki yaşam, bakın eski Mevlevi tekkelerinde diğer tekkelerde o kadar büyük güzellikler vardı ki. Hem dini musiki hem zahiri musiki. Bakıyoruz Türk sanat musikisine hepsi Mevlevi kaynaklı, tekke dergâh kaynaklı. Nerde iftihar edeceğimiz kimse var oralardan çıkmış, oralardan yetişmiş. Çünkü onlar profesyonelce yapıyorlardı bu işi. Hakikatleri üzere yapıyorlardı her şeyi. Bir Mevlevi dedesi olabilmek için bin bir gün çile çekiyorlardı, üç sene aşağı yukarı. Bir hücrede kalıyorlar, o eğitimi yapıyorlar, nefis, iç temizlenme eğitimini yapıyorlar ondan sonra dede unvanını alıyorlar. Tabii oradaki eğitimler zaman içerisinde azaldığından veya orduyu generalin eğitmesi gerektiğinden, sonra binbaşılara, sonra yüzbaşılara sonra teğmenlere kaldı… Yalnız onların yerine sağlıklı olanların kurulması gerekiyordu, İşte yapılamayan iş oydu.

Onun için hepimizin hali meydanda. Neyse, yaptığımız eleştiri olmasın. Onun üzerine şeyh efendilerin yaptığı şey o, şeyhlik görevi. "Haleka," zikir halkalarını idare etmek, meclisleri idare etmek. Bir de menkıbe sohbetleri yapmak. İşte benim şeyhim buydu, hayatımda böyle, böyle kerametler gösterdi. Bunları anlatarak dervişleri, çevreden gelen muhipleri belli bir zinde halinde tutabilmek, devamlılıklarını sağlamak. Bunların içinde de bu hal yetmeyenler tekrar araştırmaya başlıyor. Ya da başlanması gerekiyor. İşte esas orada inkılap gerekmekte. Şeriat,

tarikat, hakikat, marifet mertebeleri dedik. Şeriatla tarikat birbirinin devamı, bu bir grup. Hakikatle marifet de birbirinin devamı, bu da bir grup. Yani dört mertebe iki grup. Ancak tarikattan hakikate geçerken inkılap gerekiyor.

Neden? Çünkü şeriat mertebesi ile tarikat mertebesinin anlayışı tenzih üzerine kurulduğundan ikisi aynı idraktedir, düşüncededir. Yalnız arasındaki fark tarikat mertebesinde muhabbetin artmasıdır, zikrin artmasıdır. Biraz da geçmiş peygamberlerin, velilerin menkıbelerini anlatmaktır, zikir yapmaktır. Zikrin sayısında fazlalık oluyor. Burası aslında çok fazla abartılmış bir yerdir bir bakıma. Neden? Çünkü hakikat mertebesine intikal ettiremediği için o gücünü burada abartılarla devam ettirmeye çalışıyor. Mesela bir yolun müntesibi gelmiş ziyaretimize, eksik olmasın, Tekirdağ'ında. Çokları var da misal veriyorum.

Boynu bükülmüş garibin, piri fani bembeyaz böyle, nur yüzlü. İşte konuşuyoruz. Ne yapıyorsun kardeşim? Sormam kimseye de bakıyorsun samimi olarak gelmiş, belki faydalı olunabilir gibi. Ne yapıyorsun? Esma çekiyorum? Ne? İsm-i Celal çekiyorum. Ne kadar? 90.000 tane efendim. Ne zaman, ayda mı senede mi? Günde efendim. Eee? Ben daha olmadım, 120.000'e kadar çıkanlar var ben o mertebeye daha gelemedim. Süleyman Çelebi diğer taraftan ne diyor? "Bir kez Allah dese şevk ile lisan, Dökülür tüm günah mislü hazan." Hey Allah. Nasıl çözüm yapıyor burada. 90.000 tane ism-i Celal çek diğer taraftan diğeri bir tane çek yeter diyor. Ama hakkıyla çek. 90.000 tane hakkıyla çekilen ism-i Celal ortada insanın tozunu bırakmaz. Sen varsan ortada, bu nasıl ism-i Celal çekmek? Eleştiri için değil misal için söylüyorum. Çokluk değil, çok adet yapmak değil iş. Eskiler derler ya 'kem', kaç değil, 'keyfe', işin nasıl olduğudur. Çok olduğu değil nasıl olduğu. Çok olup da hiçbir işe yaramayan bir çuval dolusu bir şey olmaktansa az olup da tek tanesi olsun, işe yarayan hali olsun.

Peki, kaç senedir devam ediyorsun? 25 senedir devam ediyoruz elhamdülillah. Peki, 25 sene bu yolda gittin geldin yolun neresindesin? Bilmiyorum efendim, şeyhim bilir. Hey Allah. Alacaksın tokmağı eline, yani kafasına kafasına

vurasın. Be mübarek bu kadar gaflet diyelim olur mu? Söz bulamıyorum. Hissizlik, duygusuzluk, bu kadar kendinden geçme hali olur mu? 25 sene bir insan bir yol üstünden geldiyse o yolu tanımamak değil, kaldırım taşlarının her bir tanesini ezberler. Şuradaki şu kadar şuradaki şu kadar. Şurada yeşil var kırmızı var. Şurada asfalt var şurada kaldırım taşı var diye: Ezberler 25 sene gidip geldiği yeri. Anlatmak istediğim bu.

Orda ne oluyor? Zikir, zikir, zikir. Tefekkür diye bir şey kalmıyor. Sayı yapayım yapayım, tek gaye rakam. Sayısal loto toto gibi. Şurayı tuttursam burayı tuttursam gibi. Yahu bırak be kardeşim. Allah de bir defa içinden, yeter o sana. Ama bilerek de. Allah lafzının ne ifade ettiğini. Elif nedir, lam nedir, he nedir? Onu bilmedikten sonra tekrar etsen… Kişi babasını tanımadıktan sonra baba, baba baba, yüzbin defa baba dese onun babası olmaz. Ama bir defa bilerek bu benim babammış desin, yeter babası sesini duyar. Sonra Allah o kadar uzaklarda değil ki. Allah, Allah deyip de Allah gökyüzünden gelmez ki, zaten buradır. Allah da kızıyor. Kulum yeter bıktım senin Allah demenden. Ben zaten buradayım. Daha göremeyecek misin? Biri mesela size dese isminizle? İsminiz nedir?

Dinleyici: Nebahat.

Nebahat Hanıma dese ki, Nebahat nasılsın? Nebahat, Nebahat, Nebahat… 24 saat dese size. Ne kadar yakın dostunuz olursa olsun bıkkınlık verir, hoşluk vermez. Ama aradan biraz müddet geçer de siz onu özlersiniz, görmek istersiniz, bir defa size 'Nasılsınız Nebahat hanım ya da Nebahat abla', isminizle hitap etse. O bir defa söylemesi onun milyon defa söylemesinden daha huzurlu, daha mantıklı, daha güzel gelir. Bir defa söylese isminizi, bir defa muhabbetle, hepsinden güzel olur. Bunların hepsi zaman kaybında başka bir şey değildir. Bizi bir yere götürecek şeyler değildir. Ama sevap kazanır mı kazandırır, o ayrı konu. Biz sadece eğer sevap için bir iş yapalım da sevap kazanalım dersek bir menfaat üzere hareket ediyoruz demektir. Yarabbi bana cennetini ver. İyi kulum, vereyim. Şartını söylüyor. Şunu şunu yap cennete sokayım seni diyor.

Ama beni nerde bulacaksın diyor? Ben mi sana lazımım cennet mi sana lazım? Cennet lazım Yarabbi işte orada yaşayacağım burada yaşayamadım fakirlik vardı.

Caminin kapısına gidelim. Girerken içeri cemaate fısıldayalım: Buraya giriyorsun ama Allah sana cenneti vermeyecek. Böyle vaad ediyor ama bakma sen. Bizde inanırsak camide yüzde kaçı kalır? Tabii haşa hepsi girerler, yine de misal olarak diye söylüyorum.

Tarikat Mertebesinden Hakikat Mertebesine Geçme

Hakikat mertebesine ulaşmak için inkılap gerekiyor. Nasıl bir inkılap gerekiyor? Yukarda bilinen Allah'ı (cc) şeriat, tarikat mertebesinde yukarılarda tenzihte olan Allah'ın, hakikat mertebesinde, yere indirilmesi gerekiyor. Yani teşbih olarak bakılması gerekiyor. Teşbihat olarak. Kendisi diyor zaten. 'vel evvelü velahirü velzahiru velbatın' yani evvelde benim, evveli olmayan evvelde, evvel derken bir başlangıç, başlangıcı olmayan evvelde benim. Sonu olmayan bir sonsuzluk da benim. Yani son da benim. Görünen de benim zahirde olan da benim. Batında olan da benim. O halde niye uzaklarda arayalım? İşte bu tefekkür yapısına gelmek insanlar için biraz zor oluyor. Bir inkılap gerekiyor. Anlayışta bir inkılap gerekiyor.

Eski kurulmuş İslam binasının üzerine kurulduğunu zannettiği anda, tamam ben İslamiyet'i anlattım biliyorum dediği anda, onun eksik olduğunu ve ikinci bir katmanın gerektiğini anlaması ve onun için çaba sarf etmeye başlaması gerekiyor. İnkılap bu. Yani düşüncede değişik bir sisteme ulaşmak. Aşağıdaki baki kalmak suretiyle. Aşağıdakini reddetmeden. İkisini birleştirmeye yönelik. Ne yaptık? Tenzih üzere bir yaşamdan teşbih üzere bir yaşama geçmek. Eğer teşbih üzere bir mekâna tenzihten geçemezsek biz tevhid ehli olamayız. Gerçek manada tevhid ehli olamayız. Lafzi tevhid ehli, lisanen kelime-i tevhidi çektiğimiz söylediğimiz halde, batınen tevhidi çekmemiş oluruz. Ama lisanen çektiğimiz yeterli olur mu? Yeterli o mertebe için, o ayrı. Ama işin özünü araştırıyorsak bu gerçeği kabul etmemiz gerekiyor. Lisan olarak söylediğimiz

kelime-i tevhid batınen yerine oturmamış oluyor. Çünkü lisanen söylediğimiz fikrimizi değişik tatbik etmeye çalışıyoruz. Yani lisanen söylediğimizi içerden bozmuş oluyoruz.

Başka bir deyimle. O zaman hem lisanen hem de özüyle kelime-i tevhidi bina etmemiz gerekiyor ki yıkılmasın bir daha. Biz onun batınından istifade edelim, sadece lafzından değil. Bakın bunların hep Kur'an-ı Kerim'de misalleri vardır. Firavun ölmek üzereyken suda boğuluyorken Musa'nın Rabb'ına inandım dedi. 'Lailaheillallah' dedi, öldü. Cenab-ı Hak onun suretini, cesedini yukarıya çıkardı. Bu tabii sıradan bir hal olsaydı ordusunun da sudan çıkarması gerekirdi. Ordusu kelime-i tevhidi söylemeden gittiklerinden kaldılar orda. Ama firavun o kadar günahkâr olduğu halde kelime-i tevhidi zahiren söylediği için zahiren bedenini yukarı çıkarttı Cenab-ı Hakk. Bakın zahiren faydalandı kelime-i tevhid'den. Bunların hepsi hikâye türü anlatılan gerçek ve hakikatlerdir. O yüzden demin sohbetin başında anlatmaya çalıştığım gibi Kuran-ı Kerim'in her halinden istifade etmemiz yani peygamberan hazeratının hayat hikâyelerini mümkün olduğu kadar güzel bilmemiz gerekiyor ki, onun zahirinden batınına intikal edelim. Zahiri bilinmeyen bir şeyin batını nerde bilinsin.

Süleyman (as)'ın hayat hikâyesinde Hüdhüd diyor ki, küçücük bir kuş: Senin ihata etmediğin bir şeyi ben ihata ettim, diyor. Koskoca Süleyman peygambere bilmediği bir şey olduğunu ve ben onu bildim diyor. Bunların hepsinin bizim üstümüzde tahakkuk edecek yaşanacak halleri vardır. Peygamber hazretleri herhangi bir şeyi yaşamışsa bize ibret olsun diye o veriliyor. Eğer biz ondan hissemizi almazsak bana ne beni israil'in peygamberinden, Yahudilerin peygamberinden, 4000 sene 3000 sene 5000 sene evvel yaşamış bir kavmin hayat hikâyesinden bize ne? Biz tarihçi başı mıyız? Tarihi kayıtları ile o bunu yaptı şunu yaptı. Onu öğreneceğime kendi neslimin tarihini öğrenirim, Osmanlıların tarihini öğrenirim, Oğuzların tarihini öğrenirim. Diye düşünebiliriz. Ama hal bu kadar basit değildir.

Ku'an-ı Kerim'i Ne Kadar İdrak Ettiysek Bizin Kuân'ımız O Kadar

Eğer Kur'an-ı Kerim onu madde madde olarak, onu oraya koymuşsa demek ki bizi anlatıyor, bize bir hisse veriyor. İşte Kur'an-ı Kerim'in peygamber hazretlerinin hikâyelerinden gerek diğer bilgilerinden ne kadarını alıp idrak ettiysek bizim şahsi Kur'an'ımız o kadar sayfa oluyor. İsterse Kur'an-ı Kerim 600 sayfa olsun. Bizim ya 6 sayfa vardır içinde ya da 16 sayfa vardır. Fiil çokluğu için zaman harcamaktansa ilim çokluğu için zaman harcamak hepsinden daha değerlidir. Fiil olarak kazandığımız bire beşse, on ise, –namaz kılındığı zaman bire on veririm diyor ya- ilim olarak karşılık bire bin, bire milyon oluyor. Çünkü her öğrendiğimiz bir ilim bir cümle, bizim ufkumuzu açmaktadır. Ama yaptığımız fiil bize ufuk açmıyor, sadece bir şeyin tekrarıdır. Yani birin üstüne bir kâğıt daha koyduk. Ne olacak? Bire bir veya bire on. Nedir? Bir saatlik tefekkür bir yıllık nafile ibadete bedeldir. Üstün de diyecektir de nezaketen demiyor. Birinci aşamada budur.

Tefekkür ve Kadir Gecesi

Bakın şeriat mertebesindeki tefekkür bir saatlik tefekkür, bir senelik nafile ibadetten hayırlıdır, nafile ibadete bedeldir. Sonra bu tefekkür biraz daha bilinçlendiği zaman daha geliştiği zaman bir saatlik tefekkür 70 senelik nafile ibadete bedeldir diyor. Daha tefekkürümüzü geliştirdiğimiz zaman bir saatlik tefekkür 1000 yıllık nafile ibadete bedeldir diyor. Şimdi 1000 sene nafile namaz kıldık, kıldık, kıldık, ömrümüz yetmez. Onun kazancı dünyada bir saatlik tefekkürün karşılığı, dengesi olmuş oluyor. Bunlar ne oldu? Birisi şeriat mertebesindeki tefekkür oluyor, birisi tarikat mertebesinde ki, birisi hakikat mertebesindeki tefekkür. Yani hakikat mertebesinde tefekküre yönelen bir kişinin şeriat mertebesinde yapmış olduğu ibadetlerle gelen kazancı ile tefekkürle gelen kazancı arasındaki farkı ölçüverin. Ne olacak? Her gün bir saat tefekkür yapsa, araştırma yapsa, Kur'an-ı Kerim'den peygamberan hazretlerinin hayat hikâyelerini araştırsa, bunlar tefekkür, yani düşünerek araştırsa. İşte her gün bir saatlik tefekkür her gün bin yıllık

ibadet etmişçesine bize karşılığını vermekte. Senede 365 gün 365 saat düşündüğümüzde 360.000 sene bir senede yeryüzünde yaşamışçasına uzun bir ömre ulaşmış oluyor. Dolayısıyla ümmet-i Muhammed'in bereketi çok fazladır. Her yönden çok fazla.

Ömrümüz belki kısa. Kadir gecesi hakkında. Kadir gecesi de onun üzerine düşmüş zaten. Beni israilden bir savaşçı. Tevrat da mı yazıyor, bir yerde… Efendimize bunu anlatmışlar sonra o da hadis-i şerif olarak bizlere naklediyor, dolayısıyla bizlere geliyor. Bir savaşçı 70 sene 60 sene üzerinden zırhını çıkarmadan, o kadar uzun süre, ne gece ne gündüz, ne çoluk ne çocuk, ne dünya işi, maişet hep Hakk için savaş yapıyor. Bunu anlatıyorlar Efendimiz'e ve Efendimiz biraz üzülüyor.

Benim ümmetimin zaten bütün ömrü okadar. Yarabbi benim ümmetim nasıl bu sevaplara erişecek, yani bu kadar lütuflara erişecek diye düşündüğünde (estağizübillah) "inna enzelna hu fi leyletül kadr vemaedrake maleyletülkadr leyletülkadrü hayrünminelfişehir" ayeti geliyor bunun üzerine. "Ey habibim sen üzülme senin ümmetine öyle değerler öyle güzellikler verdim ki o Kadir gecesini idrak etmek 'minelfi şehr' yani 1000 aydan hayırlıdır." Yani 80 sene üç ay yapıyor. İşte bu çok büyük bir şey, hem bizlere he de o günkü ümmetlere.

Bir geceyi ihya etmesi, 80 sene üç aylık ibadet etmişçesine… Bak bir gecede tefekkür yapması. 83 sene diyelim. Bütün 83 senenin her dakikası ibadet etmek üzere geçmek şartıyla değil. Çünkü bu mümkün değil. Fazladan diyelim ki günde 10 saat ibadet ettik diyelim. 24 saatin 10 saatini. Ancak bunu yapabiliriz, bu da çok zor ama yaptığımız diyelim, kolay hesap olsun diye. Günde on saat ibadet etmek üzere o 83 sene 830 seneye bedeldir. Bakın dolu, dolu ibadet edilmiş 830 seneye bedeldir. 24 saat üzerinden ibadet edildiğini düşünürsek o zaman onbinlerle yüzbinlerle seneye muadil olur bir gece. Ümmet-i Muhammed'e verilen bereket. Dediği gibi 'tebarekellezi ', 'elindeki mülk ne değerlidir senin'. Ama biz değerimizi bilemediğimiz için yoksul yaşıyoruz bu âlemde. Hakk'dan

yoksul, peygamberden yoksul, kendimizden garip, yoksul. İhtiyaç içerisinde yaşıyoruz. Aslında bizim tarlamızda, çiftliğimizde hepsi var. Yok, yok. Ama toprak altında kalmış biraz, eşmek gerek. Tabi bu hesap çok uzun süren bir hesap. Sadece 83 sene kadar değil. Nasıl bütün bir ömrünü savaşta ibadetle geçirmiş şekliyle… İbadetle 83 senemizi geçirmemiz mümkün değil. 3 saat olduğunu düşünelim. Bu gün 3 veya 4 saatten fazla ibadete vakit ayırabiliyor muyuz? Çok iyi bir rakamla söylüyorum, bir saat iki saat. Bir saatten hesap etsek 83.000 sene yaşamış gibi sevap kazanmış oluyor.

Bunu ancak tefekkür ile elde edebiliyor. O gece sadece namazla, zikirle ibadetle ihya edilmiş olmuyor. Tefekkürle. O sure-i şerifte Cenab-ı Hak bize ne vermek istiyor? Bakın orda idrakten, derk'ten bahsediyor. Başında daha. 'İnna', 'muhakkaki ki biz', Zat'ından, biz yaptık diyor, dolaylı olarak şu yaptı bu yaptı, Cebrail anlatmıyor, Zati ayetler. 'İnna', 'muhakkaki biz' 'enzelnahu', 'onu indirdik'. Oradaki 'hu' nedir? Allah'ın hüviyetini indirdik. Hüviyeti mutlaka olan hüviyeti indirdik. Ki âlemlerin kaynağı orada zaten. He orda, Ah orda. Kafirinde Ah'ı orda, müminin de Ah'ı orda, isyankarın da Ah'ı orda, hepsinin Ah'ı orda. Ama biz Allah lafzını sadece Allah Allah (cc), elhamdülillah dedik bitti zannediyoruz. 'İnnaenzelne hu fileyletül kadr', 'kadir gecesi indirdik'.

Kadir gecesinden maksat, senede bir gelen kadir gecesi değil. Efendimiz ne diyor? Her gününüzü bayram her gecenizi kadir bilin, her geleni de Hızır bilin. Hazır olmayan kimse yok ki ortalıkta. "Vemaedra ke maleyletülkadr ", bak soruyor, "sen bu kadir gecesinin ne olduğunu idrak ettin mi?". İşte burada çok, çok durup düşünmemiz lazım, tefekkür etmemiz lazım. İşte bu kadri ancak tefekkür yoluyla idrak etmek mümkündür. Tekrar yoluyla, namaz tekrarı yoluyla bunu idrak etmek mümkün değildir. Sadece böyle bir şeyin varlığını biliriz, okuruz ayet-i kerimeyi. Ama okuduğumuzun hedefi neresi, bize hangi ufku açtı? O ufka ulaşamadığımız zaman bize kelami lisan olarak kalmış olur. Şimdi burada iki yön vardır: Ümmeti olarak bize bu ayet

hitap etiğinde “vema edrake maleylütlkadr”, “sen bu kadir gecesini idrak ettin mi?” yani okuyan için bizler için. Ama Efendimiz’e tam tersi: “Sen Kadir gecesini idrak ettin”dir. Eğer ona da ettin mi derse onun eksikliği olur, haşa. ‘Ettin mi’ bize, ‘sen bunu idrak ettin’, tasdik onadır. Eğer bize de onun yolundan giderek idrak etmeye çalışmak kalmakta. ‘Vema edrake maleylütülkadr leyletülkadri hayrüm minelfişehr tenezzelülmelaiketi verruhu”, melaike ve ruh tenezzül ediyor. Nereye tenezzül ediyor? Bizim fiziki varlığımızın üstüne, bizi ihata ederek, bize tenezzül ediyor. Yeryüzüne, arza, bu arza, bizim beden arzımıza tenezzül ediyor, lütfediyor.

Zahiren genele de tenezzül ediyor ama özel olarak bizatihi bize tenezzül ediyor. Ve o güçlerle sabah kalktığımız zaman güneş aydınlandığında, ne diyor, fecre kadar. İşte o zaman ilahi güneş bizde doğuyor, karanlık diye bir şey kalmıyor. Fecre kadar dediği. Fenafillah da bütün bu işler oluyor. Onlarla birlikte teçhiz edilmiş olarak bekabillah’a ulaşmış oluyoruz yani gündüze ulaşmış oluyoruz. O gündüzün de gecesi yok. Sonsuz bir gündür.

Kur’an-ı Kerim’in Sadece Eski Hikâyeleri Anlatmadığı Meselesi

Dinleyici: Yani bunu anlatmak istiyor (…)

Geçmiş hadiseleri anlatmıyor sadece. Sadece o günün halini anlatsa, bugün, bizim ondan ne istifademiz olur? Mümkün olmaz. O günü sadece anlatsa orada bize hisse kalmaz. Eğer Kur’an-ı Kerim sadece Efendimiz’e gelmiş olsaydı bugün Kur’an-ı Kerim’in ortadan kalkmış olması lazım gelirdi. Çünkü Kur’an Efendimiz’e geldiyse onunla birlikte giderdi. O’nunla geldiyse, O’nunsa, O’nunla giderdi. Ama O bir aracı oldu. Kendi Kur’an’ını getirmekle birlikte her birerlerimizin Kur’an’ını getirdi. Dünyaya gelmemiş çocuklarımız var, gelecek nesiller var, Kur’an-ı Kerim onlara geldi mi? Gelmedi. Kendileri gelmedi çünkü. Ne zaman geldi çocuk, torun, kız, oğlan, neslimizden çocuklar, ne zaman akıl baliğ olmaya başladılar, Kur’an-ı Kerim inmeye başladı. Kur’an-ı Kerim her an taptaze, nazil olmakta. Her

birerlerimiz Kur'an-ı Kerim'in neresini ne kadar idrak ettiysek hangi saat ve dakikada, gecesi gündüzü yok, 24 saatin hangisinde bize nazil olduysa o ayet ve biz onu idrak ettikse, işte o zaman gelen Cebrail, bizde Muhammed oluruz. Kendi bünyemizde. Yani hamd edici olur. Neye? Kur'an'ın geldiğine hamd edici oluruz. Bunlar çok uzak şeyler değil, bunlar hep bizim yaşantımızda olan şeyler ve hep yaşamamız gereken şeylerdir. İşte bu yolla ancak tefekkür yoluyla Hakk'a ulaşmak mümkün, aksi halde sadece zahiri ibadetleri taklid etmekle, haytımızı geçirmiş oluruz.

Kur'an-ı Kerim'in Anlaşıldığı Dört Mertebe (zâhir, bâtın, hadd, matla) ve Hüdhüd Kuşu ve Örümcek ile Güvercin Misali

İşte dört mertebede Kur'an'ın Kerim'in indiğini belirten Efendimiz; birincisi şeriat mertebesi olarak zahiri, zahiri olarak yaptığımız fiiller bunun içerisinde. İkincisi batını, özü, iç kısmı, işte bu anlatmaya çalıştıklarımız da bu, içi özü, yani iç bünyemizdeki faaliyet. Aklımızın gelişmesini sağlayan iç bünyedeki faaliyete başlamak. Sonra üçüncüsü, haddi. Biri zahir, biri batın, biri haddi biri matlaı. Haddi demek ayeti kerimenin sınırları demek. Had, hudud demek, şeriat demek ayrıca. Hudutları demek, sınırları demek. Süleyman (as)'ın Hüdhüd'le konuşması, karıncayla konuşması karıncanın haber vermesi. Bunların bir haddi vardır. Nerede olmuş bu hadise? Nerde diyor, Mekke'ye hacca giderken yol üstünde bir vadide olmuştu. İşte bunun dış hatları bu ayetin sınırları. Mesela 'ya eyyühellezineamanu' diyor, 'Ey iman edenler' diyor.

Yeryüzünde yaşayan kaç tane iman eden varsa ve nerelerde hangi köyde ve kasabada yaşıyorsa bütün onları içerisinde alan bir ayet. Sınırı bu. Sadece okuyan kişiyi ilgilendiren değil. 'Amenu' diyor, burada 'amenu'nun hepsi yok ki, hepimiz değil ki, mümkün değil. Ücra köşelerde, dağın öteki tarafında, Afrika'da Amerika'da nerede iman eden varsa hepsini kapsamına alıyor. Daha kolay anlamamız için dünyanın her tarafında Müslüman olduğuna göre dünyayı çevreleyen bir ayet olduğunu anlıyoruz. Mesela

‘sebba semavatin tibaka’ gökyüzü, yedi tabaka, ihata ettiği haddi bu, hududları bu. Ve siz düşünün artık. Her okunan yerde vüsati, genişliği ne kadarsa ayet bize o genişliği veriyor. Biz o genişlik içinde düşünmemiz gerekiyor.

Dinleyici: Mesela ‘ya ulul elbab’

İşte dünyanın neresinde varsa kâmil akıl sahipleri, hepsi. Tekil olarak dese, o hangi mertebede ifade ediyorsa kâmil akıl sahibi veyahut kapı sahipleri, orası düşünülüyor. Ama kişi kendisi bunu okuyorken kendisini aldığında birey olarak ihatasında kendi bünyesinde kendi olarak ihatası. Ama genel olarak da ne kadar bu ifadeye layık ya da bu ifadenin kapsamı içerisinde varsa, kimlikler, onların hepsini içerisine almakta. Ve hepsi aynı görevi sürdürmekte ve aynı haklara sahip olmakta. Bunun gibi işte bir sürü ayet-i kerime var, 6400 küsür. Şimdi hatırımda değil. 6666 klasik geçiyor ama bizim ayetlerle ilgili kitapta (12-Terzi Baba-1-) 6666 ayetin nerden çıktığı açıklanıyor. Çok enteresan. O kardeşimiz onu hep düşünür dururmuş. Sonra yaptığı bir hesapla onu çıkartıyor.

Anlaşıldı mı şimdi? Haddi, yani evvela Kuranı Kerimin zahirine bakacağız sonra batınına bakacağız sonra haddine bakacağız, bir ayeti daha iyi anlayabilmek ve kavrayabilmek için. Daha sonra matlaı, tulu ettiği zuhur ettiği yeri, doğduğu yeri. Bu hepsinden mühim olan bir yönüdür. Her ayetin bir doğduğu yer var, doğuş yeri var. Tabi Kur’an-ı Kerimin tamamı Hakk’dan doğma. Doğma derken ana-baba değil, meydana gelme yani ilahi varlığın kelamı, kelam-ı ilahi, Hakk’ın lisanından çıkmakta. Ama her ayetin bir başka mertebesi var. Mesela bir çocuğunuza hitap ederken çocukça hitap ederiz yani onun anlayacağı dilden. Daha gelişmiş çocuklarımız varsa o dilden.

Yaşlı büyüklerimiz varsa onlara da o dilden hitap ederiz. Kaynak aynı ama zuhur mertebeleri ayrı. Mevzuları ayrı, işte matlaı dediği bu. Tüluğ ettiği yer. Doğduğu yer dediği bu. Mesela ‘venefahtü fihiminruhi’, Hicr suresi. ‘Ben ruhumdan üfledim’ diyor. Dolaylı kimse yok arada, vasıta yok. İşte matlaı bu, doğuş yeri Zat. Allah’ın Zat’ından çıkan bir kelam.

İlahi kelam. Hepsi ilahi kelam ama bu Zatı yönüyle de ilahi kelam. Mesela ‘yaeyyühellezine amenu’ diyor, ‘Ey iman edenler’. Bakın, dolaylı. Efal kaynaklı. Matlaı, doğuşu maddi kaynaklı, fiiller mertebesinden kaynaklı.

Mesela Süleyman (as)’dan bahsediyor. Süleyman’ın lisanından, Hüdhüd’ün lisanından Kur’an veriyor Cenabı Hakk bize. Hüd hüd konuşuyor orada. Ve yahud Hüd hüd’ü konuşturuyor. Ne diyor? Hem de iddialı da kendine güvenerek geliyor. Senin ihata edemediğin şeyi ben ihata ettim diyor. Süleyman kuşdilini biliyor, biz de kuşdilini anlıyoruz neden, çünkü o kelimenin Türkçe ya da Arapça manasını söyleyince biz de kuşun dilini anlamış oluyoruz. Hüd hüd’ü anlamış oluyoruz. Neden? Çünkü Cenabı Hakk onu Arapçaya tercüme ederek bize anlatıyor. Onu anlayalım diye. Anlatabiliyor muyum? Bir kuş Süleyman’a yol gösterdi, bir karınca Süleyman’a yol gösterdi. Ne kadar büyük ama burada kimse büyüklüğüne güvenmesin, böbürlenmesin. Küçücük karınca ona yol gösterdi.

Mesela (sav) Efendimiz’i küçücük, dün akşam mevzu olmuştu, iki tane hayvancık korudu. Efendimiz’i korudu. Âlemlerin Sultanını bir güvercinle bir zayıf örümcek korudu. İki adım kaldı içeriye. Ama örümcekle güvercini gördüler, o perde oldu onlara. İşte bakın, Hüd hüd kuşu Süleyman’a yardımcı oldu. Çok büyük ufuklar açtı hem. Belkıs’la tanışmasına, onun memleketini kazanmasına bir kuş sebep oldu. Koskoca bir ülkeyi kazanmasına ve o kadar kişinin imana gelmesine ayrıca sebep oldu. Küçücük bir kuş da Efendimiz’in bekçisi oldu, korudu onu. Geldiler oraya kadar, yolcu/rehber ne dedi, yolu gösteren? Burada dedi. Ötekilerin mantığı, zahiri görüşleri ağır basınca nefsi benlikleri ağır basınca hayır burada olmaz. Olsaydı, yaptıkları eleştiri, gözlem tabii olan bir gözlemdi. İstisna olabileceğini düşünmediler orada. Her şeyin bir istisnası var, orda da istisna oldu. Uçurtmaz, uçurtmaz Cenab-ı Hakk. İğne deliğinden deveyi geçiren, o koskoca şeyden insanları geçiremeyecek mi? Ya da insanlar girdikten sonra onu ördüremeyecek mi? O karanlık yerlerde köşe yerlerde hiç olmayacak yerlerde tutunacak yer olmayan yerlerde o

küçücük böcek ne yapıyor, bir ağ yapıyor kendisine. Bir oradan tutturuyor salıveriyor kendisini. Oradan gidiyor öbür tarafa, yapıveriyor, sonra üstünde işliyor. Hatta uçan böcekler geçemiyor, takıldılar mı ağına tamam. O da zaten gıdasını almaya bakıyor. Onun için kimse, kendi haline ben şuraya buraya geldim diye güvenmesin, böbürlenmesin diye kazara da olsa benliğe düşmesin diye büyük kimselerin dahi küçük varlıklar tarafından ikaz edildiğini bildirmekte.

Hüdhüd'ün lisanından da konuşuyor. Hangi mertebede? Hayvanlık mertebesinden dahi Kur'an-ı Kerim kelam ediyor, ef'al mertebesinde. Bunun gibi 'inna nahnunuhyil mevta', 'biz ölüleri diriltiriz' diyor. Ne kadar açık. Bizden başkası ölüleri diriltemez. Bizden başkası ölüleri diriltemez dediği nefha-i ilahiyenin kendisinde olduğunu, diriltilmesi için kendi nefhasına ihtiyaç olduğunu açık olarak gösteriyor, şeksiz şüphesiz. Orada bakın Zat'ından konuşuyor. Bu ayet-i kerime Zat kaynaklı. Çünkü 'inna', 'biz yaptık' diyor. Allah kendi Zat'ından haber veriyor. Allah kendi Zat'ının tatbikatını anlatmış oluyor. Bu tür ayetlerde matlaı üzerindeki mertebeleri oluyor. Ne oldu şimdi? Kur'an-ı Kerim'in bir zahiri olduğu, Kur'an-ı Kerim derken dinimizin bir zahir hükmü olduğu, iç bünyedeki batın hükmü olduğu.

Bu ilmin belirtildiği, muhit olan ilmin, nerelere kadar sirayet ettiği genişlediği oldu, diğeri de ayet-i kerimenin hangi mertebe ile zuhura çıktığını bildirmiş oldu. İşte Kur'an-ı Kerim'i güzelce anlayabilmek için bu mertebelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Verdiğimiz manaların zahirini aldıktan sonra bu mertebelere göre de bizler kendi idraklerimize tatbik etmeye çalışmamız gerekiyor. Veya bizim bulmamız gerekli. Bunun için de tefekkür. Bu tefekkür için de orayı hedef gösteren bir bilgi gerekli. İşte sistem şöyle olması gerekiyor. Şeriat mertebesinde hedef medef diye bir şey yoktur. Ufuk yok çünkü. Ne var sadece? Beden üzerine çalışma var. Tarikat mertebesinde de ufuk yok, duygular vardır. Bedensel çalışmadan duygu kaynaklı çalışmaya. Duygu özellikli bir çalışmaya geçilmekte. İşte zikirler, tesbihatlar, gece çalışmaları, ya beni israil. Böyle bir çalışma. Bu ikisi

birbirinin devamı. En çoğu bu duygular oluyor. Yani irfaniyet aşamasına, çalışmasına yani hakikat mertebesinin idrakine geçmek için burada inkılap gerekiyor. İşte tarikatların takılıp kaldığı yer burasıdır. Bu mertebe içerisinde görülen birçok zuhuratlar ve alınan işaretler hayali ve tarikat mertebesi üzere geçilen dersler olmakta. Efendim ben dersimi bitirdim. Elhamdülillah, çok şükür. Mübarek olsun. Bitirdin ama hangi sistem içinde? Tarikat sistemi içinde. O zaman onun hedefi de ufku da o duygusallık içerisinde oluşmuş oluyor. Hani kevkeb, yıldız, şira var ya? Oradaki hadise de budur.

Tarikat Mertebesi ve Nusret Baba'dan Bir Misal

Dinleyici: Orada öyle kalıyor.

Tabi orada öyle duyguları içinde kalıyor. Ve kendinden sonrasına da bunu aktarıyor ancak. İşte tarikatın içinde kaldığı hal bu. Ama eskiler bunu aşırtabiliyorlarmış, daha çok riyazatlarla, daha çok ilim sohbetleriyle bunları aşıp hakikate. Veya başlarındaki şeyh ismi olmakla birlikte arif olduğundan kabiliyetli olanları en azından tekrar ikinci bir eğitime yani daha özel bir eğitim yaparak yukarılara çıkartıyordu. Ama bugün artık, genelde bu durum ortada olduğu için veya tarikatlar değil de cemaatler ismini aldığı için. Zaten cemaatler de zikir, fazla tarikat çalışması da yoktur.

Belirli virdlerin çalışması var ki o da şeriat mertebesi ya da biraz da onun genişi olduğunu düşünebiliriz. Orada da tefekkür var ama tefekkür tenzih mertebeli tefekkür olduğundan bir yere götürmüyor. Yani ötelerde olan Allah'ı medih etmekten başka bir işe yaramıyor. Bak, diyor, Cenab-ı Hakk gülün rengini ne güzel yaptı, çiçeği şöyle yaptı, kokusunu böyle yaptı. Semavat ve arza bak böyle yaptı. Yaptı. Kendi yok. Kendi yukarıda ötelerde. Cenab-ı Hakk cümlemize akıl fikir gayret zihin açıklığı ve gönül genişliği versin de bunları daha iyi anlamaya çalışalım. Kendimizde bir aklımız var, gönlümüz var. Bir sadrımız var. Aklımız var. Aklımız arş, arş-ı küll. Gönlümüz nefs-i küll ve kürsi. Bedenimiz kürsi (kürsiyyu hüssemavati velard) aklımız da arş. Yani genel âlemler içerisindeki bizim minyatür olarak bu

âlemleri ifade ediyoruz. "*Ne var âlemde o var âdemde*," demişler. Çok açık. Genel olarak insan varlığı, her bir insan, gerekirse Afrika'daki tamtam bir çocuk olsun üstünde hiç elbise olmayan, o dahi aynı hakla, aynı kabiliyet aynı güzellikte halk ediliyor.

Orada yetişmiş, o aciz değil, kaderi itibariyle oraya gelmiş. Kutuplarda yaşayan bir eskimo çocuğu. Aynı kalitede yetiştirilmiş. Çünkü onun da kanı canı var, her şeyi var. Duygusu hisleriyle birlikte, aklı şuuruyla birlikte. Kendi ruhuyla birlikte. Kendi yaşadığı yere intibak etme kabiliyeti içerisinde var edilmiş. Yani hepsinin beyni Allah'ın arşı, gönlü de kürsisi. Cenab-ı Hakk orada da mevcut, orada da. Tabii en geniş manada irfan ehli içerisinde bulunmakta. Demin denildiği gibi ulul elbab onlar da bulanmakta. "Ulû" bilindiği gibi sahip demek, bab da kapı. Kapı sahipleri. Hangi kapı sahipleri? Esma'ül Hüsna. Allaha giden kapılardan her bir isim Allaha giden bir kapıdır. Her esma'dan Allah'a giden bir yol vardır. Çünkü isimler kendi isimleri, kendi mahallesi, kendi sokağı kendi şehri.

Nusret babam öyle derdi: Oğlum ilim istiyorsan cehil kapısında gireceksin, derdi. Yani kendinin cehlini kabul edip o kapıdan gireceksin ki sana ilim versinler. Âlim kapısından girersen sana bir şeyler vermezler. Sen biliyorum diyorsun. Biliyorsan buyur. Bize ne geldin derler. Fakirlik, zenginlik istiyorsan fakr kapısından gireceksin diye söylerdi.Yeri gelmişken Kısa bir hikâye anlatayım. Bir gün fakirin bir tanesi sokakta dolaşıyormuş. Sesleniyor, ne olur bir yardım edin diye. Sokağın birinden geçerken çok büyük bir kapı görmüş. Bir saray kapısı, köşk kapısı. Vuruyor kapıya tık tık tık. Açıyorlar içeriden. Şeyen lillah, ne olur? Giriyorlar mutfağa bir yarım dilim ekmek, içecek bir şey veriyorlar.

Hadi Allah versin, yürü diyorlar. Alıyor verilenleri, ancak kapıya bakıyor, gidiyor. Ertesi gün elinde balta yine gidiyor oraya. Kimsenin haberi yok. Ev sahibinin yok. Başlıyor kapıya baltayla vurmaya. Bam Bam. Başlıyor kapı yarılmaya, kırılmaya. Tabii bu ses üzerine görevli içeriden çıkıyor. Yahu kardeşim ne yapıyorsun, yapma, etme. Fakir diyor ki burada bir yanlışlık var. Bu kapıda yanlışlık var.

Niye? Diye soruyorlar, Ya ita ettiğiniz/verdiğiniz gibi bu kapıyı küçültün. Ya da bu kapı büyüklüğünde ita edin. İşte biz de istemesini bilirsek o Allah'ın kapısı öyle büyük bir kapı ki her bir esma'yla böyle muhteşem bir kapı. Yeter ki biz istemesini bilelim. Onun itas/lütfuı çok boldur. Eksik bir şey yok, eksiklik bizdedir. O zaman ne baltaya ihtiyaç var ne kesere. Yeter ki biz gönlümüzü açalım da oradan ita edilenleri kucaklayabilelim, alabilelim. Yerlere dökmeden.

Cenab-ı Hakk cümlemize kolaylık ihsan etsin inşeallah. Sohbetimiz burada soruyla devam etti. Hüdhüd kuşunu uçuşunu seyredemedik ama bilmiyorum saat kaç. Epey geç olmuştur sohbetimizi burada kaselim daha sonra gene uygun bir zamanda devam ederiz inşeallah.

03-Muhtelif-Sorular-

Euzübillahiminişşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim.

Bugün 27.09.2003, Süleyman Bey'lerin evindeyiz, Hatay'da. Birkaç sorumuz vardı, onları anlamaya çalışalım hep birlikte. Birincisi kulluk ve sabır nedir? İkincisi gerçek kulluk nedir? Üçüncüsü gerçek dervişlik nedir? Dördüncüsü gerçek dervişlik nereye götürmelidir veya götürmesi gerekir?

Kulluk ve Abdiyyet

Kul diğer ifadeyle abd. Cenab-ı Hakk'ın bu âlemlerde kendi varlığının bilinmesi için zuhura getirdiği zuhur mahallidir kendi içinde çok değişik mertebeleri vardır. Eğer bir varlığın hali özelliği bilinmiyorsa o varlığın varlık değeri sıfır hükmündedir. Ortada olan bir varlık bilinmiyorsa bu varlığı bilecek idrak edecek beyinler yoksa gönüller yoksa varlıklar yoksa, o varlıktan hiç kimsenin haberi olmaz. Neden? Kendini bilen kimse yok ki bundan haberi olsun. Cenab-ı Hakk bu âlemleri halkettikten sonra insan diye bir varlık henüz daha var olmadığından, Cenab-ı Hakk'ın varlığını idrak edecek varlıklar yoktu yeryüzünde. Gerçi her varlık kendi mertebesi itibariyle Hakk'ı idrak eder. Ancak bunu başkasına anlatacak, açacak hali olmaz. Çünkü o

görev kimsede değil. Dolayısıyla şuurlu olan bir varlık yeryüzünde olmadığı için Cenab-ı Hakk yok hükmünde idi.

Zaman zaman getirdiğimiz misaller: Şu oda içinde bu kadar eşya olsa, bu odaya gelen şuurlu bir varlık olmasa, bunların varlığını tespit eden, lisana getiren değerlendiren bir varlık olmasa, bu varlıkların hiçbir değeri olmaz. İsterse yığınlarla dolu altınlar olsun, gümüşler olsun, ipekliler olsun, en değerli şeyler olsun, onu bilen birisi olmadığından onun hiç hükmü yoktur. O zaman değer, değer bilenle bilinmekte, anlaşılmaktadır. İşte Cenab-ı Hakk 'küntü kenzen mahfiyyen' yani gizli bir hazineyken kendi bilinmekliğini murad etti, evvela insanın programını yaptı. Bunu nerden öğretiyor bize Cenab-ı Hakk? Yine kendisi Kur'an-ı Kerim'den öğretiyor.

Hangi sure asıllı? Rahman suresi. 'Estağizübillah. Errahman allemelkuran halekal insan veallemuhul beyan' diye bu hakikatleri anlatmış oluyor. 'Errahman', . Rahman, Kur'an'ı talim etti. Meale baktığınız zaman öyle bir rahman ki 'allemelkuran', 'Kur'an'ı talim etti' tersidir. Rahman Kur'an'ı öğretti yani talim etti. Yani başkalarına öğretti. Aslında Kur'an Zat'tır. Yani hakikat-i ilahiyedir. Hakikat-i ilahiye rahmaniyet mertebesinde rahmanlığın ne olduğunu öğretti. Allah rahman esmasına sana ben rahman dedim, sana bu ismi verdim, bu ismin gereği nedir diye ben sana onu öğrettim diyor işte.

'Errahman', bakın 'allemelkuran', 'Kuran ona talim etti'. Rahman Kur'an'ı talim etti. Kendi talim etti, kendi öğrendi rahmanlığının ne olduğunu. Ve buradan aldığı, rahmaniyet hakikatinden aldığı göreviyle insanı halketti: 'halekalinsan'. Ne tarafını? Batın tarafını halketti. Özünü yani ruhunu yani mana-i insanı var etti, ortaya getirdi. Rahman kaynaklı. 'veallemehulbeyan' o insana kendi bildiğini de öğretmeyi de öğretti. Bakın ne kadar açık. Bir insan bir şeyi öğrenir ama başkasına öğretmeyi bilmez. Kendi öğrenir de öğretemez. İşte rahman insana onu da öğretti. Dolayısıyla böyle kemalat ehli olarak kâmil bir varlık ortaya çıktı, batınen, ayan-ı sabite olarak. Daha aşağıdaki ayetlerde de biz insanı çamurdan halkettik, cinleri ateşten halkettik diye ikinci

halkedişini yani fizik-beden halkedişini de böylece bildirdi. Yukarda halkedilişi ruh, ayan-ı sabite, program, ilahi varlıktaki yeri itibariyle sonra bunun ortaya çıkması da fizik itibariyle.

İşte bu âlemlerin gayesi insan denen bir varlığın meydana gelip ilahi hakikati idrak etmesi yani Allah'a ayna olması içindi. Bunun da yaşayabilmesi için bir zaman, zemin, mekân lazım. Komple gökyüzünde bu insan yaşayacak değil. Çünkü fizik bedeninin bazı şartlar var ihtiyaçları var. İnsanın fizik olarak var edilmesinden evvel Cenab-ı Hakk bu âlemleri halketti. İnsanın yaşayabilmesi için bir yer olarak, bir zemin, bir mahal, bir ev, bir mekân, bir arz olarak. Bu âlemleri halketti. Şimdi bu âlemleri halketti, insan için daha henüz insan yeryüzüne gelmediği devrede Allah'ın varlığını bilen bir varlık yoktu. Allah istedi ki kendi hakikatleri kendi varlığı kendinde olan esma-i ilahiye, sıfat-ı ilahiye, Zat-ı ilahiye bilinsin anlaşılsın, kendi bilinsin.

Bütün bu âlemlerden gaye Allah kendisinin bilinmesini istediği için bütün mevcudatı halketti. Nasıl bilinmesi için? Bu âlemin her bir ferdinde her bir varlığında her bir zerresinde kendi zuhura gelmekte. O zaman bilinmesi diye, kendinde kendini bilmesi şekliyle ortaya getirdi bu âlemleri. Ve bunu en kemalde ortaya getirdi ve insan ismini verdiği bu varlık ki bizler de bununla şereflenmiş vaziyetteyiz; bunun üzerine bir şeref bir paye yok âlemlerde. Cenab-ı Hakk'ın İnsan ismiyle o varlığa verdiği payeden başka hiçbir değerli paye yoktur. Peygamberlik onun içinde, insan sistemi içinde. Peygamber olması için insan olması gerekiyor. Evvela insan yani âdem. Halife, beşer, nefs, insan peygamber hepsi bu insan vasfı içinde oluşan mertebeler ve isimlerdir.

Cenab-ı Hakk bu âlemleri genel manada, âlemlere verdiği genel isim insan-ı kâmildir. Bu insanın birey olarak zuhuru ise nefs ismi altında. Burada kemale erene kâmil insan denmekte. Tek bir insan-ı kâmil var, o da (sav) Efendimiz. Hakikat-i Muhammediye. Tüm âlemleri ihata ediyor. Onun ortaya gelerek onun kemalatından kemalat almak suretiyle yetişenler de kâmil insanlardır. İşte Cenab-ı

Hakk bu sistemin başlangıcını âdem ismiyle zuhura getirdiğinde Âdem (as)'da oluşan şuur ile ilahlık varlığı ortaya çıktı. Yoksa Âdem (as) yeryüzüne ayak basmazdan evvel ilah, Allah, mabud, rahman diye bir şey bilinmiyordu. Belki batın âlemde, gökte, melekler tarafından bir Allah'ın varlığı biliniyordu ama varlığı biliniyordu, keyfiyeti bilinmiyordu.

Çünkü bu keyfiyetini yani Cenab-ı Hakk kendi hakikatini en geniş manada insan ismi altında ortaya getirdi. Melek ismi altında, cin ismi, hayvan ismi altında, taş toprak hava gökyüzü ismi altında çıkarmadı. Bunların hepsinde Cenab-ı Hakk'ın birer, ikişer, üçer esması vardır. Onlar olmazsa özelliği itibariyle zuhura çıkmaz. Ama insanda bütün esma-i ilahiyesi ile birlikte zuhurdadır. Âdem (as) yeryüzüne gelmezden evvel yeryüzü, üzeri çamur sürülmüş bir ayna gibi idi. Mücella, parlak bir ayna değildi. Âdem, bu âlemlerin aynası oldu, parlaklığı oldu, aydınlığı oldu. Cenab-ı Hakk âdem aynasına bakarak kendi tecelli ve zuhurlarını ortaya getirdi. İşte bu Âdem resmi ile Âdem silüeti ile Âdem sembolü ile meydana gelen varlığın bir ismi de abd yani ku durl.

Ama o kul öyle bir kul ki meratip itibariyle halife olacak bir kul. Yani halife namzedi olan bir kuldur. Çünkü, "ben yeryüzünde bir halife halkedeceğim demesi bu hakikate dayanıyor. Halife demek de malumu aliniz, kişiyi temsil eden kendi halifesiyse, oğluysa, babasının yerinde babasının hükmünde babası demek. O zaman halife önde asıl arkada demektir. Asıl arkada, halife önde. Bütün varlığıyla asaleten arkadaki sahibini temsil etmekte. Asaleten temsil etmekte. Allah batında halife zahirde. İşte Âdem öyle bir âdem. Cenab-ı Hak öyle bir varlık halketti. Ama bunu tevazuu yönüyle abd ismini verdi. Yalnız abd ismi de iki manalı. Biri genel manada anladığımız şekilde abdiyetimiz, beşeriyetimiz, acz tarafımız, bireyselliğimizdir.

Ama hakiki manada abd ise Allah'ın en geniş manada zuhura çıktığı faaliyeti demektir. Efendimiz'in birinci lakabı. 'abdühü verasuluhu'. Bizlerde sıradan bir abdiyyet yani kulluk manasına yani ötelerde olan Allah'a tenzih mertebesi

itibariyle şeriat düzeyinde yaptığımız ibadetleri yaparken aldığımız bir ismimiz abd'dır. Ama bu abdiyetimizi geliştirdiğimiz, ilimle, irfaniyetle, hakikat-i ilahiyeyle, marifetullahla geliştirdiğimiz zaman bu abdiyyetimiz birinci manada sadece fiili ibadet üzere çalışıyor, faaliyet gösteriyorken -ama meratib-i ilahiye ile kat etmiş olduğu yollar içerisinde- bu sefer Allah'ın Zati zuhurunun menşei menbaına ulaşmaktadır.

Orada da abd. İşte bunlara Abdullah deniyor. Allah'ın zuhur mahalleri. Aşağıdakinin de ismi Abdullah ama fiziki manada, beşeri manada. Bu böyle olduğu içindir ki Efendimiz'e verilen ilk lütuf abdiyyet. Evvela abd sonra resulluktur. Bakın abdiyyet risaletten daha üstün. Efendimize verilen bu abdiyyet ismi aslında veliliğidir onun. Velayet mertebesidir. Çünkü Hu'nun abdi, 'abduhu'. Cenabı Hakk'ın ezelde ahadiyetinin ilk tecellisi olan inniyet ve hüvviyet. İşte o hüvviyetin ve inniyetin kulu yani abdi demektir. O mertebenin zuhur mahalli demektir. Gelişmiş manada olan abd hükmü. Abd, elif, be, dal harflerinin hakikatidir. Bunun fiziki olanına da abid deniyor bilindiği gibi, abd olan, yani şeriat mertebesi itibari ile hayatını sürdürendür. Aslında bütün insanlar kabul etselerde etmeselerde, Allah-ın abd-ı kulu'durlar.

Elif, hakikat-i ilahiyeyi bildiriyor. Be, be işte. Dal da delil oluyor. Ne oluyor? Hakikat-i ilahiye, abd ismi verilen mahal ile faaliyete çıkmakta. Be "ile" dal da onun delili olmuş oluyor. Yani abd ilahi varlığın o kulda, kul ismiyle zuhura çıkması. O kemale ermiş olan kulun artık kendine ait bir fiili olmadığından Allah'ın zatıyla zuhur mahalli olduğundan… Cenab-ı Hak her bir varlıkta zuhurda ama kimilerimizde ef'aliyle zuhurda, kimilerinde esmasıyla zuhurda, kimilerimizde sıfat zuhurunda, kimilerimizden mutlak gerçek abd hükmüyle, Zati zuhurunda. İsa (as)'ın 'biizni', 'benim iznimle' yaptığı dediği mertebelerde Zat'ıyla zuhurda. Zaman zaman İsa (as)'da Zati zuhuru, zaman zaman ağırlık sıfati zuhuru vardır, çünkü sıfat mertebesi kaynaklı. Ama (sav) Efendimiz abd-i mutlak yani kendisine peygamberlik geldikten sonra bütün süresi yani yaşadığı yıllık dakikaları,

bütün süresi, abd olarak, mutlak abd olarak yani Allah'ın Zati zuhurunun devamlılık üzere olduğu mahallidir.

İsa da olduğu gibi (abd için) 'Ayın' olursa gören hükmünde. 'Ayn'. Abd. Ayn'ın iki gözü var ya. Biri yukardaki gözü. O bazı yerlerde kapalı olarak geçiyor, batına bürünüyor, batına geçiyor. Altındaki kucaklamış oluyor bütün âlemi. Bütün âlemi müşahede ediyor. Aynı zamanda insan-ı kâmil. İşte bizim abd olarak ümmet-i muhammed olarak iki türlü abdiyetimiz var. Her peygamberin kavmi de abd'dır ama o peygamber mertebesi düzeyince olan abd'lardır. Ama Hazret-i Resulullah'ın ümmeti, üm anadır. -diğerleri kavim- bütün kavimlerin anasıdır. Kendisi ümmi peygamber diye yani bütün peygamberlerin anası. 'üm' ana demektir, okuma yazma bilmiyor demek değil, o peygamberlerin anası yani kendinden kaynaklandığı yerdir Ümmetide bütün kavimlerin üm, anasıdır..

Bütün kavimlerin anası yani biz bütün kavimlerin anası hükmündeyiz, şahadetçiyiz. Efendimiz 'vemaerselneke illa şahiden mübeşşiran venezira', biz seni şahid, mübeşşir yani müjdeliyici ve nezir olarak uyarıcı olarak, korkutucu demeyelim, çünkü Efendimiz korkutmaz, uyarır sadece, dikkat çeker. Rahmeti itibariyle. İşte o mertebenin aldığı isim abd-i kâmil, abdiyetin kemalatıdır. Diğer bir şekilde onun velileri de abdiyeti yönüyle. Bakın kendileri itibariyle batınları veli, yani abd kelimesinin karşılığı velayeti. Resul kelimesinin karşılığı da sohbetleri, irsal etmesi, ulaştırması. Tabi bu ulaştırma (sav) Efendimizin de ve diğer Peygamberlerimiz gibi mühürlü olarak değil varis olarak, verese olarak. Hani diyoruz ya 'yurise', varis oldu Süleyman, Davud'a. İşte bunun gibi onlar da varislerim, demiyor mu zaten açıkça, (sav) Efendimiz'de ne varsa onun varislerinde de küllisi değil mutlaka ama o kalitede, o özellikte, o halde de onlarda mevcuttur. Aksi halde onun varisleri olamayız. Anlaşıldı mı bu kulluk, abd?

Sabır (Beşeri Sabır ve Gerçek Sabır)

Sabır var bir de. 'saberamen zafer' demişler eskilerimiz. Sabredenler zafere erer. Tabi ki bu hayatta hiçbir şey kolay

değildir. Her birerlerimizin, her ferdin, sadece bizim değil, batılıların da doğuluların da, sistem bu. Çünkü dünya cennet değil. Kimsenin hiçbir kavmin hiçbir muhitin cenneti değil. Ama bazıları zahirde daha zengin yaşıyorlarmış gibi, güya batılılar şunlar bunlar, geliyor ama onların da kendilerine göre iç bünyelerinde ne çekişmeler ne büyük zahmetler var her şekliyle, her yönüyle. Doğuluların yani bizlerin halleri meydanda. İşte Cenab-ı Hakk işte bu sabır hükmünü insanlara vermemiş olsaydı bu yaşantılara dayanmamız çok zor olacaktı.

Bakın esma-i Hüsna da hep bilindiği gibi 'varisü reşidüssabur' bakın son esma-i ilahiye sabır ismiyle. Varis sondan üçüncüsü, reşid, rüşde kemale erdirmek ve sabır. İşte varis olmak istiyorsan rüşde ermek istiyorsan sabırla hareket edeceksin demektir. Esma-ül hüsna sıralanması da bu şekilde boşuna değildir. En sona kalan en sonda olanla en başta olanların anlaşılması daha kolay olur. Göze batarlar çünkü. İşte sabır esasını öne alması dikkatimizi çekiyor bizim. Ey kullarım, ey abdlarım! Size ben belki zorluklar veriyorum ama bunların yanında bazı kolaylıklar da imkânlar da veriyorum. Bu imkânları değerlendirin. Size biraz zorluklar vereceğim ama bu zorlukların karşısında da büyük lütuflara nail olacaksınız.

Eğer biz hiç zorluk çekmeden, hiçbir sıkıntıya uğramadan bir yerlere gelsek onun kıymetini bilemeyiz. Ve ayrıca vermezler de zaten. Bir yere gidiyoruz, fabrikaya, çalışmak için. Gece gündüz çalışıyoruz bir ay ve karşılığında para alıyoruz. Çalışmayalım bakalım o lütfu durduğumuz yerde verecekler mi? Bunun gibi Hakk yolunda bir şeyler kazanmak istiyorsak bazı şeylere göğüs gereceğiz. Nasıl okulu bitiriyorken çocuklarımız ilkokulda, ortaokulda, lisede, üniversitede, kaç defa imtihanlardan geçiyor. Bu imtihanı kazanmak için de sabrederek çalışmak gerekiyor. Çalışmadan imtihana girdiğinde kişi, ne oluyor? Hiçbir şey olmuyor.

Sıfır sıfır elde var sıfır oluyor. Demek ki Cenab-ı Hakk çalışmayı bize sabır etmek suretiyle bize kolaylaştırıyor ve bize onun gücünü veriyor. Hani bakara suresinde bir ayet

var, unutuyorum. ‘sabırla ve ibadetle isteyiniz.’ İnnallahemeassabirin’ Allah sabredenlerle beraberdir. ‘Ya eyyühellezine amenustağinu bisabri veselah’ ‘Namazda sabırla, salahla isteyiniz. ’ İnnallahemeassabirin’, ‘o zaman Allah sabredenlerle birliktedir.’ Cenab-ı Hakk Kur’an-ı Kerim’de birçok ifadelerle, birlikte olduğunu bildiriyor. Ama sabredenlerle birlikte olduğunu bildiriyor. O halde sabır Hakk demektir. Yani biz kendi kendimize sabır yaptığımızı zannediyoruz ya. Sabreden biz değiliz. Cenab-ı Hakk’ın sabır ismi bizden zuhura çıkmaktadır. Eğer biz sabır fiilini göstermezsek Cenab-ı Hakk’ın bizim gözümüze, bilhassa aklımıza hitap ederek sona koymuş olduğu sabır hakikatini biz idrak edemeyiz. Yol faaliyete geçmemiş olur, atıl kalır. Cenab-ı Hakk’ın esması atıl kalmaz, hepsi faaliyettedir. Bir isim Hakk’ınsa orada sabreden Hakk’ın ta kendisidir. Ama biz bu sabrın hakkını vermeden kendimize mal ettiğimiz zaman orada biraz zorlanarak sabrediyoruz. Neden? Kendimize mal ediyoruz çünkü. Sabır basit manada, kolay manada başımıza gelen bazı sıkıntılara sabretmek hükmüyle olmakta. Ama bu anlayış ikili anlayış içerisinde ortaya gelmekte. Ötelerde bir Allah var geliyor kulunu imtihan ediyor biraz, kulu da sabrederek, dayanarak o imtihanı geçiyor. Birinci hali bu.

Bu beşeri manada bireysellik içerisinde anlatılan, anlaşılan bir sabırdır. Biraz içinde zorlama olduğu, benlik olduğu sabır. Ama gerçek sabır, bunun üstünde olan, ‘sabr’ esmasının o kişiden tabii olarak zuhura çıkmasıdır. Sabr isminin o kişide tabii olarak bir zorlanma olmadan faaliyete geçip zuhura çıkmasıdır.

Diğer sabra gelince bu sabır biraz daha başka sabırdır. Aslında o da onun sabrı da mertebesi itibariyle başka sabırdır. Bunu nasıl anlayacağız? Başımıza gelen herhangi bir şey veya daha evvel gelelim. Bizle ilgili bir şeyin kalmadığı zaman, yani bizde bizim olan bir şey kalmadığı zaman, yani Hakk’ın o bedende zuhura çıktığı zamanda, kişinin başına ne türlü hal gelirse gelsin onu ilgilendirmiyor zaten. Kul yok ki ilgilendirsin. Ama dışarıdan bakan, kul ona bireysel manada, baştaki manada sabırla sabretmiş

olduğunu sanıyor. Dışarıdan görenler. Halbuki o, o manada sabretmiyor, sabır ismi zuhura geliyor orada. İşte gerçek sabır budur. Zorlanma olmadan, o mahal sıkıntı içinde olduğu halde, dışarıdan öyle gözüktüğü halde, ama o mahalde, o mahallin sahibi zannedilen birey varlık ortadan kalktığında, kalkmış olduğundan da ayrıca, orada sıkıntıda da olan, rahatta da olan, sabırda da olan Hakk'ın ta kendisi olduğundan yani teklik olduğundan orada ikili manadaki sabır hükmü zaten düşmüş oluyor.

Rahman esması gibi Cemal esması gibi, Latif esması gibi herhangi bir yerden zuhur eden bir zuhur şekline, aslına dönüşmüş oluyor. Orada sabr edenle sabr edilen hükmü kalktığından herhangi bir varlık, zuhur çıkmış oluyor, herhangi bir esmanın zuhuru gibi. İsmin tabii neticesi olarak çıkmış oluyor. Ama karşıdan baktığın zaman o kişinin sıkıntıları olduğu, birçok zorlukları olduğu anlamı çıkıyor. Sonra o orda o faaliyeti sürdürüyor iken bir müddet sonra aynı mahalden rahman tecellisi ortaya çıkıyor, bakıyorsun dışarıdan rahatlamış gözüküyor. Ama aslında orda ne rahatlama var ne sıkılma var. Çünkü hepsi tek varlığın değişik şekillerde zuhur etmesi oluyor.

Gülün üstünde dikeni de var, yaprağı da var, gülü de. Şimdi o gül, o dikenden muzdarip oluyor mu? Benim üstümde diken var bana batıyor diye bir derdi var mı? Yok. Çünkü diken de o gül de o. Gül kokuyor diye, ben gülüm diye böbürlendiği var mı? Yok. O da onun için çok tabii bir oluşum. Zorlanmadan gül şeklinde zuhura gelmiş. İşte Cenab-ı Hakk'ın esma-ı ilahiyesi bütün varlıkta zuhura çıkmış oluyor. Hangi esma nerde faaliyette ise o ismin zuhuru ordadır. Orada o kişi yok, irfan ehline göre. Ama kişi irfaniyetten değil de bireysel akıldan baktığı zaman kişileri gördüğünden yapan kişidir şudur budur diyor. Hani bir şiir vardı, güzel.

Hani demişler: Hakk intikamını kul ile kuldan alır, İlmi ledün bilmeyen onu kul etti sanır.

Aşağıdan bakanlar Hakk'ın fiilini buna bağlarlar, kul şunu yaptı kul bunu yaptı derler. Abd böyle yaptı derler. Ama

abd-ı hakiki sabrın ne olduğunu gerçek manada -ve varlığın sistemin nasıl çalıştığını bilen- bunu kula vermez kuldaki Hakk'ın o esmasının zuhuru olarak görür. Yani Hakk'a bırakır. Lüb-ü Lüb kitabında vardı, belki hatırınızdadır. Ehlullah'dan birine sormuşlar: Hakk'a suç isnadından nasıl kurtuldun diye? O da mülkünde gayriyi komadan demiş. Suç diye bir şey yok ki o zaman. Kendi kendine kendiyle meşgul olma ve isimlerini zuhurlarını ortaya getirmektedir.

Nusret Babam bir şiirinde şöyle diyordu: "*Cehennemde yanan da ben, cennetinde gezen de ben, arş üstünde yürüyen de ben, beni kaldır gör Allah'ı.*"

Yani beni fizik olarak görme, kaldır bunu, Hakk'ın zuhurunu gör. Bunları ifade etmişler. İşte sabır iki yönlü. Birisi kulluk mertebesiyle yapılan, ikili anlayışla bazı şeylere sabretmek. Sabretmek neden? Tabii o da lazım. O olmazsa diğer sabra ulaşmak mümkün değildir. Kendinde nefs bulunduğunda, o nefsin tabiatına ters gelen şeyler kendisini zorladığı için ama emir de aldığından, bunlara sabret bunları yapma, terk et diye, işte öyle zorlanmalı, bir sabırdır. Yani zorlanarak bir yerleri beklemek. Diğerinde ise zorlama olmadan her şeyi olduğu gibi kabullenmektir.

Neden? Kendi varlığı ortadan kalktığı için zaten zorlanacak bir şey kalmamış. Çeken Hakk, çektiren Hakk olunca o zaman suçlayacak kimse de yok, bir yer de yok. Bu da Rabbın kendi kendine olan tecellisi. Sabır gerektiriyorsa, esması ne gerektiriyorsa, sabır esması olarak zuhura çıkması lazım, kahhar gerekiyorsa kahhar esmasıyla zuhura çıkması… Kim kime sabredecek? Niçin sabredecek? Kimlikler yok ki ortada, o mertebede… Bu hususta bazı sözler vardır. Kur'an-ı Kerîm de, "Allah sabredenlerle birliktedir" denmiştir. "Sabreden zafere erer." "Sabreden hakikate erer."

İşte bunu idrak ettiğimiz zaman, yani sabrın hakikatini idrak ettiğimiz zaman, aynı zamanda gerçek kullukta ortaya çıkmakta. Kul dediğimiz, daha evvelki sohbette de, evvela birey olarak bizim abdiyetimiz, kulluğumuz. Sonra hakiki mana da Hu'nun kulluğu. Bize abd diyorlar ona 'abduhu'

diyorlar. Aradaki fark hüviyetin oraya girmesi. Baştaki abd, bireysel abd. Sonraki Hu'nun abdi oluyor.

Gerçek Dervişlik

Gerçek dervişlik daha evvelki sohbette de bahsettiğimiz gibi, dervişlik evvela samimi olarak yapılması gereken bir iştir. Zaten samimiyeti olmayan bunu fazla sürdüremez veya ilgilenmez veya birkaç sohbete gelir sarmadı benim kafamı bunlar der. Tabi herkesin düşüncesi kendisini ilgilendirir, geçen gider kimse kimseye bir şey diyecek hali yoktur. Öyle derdi Nusret Babam: Gidene dur, gelene git denmez. Bak o kadar açık. Bir kimse meclisten gitmek ayrılmak istiyorsa, yok efendim ayrılma, etme, gitme, şöyle, böyle. Gönlü öyle kabul etmişse, gidiyorsa gider kendi bileceği iştir. Ne dargınlık olur, ne arkasından herhangi bir konuşmak olur. Geliyorsa da gelene de git denmez. Ne suretle gelirse gelsin. Yeter ki samimiyeti olsun. Samimiyeti olmasa zaten duramaz.

İşte şunu yaptı da bunu yaptı da, olur ya. Gider dolaşır bir müddet sonra gene gelir. Eski yaptıkları yok. Ne yapmışsa yapmış. Gelmişse, izah etmese dahi halini, ben şunu yaptım bunu yaptım, kusura bakmayın özür dilemese dahi, gelmesi her şeyi kabullenmiş olması, fiilen kabullenmiş olmasıdır, lisanen söylemesin isterse. Sıkılır söyleyemez. Söylemesin. Gelmişse bitmiştir. Yok, sen artık git, biz seni dışladık istemiyoruz. Gelene git denmez. Ne suretle olursa olsun ne kadar ağır işler yapmışsa yapsın. Eğer gelmişse. Ama gidiyorsa, gidene de dur denmez. Buyursun gitsin. O zaman siz zaten anlarsınız ki Allah onun gönlünde gitmeyi murad etti.

Gitti. Allah murad etmezse, zaten siz ona gelin durun deseniz yine fayda vermez. Sıkıntı yapar, daha çok kendisine de çevresinde de. Ama gelmişse? Allah onun gelmesini dilemiştir hiçbir şekilde eleştiri yapılmaz. Gelir, buyurur, oturur. Ama edebinle oturur. Ama geliyor da hem edepsizlik yapıyorsa herkesi rahatsız ediyorsa o da nezaketle ikaz edilir. Yaparsa yapar, yapmazsa yapmaz. Zaten öylesini de Allah tutmaz.

İşte gerçek kulluk böylece de gerçek dervişlik evvela kendisine verilen virdleri mümkün olduğu kadar samimi bir şekilde yapması lazımdır. Belirli bir aşama kaydettikten sonra kendini analiz etmesi, eleştirmesi lazım yani kendine dönük bir düşünce tarzına girmesi lazım. İşte ben şu ay şu sene geldim. Bulunduğum sene şu. Aradan iki sene, üç sene geçti, beş sene geçti. Ben nerdeyim, bunu sorması lazım kendi kendine. Çünkü ne olursa olsun körü körüne bir yere gidilmez. Herkesin bireysel hakkıdır gittiği yeri araştırması, eleştirmesi. Kendi menfaatine. Eğer eleştirmez de körü körüne bir ömür boyu daha evvel verdiğimiz misalde, doksan bin zikir yapıyorsa da, daha gözü açılmamış yumurta içinde civcivse, o yumurtayı kıracak birileri lazımdır. O kıracak yeri araması lazımdır.

Ya dışardan anası kıracak çenesiyle, gagasıyla, o yumurtayı. Ya da içeriden kendisi kıracak. Bir ömür boyu o yumurtanın içerisinde kalırsak ne olur? Bu dünyayı ne zaman göreceğiz, ne zaman bileceğiz? İşte o yumurta içinde kalmış civciv gibi kendini aşamayan derviş dediğimiz o kardeşimizin durumu aynı veya benzer hali. Bakacak ki kendinde nasıl bir gelişme var. Altı ayki tefekkürü ile bir sene sonraki tefekkürü arasında fark var mı, hudut genişliği, ufuk açıklığı var mı? Varsa ve bunu kendi tasdik ediyorsa, müşahede ediyorsa, doğru iz, doğru yol üzere olduğu kanaati devam edecektir. En güzel şekilde, en samimi şekilde. Ve de zamanını daha fazla ayırmaya gayret etmek suretiyle. Mesela kişi, yemek yaparken ya da ev işi yaparken veya bizler çalışıyorken gevşek olarak çalıştığımız süreyi birazcık birleştirsek iki misli üretim yaparız.

İş böyledir. Mesela bir usta ayrılır, kalfanın işi otomatikman yüzde otuz yüzde kırk düşer. Biraz daha ustanın gelmesi uzarsa yüzde elliye düşer. Usta yanında iki iş yapacağına usta gittiği zaman iş teke düşer. Misal olarak veriyorum. Bizde de ilahi ustanın başımızda durduğunu bilirsek o zaman verimimizi arttırırız. Bir yemek diyelim yarım saatte yenmiş oluyorsa biz o yemeği kırk beş dakikaya bir saate ulaştırmışsak orada bizim zaman kaybımız vardır. Zamanımızı biz üretmemiz gerekiyor.

Çünkü zamana çok ihtiyacımız var. En büyük sermayemiz zaman, en büyük ihtiyacımız zaman. Günlük işlerimizi pratik olarak ama hakkını vererek, şişirerek değil.

Çünkü bu dünyada yaşıyor bu dünyanın da hakikatini de en güzel şekilde bedeni ve fiziki, işlerimizde en güzel şekilde değerlendirmemiz gerekiyor. Evin temizlenmesi, çocuklarımıza bakılması, hanımsak eğer, bey ise dışarıdaki işimizi çalıştığımız yeri en düzgün şekilde, bütün insanlara zahir ve batın numune olacak şekilde ve pratik olarak yapmamız gerekmektedir. Ki her iki dünyaya da zaman ayırabilelim. Cenab-ı Hakk bize bu yirmi dört saati vermişse bize yetecek süredir. Çünkü o bizim kabiliyetimizi biliyor. Ona göre bu zamanı veriyor. Yoksa bizi jüpiterde ya da herhangi bir yerde dünyaya getirirdi. Oraların günleri seneleri daha uzun. Bizim yirmi dört saat, ayın yirmi üç, yirmi iki saat, daha kısa günleri geceleri. Bizi daha büyük gezegende ortaya çıkarırdı, bir dönüşümüz atmış saat olurdu, yirmi dört saat yerine. Günümüz, gecemiz uzamış otuzar saat olurdu.

Ama bizi ne çok fazla uzatıyor ne çok fazla sıkıştırıyor, kısaltıyor. Bize yetecek kadar bir ömür veriyor, Sekzen, yüz, atmış neyse. Biz bunu verimli kullanmak zorundayız. Hovardaca harcarsak, eli cebinde, kahve önünde, kâğıt, masa önünde, efendim zaman geçiriyoruz, zaman öldürüyoruz. Canım sıkıldı da işte. Kardeşim sen zamanı öldürmüyorsun, kendini öldürüyorsun. Katil işte. Orada o kaybettiği vaktin katili. Öldürüyor çünkü onu orda. Hayy vermesi lazımken, ona hayat vermesi lazımken, o zamanını, gerek dünya meşguliyetiyle gerek ahiret meşguliyetiyle hayata geçirmeye çalışması gerekirken, nefs-i heva ile boş şeylerle, al kızı ver papazı, ne çıktı. Ne kazandı? Çayları ben ısmarladım. Bak çayları nasıl sana ısmarlattım? Ne olacak o çayın kerametinden, esas sen ne olacaksın?

Bir bardak su içersin tertemiz, her yönüyle ilaç olur, hayat olur. İşte dervişin bakın en büyük özelliği sistem sahibi olması, hem dünya işinde hem ahiret işinde. Dervişlik yaka bir tarafta, paça bir tarafta, bir hırka bir lokma eskilerin dediği gibi, üstü başı yırtık, pejmurde vaziyette,

başkalarına muhtaç vaziyette olmak değil. Derviş insanların en asili demek. Bütün o zahir asaletlerin, Batı'da markizler, prensesler, şunlar, bunlar, bizim Doğu'da beyler paşalar değil. Bunlar hep insanların birbirine verdiği lakaplar, değerler, üstünlükler. Ama yeryüzünde birey olarak en üstün insan derviş olan insan. Lakapların en üstünü derviş, onunla başlıyor.

Sonra insan, kâmil insan oluyor, halife oluyor, Âdem oluyor, Süleyman oluyor, Nuh oluyor, Musa oluyor, hep bu insanın lakapları. Mertebesi geliştikçe Süleyman mertebesindeki ismimiz Süleyman. Orda kuş haber veriyor bize. Hangi kuş? Hüdhüd kuşu. Haber alıyor. Tarla kuşu değil ki oradaki. Zahiren öyle de batınen bizdeki akıl kuşu o. Süleyman olan senin bedenine, aklın gidiyor ilim toplayıp geliyor mana âleminden, gönül âleminden. Ve misallerle, ne kadar güzel ilim getiriyor. Tasdikiyle birlikte, yaşantısıyla birlikte. İşte biz de gönül kuşlarını üretip, onları nefs-i emmare hükmünden çıkarıp, terbiye edip, bize yardımcı, bize ilahi haberleri getirecek hale getirip eğitmemiz gerekiyor.

Onların hiçbir tanesi dışarıda gördüğümüz uçan leylekler, kuşlar, yerdeki karıncalar değil. Tabii zahir itibariyle onlar. Dedik ya, zahiri vardı, batını vardı, sonra haddi vardı, matlaı vardı, doğuş yeri vardı. Bunlarla birlikte, o kuşu dört mertebede değerlendirmemiz gerekiyor. Sadece kuş, kopar kanatlarını ölsün gitsin değil. Niye İbrahim (as) mertebesinde dört tane kuşun kopar kopar kanatlarını, yakasını, paçasını, karıştırıp dört dağın başına koy, kafalarını da cebine koy, çağır sonra onlar sana gelsinler? Onlar da pırpır uçup geliyorlar. Hangi kuşlar bunlar? Bizdeki kuşlar, nefis kuşları. Neydi? Karga, güvercin, tavus kuşu, horoz. Bunların hepsi nefs-i emmare. Bunları parçala diyor evvela, paramparça. Ama baştan alıştır onları diyor, eğit. Nefs-i emmareyi eğit. Nefs-i emmarenin ölmesi diye bir şey söz konusu değil. Eğitilmesi gerekiyor. Eğitildikten sonra o kişiye o nefs-i emmaresi yardımcı oluyor. İbrahim (as)'da hikâye aynı. Süleyman (as)'da hikâye aynı. Hz. Resulullah Efendimiz'in hayatındaki hikâye aynı. Nefs-i emmare

bunların hepsi. Ama eğitildiğinde bize en büyük faydası olan tarafımız, yönümüz oluyor. Emmare bu kadar faydalı oluyorsa bize, levvame daha faydalı olur. Mülhime daha faydalı olur. Mutmainne zaten kendisi huzur bulur.

İşte gerçek dervişlik bunları böyle idrak ederek yaşayıp her mertebede bize kim ne veriyor, hangi isim altında onu bize veriyor? İşte bu seyri süluk açık. Adem (as)'dan Hz Resulullah'a kadar gelen, Kur'an'ı Azimüşşan'da Cenab-ı Hakk'ın açık olarak belirttiği bu bir insanın, dervişin seyri. İşte bunu tatbikat, gerçek dervişlik. Yoksa benim şeyhim bilir efendim. Şeyhin biliyorsa kendine biliyor mübarek. Şeyhin biliyorsa niye öğretmiyor madem sana? Niye geliyorsun diz çöküyorsun? Bildiğini öğretmesi için değil mi? Ona mı ait bunlar? Ya bilmiyor, biliyorum diye hava atıyor. Yahut öyle zannediliyor veyahut kıskanıyor.

O halde olanın ufku o kadar açık değil. Ufku dar olduğundan. Bu günkü tarikatların sıkıntısı budur. Onları hemen dışlıyorlar. Yahu sen çok mu biliyorsun? Sen haddini aştın, sen terbiyesizce hareket ediyorsun. Böyle karşı gelinir mi? Karşı gelmek değil o, arkadaşım, hak aramak. Hak aramak şeyhten hak aramak değil. Hakk'tan hak aramak. Çünkü Hakk esmasıyla Cenabı-ı Hakk o hakkı bize vermiş zaten. 'Halakasemmavati velarda beynehüma bilhakki' diyor bak. 'Bütün âlemleri Hakk olarak var ettik.' Burada bize de Hakk düşüyor, bizim de hakkımız var. Buna kimse mani olamaz ki. Bu hakikat ilmini almaya mani olacak kimse yoktur. Babamız da olamaz, anamız da olamaz. En çok sevdiğimiz kimseler de olamaz.

Çünkü bu Allah'ın verdiği bir haktır. Kuranı Kerim'in İslamiyet'in diğer dinlerin de zaten aslı o. Eğer annen baban hristiyansa onu dinleme diyor. Eğer annem babam bana mani oluyorsa müslüman olduğu halde, Hakkı aramama mani oluyorsa, orda anne dur, senin sınırın bu kadar diyebilirim. Hakkı Hakk veriyor çünkü. Anaya babaya itaatsizlik, asi olmak… Herhangi bir şekilde ana baba hakkı ödenmez. Allah'ın hakkı hiç ödenmez. Allah bir şeyi istiyorsa öncelik ondadır. Anne baba bizi dünyaya getirdi ama Allah bizi halketti. Programımızla o var etti. Anneyi babayı sebep

halketti. Sebebin sözünü mü dinlemek, hakikatin sözünü mü dinlemek lazımdır?

İşte böylece gerçek dervişlik nereye götürmelidir? Seyrin sonuna götürmelidir. İnsanı Muhammedi yapmalıdır. Neticesi bu olmalıdır. Ancak bütün Müslümanlar muhammedidir, fakat Muhammediliğin birçok mertebeleri vardır. En yükseği *"Men reani fekat reel Hakk/Bana bakan Hakk-ı görür"* hakikatine ulaşılmasıdır. Allah cümlemizi gerçekten bu hakikatleri idrak eden kimselerden eylesin.

04-Muhtelif-Sorular-Devam-

Sorumuz vardı onu alalım.

Dinleyici: Kur'an-ı Kerim 23 senede indirildi. Allah-u Teâla bunu bir anda da indirebilirdi. Neden 23 senede indirildi? Bunun bir hikmeti var mı?

Kurân-ı Kerim'in 23 Seneye Yayılarak İndirilmesi Meselesi

Soruyu aldıktan sonra bir tarih koyalım. Bugün 29.09.2003, pazartesi akşamı. Neredeyiz? İdris Bey'in evindeyiz. Hangi muhit burası? Yeşilyurt.

Semavi kitaplar diye belirtilen, 'semavi'yi değişik zamanlarda değişik insanlara, değişik peygamberlere Cenab-ı Hakk tenzil ettirdi, inzal ettirdi. Bunların yüz tanesi sahifeler olarak suhuflar olarak. Dört büyük kitap da Zebur, Tevrat, İncil, Kur'an-ı Kerim. Peygamberlere indirildi. Tevrat-ı Şerif, yediye iki ilave ile dokuz levh olarak Tur dağında verildi. Suhufların yedisi mermer üzerine ikisi de nur halinde idi, Tevrat-ı Şerif, Tur dağında verildi. Bugün elde bulunan Tevrat'a birçok şey ilave edilmiş durumda. Daha sonra ben-i israilin tarihi vesikasını oluşturmuştur. İşte şu peygamber, şu peygamber, kendilerine ait çok teferruatlı olarak tarihsel bir belge gibidir. Cenab-ı Hakk'ın Musa (as)'a vahiy olarak vermediği şeyleri ama kendilerini ilgilendirdiğinden ben-i israil kavminin bazı yazarları tarafından, onlarca daha büyük kimseler tarafından, kişiler tarafından ilerlemiş zamanlarda. İçerisine yeni bölümler de ilave edilmiştir.

Görüştüğümüzde o Yehova şahidi arkadaşlar bana şöyle dediler: Ne diyorlar onlara? Kitab-ı Mukaddes. Yani içerisinde Kur'an'dan evvel geçmiş bütün kitapların bulunduğu, mukaddes kitap dedikleri bir kitap. İçerisinde asli itibariyle Tevrat-ı Şerif var diyorlar, tabii onun da şerefli bölümleri var. Bozulmadan kalmış kısımları belki vardır. Birçok yerleri, daha çoğunluğu insan, beşer aklının tahayyül ederek, yakıştırarak düzenlenen yazılar olmuştur. Bu 1200 sene, yanılmıyorsam, içerisinde olmuştur. 1200 sene içerisinde geçen bazı insanlar, bazı peygamberler, içerisinde İncil'de olan Kitab-ı Mukaddes'in, eski Ahit, yeni Ahit diye. Ahit, içerik. Ahitle ilgili, eskiye ne diyorlardı? Atik. Ahd-i Atik. Eski Ahit'le Yeni Ahit'in birleşmesi. Eski Ahit, geçmiş kitapların büyüklerinden olan Tevrat-ı Şerif ve Zebur. Yeni Ahit de İncil dedikleri kayıtlardır.

İşte bu kitabın, kendilerine göre Mukaddes kitabın oluşu 1200 sene. Ve 40 kişi tarafından oluşturulmuş. Bunların bazıları peygamber kendilerine göre, bazıları ona göre onların evliyaları, velileri yahut azizler. Ben de onlara sordum. O 40 kişiye bir kişi daha ilave etseydiniz olmaz mıydı? Kuranı Kerim'i de alsaydınız, Hz Peygamberi de ilave etseydiniz. 40 kişi olmuş zaten bir kişiyle mi fazla olacak, onu da ilave etseydiniz dediğim zaman. Bir şey diyemediler. Belki nezaketen demediler ya da gerçekten diyemediler. Tevrat-ı Şerif'in aslı Tur dağında dokuz levha olarak geldi. Yedisinin mermer üzerine yazıldığı ikisinin de nurdan olduğu belirtiliyor bizim kaynaklarımızda. O levhalardan biri on emir'i ihtiva ediyor. Bir tanesinde on emir var, diğerlerinde şeriat-ı museviye belirtiliyor.

Böylece belki de şöyle diyelim, ana hatlarıyla bir defada indirildi. Yani Musa (as), ayeti kerimede belirtiliyor ya, 'velemna ca musa limukatina' diye belirtilen ayet, 'vakta ki Musa buluşma mahalline geldi, işte orada kendisine bazı' bildirilen otuz günün üzerine on gün daha ilâve edildi, Terat-ı şerif bu son on gün içinde verildi. Ayet devam ediyor. Diğer taraftan İncil-i Şerif'in nasıl geldiği hakkında çok açık bir şey yoktur. Yalnız Hz İsa (as)'ın üç sene kadar süren peygamberliği sırasında gelmiş olması muhtemel. O da

hepsi birlikte gelmemiştir. İhtiyaç olduğu yerlerde. Ama süresi iki buçuk sene en fazla üç sene. Onun gelişi zaten kendisi ruhul kudüs kaynaklı olduğundan yani vahiyleri getiren Cebrail kaynaklı olduğundan yani babası Cebrail olduğundan ona getirmesi de o yoldan yani doğrudan doğruya hiçbir şeye bürünmeden, Hz Peygamber'e geliyorken ki gibi belli siluetlere bürünmeden doğrudan doğruya kendi varlığına ilka etmiş olabilir. Çünkü İncil'de vahyin nasıl geldiği hakkında bilgi yok.

Kur'an-ı Kerim'de vahyin her şekli belirtilmekte, geniş manada ifade edilmekte. Ne zaman ne surette ne şekilde geldiği. Bütün ayetlerin ne şekilde geldiği belirtiliyor. Ama İncil'de böyle bir açıklık, sarahat yok. İsa (as)'ın da İncil'i kaydettirme sistemi yok. Ve kaydetmedi kimse İncil'i, kaydedemediler anında. Onlar anlayamadılar da aslında; İsa (as) lisanından çıkan sözlerin hangisi ilahi kaynaklı hangisi kendi, hangisi Zat kaynaklı hangisi sıfat, esma kaynaklı. Yani İsa (as)'ın lisanıyla hangisi İsa (as)'ın lisanından konuşan Hakk'ın kelamı. Hangisi bunu pek anlayamadılar. Yalnız İsa (as) zaten ruh kaynaklı olduğundan maddeye ait fazla şey de konuşmuyordu. Ve de ihtiyacı da yoktu. Kendisinin latif bir yaşantısı vardı. İşte böylece söylüyordu, tavsiye ediyordu, havariler çevresinde dolaşıyorlardı, bunları duyuyorlardı. İşte havariler bu dört tane İncil'i yazdılar. Aslında 104 tane olduğunu söylüyorlar.

İsa (as)'a yakın olduğunu söyleyen herkes kendi kafasına göre İncil yazdı. İncil ne demek? Bir bakıma müjde demek bir bakıma gözyaşı demekmiş. Ama kolayca kaynaklarda alışıldığı gibi müjde demek. Bu müjde neyi müjdeliyor? Neyin müjdesini veriyor? Kendinden sonra gelecek olan ahir zaman Peygamber'ini, Ahmed'i yani Peraklitos'u. Yani Hz Resulullah'ı haber veriyor. O'nun müjdecisi. Yani Hakk'ın habibini müjdeliyor. Kendisine Allah'ın oğlu lakabı takılıyor. Yani 'eba ebi ve ruhul kuddüs' hükmünde. Fakat Hz Resulullah Efendimiz onun mahremi, habibi, dostu, sevgilisi, yakını. İşte böyle birisi gelecek sizi kurtaracak diye haber veriyor. İncil-i Şerif'in gelişi bu sistem içerisinde iki, iki buçuk senelik sürede, çevresindeki sahabeleri diyelim -

onlara havari deniyor, havarinin lügat manası yadımcı, demektir ama Kur’an-ı Kerim onlardan resuller olarak bahsediyor. Havariler de diyor bazı yerlerde ama Yasin-i Şerif’te resul olarak, haberci olarak.- işte onlar da İsa’nın habercileri. Allah’ın habercileri değil de. Direkt olarak Allah’tan almıyorlar da ruhullahtan alıyorlar. İsa’nın resulleri olarak geçiyor. Böyle de anlaşıldığına göre, risalet, batıni risalet mertebesi kapanmış değildir. Yani haberci mertebesi kapanmış değildir. Tabii peygamber ile nebilik, resullük, yani peygamberlik manasında olan resullük kapandı. Ama peygamberin habercileri, Resulün resulleri devam ediyor, kıyamete kadar da devam eder. O yol kapanmaz. Yani bu da açık olarak gösteriyor ki, sadece peygambere değil peygamber yakınlarına da bu lâkap veriliyor.

Ancak burada bir hususa dikkat çekmemiz gerekiyor. O da şudur. Peygamberimizin gelmesi ile diğer Peygamberan hazaratının hükümleri nesih edilmiş olduğundan, ondan sonra yeryüzünde sadece Peygamber efndimizin rasullarinin varlığı söz konusudur. Diğer Peygamberlerin rasulleri diye bir şeyin geçerliliği mümkün değildir.

Dinleyici: Musa (as)’a Tevrat-ı Şerif nasıl geldi!

Tevrat ve İncil’in Kaynakları

Musa (as)’a Tevrat-ı Şerif levhalar olarak geldi. Yani yazılı kayıtlar olarak geldi. Ve bu kayıtlarla birlikte Cenab-ı Hakk ona o kadar yakın oldu ki, çok yakınında olduğunu hissetti. Hatta ayette öyle diyor: Ya Rabbi madem bu kadar yakınsın, bana görün de seni göreyim. Talebi oradan geliyor. Bütün varlığıyla hem görüntü olarak onları görüyordu, hem de o görüntülerin sesini de işitiyordu. Yani diyelim ki şurada bir tabela var. Tabeladan yazılar geçiyor. O yazılar geçerken de okunuyordu. O kadar yakından duydu ki o yüzden o talepte bulundu.

Ya Rabbi madem bana o kadar yakınsın bana kendini göster de göreyim. Bunun üzerine ‘len terani’, ‘len’, olmaz, ‘tera’ sen, ‘ni’, ‘beni görmen kesinlikle olmaz’ diye cevap geldi. Neden öyle cevap geldi? Çünkü daha orası tenzih mertebesi, ikilik mertebesi olduğundan görmek mümkün

değildir. Yani ikili olarak Hakk'ı görmek mümkün değildir; ikili sistem içerisinde. Hakk'ı görmek ancak Hakk'a mahsus. O zaman iki varlıktan birinin ortadan kalkması lazım. İki varlığın birisi kul birisi Hakk'tır. Hakk kalkamayacağına göre o zaman kul ortadan kalkacak ki –kul ortadan kalkacak derken beden olarak ortadan kaldıracağınız değil- kulluk anlayışı ortadan kalkacak. Kişi anlayacak ki kendinde kul diye bir varlık yok.

Kendisinde olan Hakk'ın varlığıdır. O zaman Hakk, Hakk'ı kendi olarak görmüş oluyor. İşte onu anlatmak için 'sen beni göremezsin', yani Musa'lık sende mevcut olduğu sürece, sen var olduğun sürece beni göremezsin. Çünkü beni görebilmen için en büyük perde zaten 'sen'sin. Perde 'sen'. Ne zaman 'sen' kalkacak ortadan, ente kalkacak ortadan, zaten sende var olan benim diyecek. O zaman Hakk, kendi kendini o suretten müşahede etmiş olacak. İşte o zaman Allah'ı gördü, Allah'ı idrak etti, Allah'ı anladı diye bilinen şeyler bunlardır. "*Allah'ı ancak Allah görür*" demişler. Allah'ı ancak Allah söyler. Allah'ı ancak Allah, Allah'la yaşar. Yani birçok Allah var da, o Allah, o Allah'la görüşür manasında değildir. Allah tek Allah ama bütün varlıklarla zuhurdadır. Hangi yerde zuhurda ise o mahal kendinin olmadığını orda zuhurda olanın Hakk'ın olduğunu idrak ettiğinde Allah'ı müşahede etmiş olur.

O müşahedesinin düzeyi kadar, ilmi kadar, ihatası kadar. Museviyet devresinde o devre olmadığı için 'sen beni göremezsin'. Bu talebi istediği için, bu cevabı aldığından istiğfar ediyor. Ya Rabbi seni ben, tenzih ederim, her türlü şeyden, ben hatalı bir istekte bulundum, ama beni müminlerin yani bu mertebenin ilki yaz diye dua ediyor. O Tevrat'ın nüshalarını yani levhalarını kucağında alıp getiriyor. Ve kavminin o buzağıya taptığını gördüğü zaman o levhaları sinirlenerek yere bırakıyor. Yere bırakıldığında da levhaların bazıları kırılıyor. Harun (as)'ın, abisinin sakalını tutuyor, niye bu hale getirdin diye? Tur dağında kayıtlı olarak Tevrat'ı almış oluyor. Bu açık, Kuranı Kerim'in ifadesiyle. İsa (as)'ın İncil'i alışı çok açık değil. Ama şöyle anlayabiliyoruz, çünkü elde kayıtlı bir şey yok. Tevrat daha

eski olduğundan ben-i israil onun kaydını yapmışlar, tutmuşlar. Ama eksik ama fazla. Onun gelişi belli. Ama içine biraz hayal karışmış, Tevrat'ta anlatıldığı şekliyle. Ama Kuranı Kerim'de sabit. Yani böyle bir kayıt olarak geldiği belirtiliyor. İncil-i Şerif'in ise gelişi kayda alınmadığı için, geldiği anda kayda alınmadığı için, etrafında yaşayan havariler hatıralarında kalan İsa (as)'ın sözlerini İsa (as)'dan kalan sözleri. O dört tane. Bir tanesi havari değil zaten bir tanesi doktor. Onlar İsa (as)'ı görmüş değiller zaten. İki tanesi görüyor sadece, diğerleri. Yuhanna İncil'i var, Luka İncil'i var, Markos İncil'i var, bir tane daha var. Bunlardan birisi doktormuş, altmış sene sonra yazıyor İncil-i Şerif'i. Kendilerine göre, araştırıyor soruşturuyor.

O İncil'lerde o kadar çok yakınlık da var ki. Biri birinden okunurken kendi nüshasını almış olduğu da açık ortaya çıkıyor. Diğer şekilde o kadar çok tenakuz yerleri var, birbirlerini nakzeden yerleri var. Bir bakıyorsunuz aynı hadiseyi başka türlü, İsa (as)'ın gidişini dönüşünü başka şekilde anlatıyor. Diğeri başka şekilde anlatıyor. Biri periyodik şekilde anlatıyor, biri karışık karışık hayatının başka safhalarında.

Ve onu Yahova şahitlerine sorduğumda, niye dört İncil dedim. Aslında dediler o, tabii kendilerine göre bir mantık yürütüyorlar, o dört İncil değildir, dördü bir İncil'dir diye bir yoruma gidiyorlar. Tabii ki, 104 diyorlar, 104 değil çok daha fazla, 300 küsür İncil varmış. İznik'de toplanan o konseyde dörde indirmişler. Diğerlerinin hepsini imha etmişler. Sonra İznik'de toplanıyor, 1200 kadar papaz toplanıyor. Bunların içerisinden 300 kadar, Barnabas mı olacak başlarındaki kişi, Tevhid İncil'ini yani gerçek İncil'i savunuyorlar. Fakat Konstantin, Roma imparatoru Konstantin'in desteklediği diğerleri, diğer üç İncil. Putperest İncil'i. Onlar galip geliyorlar ve o 300 kişilik tevhid grubunu aforoz ediyorlar. O konsey toplantısında.

Dinleyici: Orada bu hususta fikir birliği olmadımı!

Olamadı. Daha baştan beri olamadı. Zaten bugün ellerinde bulunan İncil'ler de Yunanca tercümeden, Latince

tercümeden. İbrani tercümeden tercüme yok ellerinde. En eskisi Yunanca ve Latinceye dayanıyor. Onlar da acaba kaç sene sonra yazıldı? Hangi İncil'den ne alınarak yazıldı? Köklü, sahih bir gelişi yok. Kur'an-ı Kerim anında kayda geçiyordu, hafızlar da ezberliyordu ayrıca. Hem kayıtlı hem de ezberdi.

Bir sürü hafız vardı, sonra vahiy kâtipleri vardı. Muaviye –kötülenen kimse- vahiy kâtibiydi, Efendimiz'in vahiy kâtibiydi. Kur'an-ı Kerim'i yazıyor, kaydediyor. Küçük insan değildi. Onun için, biz onların hakkında eleştiri yapamayız, yapmak hakkımızda yok zaten. Sahabe-i kiram ne olursa olsun onlar Hz Resulullah'ın nazarına düşmüş olan, Hz Resulullah'ın nazarına bende olmuş, ayna olmuş insanlardır. Onlardan sonra kıyamete kadar gelebilecek en büyük velilerin bile onlar hakkın da söz söyleme hakkı yoktur. Onları eleştirme hakkı yoktur. O düzeye diğer insanların ermesi mümkün değildir. Kimisi Muaviye rahmetullah mı diyelim lanetullah mı diyelim diye bunun kararını vermeye çalışıyorlar. Kardeşim sen ne yapmaya çalışıyorsun, sen kimsin ki onun hakkında karar vereceksin? Allahu a'lem de en azından, çek fermuarı ağzına. Ondan sonra ilgilendirmez ki onu. Bizim işimiz değil ki o günkü hadiseleri bugün eleştirip de boşu boşuna hayaller içerisinde vakit geçirmek neye yarayacaktır.

Dinleyici: Peygamberimiz sahabilerini yıldızlara benzetmiştir.

O kadar. Onlar gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine bakarsanız yolunuzu bulursunuz diyor. Yalnız burada bahsettiği yıldız Necm suresindeki yıldız değil. Gökyüzü yıldızı, Hz Resulullah'ın yetiştirdiği yıldızlardır. Gerçek yıldızlar. Tabii ki hangisine baksanız -biraz yıldızdan haberi olan kimse- kuzey yıldızı, güney yıldızı, olarak yolunu bulur.

İncil-i Şerif hakkında bazı bilgiler.

İncil-i Şerif de sonradan oluşturuldu. Biri altı sene sonra biri on sene sonra biri kırk sene sonra uzaklıklarla. Birisi altmış sene sonra. Bir doktor tarafından sonradan araştırılarak hatıralar toplanarak İncil oluşmuş. Onların bazı

mektupları olmuş, bazı yerlere havarilerin gönderdiği tavsiyeler olmuş, İsa (as)'dan sonra dağıldılar ya, Ortadoğu, Balkanlar. Gittikleri yerlerde oralara tavsiyeler yazmışlar. Şunları şunları yapın diye. Ve sonra her havari İseviyeti kendi anladığı şekilde gittiği yerde anlattı. Onların hepsinde de bir birlik yoktu ki zaten. Sadece İsa Allah'ın oğludur, bu. Ana temayı işlediler. Ayrıca diğer dinlerde, bölümlerde olduğu gibi, bir din diye bilinen bir sistem hangi yöreye gidiyor ve ulaşıyorsa o yörenin eski adetleriyle mutlaka karışıyor.

Eski adetlerden bazı kalıntılar yeni gelen din diye ifade edilenden de yeni bir şeyler alıp her yörede değişik tatbikatlar oluşuyor. Başka türlü de olmaz zaten. İslamiyet'in hali de böyle. Arabistan'a gidiyorsunuz, ora yöresi ile birlikte, kendine göre, hem milli, hem ırk, din olarak oluşan bir sistem var. Vahhabilik sistemi gibi. İran'a gidiyor İslamiyet. Oranın Mecusi, putperestlik Şia ile karışıyor başka şey çıkıyor. Türkiye, Anadolu'ya, Balkanlar'a yayılıyor. Buraların kendilerine göre –mesela Türklerin arasında Alevilik niye yaygın? Şamanizm diniyle mezcetmişler, birleştirmişler. Şamanizm'den kalan birçok adetler Alevilik hükmü diye başka şekilde ortaya çıkmış. Alevilik diye bir din yok ki. Sünnilik diye de bir din yok.

Sünnet var da Sünnilik diye bir din yok. Ali var da Alevilik yok. Eleştirisini yapacak halimiz yok. Bir Müslüman aslında mutlak alevi, mutlak sünnidir. Bunun dışında bir şey olmaz. Sünneti bir taraf ayır, Hz Ali sevgisini bir taraf ayır, bu durum bir din değildir.

İncil'in yazılması bizim hadis-i şeriflerin yazılmasına tıpatıp uyan bir haldir. Nasıl Efendimiz'den sonra hadis-i şerifler, Efendimizin sözleri hatırlanarak, rivayet edilerek. Ama bu hadis-i şeriflerin toplanması İncil gibi değildir. Çok güçlü, çok ince araştırmalardan sonra hadis-i şerifler toplandı. Çok dikkatli, kılı kırk yararak derler ya. Raviler bunları çok güzel bir şekilde topladılar. Ve yazdılar. Bu sahih hadistir, neden? Çünkü birçok kaynak aynı hadisi tasdik ediyor. Bu hasen dediler, bu zayıf dediler. Neden? Tek kaynaktan geldiği için. Belirttiler. Bu kadar açıktır hadis-i

şeriflerin özellikleri. Hepsini yazdılar. Ne durumda olduğunu. Bu kadar hassas bir çalışma yaptılar. Sadece birkaç kişi değil, dört kişi değil. Yüzlerce imam bu hususta çalışmalar yaptılar. Kütüb-ü Sitte diye altı büyük kitap grubu diye çok büyük bir külliyat hazırladılar.

Bizim hadis diye belirttiğimiz şeyler onların İncil, Allah'ın kitabıdır dedikleri şeyden çok daha ilerde olan güvenilir sistemler. İncil-i Şerif de böyle Hz İsa (as)'ın sözlerini toparlanması, değerlenmesi. Kendinden sonraki kişiler olarak ortaya çıktı. Batılılar bunu incelemişler. Yüzde on sekiz kadar sağlıklı tarafını bulabilmişler. İlim adamları. Hz İsa'nın lisanına uygun yüzde 18'i kadar. Diğerleri. Tabii onlarda da var. Bilgi verici manada bilgiler var içerisinde. Hikâye var tabii ki. İşte tavsiye yollu birçok güzel şey içerisinde var tabii, yararlanılır. Allah kelamı mı bireyin naklettiği kelamlar mı? İşte dedik ya, içerisinde 40 kişinin dahli var. 1200 sene devam eden. Diğer kitapların da böyle olduğu açık olarak biliniyor.

Bu hususta ayrı bir konu ise, İncil diye ifade elden kitapların isimleridir. Allah'ın kelâmının kula göre olması mümkün değildir. "Mattaya, Lükoya, Yuhannaya, markosa, göre İncil olmaz. Bu husus ile dahi elde bulunan İncil ismi verilen yazıların kula ait olduğu açık olarak anlaşılmaktadır.

Aslında kayıtlı yazılı bir İncilin açık olarak geldiği tesbit edilememiştir. İsa (as) Allah'n bir kelimesidir. Bu yüzden kendisi yaşayan İncil idi, ancak onlar bunu anlayamadılar.

Kayıtlı gerçek İncil ise Kur'an-ı kerimin içinde İseviyyet ve meryemiyyet hakikatlerinden bahseden bölümlerin toplamıdır.

Kur'an-ı Kerîm'in içinde asılları itibari ile bütün kütübü semavi mevcuttur. Bu yüzden bütün kitapları ve ayrıca kendine has zati hususları da bünyesinde toplamıştır. Böylece de bütün din sahibi olan ve olmayan insanlara da rahmettir.

Kur’an-ı Kerim’in İlk İndirilmesi ve Sonrası, Müslümanlara Verilen İlk Besmele ve Sonraki Besmele

Kur’an-ı Kerim de kadir gecesi ‘ikra’ ayeti ile birlikte –alak suresindeki ayetle- gelişi başlıyor. Bir anda yeryüzüne inemez miydi? Yahut bir anda Hz Peygamber’e verilemez miydi? Tabii ki verilirdi. Zaten o kadir gecesi toplu olarak gökyüzü semasına indirildi. Kur’an-ı Kerim’in tamamı gökyüzü semasına indirildi. Ama toplu olarak, Hz Resulullah’a bir anda indirilmedi. Neden indirilmedi? Çünkü ihata edemez Hz. Peygamber. Hiçbir insanın gücü bir anda o kadar yükü çekmeye müsait değildi, mümkün değildi. Bakın ‘ikra’ sadece bir tek kelime Hz Resulullah’ı ne kadar dehşetlere götürdü.

Ne kadar büyük sahalar açtı. Hepsini birden alması mümkün mü? Şimdi düşünün bir eczane dolusu, bir fabrika dolusu ilaç var. Hepsini aynı anda bir kişiye verin. Ne yapar o? Bir saniye yaşayamaz. Kaldıramaz. Ama o eczanenin içerisinden kime neye ihtiyacı varsa –başı ağrıyorsa- kutuyla alıyor, onu da günlere yayarak, bir tek tanesini içiyor evvela. Milyarlarca ilaçtan, kimyasal yapıdan, fizik biyoloji ilmi de bunun içinde, bir tanesini ancak içiyoruz. O bile bizi ne hallere sokuyor? Bazen komalara sokuyor, bazen uyutuyor, bazen uyuşturuyor, bazen bizi hissiz hale getiriyor, kesiyorlar, biçiyorlar. Bunların hepsini birden almak insanı yok eder, felç eder. Anında. İşte o da ilim yönünden kaldırılamaz. Bir seferde olacak iş değil. ‘İkra bismirabbikellezi halak’ ile, oradaki ‘bi ismi rabbike’ Müslümanlara, bize verilen ilk besmeledir.

Ama mertebesi museviyet mertebesidir o besmelenin. Museviyet mertebesi besmele ‘bi ismirabbike’, iseviyet mertebesi besmelesi ‘bi ismi eba ve ebi ruhul kudüs’, bizim kemalli mertebemizin besmelesi ‘bismillahirraminirrahim’. Bakın her mertebenin besmelesi var. Ama bismillahirrahmanirrahim’den evvel bize museviyet mertebesi besmelesi geldi, alışalım diye. ‘Bi ismi rabbike’, ‘Rabbının ismiyle başla, yap’ deniyor. ‘ikra biismirabbikellezi’, ‘o öyle Rab ki’, ‘halak’, ‘halkedici olan’, ‘yaratıcı’ değil, tefsirlerde yaratıcı ismiyle okunuyor, o

mertebede o geçerli, ayrı konu. O mertebeye eleştiri babında değil, bizim bilmemiz şekliyle. Söyleyen yarattı desin, dileyen halk etti desin kendi anlayışına göre. İşte böylece yavaş, yavaş ayeti kerimeler gelmeye başladı. Hatta kısa bir ara geldi ve sonra kesildi. Beş altı ay kadar ayetlerin arkası kesildi. Hatta o zaman dediler Rabbı Muhammed'i unuttu dediler, bize yeni şeyler söylemiyor dediler. Her ayet geldiğinde sahabe-i kirama söylüyor, sahabe-i kiram da yayıyor etraftakilere.

Öyle bir durgunluk olunca bu arada Efendimiz çok üzüldü. Acaba ben yanlış bir şeyler mi gördüm, hayal mi gördüm gibilerinden. Sonra ne geldi? 'Vedduha', 'duhan' suresi. Orada her şeyi açıkladı. O duhan suresi geldiğinde '*Rabbin seni ne unuttu ne terk etti*'. 'Allahu ekber' demiş Efendimiz o geldiği zaman. Hani nasıl olağanüstü hadiseler olduğu zaman insan istemeden 'Allahu ekber' der, tekbir getirir. Oradan kaldı bu tabir. Böylece ey örtüsüne bürünmüş, kalk. 'Ya eyyühelmüzzemmil kumfe enzir', 'kalk ey örtüsüne bürünmüş'. Belirli bir gecenin vaktinde kalk, elbiseni temizle, işte şu kadar işte bu kadar, kendinin düzenleyeceğin zamanda gece ibadetine başla. Yani ben-i israilin devamını getir. İşte bu ayetlerden sonra o akış başladı.

Zaten yakınlardaydı, dünya semasında. Cebrail (as) oradan alıp, belki Kâbe-i Muazzama'nın hizasında bir yerlerdeydi. Yani Hz Resulullah Kâbe-i Muazzama'da, Mekke-i Mükerreme'de o sürelerde. Oradan alıp Hz. Resulullah'ın gönlüne tevdi ediyordu, akl-ı şeriflerine tevdi ediyordu, lisanına tevdi ediyordu. İşte bu arada gelen ayetler derilere yazılıyor, kâğıtlara, kemiklere, taşlara, yazılıyor. Bakın elimizdeki şu kâğıtların ne kadar büyük bir nimet olduğunu biz anlayamayız. O günün insanları bunun nasıl bir nimet olduğunu anlarlar. Çünkü bizde bol. Üç kuruş beş kuruş verdik mi hemen sahip oluyoruz. Bugünün tekniği kolay mal edebiliyor. O gün mürekkep yok, o mübarekler büyük kayıtları o kadar titizlikle ve o kadar güzellikle, çivilerle böyle kazıyarak ya da sert bir şeylerle kazıyarak bu ellerindeki malzemenin üzerine tespit etmişler. Ne kadar çok

uğraşmışlar. Bugün bir fotokopi makinası var, yüzlercesi binlercesi dakikalar içerisinde, saatler içerisinde üretilebiliyor. Ama bir kitabı yazmışlar, daha bu 200 sene evvelinde olan hadise. Elle bir kitabın çoğaltılması ne demek! Şimdi makinanın başına oturuyorsunuz, makinaya emir veriyorsunuz, on tane bas diye. Onar sayfa birden çıkıyor. Bir sayfayı on defa teksir ederek atıyor. Belki daha süratlileri de vardır. Bunlar çok büyük nimetler. Bugünün zorlukları karşısında işte bu güzellikler bizim imkânlarımız. Biraz zorluklarımız var ama bu zorlukları kolaylaştıracak böyle imkânlarımız da var.

Böylece Kuranı Kerim 'ikra biismirabbikellezi halak, halakel insane min alak' diye devam ediyor bu beş ayet. Bu bölüme inşallah 'Vahy ve Cebrail' isimli hazırlamakta olduğumuz kitabımızda bakacağız. Oldukça geniş şekilde, vahyin ilk gelişi, ne suretle geldiği, Hz Resulullah'ın nasıl iç bünyede, gerek psikolojik gerek fiziksel değişiklikler, nasıl yaşadığı o anı, Bizde bir nebze oraya gidip, bir taşın arkasından Hz Resulullah Efendimiz'in o andaki Cebrail geldiği andaki halini seyredelim inşallah. O bakış içerisinde. Böylece ayetler gelmeye devam etmeye başladı. Nihayet Mekke devri bitti Medine devri başladı. Medine'de aynen bunlar devam etmeye başladı. Hz Resulullah Efendimiz'e birçok değişik şekillerde geliyordu. Bazen çan sesi, çıngırak sesi içerisinde geliyordu Cebrail (as). Çıngır çıngır, çıngır. O en zor geleni diyordu Efendimiz.

Bazen insan suretinde geliyordu Cebrail (as), o ihsan hadisinde olduğu gibi. Bu gelen kimdi biliyor musunuz diyor, arabi şeklinde? Bilmiyoruz Efendim diyorlar. Bu kardeşim Cebrail'di, size dininizi öğretmeye geldi diyor. Karşılıklı konuşuyorlar. Bir yabancı geliyor, İslam nedir, iman nedir, ihsan nedir, kıyamet ne zaman olacaktır, diye soru soruyor. Efendimiz de onları cevaplıyor ve nihayet gidiyor. Soruyor kimdi bu? Bulamıyorlar, şunu bulun bir şeyler daha soralım gibilerden. Bulamıyorlar, kayboluveriyor. Siz daha iyi bilirsiniz, Allah ve Resulü daha iyi bilir diyorlar. O zaman diyor ki kardeşim Cebrail size dininizi öğretmeye geldi. Karşılıklı iki kişi konuşuyor, diğerleri de dinliyor. Aslında

onların konuşması, kendileri için değil, dinleyenlerin konuşulan mevzuyu öğrenmesi için. Ne kadar açık. İşte eğitim ne kadar hoş, ne kadar güzel ve sağlam. Nihayet sureler yavaş yavaş tamamlanmaya çalışıyor. Cebrail (as) 'ın öğrettiği şekilde gelen parça, parça ayetler hangi surenin içerisinde ise Cebrail (as) şu surenin şu ayeti diye bildiriyor ve ona göre tanzim ediliyor o parçalar üst üste yahut sure sure, yanyana. Ona göre konuyor. Ve hafızlarda ezberlediklerini, ona göre, o sayfalara göre ezberliyorlar. Ayetlerin surelerin sıralanmasına göre öğretiyorlar.

Mesela bir surenin yirmi tane ayeti baştan geliyor. Arkadan daha evvel gelmiş bir başka surenin on tane ayeti geliyor, arkadan çok daha evvel gelmiş bir surenin üç-beş ayeti daha geliyor. Neden böyle karışık gibi gözüküyor? O anda insanların ihtiyacı olan mevzular o bölümlerde, o surelerin içerisinde. İhtiyaç olduğu için, levh-i mahfuzdan, yani dünya semasına inmiş olan Kitabül Mübin inmiş oluyor, oradaki esma mertebesi itibariyle. Yeryüzüne indiğinde de İmamül Mübin ismini alıyor, önder olan, önde olan imam, öncü. Yani öncü bilgi kitabı, Allah kelamı. İşte neticede Efendimiz'in de hayatı kemale ermeye başlıyor. Nihayet Veda haccında 'elyevme ekmeltü leküm diniküm' ayeti geldiğinde sahabe-i kiram seviniyorlar. Artık bugün dinimizi ikmal ettin. Çok şükür. Savaşları kazandık, müşrikleri attık, Medine'de bir devlet kurduk, İslam'ı artık oturttuk. Sonra bu geri gitmez ileri gider.

Yani başarılı olduk bu işte diye şükretmeye başlıyorlar. Tabii çok güzel bir oluşum. Fakat Hz Ebubekir (ra) ağlamaya başlıyor o an. Gözyaşlarını tutamıyor o ayet geldiği zaman. Ya Ebubekir niye ağlıyorsun diye sorduklarında bu bana diyor, ayrılığı hatırlattı, gurbeti hatırlattı, hüznü hatırlattı, firkati hatırlattı. Neden? Çünkü Kur'an-ı Kerim'in inmesi bitmişse Peygamberin işi de bitmiş demek oluyor. Kuranı Kerim'in inmesi devam ettiği sürece Peygamberin hayatta olması daha güçlü. Ama bitince, her şeyin sonu başka bir şeyin sonunu getirmekte. Dolayısıyla Hz Resulullah'ın vücud-u mübareklerine artık iş kalmamış oluyor. Belirli bir süre sonra oradan gideceğini anlıyor Hz Ebubekir ve

üzüntüsü oradan oluyor. Sahabe-i kiram başka yönden, eksikliği yönünden sevinçleri değil, İslam dininin kemale erdiği, kendilerinin de bu işte payı olduğu düşüncesiyle o sevinç halini gösteriyorlar. Bu hüküm olarak gelen son ayet, Bakara suresinin 281. ayeti ise son gelen ayet. Bakarsınız: 281. ayet. Orada öyle bir genel toplam yapıyor ki kim ne yapmışsa kendi kazancı ona olacaktır, bir toparlak ikaz mahiyetinde. Her nefis ne götürmüşse ne kazanmışsa onu götürecek ve kimseye zulüm edilmeyecektir şekliyle ayeti kerime bitiyor. O 281 rakamının da çok büyük bir anlamı vardır, tesadüf değildir. Bir günlük namazda toplamda 281 tekbir vardır. Bakın onun karşılığı bu. 280 ve bir. 281 ve ayrıca bir 1 var, namaz kitabında yazıyor. Buldunuz mu, okuyun, Bakara suresi 281.

Dinleyici: (281. ayet mealen okunuyor.)

O işte son gelen ayet değil, âlimler bilim adamları bu olduğunu söylüyorlar. Bazılar da son gelen ayetin demin okuduğum, 'elyevme ekmeltü leküm diniküm', o ayet de son ama hüküm olarak o ayet son. Bilgi vermesi kabilinde son. 281. ayet de ikaz etmesi bakımından son. Efendimiz'in irtihal etmesinden bir hafta evvel, - bir ay evvel gibi bazı rivayetler var, on beş gün evvel gibi rivayetler var- en son gelen ayetin bu ayet olduğu. Hatırımda idi ama gelmedi. 'estağizubillah, vetteku yevmen turcağune fihi ilallahi sümme türeffe küllü nefsin makesebet lehüm layüzlemun.' Vetteku', 'ittika edin, sakının, yani dikkatli olun' ki, 'yevmen', 'şu günden', 'turcağune fihi ilallahi', 'Allah'a döndürüleceksiniz o gün', yani Allah'a döndürüleceğiniz o günden sakının, ittika edin.

Bugünden o günü düşünerek hareket edin. Bu başınıza gelecek. 'Sümme', 'sonra'. 'tüveffe küllü nefsin makesebet', yani o günde, mahşer, kıyamet gününde, her nefis neyi kazanmışsa ona ifa edilecek, verilecek. Her şey. Bakın 'küllü nefsin makesebet', 'neyi kazanmışsa ona verilecek'. 'lehüm layüzlemun', 've kimseye zulüm edilmeyecek'. Yani o cehenneme girdi, bu cennete girdi gibilerden, cennete girene mükâfat cehenneme girene mücazat değil. Kim ne yapmışsa kendi yaptığının karşılığını bulacak. Böylece o

kadar güzel bir sonla bağlıyor ki Kuran-ı Kerim'in gelişini. Bu kadar olur. Bu kadar nazik, bu kadar güzel, bu kadar ihtiva edici, geniş kapsamlı bir şekilde. Kimseye zulüm edilmez, o günden sakının. Son ihtar bu, ihtar değil, ikaz. Ve o gün kimseye zulüm edilmeyecektir diye de Cenab-ı Hakk açık olarak garanti vermekte, yani vaad etmekte onu. İşte böylece bu ayetin gelmesiyle ilk gelen ayetin arasında 23 senelik bir zaman geçmekte. Onun için bu zamana yayılmakta. Eğer bir defada gelmiş olsaydı, bunu hiçbirimizin hemen kavraması anlaması mümkün olmazdı. O gün de olmazdı. Bugün de bizler aynı sorumlulukta olmuş olurduk. Yani her birerlerimiz Kur'an-ı Kerim'in tamamını bir anda öğrenme zorunluluğu ve zorluğu içine girmiş olurduk. Sonra on sene Mekke devrinde hep ilim geldi, bilgilendirme devresi. Mekke on sene ortalama. Tatbikatlar on sene sonra başladı.

Bizler ise şimdi bu oluşumu nazarı dikkate almayarak Müslüman olmak için gelen bir kimseye daha ilk geldiği günden itibaren bütün mükellefiyetleri kendine yüklüyoruz bu durum da bazılarına hemen zor geldiğinden İslâmdan uzaklaşıyorlar. Eğer Müslüman olacak kişiye evvelâ İslâmi ilmi değerleri öğreterek başlatsak ve bundan sonra belirli bir süreden sonra kendisine fiili görevleri versek belki çok daha isabetli bir durum olacaktır. Tabii buhususu görevlilere bırakmak gerekiyor.

Cenâb-ı Hakk Müslüman olma niyetinde olan kullarına kolaylıklar nasib eylesin.

05-Müşahede-Seyr-

Dinleyici: 'Eşhedünla ilahe illallah' derken, 'şehadet ederim' derken şehadet ehli olarak irfaniyete açılmayı kastediyoruz. Nasıl anlamamız lazım müşahedeyi?

Müşahede Nedir, Müşahede Nasıl Anlaşılmalı

Soru bir, müşahede nedir, nasıl anlamalıyız? Zaman zaman mevzu oluyor ya. Yehova Şahitleri diye bir grup, nereden söylemişlerse, gelmişler, konuştuk. Epeyce bir zaman konuştuk. Cuma'dan erken, mutad, özellikle Cuma

günleri geliyorlardı, dönüşümlü olarak. Bizi de biliyorlardı cumaya gideceğimizi. Cuma saatine kadar sohbeti bitiriyorduk. Geliyorlardı bir iki saat evvel. Onların sorduklarını veya bize enjekte etmek istedikleri fikirlerini veriyorlardı. Biz de cevaplarını veriyorduk. Nihayet bir gün ben onlara dedim ki sizin isminiz şahit. Nesiniz siz? Yehova şahidiyiz dediler. Dedim ki kardeşim, bu Yehova'nın şahidi nasıl oluyorsunuz? Yehova'ya şahit olmak nasıl bir hadise? İsmimiz öyle, Yehova şahitleri.

Dedim, evvela sizin isminizde yanlışlık var. Ne Yahve'den. Yehova dedikleri Yahve, Yahve dedikleri de beni israilin Rabbı. O günkü adıyla ben-i israilin Rabb'ının adı Yahve. Onlar da museviyet mertebesi itibariyle bir şey vermeye çalıştıklarından Allah yerine onu (Yahve'yi) baz alıyorlar. Yalnız bu onlarda taklidi bir hal oluyor, tahkiki değil. Şimdi bakın, esas şahitler biziz. Çünkü bizim sözümüzün başında, kelamımızın başında, ilahi kelamın başında 'eşhedü' var. Esas şehitler bizleriz ama sizler gibi bir iddiada bulunmuyoruz dedim. 'Eşhedüenla ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden abduhu verasulühü' diye bu ismimiz, sizin isminiz değil. Niye böyle söyledim, şimdi sen sordun diye şehadet mertebesini. Öyle bir hikâye ile meseleye başlamış olalım.

Şahit olmak için herhangi bir hadiseye şahitlik getireceksek, o hadiseyi gözümüzle görmüş olmamız lazımdır. Aksi halde görmeden şahitlik yapmaya kalkarsak ve bu da anlaşılırsa yalancı şahitlikten bizleri içeri atıyorlar. İşte Yehova şahitlerinin hali bu. Yalancı şahitlikten onları içeriye atacaklar. İyilik yapmaya çalışıyorlar ya güya. Kendi mantıklarına göre. Tabii bizim işimiz onları yermek değil. Böyleyse böyle. Onların ahretteki halleri bizi alakadar etmiyor zaten. Şimdi bizim sistemimiz, bizim derken İslami sistemin ilk şartı müşahede. İlk şartı müşahede. En sonlardaki şartı değil. Sıra itibariyle onlarda, yirmilerde otuzlardaki derecede bir şart değil. Birinci derecede şart. Buna ne diyoruz? Şehadet parmağı. Bu asli temel üzere kurulan İslam dini, buraya ulaşılabilmesi için bazı aşamalardan geçmesi gerekir. Çünkü doğrudan doğruya bir

küçücük çocuğa söyleyin bakalım, sen buna şahit misin diye. Şahidim diye başlar, sallar ama neye şahit olduğunu bilmez, idrak edemez ortada bir hadise olsa da. Onun derinliğine nüfuz etmeden. Şahit misin? Şahidim, der. Gerçi bazı hadiselerde, vukuatlar da çocukların şahitliği de geçerli oluyor. Hatırımda düzgün kaldıysa.

İslami şehadet Allah'ın varlığına, birliğine şahit olmak, inanmak, şehadetçi olmak. Bir seyir gerektiren, eğitim gerektiren bir mesele. Doğrudan doğruya bilmediğimiz bir şey hakkında nasıl şahit olacağız? Önümüzde bir hadise olacak, o hadise üzerinde biz çalışmış olacağız, hadise üzerinde dolaşmış olacağız. Ve kalbimizle mutmain olacak, bu hadise böyledir diye. Mahkeme huzurunda, hâkim huzurunda, evet hâkim bey ben bunları gördüm, böyle diye şahitlik yapmış olacağız. Bu zahiri böyle olduğu gibi. Şimdi bize ne diyorlar? Neye şehadet olmamızı istiyorlar? Neyin şehadetçisi olmamızı istiyorlar? Allah'ın şahidi olmamızı istiyorlar.

Ve Hz. Peygambere şahit olmamızı istiyorlar. Müşahid olmamızı istiyorlar. Ve dinimizin en büyük özelliklerinden bir tanesi de şehadet mertebesi, yani savaşlarda şehid olmak. Savaşlarda şehid olmak demek, müşahid demek, şehadetçi demek, görmek demek. Savaşlardaki şehitler ne oluyor? Hak yolunda savaş edenler? Hani ayet diyor ya, Hakk yolunda şehadet edenleri siz ölüler demeyiniz, onlar hay'dırlar, yaşarlar. Sizin bilmediğiniz bir şekilde rızıklanırlar. Savaşta şehid olmak şahid olmak demek canını, nefsini, kendi varlığını hiçe sayarak Hakk yolunda feda ettiğinden, ölüm anında Cenab-ı Hakk onun perdelerini açar, kendisini müşahede ettirir. Onun için müşahid, şehid olmuş denir. Bu şekilde savaşta şehid olanlar. Orda da bir şahitlik vardır.

Değişik Mertebelerde Müşahade

Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde müşahededen bahsedilmekte. Efendimizin de birinci vasfı bu. 'Vema erselnake illa şahiden, mübeşşiran ve nazira.' Bakın bizim Hz. Resulullah'a şehadet etmemiz, Allah'a şehadet etmemiz

isteniyorken, tavsiye ediliyorken, Efendimiz de Cenab-ı Hakk'ın verdiği bir hasletle, bir özellikle bir vasıfla kendisi de müşahid, kendisi de şahiddir. O zaman şahitlerin en büyüğü Efendimizdir. O şahitlik yapıyor, bize de öğretiyor nasıl siz de şahitlik yapacaksınız; bu şekilde şahit olursunuz. Bu sağlıklı, sıhhatli bir şehadettir. 'Şahiden mübeşşiran ve nazire' diye diğer görevleri geliyor. Birinci görev şahit olmak. Bu şehadet, tabii kendisi açısından evvela Allah'ı müşahede etmiş olmanın verdiği Allah'a şehadet, yani Allah'ın varlığına olan veyahut ilmine olan ya da onun izahına olan şehadeti.

Bu şehadeti aslında bize müjdeliyor. İkinci şartın ilk şartı desteklemesi lazım, onu açması lazım. 'Şahidan mübeşşiran', yani âlemde Allah'ın varlığına evvela kendisi müşahid olarak katıldığından, idrak ettiğinden, bunu bize de müjdeliyor. Bu âlemde Allah'ın varlığından başka varlık yoktur. Bunun eğitimini ben size vereceğim. Eğer bunu yapmazsanız nezir hükmü geliyor arkadan yani korkutucu. Efendimiz için bu vasfı kullanmıyoruz, bu vasfı kullanmak istemiyoruz. Oradaki nezir, ikaz edici kullanıyoruz, korkutucu yerine. Bak görüyor musun bağlantılar nerelere gidiyor?

Sonra 've eşhedehüm ala enfüsihim'. Bu ayetin bir bölümü ruhlar âleminde geçmiş. Ruhlar âleminde, kalu belada diyorlar ya. Kalu bela dediler, 'elestü birrabbiküm', 'ben sizin Rabbiniz değil miyim' diye sorduğunda 'kalu' dediler, 'bela', 'evet sen bizim Rabbimizsin' dediler. 've eşhedehüm ala enfüsihim', ayetin devamında. Yani 'onlar nefisleri üzerine şahit oldular'. Şehadet ne kadar mühim bir hadisedir. Bir seyri var kendi içerisinde. Daha sonra bunun kemalatı, kemali de, Ali İmran suresinin baş taraflarında, estağizubillah 'şehidallâhu ennehû lâ ilâhe illâ huve, vel melâiketu ve ulûl ilmi kâimen bil kıst' diye gidiyor. 'Allah şahittir ki kendi kendine bu âlemde ondan başka bir varlık yoktur'. Bakın şimdi kulun şehadeti başlayarak mümin, iman çerçevesine girmesi için bu şehadet kelimesini söylemesi lazımdır. Kulun şehadeti. Onun en büyük vasfı olan 'vema erselnake illa şahiden' Hz. Resulullah'ın şehadeti. Ve 've

eşhedehü ala enfüsihim' kendi nefislerini tanımış olanların kendilerine olan şehadeti. Ki benim varlığımda Hakk'ın varlığından başka bir şey yok ki. Ben buna muhkem olarak şahidim. Yaşadığı için şahid olmak gerek diye gerekmesi. Ve bütün bunların da kemalatı olarak 'Şehidallâhu ennehû lâ ilâhe illâ hu', 'şehidallahu', şehede, şahid oldu ki. Kim? Allah. Kime? Hu'ya. 'Şehidallâhu' yani hüviyet-i mutlaka'daki olan varlığına kendi kendine şahit oldu ki Allah'dan başka ilah yoktur. Zaten o mertebede şehadet edecek başka kimse de yoktur. Zatı sırf, kendi varlığında kendi kendine, kendi şehadet etti. Bu şehadetini kime yaptı? Sıfatlarına, isimlerine ve fiilerine karşı şehadet etti.

Yani kendi kendinin varlığını onlara teminat verdi bu sözüyle. Bu Kur'an-ı Kerim'de belirtilen, araştırılacak hadisi şeriflerde de birçok yönlerde bunlar; çıkar ehlullahın sözlerini araştırırsak da bu sözler çıkar. Genel olarak şehadet İslam dinini en temel oluşumudur. En güzel en geniş ve en kemal oluşumu. Diğer peygamber mertebelerin de bu şehadetler yoktur. Olsa da kendi düzeyi kadar vardır. Ama lisanen şahitlik yoktur. Sadece bir bilme ve bir anlama vardır. Musa (as) şehadet istedi. Cenab-ı Hakk hayır dedi, sen şehadet mertebesinde değilsin. Ya Rabbi bana o kadar yakın oldun ki bana kendini göster, ne olur, göreyim.

Tur dağında kendisine yapılan o tebliğin neticesinde Tevrat'ı Şerif'in levhalarını alıyorken o kadar çok yakından kendisine hitap etti ki Ya Rabbi bu kadar yakınsın seni göreyim dedi, yani müşahede edeyim seni dedi. '*Len terani'*, 'sen beni göremezsin'. Görmek demek müşahede etmek demektir. Sen beni müşahede edemezsin şu anda. Neden? Çünkü sende daha Musa'lık vardır. Çünkü Musa, Musa olarak varken Allah'ı müşahede etmesi mümkün değildir. İkilikle Allah'ın şehadet edilmesi mümkün değildir. Çünkü ayette de diyor ya gözler onu idrak edemez ama o bütün gözleri ihata eder, idrak eder. İşte beşer gözüyle baktığımız zaman onu şahadet etmemiz mümkün değildir. Burası tenzih mertebesidir, tenzih mertebesinde ise Allah yücelerde zaman ve mekânın dışındadır.

Ancak zuhurlarının şehadetini yapabiliriz, Zat'ının şehadetini yapamayız. O Allah'ın zuhurudur. Ancak tevhid ve irfaniyyet bilgisi ile idrak edilebilecek bir husustur.

Ne zaman ki Muhammediye mertebesine erişildi, Muhammediyyet (sav) mertebesine erişen kişinin işi daha zaten âdemi mertebeden başlayarak o mertebenin müşahedesini yapmak zorunda. Zorunda derken zorlamalı, zorlayarak olan bir zorlama değil. Nasıl bir çocuğun birinci sınıf, ikinci sınıfı, üçüncü sınıfı geçmesi gerekiyorsa, geçmek zorunda ise, bir üst sınıfa geçemeyeceğinden, annesinin babasının zorlaması değil, sistem onun geçmesini zorunlu kılıyor. Amir hükmüyle değil, yapılması gereken hükümde. Ortaokulu geçmezse liseye geçemiyor, geçmek zorunlu.

Biz de eğitime, seyri süluk eğitimine başladığımızda, Hakk'a doğru giden miraç eğitimine başladığımızda evvela Âdem (as)'ı hayalimizde olan cennetten yeryüzüne indirmemiz gerekiyor. İlk müşahede burada başlıyor. Bu müşahedeyi eğer biz yapamazsak diğer müşahedelere atlamak mümkün olmaz. Çünkü merkez olan bir yerden, nokta olan bir yerden, bir otobüsün kalkacağı yazıhaneyi bilemezsek yazıhaneyi müşahede edemezsek, yazıhanenin adresi yoksa bilet alma yeri yoksa peron yoksa hareket edecek, o zaman biz nerden hangi yola gideceğiz? Neyle gideceğiz, nasıl gideceğiz?

Yola çıkarken daha bu müşahede lazımdır. Bilinç lazımdır. Her ne kadar mutlak müşahede olmasa da orası. Bir bilinç, bir altyapı bir başlangıç gerekiyor. Kişi kendi hakikatinde Âdem'in hakikatinin varlığını o düzeyde idrak ettiğinde ilmi olarak müşahedeye başlamış olur. Seyir o zaman başlıyor. Efendim, çalışıyoruz, şöyle ediyoruz, böyle ediyoruz ama bunlar bizde yaşantıda yok da. İşte o yapılan seyir hayali bir seyir olduğundan veya esma türü bir seyir olduğundan bunlara sadece Kur'an-ı Kerim'de belirtilen kıssalar anlatılmakta. Kıssayı da zahiren bilmekteyiz. Veya şehadet de 'eşhedü' de zahiren lisanen olmaktadır. Ama ruhen şehadet etmemiz gerekiyor. 'Nur'an bir şehadet getirmemiz gerekiyor. Ve arifane ilmen bir şehadet getirmemiz gerekiyor. Tabii bir de fiziken, bedenen de lafzen

de bir şehadet getirmemiz gerekiyor. Ef'al mertebesinin, esma mertebesinin, sıfat mertebesinin, Zat mertebesinin bunların hepsinin şehadetleri vardır. Bunların hepsinin mertebeleri var ayrı ayrı. Şimdi kendimize geldiğimizi idrak ettiğimizde, ama ilk olarak. Belki yirmi sene dervişlik yaptık. Yaptık ama bunun zahirini ve taklidini yaptık. O da olur. Niye ben şehadet edemedim? Anlayamadım ben müşahedenin ne olduğunu. Çünkü oradaki sistem oraya götürmedi, götürmüyor, oyalıyor.

Ya lafızla oyalıyor, ya zikirle oyalıyor, ya ilahilerle oyalıyor. Veya duygularla oyalıyor. İnsana mani olan en büyük mana duygudur. Duygu güzeldir, orda rahat eder insan, hoş olur. Ama bu şeriat şartlanmasından çıkmak için bu duyguya ihtiyaç vardır. Oradan çıkmanın tek yolu bu duygulardır. Ama nasıl ki şeriat şartlanması olduğu gibi tarikat şartlanması da vardır. O da duygulara yönelik bir haldir. O duygular olduğu sürece bizim beynimizin etrafında bir bulutumsu latif bir perde oluşur, onun dışına çıkamayız. Çünkü o duygularla yaşamak hoştur. Tabii onun da yeri vardır. Onu inkâr etmiyoruz. Nasıl füzeler gökyüzüne atıldığı zaman altlarında yakıt deposu vardır. O yakıt deposu atıldığı zaman füzeye belli bir hız veriyor, sürat veriyor.

Ama içinde yakıt bittiği zaman o depo aşağı atılıyor. İkinci yakıt deposu. O da bittiği zaman aşağı atılıyor. Neden? Onları sırtında taşısa füzenin sürati azalır, mani olurlar. Bakın bir yerde füzeye hayat verirken belirli bir süre sonra ona mani olmaya başlıyor. İşte biz de bazı şeyleri seyre çıktığımızda sırtımızdan atmamız gerekiyor, bırakmamız gerekiyor. Onlardan rahatlamamız, boşalmamız gerekiyor. İşte duygular da böyle latif yüklerdir insanın üstünde. Ama duygulanmayacak mıyız? Tabii ki duygulanacağız. Duygularımıza yalnız aklımız hâkim olarak duygulanacağız. Bakın arada bir fark var.

Akıl ve Duygu

İnsanlar iki tür yaşamın dışında değildir. Bazılarında duygular aklının önünde gider. Ben düşünüyorum aklım böyle ama yapamıyorum gene öyle yaptım der. Düşündüğü

halde, meseleyi fark ettiği halde duyguları ağır basar, aklının istemediği şeyi duyguları ona yaptırır. İşte bu tür kişilerin hayatta hüsranda olmaları çok büyük ihtimaldir. Çünkü duygular yanıltır. Yalnız duyguları da iki şekilde anlamamız lazımdır. Bu duyguların bazıları hissi, ilahi duygular olarak da gelir. Kişi irfaniyetle hangisi nefsi duygu hangisi ilahi hislenme, duygu onu ayırabilirse ilahi duygulardan yararlanır. O sahada ayrı idrak isteyen bir sahadır. Kiminki nefsi duyguları ağır basar, aklına hükmeder, aklını perdeler, aklını kullanılmaz hale getirir. Akıl düşündüğü halde bu işin yanlışlığını ya da yapılmaması gerektiğini, duyguları ağır bastığı için yapar. Çoğunlukla kişi bunun sonunda hüsrana uğrar. Keşke yapmasaydım bunu. Bile bile yaptım, nasıl yaptım daha hala anlamıyorum diye düşünür.

Veya ikinci şık, aklı duygularının önünde olur. O kimselerin yanılmaları kolay kolay olmaz. Çünkü akılla hareket ederler. Yalnız buradaki akılda biraz eğitilmiş akıl olması lazımdır. Sadece nefsi emmare üzere olan bir akıl değil. Yahut dar çerçevede bir akıl değil. İşte böylece evvela kişinin şeriat mertebesini aşmış olması lazımdır, tarikat mertebesini de aşmış olması lazımdır. Müşahede formülleri, müşahede yaşantısı hakikat mertebesinde ancak başlar. Oraya kadar gelindiği yollarda bunlar ilmi, ilmelyakin olarak diyelim, O da değil ama. Bilmelyakindir oradaki, ilmelyakin değil de bilgiyle yaklaşmaktır. İlimle yaklaşmaya başlandığı zaman meseleye zaten hakikat mertebesine kanat açmıştır olacaktır.

Şeriat, Tarikat, Hakikat ve Marifet Mertebeleri Arasındaki Geçişler

Şimdi zaman zaman aynı sohbetler belki oluyor ya. Dört mertebesi var İslam'ın. Zaten biliyorsunuz İslam'ın şifre rakkamı da dörttür: şeriat, tarikat, hakikat, marifet. Şeriatla tarikat birbirlerinin devamı, hakikatle marifet de birbirinin devamıdır. Şeriat ve tarikat tenzih üzere kurulmuş, hakikat teşbih üzere ve marifet de tevhid üzere kurulmuştur. Gerçek tevhid, müşahede tevhidi üzeredir. Şimdi burada şeriat ve tarikatta bütün peygamberan hazeratını, hayat hikâyelerini okuyabiliriz. Ama geçmişte kalan bazı hadiseler olarak

bunları hep yorumlarız. İşte O, yani Hu, yani Musa, İsa yaptı diye. Bunları dışımızda görürüz. Ne zaman ki hakikat mertebesine geçmeye çalışırız. Bu bilgilerin hepsi bize lazımdır. Çünkü her mertebede aynı bilgilerin başka açılımları vardır. Gül, çiçek yaprağı gibi. Başka kokuları başka güzellikleri vardır. Yalnız daha evvel de dediğimiz gibi tarikat mertebesinde eğer tarikat mertebesinin şartları ile şartlanmış isek hakikat mertebesine geçmemiz çok zor olur.

İşte tarikattan hakikate geçmek için oldukça geniş kapsamlı bir iç bünyemiz olması, hoş görülü bir bakışa sahip olmamız lazımdır. Çünkü tarikatta bazı şeyleri kesin olarak hüküm görüldüğünden hakikatte bu hükümler değişir. İnkâr eder değil oradaki hükümleri, onun üzerine başka yönleri açılır. Mesela diyelim ki şu binanın dört tane cephesi olsun dört cephesinden dışarı bakılsın. Bunun bir cephesi şeriat cephesi, bir cephesi tarikat, bir cephesi hakikat, bir cephesi marifet. Ne oluyor şimdi? Şeriat mertebesine geldiğimiz zaman binanın dışını bize sorsalar ağaçlık yeşillik bir yer var diye anlatıyoruz. Tarikat mertebesine geldiğimiz zaman bir yer daha öğrendiğimizden, evet ağaçlık yeşillik var ama bu tarafta da göl varmış diyoruz.

Eğer seyrimizi, yani bir kişi bu seyri devam ettiriyorsa, bu tarafa bakıyor da bu tarafta ufukta dağlar var, Ağrı dağı gözüküyor buradan diyoruz. Bakın, şekil de değişti anlayış da değişti. Ama diğer tarafa geçtiğimizde 'Allah! Bu tarafta da koskocaman bir şehir var, yollar var, arabalar var, insanlar gelip gidiyor, diye. Şimdi bunun tamamını devretmiş olan bir kimse ile bu iki mertebede kalan kimsenin arasında çok büyük fark vardır. İkisi aynı binadan aşağısını seyrediyor. Ama birisi diyor ki yok, ben sadece ormanı görüyorum, başka bir şey yok diyor. Orasıyla şartlanmış oluyor, Yani kendi dürbünüyle şartlanmış oluyor. Bu tarafa gelen kişi de -ayrı ayrı kişiler olsun- kendi manzarasıyla şartlanmış oluyor.

İşte burada mühim olan bu manzaradan bu köşeye – Kâbe-i Şerif'in köşeleri de aynı değil mi? Şeriat köşesi, tarikat köşesi, hakikat, marifet köşesi. Bunların hepsi yaşanıyor orada zaten.- Eğer o, tarikat şartlanmasından

çıkabilir de hakikat cephesine yönelir de oradan bakmaya başlarsa orada manzara çok değişiyor, ufuk da çok enginleşiyor, değişiyor. İşte o zaman bizim hikâye olarak dinlediğimiz peygamber kıssaları tekrardan başlayarak – nasıl mesela ortaokulda bazı bilgiler okutuluyor, lisede o bilgiler tekrar ele alınıp daha teferruatıyla daha incelikleriyle anlatılıyor.

Üniversitede de daha incelikleriyle anlatılıyor. Tarikat ve şeriat mertebesinde kaba olarak aldığımız yani kolay yönüyle aldığımız, işte Âdem (as) cennette halk edildi, yeryüzüne indirildi, şeytanla aralarında şunlar geçti diye. Kabaca bu hadisleri dinliyorken, okuyorken, anlıyorken, oraya doğru yani hakikat mertebesine geldiğimizde o işin hakikatini anlamaya başlıyoruz. Âdem nedir? Havva nedir? Oradaki şeytanın işi nedir, görevi nedir? Nereden indirildiler? Nereye indiler? Zahiren okuyoruz. Cenab-ı Hakk, Âdem (as) ile Havva valideyi Cidde'ye indirdi. Aden körfezine Şeytan'ı indirdi. Şeytan oraya indiği için Aden körfezindeki karışıklıklar kıyamete kadar devam eder, şeytan orasını hep karıştırmaktadır yorumları yapılır.

Bunların hikâye tarafından hakikat tarafına geçmeye başladığımız zaman hem müşahede ehli olma yolu açılmakta, müşahede yolu açılmakta, hem de bizim irfaniyetimiz artmakta. Yalnız bu ayrı ve öz bir sistemdir. Yani şeriat mertebesinde fıkıh ilmi var iken, tarikat mertebesinde tarikat ilmi var iken, hakikat mertebesinde hakikat ilmi vardır. Bu ilimlerin hepsi aynı ama bakış açısı değişik. Dürbünün tersiyle baktığın zaman o net ne kadar uzağa gidiyor, yönüyle baktığın zaman sana ne kadar yaklaştırıyor orayı. Böylece manzarayı yaklaştırıp, yani hadiseleri yaklaştırıp, kendimizi de o sahnenin içinde bulmak müşahede ehli olmak demektir.

Yani hadiselerin içinde yaşamak. Tabii bir fiil bugün mümkün değil. Çünkü o zaman şey kavmi olması lazım, genel olarak Musa (as)'ın yaşadığı devirde aynen firavun, ordusuyla, piramitleriyle her şeyiyle birlikte olması lazım. Bu tabii fiziki olarak mümkün değildir, ama ilmi ve şuursal olarak mümkün. Ve Biz onları yaşıyoruz ancak, o halde

değil, kıyafetlerimiz her şey başka. Sahne aynı sahne. Günlük işlerimizde bunları yaşıyoruz. Ayrıca nefsimizle yaşıyoruz, kendimizle yaşıyoruz. O dinamiklerin hepsi bizde mevcut. Firavun da var Musa da var, asası da var. Yed-i beyza, beyaz el de var. O çekirgeler sürüsü, hepsi bizde var. Ne anlatılıyorsa Kur'an-ı Kerim de hepsi bizde var. Anlatılıyorsa var zaten. Kur'an-ı Kerim'de anlatılmamış bir şey varsa o bizde yok olduğu için anlatılmıyordur. Anlatılmışsa var olduğu için anlatılıyor. Başak türlü olmaz, aksi halde Kur'an-ı Kerim'dekiler hayali bir kurgu olmaktan öteye geçmez.

Böylece bakış açısını değiştirerek hadiselerin içerisine bizzat girmemiz gerekiyor. Bu hadiseleri tefekkürümüzde yaşamamız gerekiyor. Onun için Kur'an-ı Kerim'in birçok yerlerinde 'lealleküm tağkilun', 'umulur ki umuluyor ki akledersiniz', yani bunu sizden bekliyorum hükmü vardır bunun altında. Yani sizde bu özellik var, onu verdim. Yeter ki çalıştırın siz onu. 'Leallekum yeşğurun', 'umulur ki şuur edersiniz' diyor. Bunun gibi 'vema yezzekkeru illa ulul elbab', bu işi herkes çözemez ama 'ulul elbab' olan zikreder bunu, anlar. Kamil akıl sahipleri, diğer ismiyle kapı sahipleri ancak anlar bu meseleyi.

Diye bize çok büyük ufuklar açmakta ve ikazlarda bulunmakta Cenab-ı Hakk bu şekilde. İşte bunların hepsi şuhud için müşahede için capcanlı olması için. Senin yanına birisi, bir eleman almak istediğini düşünelim. Evvela geliyor, teorik olarak sen dükkânın planını çiziyorsun, nerededir bu diye. Köşede dükkânın bulunduğu yeri işaretliyorsun, kırmızıyla yahut siyahla burası dükkân diyorsun. Şu okları da gösteriyorsun, -oralarını daha bilmiyor- bu okları da takip ederek gel. Cadde ismi, kapı numarası, onun elinde var. Ve diyorsun ki ben şu, şu işleri yapıyorum, fiyatları var, şu şu. Alış şu, satış şu diye. Bunu ona naklettiğin zaman bu bilmekli olan bir yakınlık yani bilgî olan bir yakınlıktır.

İşte o kişi senin yanına gelmedikten sonra istediği kadar ezberlesin, rafımda neler var, bütün rafların fotoğrafını çek ver ona ezberlesin. Geldiği zaman her ne kadar yakın bir ön bilgisi varsa da ama şaşırır kalır orada. Para üstünü

veremez, şunu yapamaz bunu yapamaz, gelen müşteriyi tanıyamaz, sert davranır, bilmem ne yapar. İşte o gelecek oraya, senin kontrolünde, diyeceksin ki yolu öğrendin mi öyle? Öğrendim. Geldin mi buraya? Geldim. İşte burası, buraya geliş böyle, gidiş de böyle. Sonra şu saatte açılır, bu saatte kapanır. Şu kadar saat ayakta duracaksın, çalışma süremiz budur. O gelip orada bir hafta, on gün yirmi gün bir ay iki ay çalıştı mı işte orda müşahede ehli olmuş oluyor.

Senin ona anlatman ilim ehli olmakta. O onun hep hayalinde oluşur o. Mustafa beyin dükkânı var. Şu satılıyor bu satılıyor orda. Şu pazarlama yapılıyor diye, onun hep hayalinde oluşan şeylerdir. İşte bizim dükkânlarımızda hep hayali satışlar, hayali gelenler, hayali gidenler olduğundan müşahedemiz eksik oluyor. Niye nasıl oluyor? Söylediğimiz şehadet kelimesi sadece ilmi oluyor, yani hayali zanni olmakta. 'Eşhedü' diyoruz ama düşüncemizdekinin şahitliğini ortaya koyuyoruz. Yani taklidi olarak 'eşhedü enla ilahe illallah' dediğimiz zaman Rabbımızı da taklidi olarak bilmiş oluyoruz. Taklidin şehadetini yapmış oluyoruz o mertebede. İşte bunlardan geçebilirsek dükkânımızın başına gelebilirsek, işte burası bizim dükkânımız.

Evvela bu dükkâna inmenin dükkânın kapısını açmanın anahtarı 'âdem' ismiyle 'halife' ismiyle başlatıyorlar. Her zaman söylemeye çalışıyoruz, Bakara suresinin 30. Ayetinden başlayan o bölümü çok iyi anlamamız lazımdır. Orada bir tarifi var. O tarifi aldıktan sonra da bu dükkânlarda -bütün hepimizin dükkânları burası, ticarethane burası, başka yerde yok ticarethane. Bunun içinde var ne varsa. Âlemde burada, dükkânda burada, hepsi burada. çünkü Yaşam burada. Tabii aklın programında. Âdem (as)'ı hayal ve vehim cennetinden yeryüzü arzına indirmedikçe bu yola çıkılmış olmuyor.

Yola çıkmanın, gerçek, hakikat mertebesi yoluna çıkmanın ilk vizesi âdemiyet, hilafet. Diyor ya, ben yeryüzünde bir halife halk edeceğim. Yeryüzünde halk edeceğim dediği halife senin vücut yeryüzünde yani yeryüzü arzında, toprağında beni ihata edecek, beni misafir edecek, bana hilafet merkezi olacak bir gönül, bir kalp halk

edeceğim diyor. Daha evvel yok muydu? Vardı ama faaliyette değildi. Halk edeceğim demesi onu faaliyete geçireceği demesi ki bu insan için çok büyük bir lütuftur. Hakkın tecelli edeceği bir mahallin bizde oluşması, yani Hakk'ın misafir geldiğinde tecelli edeceği bir mahallin olması Hakk'ın bize gelmesine sebep olur.

Eğer o an vereceğimiz bir yerimiz yoksa, gaflet halindeysek, Hakk bize gelir tecelli eder ama bizi evde bulamaz. Çünkü dışarılarda dolaşıyoruz. Biz evde değiliz ki gelen misafiri evde ağırlayalım. Gelemez gider. Hatta öyle bir söz vardı. Ehlullahdan birisi diyor: Senin İsa'n yani gayb âleminden ruhul kudüsün gelir gider de haberin bile olmaz. Gelir kapıyı vurur, tık tık tık. Biz kim bilir hangi mezatta hangi pazarda hangi çarşıda, ovada, kırda, bayırda dolaşıyoruz. Dışımızda hayalen dolaşıyoruz, burada değiliz ki buraya gelenin kim olduğunu tespit edelim, müşahede edelim de onu misafir edelim, ağırlayalım. İşte böylece derken İdrisiyet, derken Nuhiyet. Tabii bu kırk yıl insan bir yerde kalacak hali yok. Eğer çalışıyorsa, yoğunda gidiyorsa. Adımlarını açmadan hani adım sayardık ya eskiden, ölçüler yoktu. Kaç adım diye adımlarımızı uç uca. Öyle dahi gitmiş olsa yine bir yol kat eder. Ama adımlarını açsa daha çok, koşarak gitse daha çok, kaçarak gitse daha çok. Ama en azından yola çıkabilmek meselesi mühim. Yavaş da olsa o yolda gidilir ama ömür yeter mi yetmez mi ayrı konudur.

İşte böylece bu makamat-ı ilahiye yani peygamberan hazeratının hayat hikâyelerini okudukça onlardaki özellikleri idrak ettikçe her o mertebelerinden geçtiğimizde bizde bir Âdem olmaktayız, biz de İdris olmaktayız, biz de Musa, İsa nihayet Muhammed (sav) olmaktayız. Tabii ki Hz Resullullah'ın kendisi olmak değil; onun benzerleri. Çünkü ne diyor? Ben Allah'danım. Müminler benim nurumun nurundandır. O zaman biz ondan başka gayrı bir şey değiliz ki? Ama biz şartlanmışız, biz aciz kuluz, şuyuz buyuz, bir işe yaramayız. Hep süfli şekilde düşünmüşüz, hep kendimizi basit, basit varlıklar olarak görmüşüz, et kemik yönüyle bakmışız. Ama özümüz itibariyle bir türlü görmemişiz veya görmek istememişiz. Neyse. Kendi asaletimizi bir türlü

ayağa kaldırıp da faaliyete geçirememişiz. İşte beden ile yaşamak şeriat mertebesi, sadece. Ben diye yaşamak. Ki bunun aslı da o zaten. O mertebenin de gereği o. Ne buyruldu bakın. Şeriat mertebesi ikilik üzere bina edilmiştir. Yani şeriat mertebesinin kuruluşu bu. Kolaylık olsun diye. Doğrudan doğruya bir insana Allah'ın varlığı tevhid ilmi öğretilemez, mümkün değil burada. Ama Allah'ın ötelerde olan bir varlığı, var olduğu insanlara bildirilir, o varlığın sonra nasıl, nice olduğunun eğitimi yavaş yavaş verilir. Bir küçük çocuğa kızarmış gıdalar, ağır gıdalar verilir mi? Verilmez. Alıştırarak sulandırarak, ufak ufak sebzelerden meyvelerden başlayarak.

İşte her birerlerimiz, istersek yaşımız altmış olsun, ama ilim yolunda çocuk gibiyiz. Ruhen. Kendimizi tamamen daha geliştiremediğimizden çocuk hükmünde sayılmaktayız. Burada suretlerin yaşı mühim değil, sıretlerin idraki mühim. Hani bir seyyah yola çıkmış da bir köye yaklaştığı zaman bakmış ki bir mezarlık görüyor. Bir Fatiha okuyayım diye giriyor içeriye. Bakıyor ki kabir taşları dikkatini çekiyor. İki yaşında Hasan oğlu Veli, ruhuna Fatiha. Bakıyor beş yaşında rahmetlik olan falan oğlu filan kızı. O yaşında rahmetlik olan filan ağanın filan çocuğu hacı bilmem kim. Bakıyor bakıyor, araştırıyor araştırıyor, en yüksek yaş 12 yaş. Bunlar da çok az. Neyse, Fatiha deyip gidiyor köye.

Hoşbeşten sonra diyor ki ben merak ettim, bir kabristan gördüm, orası çocuklar mezarlığımıydı, kabristanı mıydı? Ama mezarlar da kallavi büyük, çocuk mezarı olsa belli olur. Diyorlar ki hayır orası büyüklerin mezarlığıdır. Peki, yaşları, 3, 5? Efendim orası falan tarikatın mezarlığıdır, biz sinni yaşlarına bakmayız kişinin, altmışmış yüz altmışmış ona bakmayız. Manevi yani ruh yaşı neresiyse asli yaşı odur. Biz ona o yaşı ile göçtüğü için yani o mertebede göçtüğü için o yaşı veririz. Bu belki biraz fantastik bir hikâye gibi ama gerçek bir hikâyedir. Yaşanmamış dahi olsa gerçek bir yaşamdır.

Dinleyici: 13 yok muymuş?

13 yokmuş, 12'de bitmiş. 13 gizli çünkü. Onu açmıyorlar herkese. Bir de bunun tam dünyalık hikâyesi var. Bazen böyle hikâyeler açıyor birbirini. Rusya taraflarında doğu da bir seyyah yine seyahate çıkmış geziyor. Yine orada böyle bir kabristana rastlamış seyyah. Yine bakıyor ki üç yaşında beş yaşında on yaşında. Hep küçük yaşlar. Yine orada köyün oturulan yerine gittiği zaman soruyor, burası çocukların mezarlığı mı? Yok diyor orası çocukların mezarlığı değil. En büyüklerin mezarlığı. Peki yaşları? Onları biz tekaüd olarak yaşadığı süreleri olarak yazdık. 60 yaşında tekaüd oldu 65'e kadar yaşadı, beş yaşında. Dünyanın zorluklarından garip ancak altmış yaşında kurtuluyor, beş senecik bu âlemde yaşamış oluyor. Yaşadığı o.

Ondan evvelkiler hep sırtlı, yüklü, hamallık devreleri. Bu da bir ibret levhası ama zahiri olarak bu da bir gerçek. Hakikaten öyle. Biz de tekaüd olduk da şimdi yaşamaya başladık gibi diyebilirim. Her tekaüd olan, ama kendini tekaüdlüğe hazırlamışsa –hazırlamamışsa o tekaüdlük onu öldürür, daha kısa sürede öldürür. Neden? Fiziki olarak hareketli geçen günlerin sonunda tamamen pasif bir hayata dönüşmesi onu zihnen de fikren de bedenen de yıpratır. Daha evvel kendini meşgul edecek şeyler bularak meşgul olması ama kayıtsız bir hayat yaşaması. Mesela mutlaka sabah sekizde işbaşı yerine dokuzda da onda da gitse olur gibi. Mutlaka yedide sekizde paydos yerine üçte beşte ne zaman yani çalışsa da kayıtsız çalışma huzur verir. Ama bütün bunların dışında süratle çalışan bir motoru birden durdurun ne oluyor? O motorda bir zorlanma oluyor. Ustalar ne yaparlar? Süratle hızlı gittikten sonra hemen stop etmezler makineyi, biraz rölantide çalıştırırlar. Eski motorlarda kilitlenme oluyordu. Siz daha iyi bilirsiniz. Isınıyor, ısınıyor, ısınıyor. Hayvanları bile bir gezdirirsin. Koşu atını hemen durdurmazsın ki alışsın o sinir sistemi, kan dolaşımı, teneffüs sistemi, oksijen sistemi.

İşte böylece hayatımızı irfani bir ilimle yönlendirmeye başladığımız zaman o kişi müşahede ehli yani şehadet ehli namzeti onu yaşamaya başlıyor. Kendisi bunu hisseder,

artık idrak eder. İşte bu bu. Bütün âleme baktığı zaman Allah'dan gayrı bir şey görmez. O zaman 'şehideallahu ennehu' Kendine baktığı zaman Hakk'dan gayrı bir şey görmez 've eşhedehüm ala enfüsihim'. İşte o kişi kendi nefsi üzerine şahit olur ki kendinde Allah'dan başka bir şey yoktur. Yani Allah'ın efal, esma, sıfat, zat tecellilerinden başka bir şey yoktur. Kendi Allah demek değil, yanlış anlamayalım. Allah'ın zuhurlarından başka bir şey yoktur. Bu zaten çok kolay. Şurada lamba yanıyor. Orada lamba yanıyor değil mi? Hâlbuki orada lamba yanmıyor. Cereyan yanıyor, içinde cereyan yanıyor. Anahtarı bas bakalım o lamba bir işe yarayacak mı? Aynen işte bizim hayatımız da böyle. İlahi cereyan bizde seyrini sürdürüyor.

Eğer öyle olmasa Azrail anahtara bastığı zaman niye bu cereyan kesiliyor? Hadi gel de yak diyor. Sen de yak. O zaman bende bir şey yok sende de bir şey yok. Bizde var olan ilahi cereyan. İlahi Hayy ismi, ilahi yaşam, ilahi varlık ayakta tutuyor. Hani o deve, 500 okka/kilo deve, 500 okka/kilo da yük. Deve de burada yük de burada. Kim çekiyordu bu deveyle yükü? Demek ki yükü de çeken deveyi de çeken bir başka deve var, devenin içinde olan bir deve var. Bütün yükü çeken o.

O cereyan da yanıyor da onun içinde bir cereyan var, onun içinde yanan o. Orada aydınlatan o, ışık veren o, ateş yapan o, sıcaklık veren o, soğukluk veren de o. Aynı cereyan. Cenab-ı Hakk'ın bütün âleme yaygın olan ruh-u ilahiyesi, nur-u ilahiyesi bütün bu âlemin hayatını vermiş oluyor, ortaya koymuş oluyor. Ve isimleri de özellikler ortaya çıkartıyor. Biz de diyoruz ki benim, ben yaptım, ben ettim. Tabii bizim bir de cüz-i benliğimiz var, ama o da lütfen bize verilmiş. Aslında o da yok, öyle şey de yok. Sahiplenmişim ama sadece. İşte bunu idrak ettiği zaman 'şehidallahu ennehu' 've eşhedehüm ala enfüsihim' yani 'kendi nefisleri üzerine şahit oldular'. Bakın bu şehadet olmadıkça Allah'ın kendi kendine şehadeti 'şehidellahu ennehu lailaheialllahu' hükmüne ulaşamayız. Sadece bu ayeti lisanen okuruz ama yaşamı tahakkuk sahasına çıkaramayız. İşte Kur'an-ı Kerim'in ne kadar yerini yaşarsak

ne kadar yerini tahakkuk haline getir, idrakimize şuurumuza getirirsek bizim Kur'an'ımız o kadar sahih sıhhatli o kadar sayfası bizce geçerli olmuş olur. Aksi halde biz Kur'an-ı Kerim'i sadece lisanen okumuş oluruz. Hafız efendilerimiz - Allah razı olsun onlardan. Uğraşıyorlar, hıfz ediyorlar. Kur'an'ın hammalı onlar. Bakın, ne diyorlar hafızlara? Hamele-i Kuran. Yani Kur'an'ın taşıyıcısı. Ama neyinin taşıyıcısı? Lafzının, savtının taşıyıcısı. Lisanını, sesini taşıyıcısı sadece. Manası? Manası yok. İşte ehlullah ise Kur'an'ın hammalı ama manasıyla birlikte, manasının da özünün de hammalı. Onun için onlara Kur'an-ı Natık diyorlar. Aradaki fark budur. Onlar konuşan Kur'andır.

06-Sorumluluk-

Bu kasetin başında tarih koymadık. 1.10.2003, yine Hatay'dayız. Muzaffer kardeşimizin evindeyiz. Sohbetimize bir mevzu ile değil, soruların getirdiği cevaplarla, olabildiği kadar, yarenlik yapmaktayız. Birinci tarafta şehadet hükmüne bakmıştık. Sorular var. Süleyman Bey'in sorusu var, geçen akşamdan nakil ile gelen bir soru. Yine herkes düşünsün bu ara, akla bir soru gelirse ilave ederiz vaktimiz kalırsa. Birinci soru müşahede nedir, nasıl anlaşılacaktır? İkinci soru sorumluluk ne kadardır, nereye kadardır, nasıl başlar? Yani insanın sorumluluğu nerde başlar, nerede biter?

Halk Ediliş Seyri, İnsan ve Sorumluluk

Cenab-ı Hakk bütün bu âlemleri halk etmezden evvel kendi varlığıyla kendi kendisiyle iken, kendisiyle oluyor iken, yani amaiyyet mertebesinde iken, -orası bir bilinmezlik Savad-ül Azam, Zat'ül Baht diye belirtilen isimlerle vasıflanan- o haldeyken bilinmekliğini istedi. Çünkü kendi kendinde, kendi olaraktı. Ayna olmadığı için kendini seyredemiyordu. Bu âlemleri halk etmeyi murad etti ve kendini bilen –kendini bilen derken hem kendini bilen hem Allah'ın Allah'lığını bilen- bir varlığın olmasını istedi. Ve bunun programını yaptı: 'Küntü kenzen mahfiyyen' hükmüyle, 'ben gizli bir hazine idim, bilinmekliğimi sevdim ve bu âlemleri halk ettim' sistemi özelliği, kurgusu içinde tecellilere başladı. Birinci tecelli amaiyyetten ahadiyete, ki

ahadiyette hiç bir şey bilinmiyor; ilk bilinen şey ahadiyette. amaiyyette bir şey bilinmiyor, ahadiyette iki özellik biliniyor. İnniyet ve hüvviyyet ile zuhur ediyor. İşte buradan uluhiyetine tenezzül ettiğinde kendisinde ilmi olarak bütün varlıkların programını ortaya koydu. Yani ilim mertebesinde bu ilim bizim bildiğimiz manada kitaplarda yazılan, profesörün ilmi, âlimin ilmi değil. İlim kelimesinin benzemesi var sadece orada, kelime benzemesidir.

Bu Allah'ın Zat'ında olan Zat'ına mahsus zâti ilmi. Teferruat ilmi değil. İşte bu ilimde bütün âlemlerin başlangıcından sonuna kadar teferruatlarıyla birlikte ne varsa ne olacaksa ne yapılacaksa hepsi kayıtta. Bölüm bölüm, neyse. Buna ne diyorlar? Ümmül Kitap da diyorlar ayrıca. İşte bu programın içerisinde madenler nebatlar bitkiler olduğu gibi hayvanlar ve insanlar, şuursal varlıklar az da olsa ve cinler, melekler, mikroplar, akrepler şunlar, bunlar hepsi mevcuttur. Şimdi bunların da hepsinin kendilerine göre birey programları vardır. Yani bir bütün. İşte bu akl-ı küll. Bir bütün program var. Tüm olarak. Ama bu tüm'ün içerisinde birey programları da vardır.

Nasıl Türkiye haritasına baktığımız zaman, Türkiye haritası bir bütün, ama şurada şu köy var, şurada şu köyü, şurada şu caddesi, şu bu mahallesi var diye, teferruatıyla birlikte bütün her şey üzerinde mevcut. Yani tafsil olarak da mevcut tümden olarak da mevcut. İşte bu ilim, insanlar hakkında oluşan bu ilim, insanların da içinde bulunduğu bu ilimdeki insanların yeri, programı, ayan-ı sabite olarak isimlendiriliyor. Sabit ayan'lar, özler, sabit oluşumlar. İnsan bütün bu varlıkların içerisinde müstesna bir yeri olarak tespit edilen programı yapılan bir varlıktır. Bütün bu gökyüzü, yedi kat semavat, âlemler yerler gökler, denizler, hayvanlar, nebatlar, madenler, cinler melekler.

Bunların hepsi birer varlık, oluşum. Ama bunların içerisindeki insanın yeri bir başka. Çünkü Cenab-ı Hakk o insanı halife olarak isimlendirdi. Ve kendinin zuhur mahalli, kendisinin temsilcisi olarak vasıflandırdı. Ve o teçhizatla da teçhizatlandırdı. Ayan-ı sabitemize onları da koydu. Şunu demek istiyorum. Cenab-ı Hakk kendinde mevcut ne kadar

sonsuz özellikleri varsa, isimleri, sıfatları, fiilleri, insana birer nebze ondan verdi. Senin dükkânında şimdi neler var? Çalıştığın fabrikalarda ne varsa senin dükkânında da aynısı var. Ama fabrikada bunun tonları var. Sende de bunun üç tane beş tane yarım kilo bir kilo neyse. Bir paket yahut on kilo var, ihtiyacın kadar var. Misal olarak düşündüğümüzde insanın hali bu. Her şey var, kendine yetecek kadar. Daha fazlası olsa zaten taşıyamayız ki onları sırtımızda. Nasıl kullanabiliriz, mümkün mü? Cenab-ı Hakk bize vermiş olduğu bu itidal üzere olan esma-i ilahiyeyi on misli derecesinde birden arttırmış olsa patır patır patlarız, çekemeyiz, dayanamayız.

Çünkü gücümüz o kadar. Ama var, az da olsa var. Biz onu kullanıyoruz; bize yetecek kadarı var zaten. Şunun içerisini şekerle doldursak, içerisi çok şekerli, güzel olsun diye. Bu nakıs olur. Bunun hakkı, kişinin mizacına göre bir şeker, iki şeker. Daha çok olursa içerisi, o zaman ağdaya dönüşür. Çaylık vasfını kaybeder. Dolaysıyla bu şeker boğulmuş olur, ona iyilik yapılmış olmaz. Ama neticede biz şakşaki, akide şekeri yapmak istiyorsak oradaki şekerin dozu başka olur. O misal başka. Cenab-ı Hakk insanda o kadar mutedil bir sistem ortaya koydu ki bu sistem ile kendisine sorumluluk daha oradan başladı. Ayan-ı sabitede başladı sorumluluk. Programı o şekilde yapılıyor? Neden? Halife sorumluluğunu yükledi üzerine. Daha orada, ilm-i ilahiye mertebesinde bunun programı yapıldı. O sorumluluk orada verilmemiş olsaydı burada zuhura çıkmazdı.

Mümkün değil başka türlü olması. 'Ey Yasin' diyor 'ey insan', ben seni öyle mükemmel bir şekilde, 'vekerremna beni ademe …' ayetinde belirtildiği gibi biz ademoğlunu çok mükerrem olarak, çok çok güzel olarak halkettik. Onlara bazıları 'kerremna tacı' diye bu kelimeyi ifade ediyorlar. Kerem olarak halk ettik; bu kerem kendisinde bir güzellik bir tac oldu. Allah'ın koymuş olduğu bir tac-ı şerif oldu diyor. Mükerrem, mükemmellik. İşte daha ayan-ı sabitelerimizde bu görev her birerlerimize verildi, bu sorumluluk her birerlerimize verildi. Eğer sorumluluğumuz olmasaydı mükâfatımız ve mücazatımız da olmazdı. Hayvanların

sorumluluğu var mı? Yok. Bitkilerin sorumluluğu var mı? Yok. Madenlerin sorumluluğu var mı? Yok. Varsa da kendi bünyeleri kadar. Elma olacaksın dedi onun ayan-ı sabitesine, onun sorumluluğu elma olmak, o kadar. Elma oldu, birileri yedi, o da bizim için, sorumluluğu o. İnsan yesin diye sorumluluğu var. Oldu, oluştu. Zaten olmam demesi de mümkün değil. Programı armut olmaksa armut olur, ayva olmaz. Olmaz, yapamaz. Olsa da sorumluluğu o kadar. Ayva oldu, bitti tamam. Görevi de bitti zaten, hayatı da bitti.

Ayan-ı Sabitedeki Programın Uygulanması, Sorumluluğun Ortaya Çıkışı, Kaza ve Kader

Ama insanoğlu öyle değil. Doğduğumuzdan buluğ çağına erdiğimiz güne kadar sorumluluğumuz yok. Buna ne diyorlar, çocukluk devresi diyorlar. Zaten hâkimler de reşit olmadığı için onu mahkemeye çıkaramıyorlar, çocuk evlerinde, ıslah evlerinde eğitmeye çalışıyorlar. Âlemleri aşarak insan, birey olarak ruh olarak, dünyaya geldi, dünyadan bir madde elbisesi giydi. Programı tahakkuka başladı, program sayfaları açılmaya başladı. Ne yapıldı? Okudu, ilim ehli oldu. Bir yerlerde görevlendirildi. Yahut esnaf oldu sanatkâr oldu işini yapmaya başladı. Fiili sorumluluklar daha burada başlıyor. Sorumluluğun olmasa zaten biz bir şey yapmak zorunda da olmayız. Bize bir program verildi akıl baliğ olduğumuz zaman. Bu ilahi bir program oldu.

Ey kulum dedi Cenab-ı Hakk, bak, sen bu işleri anlayacak hale geldin, işte sana namaz farz oldu, oruç farz oldu, şu farz oldu, bu farz oldu diye dini sorumluluklar başladı; bu sefer de yükümlülükler başladı. Bir taraftan dünyevi sorumluluklarımız bir taraftan uhrevi, dini sorumluluklarımız içerisinde biz yaşamaya başladık. Bir de bizim ayan-ı sabitemiz var. Bir defa dediğimiz, var zaten ayan-ı sabitemiz. Bu ayan-ı sabitemiz aynı zamanda bizim kaderimiz de. Ayan-ı sabite kaza, yani toplu olarak orada hüküm edilmiş bizim hayat serüvenimiz. Kader olarak miktar miktar olarak günlere yayılan senelere yayılan ömrümüzün senelerine yayılan bir yaşam programı var üstümüzde. Şimdi eğer bu programın tamamını Cenab-ı

Hakk kendisi düzenlemiş olsa, böyle olacaksın kulum dese, o zaman bizim sorumluluğumuz olmaz. Çünkü o ne demişse biz robot gibi onu yapmış oluruz. Ama Cenab-ı Hakk diyor ki ey kulum bak sana iki türlü kader verdim, iki türlü hükmün var. Birisi kader-i mübrem, kader-i mutlak. Birisi kader-i muallak, boşta kalan kader. Kader-i mutlak'ın dışına çıkmamız mümkün değil. Hangileri? Nerede doğduk? Nerede öleceğiz? Ne olacak, erkek mi dişi mi? Annemiz babamız kimler olacak? Bu kader-i mutlak, bunlar bizim elimizde değil. Değiştirmek elimizde değil.

Bunlardan sorumlu değiliz, Cenab-ı Hakk ahirete gidince, sen niye bu aileden dünyaya geldin diye sormaz. Sorarsa haksızlık olur. Çünkü elimizde olan değil. Ama diyor ki, ey kulum ben sana vaktinin bazı bölümlerini kullanma salahiyeti verdim. 60 senelik ömrün diyelim, Cenab-ı Hakk 35 senesini kendi kader-i mutlak olarak düzenledi, onun dışında bir şey yapamıyoruz. Ama 25 senesini bizim kullanımımıza bıraktı. İşte sorumlu olduğumuz yerleri buraları. Şimdi bir ilahi sorumluluğumuz var, bir de bize verilen zamanda olan sorumluluğumuz var; zaman sorumluluğumuz var. Zaman içerisinde ilahi emre uygun olarak o vakitlerimizi geçirirsek sorumluluktan kurtulmuş oluyoruz. Ama o vakitlerimizi nefsimizin hizmetinde geçirirsek o sorumluluğumuz, hükümlülüğümüz üzerimizde ve onların ahirette cevabını vermemiz gerekecektir.

İşte sorumluluk, halife olmamız itibariyle zaten vardır. İşte bu hilafetimizi, halifeliğimizi nasıl kullanacağız sorusu bizde sorumluluğu fiil olarak ortaya getirmiş oluyor. Bakalım çevremizde olan hilafetimizi nasıl kullanacağız? Çünkü bir aile reisi, o evde Allah'ın vekilidir, halifesidir. Kendi yönetimi altında. Yahut kendi koruyuculuğu altında olan evde - veya işte memurdur, amirdir- idaresinde kimler varsa onlara karşı Hakk'ın halifesidir orada. Orada sorumluluğu var. O memurlardan birine baskı yapar da birini pohpohlarsa orada adaleti temin etmemiş olur. İki çocuğu var, birine başka birine başka davranıyorsa adaleti tesis etmemiş olur. Ama bu tabii çocukların davranışlarına da bağlı. Tek taraflı değil sadece. Bakarsınız bir çocuk aileye çok bağlıdır, tabi o daha

yakındır, bir çocuk aileye zarar vermektedir, uzaklaşmaktadır. Burada dahi dengeyi korumak lazım gelmekte. İşte bizim sorumluluğumuz arttığı kadar sorumluluğun karşısı olarak mükâfatımız artmakta. Sorumluluğumuz azaldığı kadar mükâfatımız azalmakta. Tabii her şeyin bir riski var. Risksiz işin kazancı az olur, riskli bir işe giren cesaret ederse kazancı daha çok olur. Ama kaybetme ihtimali de olur orada.

İşte her birerlerimiz iradi bir yapıya sahip olduğumuzdan, Cenab-ı Hakk bize kendinde var olan birçok şeyleri vermiş olduğundan bunun şükrünü eda edersek sorumluluktan kurtulmuş olmaktayız. Edemezsek eğer, sorumluluk bize devam etmekte olur. Ki bu ahirette mahkeme-i kübra dediği şey bize verilen görevlerin yerine getirip getirilmediğini, ne kadarının getirilip getirilmediğini açıklama yapacaklar; onun karşılıkları gözükecek. Bilmiyorum yeterli oldu mu? Daha kapalı yeleri varsa.

Dinleyici: Rububiyet mertebesinde sorumluluk başladı buyurdunuz. Rububiyet mertebesinde ben ben değilim ki, ben yokum ki?

Programı yapıldı. Oradan verilecek olan görev orada hazırlandı da. Orada kişi olmadığı için sorumluluğu yok. Orada sorumluluk başladı derken o program dahilinde başladı. Orada kararlaştırıldı. Dünyada da bu tatbikata geçti.

Dinleyici: Bu âleme geldiğimiz zaman, Allah'ın bizde akl-ı küll olarak zuhurunu biz gerektiği gibi değerlendiremezsek, sorumluluğumuz genel anlamda odur değil mi hocam?

O zaten. 'Vema zaleme humullahu velakin enfüsehum yazlimun', 'Allah onlara azap etmedi, onlar nefislerine zulmettiler', demekle sorumluluklarını yerine getiremediler demekten başka şey değil. Böylece nefislerine zulmetmiş oldular. Allah'ın bize vermiş olduğu hakikatleri idrak edemeden, zuhura çıkaramadan, perdeli olarak. Bakın mühim mesele burası. Cenab-ı Hakk bizden falan esmasının çıkmasını hürriyete çıkmasını istedi. Biz bunu çıkaramadığımızda o esma bizde hapis kalmış olmakta.

Onun hakkını ödeyememiş olmaktayız. Onun mesuliyeti sorumluluğu üstümüzde. Madem halifeyiz, Cenab-ı Hakk'ın bütün esmalarını zuhura çıkarıp haklarını vermemiz gerekmekte. Sadece oğlumuzun cebine para koymak sorumluluktan kurtulmak değildir. Bâtıni sorumluluğumuz. Ayrıca ilahi sorumluluğumuz budur. Diğeri fiziki sorumluluğumuz bakın. O belki hiç kalacak. İlahi sorumluluklar yanında bu fiziki sorumluluklar çok yüzeysel şeyler kalacak.

Dinleyici: Aile reisliği sorumluluğu ne zaman başlar?

Beşeri Anlamdaki Sorumluluk

Aile reisliğinin üzerindeki ilahi sorumluluk değil. Bir bakıma fiziki sorumluluktur. Her ne kadar ilahi sorumluluk olsa da tavsiye yollu bir sorumluluktur. Çoluk çocuk artık kendi ayakları üstüne durmaya başladıklarında nispeten azalır. İkaz görevi başlar babanın artık orada. Çünkü artık o da bir baba olmuştur, o da aynı vasfa kaliteye ulaşmıştır. Kendi kazancıyla hayatını sürdürmektedir. Kendi ailevi sorumluluğu başlamıştır. Fakat bizim ilahi sorumluluğumuz son nefesimize kadar devam eder.

(arada bir dinleyici bir şey söylüyor.)

Çocukları ikaz meselesi o değil. Bizdeki birey olarak, bizim kendi kendimize olan sorumluluğumuzdur. Cenab-ı Hakk mesela âlim isminin zuhurunu çıkartmak istedi buradan, biz o bilgileri almadan, dışarıya çıkarmadan, o âlim isminin enerjisini batında bırakırsak, o bilgiyi alamadan gidersek, ona haksızlık etmiş oluyoruz işte. Onun sorumluluğu bizde.

(dinleyici bir şey ekliyor.)

Tamam işte. Belirli bir yere kadar aile çocuğu getirdikten sonra kendi başına serbest bırakacak, ama arada ikazı, -eğer çizgiden çıkıyor gibi hadiseler varsa- ikaz edecek, sorumluluğumuz orada. Ama amir olamayız artık onlar üzerinde, küçükken olduğu gibi.

Mühim olan şey bizdeki ilahi sorumlulukları anlayarak hayatımızı sürdürmektir. Cenab-ı Hakk bizden bir sıfatın zuhurunu istiyor da biz onu gafletimizden dolayı çıkaramadıysak, o bâtında kalmış oluyor. Zaten sıkıntı yapıyor içeride. Nasıl Cenab-ı Hakk ilm-i ilahiyede kendinde mevcut esma-i ilahiye sıkıntıdaydılar, zuhura çıkmak istediler, istihkak talebinde bulundular. Ve de ona nefes-i rahmani ile bütün bu esma-i ilahiyi sonsuz fezaya yaydı. Hürriyetlerine kavuşturdu. İşte birey olarak Cenab-ı Hakk bizim ayan-ı sabitemize onları verdi de bizde hapsetti onları. Neden? Bize verdi çünkü. Bizim mülkümüz olarak bizim kullanışımıza verdi. Biz de onları Hu diye faaliyete geçirmezsek ilahi sorumluluğumuz vardır. İşte gerçek hilafet de bu aslında. Diğerleri de fiili manada olan ibadetlerdir…

Dinleyici: Ayan-ı sabite esma-i ilahiyenin gölgesi altında mı?

Ayan-ı Sabite ve Esma-i İlahiye İrtibatı

İlm-i ilahide bu varlılar tespit edildiğinde yani ilim olarak, ilahi ilim olarak zuhur ettiğinde, -yoktan var oldu değil, amaiyette bunlar vardı zaten, ama tecelli neticesinde ahadiyete, ahadiyetten vahidiyete tenezzül ettiğinden- bunlar ilmi varlıklar olarak şekillendiler, suretlendiler. Bu kelimeyi istemeden söylüyorum çünkü orada şekil ve suret de yok. Tespit edildiler deseler, madde gerekiyor tespit etmek için, orada o da yok. Ama orayı anlatacak başka kelime de yok. Siluetleri çizildi diyelim, latif halleri belirtildi ilm-i ilahide. Bunlar sıfat mertebesine tenezzül ettirildi, o zaman, ruh, nefes-i rahmani, onlara hayat verdi yani ruha intikal etti. Ruh tarafı zuhura çıktı diğer şekliyle. O ilm-i ilahi içerisinde ruh da mevcut. Hepsi ilm-i ilahiye içerisinde. Ama zuhur yeri sıfat mertebesi.

Ruhun ortaya çıkma yeri sıfat mertebesi. 'venefahtü' diye. Âleme yaydığı ruh-u ilahiden başka birey değildir. Yine o ilmin içerisinde nur da mevcut. Ama çıkış yeri esma âlemi. Nur-u ilahinin zuhur yeri isimler âlemi. Ki orada billurlaşıyor artık. Varlıklar içinden aydınlanıyor. Nur, içinden aydınlatıyor Işık, var olanı dışından aydınlatıyor. Arasındaki fark o. Bu

ışık maddi manada bir oluşum, latif ama madde gene. O nur madde değil, varlığı içinden aydınlatıyor. Şunun, şu şekilde, siyah olmakla beraber nurdan kaynaklanıyor, nurdur bu. Bunun görüntüsünü ortaya getiren, kalıplaştıran, görüntüye getiren nur-u ilahi. İşte bu nur-u ilahi, o ilmin içinde de mevcut. Sıfat-ı ilahi de ilmin içinde mevcut. Hatta fiili ilahi, bu madde mertebesi de o ilmin içerisinde mevcuttur. Ama zuhur yerleri mertebe mertebe yoğunlaşarak ortaya gelmektedir. İlahi ilim, sıfat mertebesine intikal ettiğinde ruh meydana gelmekte, ruh, ilahi ilmin perdesi olmakta. Çünkü ruhaniyet ortaya çıktığında ilm-i ilahi batında kalmaktadır.

Aynı şekilde ruh mertebesinden esma mertebesine, nur mertebesine intikal ettiğinde tecelli-i ilahiye, bu sefer nur ortaya çıkmakta, belirgin olmakta, sıfat mertebesi perdelenmekte. Ruh mertebesi perdelenmekte. Her mertebe bir üst evvelkini perdelemekte. Nur mertebesinden fizik mertebesine tecelli ettiğinde ilmi ilahi, ilahi varlık, vücudu mutlak, fiil mertebesine intikal ettiğinde bu sefer esma perdesini fiil mertebesi perdelemiş olmakta yani nur mertebesini perdelemiş olmakta. Dolayısıyla en uçta görülen zuhur etmekte ve biz âlemleri madde mertebesi olarak algılamaya başlıyoruz. Hâlbuki o madde mertebesinin içerisinde latif olan, nur olan, esma mertebesi de mevcut, aynı şunun, bunun içinde.

Sıfat mertebesi yani ruh mertebesi de mevcut, ilm-i ilahi, Zat mertebesi de içinde mevcut. Dört mertebesi ile her yerde hazır ve nazır Cenab-ı Hakk. Ama her mertebe bir sonraki mertebenin perdesi ardında kalmakta. Ki bu da Zat'ının gereği, zaten sanatının gereğidir. Tevhid ilmi işte budur. 'Lailaheillallah muhammederresulullah', kelime-i tevhid. Tevhidin kelimesi o. Ama tevhid kelimesinin bir de ilmi vardır. İşte bunları müşahede etmek, yaşamak idrak etmek hem başta dediğimiz müşahedeyi meydana getirmekte hem de mutmain ve kesinleşmiş bir bilgi ile yaşamanın huzurunu vermektedir. Böylece Allah ile birlikte yaşamanın hakikatini ortaya getirmektedir.

Halife Olmanın Getirdiği Sorumluluk

Kişinin mesuliyeti, sorumluluğu, nasıl ki bir banka müdürüne bir müdürlük veriliyor, onun sorumluluk, sınırları da var. Banka müdürü oraya geçti, idare etti, edemedi, hırsızlar geldiler, sermayeyi verdi dağıttı geri alamadı falan. Banka müdürü geldiği gibi çekti gitti. Olur mu, bırakırlar mı? Ya sistemli olarak bankanın batmasına yardımcı olmuşsa? 50 milyon ona verdi 25'i benim dedi, gitti battı diyelim. O da ödememek üzere aldı ondan, baştan. Bunun tabii ki sorumluluğu olacaktır. Bir mertebeye bir mevkie bir kişi getirilmişse onun sorumluluğu olacaktır. Hatta bakın, tabii sorumluluklar var, mesuliyet yok ama tabii sorumluluklar vardır. Neden? O görev ona verilmiş. Mesela çok basit. Bir elma ağacı düşünelim, elma ağacı gövde olarak çıktı. Onun sorumluluğu meyveye dönüştürmesidir. Onun da sorumluluğu vardır.

Ama mesuliyeti yoktur. Çünkü şuuru yok kendisinin ama sorumluluğu vardır. Çünkü o kütük, ağacın kökü, o meyveyi taşımak üzere görevli olarak var edildi. Binanın sorumluluğu var, binanın direklerinin hepsinin sorumluluğu vardır. Tavanın, lambasının hepsinin kendi bünyesinde. Lamba onu yakmakla sorumlu, ona göre kurgulandı. Ama bozulduğu zaman sorumluluğu yoktur. Çünkü gücü o kadar. Cereyan fazla geldi pat dedi yaktı. Biz onu mahkemeye veriyor muyuz niye patladın sen burada diye? Ancak ne yapıyoruz, onu yapanda bir hata varsa, hop sorumluluk insana geldi. Yanlış bağlantı neticesinde bir hata yapmış da yangın olmuşsa o bağlantıyı kim yapmışsa mahkemeye veriyor. Çünkü yaptığı işi hakkıyla yapmadığı için sorumluluğu vardır. Hep sorumluluk insanda. Nerden baksak sorumlu olan insandır.

Şimdi bir genç, 18-20 yaşlarında aklı buluğ oldu. Zahiren fiziken fikren sorumlu oldu. Hayatında mükellefiyet başladı, mükellef oldu. Mükellef demek, teklif edilen kendisine, yani sorumlu duruma geldi. Dünyanın, ailenin kendine yüklediği bazı sorumluluklar olduğu gibi, ilahi varlığın yani Allah'ın da kendisine verdiği sorumluluklar vardır. Bu da kendisini bilmesi tanıması, Hakk'ı bilip tanıması ve Hakk'ın

özellikleriyle hayatını sürdürmesi, halife ismi altında, insan ismi altında, beşer ismi altında. Bunların gerçekleriyle yaşaması. Şimdi o kişi, boş ver namazı sonra kılarız, şunu sonra yaparız. Hoop bakmış yaş 30 olmuş, bir açmış gözlerini 30, 15 sene geçmiş. Bir bakmışız yaş gelmiş 50'ye, 15 sene daha gitmiş 20 sene daha gitmiş. Sorumluluklar hep geriye atılmış bakın. Ölüm geldiği anda bütün bu sorumlulukların gerek fiili gerek ilmi gerek ruhi, bir anda hepsinin ödenmesi mümkün değildir.

İşte ölüm o zaman öyle dehşetli son ki, öyle ızdırap verici hadise ki. Neden? Pişmanlığından dolayı veren bir ızdırap. Ama bazıları için de ölüm o kadar güzel bir vuslat ki. Neden? Çünkü sorumluluklarını yerine getirmiş. İlahi esmaları zuhura çıkarmış, gereğini yapmış. Kendisinden istenecek bir talep kalmamış. Ve alkışlanarak oraya geçmesi tabii büyük bir hadisedir. Hani bir koşucu son gücüne kadar koşuyor, koşuyor da alkışlanıyor. Artık ona diyecek bir şey yok, yapacak bir şey yoktur. Ama bir koşucu da var. Kabiliyeti kadar koşuyor, o ayrı. Kullanıyor koşumunu ama birinci gelemiyor. O ayrı. O yine birinci gelmiştir. Neden? Kendinin birincidir çünkü. Kendini aşmıştır, geçmiştir. Ama bir kişi diyelim 5 dakikada 50 metre koşması lazım geliyorken eli cebinde sallana sallana 5 adım gidiyorsa, onun sorumluluğu vardır. Çünkü ona bir masraf yaptılar yarışçı olacak diye. Misal olarak belirttim.

Biz de şeriat uygulaması derken tarikat uygulaması derken hakikat uygulaması âlemlerden tenezzül ediyorken her mertebede aldığımız üstümüze giydiğimiz bir elbisemiz vardır. Bakın burası oldukça mühimdir. İlm-i ilahide salt varlık, ilim olarak varlıklar iken sıfat mertebesine geldiğimiz zaman ruh ile perdelenip bir ruh elbisesi giydik. Esma mertebesine geçtiğimizde ilm-i ilahi içeride kaldı, demin dedik ya, perdesi oldu. Dışarıda kaldı demek değil o. Onlar bizim içimizde ayan-ı sabite ve ilmi ilahide bizim içimizde fakat bir tenezzül ettiğimizde o içerde kalmakta, sarılmakta. Ruh mertebesine nur mertebesine intikal ettiğimizde nurdan bir elbise giydik, ruh ve ilim sargıda kaldı onun içinde kaldı. Ef'al mertebesine geldiğimiz zaman topraktan bir elbise

giydik, madden bir elbise giydik. Bu sefer nur, ruh, ilm-i ilahi tamamen içeride hapiste kaldı. Biz bunları oradan emanet aldık da geldik. O elbiseleri bize emanet verdiler. O elbiseler bizde sorumluluk meydana getirdi ayrıca bir ağırlık da yaptı üzerimizde. Latif olan ilmi varlığımız kesafete, ağırlığa dönüştü.

Sorumluluk ve Miraç

Bunun kurtulmasının tek yolu miraç. Burası bakın çok mühim mesele. Şimdi miraç hadisesinde ne yapıyoruz? Evvela ademiyet mertebesini idrak ederek, bu miracın başlangıcı dünyaya inmemizle başlıyor. Dünyaya inmeden miraç da yapamıyoruz. Dünyada yaşıyoruz biz, ayaklarımız toprak dünyaya basıyor ama şuurumuzda henüz dünyaya gelmiş değiliz. Âdem-i hakiki, hakikat-i ademiyyeyi anlamamışsak dünyaya ayak basmış değiliz. Bakın burada işin başka tarafı. Fizik beden içinde olduğumuz halde dünyada değiliz. Şuur olarak hayal âleminde dolaşıyoruz. Hep onlar bunlar şunlar ötekiler diğerleri. Ben diye bir şey yok ortada. Ben diyoruz ama nefsî manada ben, gaflet üzere ben diyoruz. Nefsimize ben diyoruz. İlahi manada benliği çıkarmış değiliz, zuhura getirmiş değiliz.

İşte bunun başlangıcı, gök cennetinden hayal cennetinden beden arzına inmemiz. Beden arzına indiğimiz zaman biz gerçek mana da kendimizi müşahede etmiş oluyoruz, idrak etmiş oluyoruz ve görmüş oluyoruz. Zaten bu o. Ama biz bunu gizli olduğu halde bizim olduğu halde göremediğimizden hayali bir dünya yaşantısındayız. Emin olun insanların çok büyük çoğunluğu 50 sene 70 sene 100 sene dünyada yaşadığı halde dünyadan haberi olmadığından hayal âleminden berzah âlemine gitmektedir. Cenab-ı Hakk ayaklarını toprağa bastırdığı halde, hayalinden dünyada olduğunun farkında değildir. Neden? Çünkü insanlar uykudadır diyor ya Efendimiz, öldükleri zaman uyanacaklar dır.

İşte zahir itibariyle bu fizik ölümünü ifade ediyorsa da aslında ‘muti kalbe etemut’ yani ‘ölmeden evvel ölünüz’. Nereden? Nefsinizden ölünüz. Beşer anlayışından ölünüz.

Âdem anlayışına geçip diriliniz demek istiyor. İşte biz bu anlayışla yeryüzü toprağına ayağımız bastığında, hem âdem-i hakiki bize inmiş olur ve biz âdem olmuş oluruz ve biz gerçekten bu âdemle de yere basmış oluruz. Bakın, iki defa yere sağlam basmış oluruz. Bir, mananın bizim bedenimize inmesiyle âdemin hakikati bize ve bu bedenle birlikte yeryüzü arzına basmış olmaktayız.

İşte bu anlayıştan sonra miraç yolunun başlangıcı olur. Bu âdemi hakikatin yeryüzü toprağına ayağını basmamış ise eğer hiçbir şekilde miracın olması mümkün değildir. Çünkü füzenin son rampası burası ve ilk çıkış yeri de burası. Buraya inmemiş olan insan nereden nereye miraç edecek. Esma âleminden sıfat âlemine mi çıkacak? Öyle bir imkân yok. İmkân burada. Ayağını buraya basıp buradan güç alarak yükselmesi… Burası. Anlatabiliyor muyum bilmiyorum. Biraz belki muğlak maddeler ama hakikat bu. Başka şekli yok.

Tekrar edelim. Mana olarak esma âleminden, hayal âleminden -onu cennet diye tabir ediyor, orada yaşamak çok kolay değil mi? Onlar yaptılar bunlar ettiler. Cennet gibi bir yaşantıdır. Hayali bir cennet.- kendi gerçek beden arzımıza halife olarak, kemalli olarak halife değil, namzedi olarak. Yeryüzünde bir halife halk edeceğim dediği gönül âleminin faaliyete geçirilmesi bizde, ve bundan meydana gelen, işte o zaman biz Âdem, nefsimiz Havva ve bizden meydana gelen nefs yani akl-ı külle, nefsi küll'den yani Âdem ile Havva'dan meydana gelen de veled-i kalp diye tarif edilen o varlık. Tarikatlarda veled-i kalp, veled-i kalp denilir de ama tahakkuku nasıl, doluşturulması, oluşturulması nasıldır?

Mübarek geceler diye bunlar bize hep açık açık söyleniyor, ama biz bunları seneler içerisinden gelen şartlanmışlık anlayışıyla aa! ne güzel yüz rekât namaz kıl şu gecede, ya da gündüz de oruç tut, tamam bitti. Tamam, bunlar da güzel şeyler ama, bunlardan gerçek mana da kadir gecesinedir miraç gecesinedir. Ne olmuş miraç gecesinde yahut bizde ne olması gerekli? Bunların tahakkuku için her sene dönüşümlü, bakın, 12 ay 12 ders sistemi içerisinde bunları anlatmaktalar bize,

oluşturtmaktalar. Tatbikatını istemekteler. Bakın, bir sene içerisinde dünya üzerinde kim dersini tekmil etmişse, gerçek manada miraca yol almışsa onun ramazan bayramı olmakta. O kişinin yüzü suyu hürmetine o bayram yapılmakta. Diğerleri, bizler de fizik olarak onlara benzediğimiz için bizler de benzer bayramları kutlamaktayız. Taklit bayramları. Cenabı Hakk'ın bize verdiği bir lütuf. Kim kurban bayramının hakikatini idrak etmişse –hani diyor ya Hacı Bayram-ı Veli "bayramım imdi, bayramım imdi, yar ile bayram ederler şimdi". Bayram hakikatini idrak ediyor da bu şiiri söylüyor. Biz de diyoruz ki kafiyeleri ne güzel uymuş birbirine.

Ramazan bayramı derslerin bitirildiği bayramdır. Kurban bayramı ise Ariflik bayramıdır. Ramazan bayramında tatlılar şekerler var, kurban bayramında kelleler var. Bıçak var yani. Neden biri dört gün kutlanıyor biri üç gün kutlanıyor? Tesadüf şeyler mi bunlar. Hiç değil. Kurban bayramının dördüncü günü kurban kesilmiyor da üçüncü kesiliyor. Tabii hepsinin makul sebepleri var. Neyse. Fazla dağıtmayalım.

İşte bir kişi bu elbiseleri giyinmiş olarak yeryüzüne halife olarak ayak basıyor. Bu elbiselerden bizde, o mertebenin nakşı var o elbiselerde. Sıfat mertebesinden aldığımız ruh nakşı var üstünde o elbisenin. Esma mertebesinden aldığımız 99 esma-i hüsnanın ve sonsuz isimlerin nakşı var. Ef'al mertebesinden aldığımız zaten nakış meydanda. Et, kan, yağ, saç, sakal nakşı meydanda. Her mertebeden aldığımızı aslında adaleti yerine getirmemiz için neyi almışsak o mertebeye onu iade etmemiz gerekmekte. Bunlar emanet, çünkü oradan geçerken o elbiseyle oradan geçiliyor, başka türlü geçilmiyor. Asker olmuşsak asker elbisesi. Sivili geçirirler mi askeri bölgeden? Elinde resmi kağıdın olacak, muhtardan gelme mahalleden gelme, ki onunla gireceksin.

Başka türlü geçirirler mi? Askerlik sorumluluğun bittiğinde askeri elbisesini iade ederken ne yapıyorlar sana? Yine kayıtlarla bu askerliğini bitirdi burada şu kadar ay kaldı diye resmi kayıtla oradan geçiliyor. Aksi halde asker kaçağı oluyorsun. Oradan geçmeden, kaçıp da gidince. Tezkereyi vermiyorlar kaçarsan. Ama resmî kabul o. Görevinin

yapılmış olduğu. Oradaki elbisenin yerine iade edildiği, emanet verilen askerlik elbisesinin süresinin tamamlandığını belirten belge o. Bir ömür boyu bir daha oradan sorumlu tutmuyorlar bizi. Ama bir aylık askerlik yaptık, kaçtık, bulamadılar bizi. İki sene bulamadılar. Üçüncü beşinci sene bulacaklar. Yani oranın hakkını bizden alıyorlar. İşte bizde ef'al âlemine geldik. Bu elbiseyi burada hakkını vererek teslim etmemiz gerekiyor. Kayıtlı şartlı. Kaçak kuçuk filan değil. Bunu idrak ettik.

Bu Âdem (as)'ın yeryüzüne inmesi. Nedir? Pistin oluşması. Oradan yaptığımız ilahilerle zikirlerle tevhitlerle, ben-i israil adı altında gece yolculuğuyla, gecelerin sabahlara kadar ağlayarak çağırarak gözyaşı dökerek, birçok sıkıntılar çekerek, havlu gibi sıkılmadıkça, ayakaltında paspas olmadıkça bu elbisenin temizlenmesi kolay değil. Çünkü kirlendi bu elbise. Bu kadar yollardan geçti, üstümüzü biraz tamirle sağlamlamak da gerek bu elbiseyi. Ki dayansın, bize yolumuzda yeterli olsun. Çok harap edersek mesuliyeti var. Bundan da sorumluyuz. Ne diyor? İçine şu, şunları koymayacaksın onun diyor. Bir fabrika bir motor çıkarmışsa, benzinli yahut mazotlu diyor.

Benzinli motora koy mazotu bakalım. Ne olur? İşte o an sorumluluğumuz var. Oraya benzin koyma sorumluluğumuz var. Kimin için? Netice kendimiz için yine. Kim zarar çeker benzinli motora mazot koyarsan? Sen çekersin. Neticede olan bize oluyor. İşte Cenab-ı Hakk ne demişse onları bizim menfaatimiz için hepsini buyuruyor. Yoksa biz şu veya bu şekilde yaşasak Allah'a ne yazar Peygamber Efendimiz'e ne olur? Gerçi üzülürler ayrı konu da. İşte burada bu âdem rampasından yola çıkmaya başladığımız zaman Şit, İdris, Nuh, Hud, bakın tedrisat başlıyor. İdris (as) da ilk miraç yükseltileri başlıyor. Ona 'mekanen aliyyen' diye Cenab-ı Hakk ona bir vasıf verdi.

Onu biz âli makama yüce makama yükselttik. İşte bunlar ilk yerden kurtulmaya başlamanın, hani uçakları icad edilmeye başlanıyordu, balonlar yapılıyordu, işte o devrelerini yaşıyor, yaşıyoruz. Yani Ademiyet, Şitiyet, İdrisiyet mertebelerinde yükselmeye doğru yani miraca

doğru provalar yapıyoruz. Beden kesafetinden, dünyanın yer çekiminden, nefis yer çekiminden – yer çekimi demek nefsin tabiatından korunmaya, kurtulmaya çalışıyoruz- nasıl gökyüzüne çıktığı zaman belirli bir yere geldiğimizde yerçekimi bitiyor ondan sonra füze rahatlıyor ve sonsuza doğru uçabiliyor. Yerçekimi içinde olduğu sürece dünyanın çevresinden kurtulamıyor, dünya etrafında dönüyor.

Havada olsa bile. Dünya kaynaklı dönüşüne devam ediyor. Havada da olsa gene dünyaya bağlı. O kadar hassas. İşte miraç-ı şerifte bunlar bize anlatılıyor. Mekke'den Kudüs'e gitmek bu demek. Dünyaya bağlı hareket. Gökte ama dünya üstünde. Kudüs'ten ancak şakuli çıkış, hava tabakasından, atmosferden ve tabiatımızdan kurtulma hükmü bedenimizden kurtulma orada devam ediyor. İşte böylece ef'al âleminden esma âlemine doğru uruc ettiğimizde bizde bir letafet oluyor, bu elbiseyi burada bırakmış oluyoruz. Fiilen değil yalnız. Bakın şimdi. Bu elbise daha latifleşmiş oluyor. Daha evvelce ağır yani nefsin ağırlığı üzerimizde iken nefsimizin terbiyesiyle bu elbise hafiflemiş oluyor. Biz bunun şuurunda oluyoruz. Buna bağlı olan yaşamdan kendimizi kurtarmış oluyoruz.

Ruh âlemine nur âlemine gözümüzü dikiyoruz, hedefimiz orası oluyor. Bununla ilgimiz azalmış oluyor. İşte terk etmek demek bu, kurtulmak demek bu. Daha evvelce bunu var olarak kabul ediyorduk, kendi benliğimizi beden olarak kabul ediyorduk, bütün yaşantımız, bu beden üzerine kurulu oluyordu. İbadetlerimiz dahi bu bedenimizin varlığı üzerine kuruluyordu. Ama bunun bir elbise olduğunu etten, kemikten, çamurdan bir elbise olduğunu anladığımızda buna olan bakışımız değişmeye başladı. Gene o ama bizdeki anlayış değişti. Bunu terk etmeye başladık, tabiatımızdan çıkmaya başladı. Esma âlemine geldiğimizde ki burası museviyet mertebesi, oranın hakikatlerini anlamaya başladık bedenimizi terk ettik. Esma âleminden sıfat âlemine uruc ettiğimizde nurdan elbisemizi de orada bıraktık. Gene faaliyette ama şuurumuzda o mertebenin ücretini ödedik. Oradan aldığımız malzemeyi orada iade ettik, oraya bıraktık. Çünkü ondan yukarıya, oraya yol yok. Geçemiyor yukarıya.

Sadece esma âleminin ilmini bilerek yaşarsak orada kalırsa sıfat âlemine çıkamıyoruz. Perde oluyor çünkü bize. Onu idrak ettikten, museviyet mertebesi tarikat mertebesini idrak ettikten sonra onun ağırlığını da orada bırakıyoruz ki oradan aldığımız enerjiyle bu sefer sıfat mertebesine yani ruh mertebesine. İşte bunlar bakın boşuna söylenmiş şeyler değil. 'Veeyyednahu bi ruhul kudüs', ruhul kudsi ile güçlendik yani o mertebenim hakikatini size yükledik demek istiyor Cenab-ı Hakk. Orası da kâfi gelmiyor tabii, menzilin sonu değil. İlm-i ilahiye ulaştığımızda, Allah'ın Zat'ına ulaştığımızda zaten diğer elbiseleri aşağılarda terk ettiğimizden ve oradan aldığımız ödünç elbiseleri de yerine verdiğimizden dolayı orada da bir ayrı huzur duymuş olmaktayız. Yani borç olarak aldığımız o elbiseleri yerine iade etmiş, belirli bir süre kullandıktan sonra yerine iade etmiş ve son ilâhi kimlik elbisemizi giymiş oluruz.

07-Muhtelif-

Kur'an-ı Kerim'in Her Birerlerimize Özel İnmesi, Hüthüt kuşu ve Necm suresi misali

Hüthüt kuşu ordugâhtan ayrılıp da yükseklerde uçmaya başlayınca Süleyman (as) nerede olduğunu soruyor. Geldikten sonra senin ihata edemediğin bir şeyi ben ihata ettim diyor. Bakın bir Hüthüt kuşu peygamberden daha çok bilgiye sahip. Bir yerde tabii, genel manada değil. Burada da bakın büyük kimseler için ihtar vardır. Yani çevreye de ihtar vardır. Onları çok fazla büyük görmeyin, hayalinizde büyütmeyin. Çünkü herkes her şeyi bilmez, bilmediği şeyler de vardır. Öyle her gördüğüne büyük izafetler yapmayın diye ikaz vardır her yönde. Senin görmediğin bir şey gördüm. Ben diyor, uçarken bir şehre uğradım, oranın efendisi, padişahı bir kadındı ve bunlar güneşe tapıyorlardı diyor. İşte bu güneşe tapıyorlardı hükmü İbrahim (as)'ın gördüğü güneşin karşılığı. Ama İbrahim (as) güneşe tapmadı. Ama onlar güneşe tapıyorlardı diyor.

Bu ayet o ayet değil. İbrahim (as) müşahede ile güneşe tapılmayacağını çünkü bir var olup, bir yok olan varlık olduğunu, görülen ve görülmeyen, sabit olmayan, istikrarlı

olmayan bir varlık olduğunu anladı. İstikrarlı olmayandan da Hakk olmaz olduğu yorumunu yaptı.

Ama Belkıs ve havalisi, ahalisi bu yorumu yapmadan onun büyüklüğüne dair görüntüsüne bakarak ona secde ettiler. İşte Necm'den sonra eğer kişi Necm'in hakikatini idrak edemezse nihayet güneşe tapanlardan olur. Onun için biz öyle dedik orasını. Batmakta olan nefs-i heva yıldızına and olsun. Bu hakikati idrak eden kimsede heva yıldızı da yavaş yavaş sönmeye başlar. Yerine nur-u muhammedi kameri gelir. Ondan sonrada hakikat-i ilahiye gelir. Ondan sonra da bunların hepsini kendi bünyesinde toplayıp hepsinin hakikatini idrak eder. Yıldızın heva olduğu zaman and olsun ki. Kuran ayetlerinin mutlak surette iki yönlü, afaki ve enfüsi olarak, biri genel manada diğeri de kendi içinizdeki yaşam şekliyle anlamak zorundayız. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de bütün insanlara genel hitabı olduğu gibi Kur'an-ı Kerim'in bir de tek tek, birey birey her birerlerimize nüzulü, inişi vardır. Bakın şimdi Necm suresinin ayetleri burada nazil olmakta, inmekte. Özel olarak her birerlerimize. Sadece burada değil tabi okunan her yerde.

Kim nerede neyi, Kur'an-ı Kerim'in neresinden okuyorsa, ister ihlas, ister fatiha, ister elemtera ister, diğer sureler. O anda inmekte o işte. Tekrar olmakta, nüzulün yenisi değil, tekrarı olmakta. Bu tekrarın da sonu yok. İnsanlar, bizlerden sonrakiler, daha evvelkiler, yaşadığımız sürece Kur'anı Kerim'in nüzulü taptaze, her an okunduğu yerde devam etmekte, inmekte. Lisan-ı cebrail'de, o kişinin kendisi Cebrail lisanı olmakta. Yani kendisi Cebrail olmakta. Dinleyenler de Hz Resulullah mevkiinde olmakta. Dikkat edelim. Sıradan kişiler de değil. Aynen böyle de gelmedi mi? Cebrail (as) Hz. Resulullah'a bunu ilk defa ulaştırmadı mı? İşte şu anda okunan ve her anda kim okursa okusun, isim resim mühim değil, okuyan Cibril mertebesi, dinleyen Muhammed mertebesi. Yasin diyor ya işte. Hatta oradan Cebrail üstünde Allah sesleniyor okuyan kişiye. Ya da okuyan kişinin lisanından seslenen 'Ey insan!' diye. Bunu kim söyleyebilir. Allah'dan başka söyleyemez ki bu kelamı. Yüce kitapta ne kadar ayeti kerimeyi idrak etmişsek bizim

özel Kur'an'ımız o kadar oluşmuş olur. Bu kelam-ı kadim dosya halinde çekmecemizin içerisinde durduğu sürece bize inmiş değil. Aldık bağrımıza bastık başımızın üstüne koyduk ama kafamıza ne kadarı girdi, ne kadarı bizim malımız oldu. Biz hangi arsasının hangi parselini alabildik de oraya manevi evimizi kurabildik? İşte cennet evlerimiz bunlar. Kur'an-ı Kerim'in neresini parsellemişsek cennette bize o kadar parsel verecekler.

Dinleyici: İmarlı mı hocam?

İmarlı, tasdikli, mühürlü, değişmemek ve el değiştirmemek suretiyle ve ebedi olarak.

Bizim özel Kur'an'ımız o kadar oluşmuş olur. Bu dünyadaki en büyük kazancımız kendi Kur'an'ımızı mümkün olduğu kadar geniş manalı, geniş satıhlı oluşturmak olacaktır. En büyük kazancımız. Necm, yıldıza afaki manada bakmakta veya doğmakta olan yıldıza diye ifade edilmişse de biz burada enfüsi manası itibariyle, şahıslarımızdaki nefsimizdeki manaları itibariyle, şahsımızda yaşanması gerektiği şekliyle baktığımızdan, bu yıldızın her birerlerimizde mevcut olan ve baş tacı etmeye çalıştığımız nefs yıldızı olduğunu idrak etmemiz zor olmayacaktır. Meseleye bu yönüyle baktığımızda meydana gelen ifade, 'batmakta olan nefs-i heva yıldızına and olsun ki' şeklinde oluşmaktadır. Burada dışarıdaki yıldızları araştırmak yerine hemen yakınımızdaki kendi nefs yıldızını tanımaya çalışmak daha gerçekçi olacaktır.

Ve daha da faydalı olacaktır. Böylece değerlendirdiğimiz zaman, bizde varlığını var zannettiğimiz aslında heva olan, bizim hevamızdan kaynaklanan o benlik yıldızının söndüğü zamana and olsun ki' diye buyuruyor Cenab-ı Hakk. Bizim beşeriyetimizden kaynaklanan hevay-ı hevesimiz nedeniyle kendimizi bir yıldız gibi gördüğümüzden, bunun sönüşüne de ayette inmekte olan, yok olan yıldıza yemin olsun şeklinde ifade edilmiş bulunuyor. Yok edilmesi murad ediliyor. Böylece Cenab-ı Hakk bizlere o kadar güzel bir misal getiriyor ki bahsedilen mana oluşmazsa Kudsü Şerif'ten

gökyüzüne uruç, ahadiyet mertebesine yükselme mümkün olamıyor.

O yıldızın nefsi olduğu sürece miraç ehli olunamıyor.

Senin benlik yani nefs yıldızı sende olduğu sürece gökyüzüne uruç etmen ne yazık ki mümkün olmayacak. Bu hakikati iyi anlamaya çalışalım. *"Senin benliğin sende olduğu müddetçe ibadet bile etsen gönül kâben meyhaneye döner"* diyen zat ne güzel söylemiş. Senin heva yıldızın sende yandığı parladığı, seni o aydınlattığı sürece hakikat-i ilahiye ve hakkani nurlanmaya da yolun yoktur. O halde senin aydınlattığını zannettiğin küçücük heva yıldızını söndürüp terk edip hakikat-i muhammedi kameri ve ilahiyat güneşi ile aydınlanmaya çalışman lehine oluyor.

'Madalla sahibüküm vema gava, vema yentiku anil heva'

53.2 - Şaşırmadı sahibiniz azıtmadı da

53.3 - O, nefis arzusu ile konuşmaz.

Diyelim burada nokta koyalım.

Sağ Elle Yemenin Hakikati

Bakın şimdi aklıma geldi de kaçırmayalım burasını. Herkes dinlemeye devam etsin. Hani batılılar sol elleriyle yiyorlar ya, sağ elleriyle kesip sol elleriyle yiyorlar. Onlar burada haklı, kendi hukuklarının tatbikatını yapıyorlar. Çünkü onlar sol yani nefs-i küll hükmü altındalar. Ama Hz. Resululah'ın ümmeti bizler akl-ı küllün hükmü altındayız. Bizim sağ elle yememiz gerekiyor, sağ taraflıyız, sağcıyız. Onlar solla yemekle haklılar. Biz de onları takliden sol elle yemeye çalışıyoruz, ne yapıyoruz bu sefer. Nefs-i külle nüzul etmiş oluyoruz inmiş oluyoruz. Mertebemizi onları taklid ederek hakikat-i muhammediye mertebesini hakikat-i museviyeye indiriyoruz. Aczimiz bizim bu. Güya modern olacağız diye onlara uymaya çalışıyoruz ama tam zıt bir şey. Onlar solla yiyorlar, mertebeleri itibariyle doğrular. Ama bizim mertebemiz sağ, akl-ı küll. O zaman bizim sağ ile yememiz gerekiyor. Herkes istediği gibi yesin de böylece

söylüyorum. Kimse hakkında yönlendirme durumu değildir. Sorunuz vardı, sorun şimdi:

Dinleyici: Dinimizde biyolojinin önemi? Yani biyolojinin yeri nedir? Neden gereklidir?

Biyoloji İlminin ve Diğer İlimlerin Hakikati

İlmin her dalı faydalı. Yalnız bu ilmin teknik yönlerini dünya menfaati için kullanıyormuş Avrupa, bize dünyada fayda sağlıyor. Ama hem dünya hem ahiret menfaati için kullanırsak o zaman ahiret için de yararlanmak mümkündür. Böylece aslında tasavvuf, ilim demektir. Sadece belirli zikirleri yapıp, belirli birkaç gece çalışmak veya bazı riyazatler yapmak demek değildir. Riyazatlardan, zikirlerden ibadetlerden kasıt kişinin kapasitesini genişletmektir. Asli görevi budur. "*Zikir ona derler ki fikri aça*." Yani tefekkürü geliştirmek için bir zikir yapıyoruz. Sevap kazanmak için değil. Ama işin bu yönü kapalı kaldığı için yahut kapalı kaldığından zikir yapıyor da sevap kazanıyoruz, Hakk'a daha çok yaklaşacağız gibi, şekliyle işi ele alıyoruz.

Aslında zikir yapa yapa kişinin beynindeki hücreler ışınımlanmaya başlıyor. Biyoloji işte daha burada başlıyor. Her birerlerimizin beyin hücreleri zikri yaptığımız o esmanın nuruyla aydınlanmaya başlıyor. Yani kapalı kalan karanlık olan bölgeler zikrin nuruyla çektiğimiz esmanın yaydığı radyasyonla, nurla diyelim, evvela kendi hücresini, ondan sonra ışınım, yayılma yoluyla uyanındaki hücreyi aydınlatıyor. O yanındakini, o yanındakini. Bu aydınlatmanın özü hücresel bir yapı, DNA'lara kadar ulaşan bir yapı. Çok ince, hassas ayarlara ulaşan bir sistem olduğundan işte orada biyoloji ilmi zaten faaliyete geçiyor. Biz bilsek de bilmesek de faaliyete geçiyor. Bu bilinerek yapılırsa buna modern dervişlik deniyor.

Modern dediğimiz zaman iki türlüsü var. Biri nefsani manada modern, birisi de ilmi manada derinleşmek üzere olan günlük, senelik, haftalık yenilikleri takip ederek yapılan dervişlik var. İşte bizim İslam dini olarak, dervişlik olarak geriye kalmamızın en büyük sebeplerinden bir tanesi neyi niçin yaptığımızın farkında olmadan, şartlanmış bir şekilde

yaparak, araştırmadan, bugünün ilminin açıkladığı şeylerden yardım etmeden, 1400 sene evvel, 1000 sene evvel, 800 sene evvel, 500 sene evvel ne yapılmışsa aynı tatbikat ile devam ettiriyoruz. Hâlbuki bugünün son derece gelişmiş hem kimya ilmi hem biyoloji ilmi hem elektrikle uğraşan ne bilgisi, fizik bilimi… Kuranı Kerim'in 1400 sene evvel vaz ettiği, bildirdiği şeyleri tasdik ediyor. Oluşumunu tasdik ediyor, ortaya koyuyor. Kur'an-ı Kerim'in söylediğini inkâr etmiyor, tasdik ediyor.

Onun için biyo kimya, biyolojik, biyo dönüşüm, biyo dinamo mu diyorlar bir şey diyorlar ona. Eğer bu ilmi bilerek zikir yapmış olsa o zikir bizde çok daha seri, süratli hareket ederek bizi Hakk'a ulaştırır. Bilinçli olarak Hakk'a ulaştırır. Mesela araştırsak da bir Hayy esması vücudumuzun hangi biyolojik noktalarını harekete geçiriyor? Onlara enerji veriyor bilsek o zaman ufkumuz çok daha başka açılır. Bugün ilmin ulaştığı her noktada Kur'an vardır. Kur'an'ın her noktasında ilim vardır. İlim ile Kur'an birbirinden ayrı şeyler değildir. Ayrı olursa birbirinden kopuk olur. Din ilmi ile dünya ilmi, madde ilmi buluşmamış olur, eksik olur ki bu yanlış olur, böyle bir şey düşünülemez zaten. Din ile dünya ayrı değildir.

Ehli zahir öyle diyor, Dünyanı ayrı tut, dinini ayrı tut. Sanki din işi sadece duadan ibaret, hayalden ibaret bir şeymiş gibi. Tabi ki din ilmi dünyadan ayrı bir şey değil. Mesela en baş hali ne diyor "küllü şeyin halikun may", 'her şey sudan halk edilmiştir'. İşte biyolojinin kökeni bu zaten. Ne şekilde halk etti diyor? Gerek hücresel yapısı olarak gerek atom farklılıkları, atom düzenlemeleri olarak bakın her şeyin hakikati su. Ne kadar element varsa, yüzbeş yüzyedi element diyorlar. Ne kadar element varsa, onların hepsinin de atom yapıları var. Bunlara hep biyolojik, biyo kimya, biyo fizik diyorlar. Sonra her varlığın insan bedeninin kaç tane DNA'ları olduğunu buldular ve onu çözümlemeye çalışıyorlar. O ilim içerisinde oluşan şeyler. Onları bulduklarında bazı varlıkların içlerine de müdahale edebiliyorlar. Hastalıkları baştan çözmeye çalışıyorlar. Daha güzel verimli meyveler sebzeler yetiştirmeye çalışıyorlar. Biyo kimyasal işlerle

oluyor. Anlaşıldı mı? Yani o dediğiniz ilim, din ilminden ayrı değildir. Dervişlikten de ayrı değildir. Dervişliğin en büyük hali kendimizi anlamak. Kendimizi anlamak da bu ilimlerle olmakta. Ki ne kadar bir beyin yapısını, kulak yapısını, ses mekanizmasını, boğaz mekanizmasını idrak etmiş, öğrenmiş olsak, onları daha değerli olarak bizde daha kıymete geçerler.

Bize bedava geldiği için çalışma sistemlerini bilmediğimizden organlarımızın pek kıymetini bilmiyoruz. Kalbimizin bir çalışmasını bilsek. O işte zikir esnasında yapmış olduğumuz o sesli zikrimizin biyolojik bünyemizde ne kadar değişikliklere sebep olduğunu anlayabilsek, o yaptığımız zikir daha faydalı daha bilinçli olur. Mesela bir zikir yaptığımızda evvela vücudumuzun solunum sistemi fevkalade genişliyor, rahatlıyor. Çünkü bir zikir yaparken akciğerlerin en ücra köşelerine kadar oksijen gidiyor. Normal aldığımız teneffüste diyelim yüzde 60 ciğerlere hava geliyorsa bu nefesi seri aldığımızda yüzde 80-90 hücrelere temiz hava oksijen doluyor.

O kadar kapasitemiz genişlemiş oluyor, hayat kapasitemiz. Sağlımız. Bunlar hep biyo kimya, biyolojik hadiseler. Sonra nefes alıp veriyorken ısı meydana geliyor. Isıdan içimizde rutubet gibi soğuk algınlığı gibi şeyler varsa onlar gitmekte beraber. Bir de kan deveranı rahatlıyor. Isı olunca inceliyor kan, hücre en ücra kılcal damarlara kadar kan pompalaması mümkün oluyor. Kalp antrenman yaptığı için sıhhatini daha uzun süre sürdürebiliyor. Daha dirençli daha dayanıklı daha fazla çalışan daha çok kan pompalayan bir makine halinde çalışıyor. Sinir sistemi aynı zamanda oksijen taze oksijen aldığı için rahatlıyor ve kan ısındığı zaman inceliyor ve akışkanlığı artıyor böylece beynimizin en hücra kılcan damarlarına kadar nüfuz edebildiğinden akli melekelerimizin kapasitesi artmış oluyor.

Diğer şekliyle ne var âlemde o var âdemde bütün ilimler insanda mevcut, ilimlerin karşılığı ne varsa hepsi insanda. Yeter ki biz onu yerli yerinde kullanalım. Kur'an-ı Kerim'de bu hususta o kadar çok ayetler var ki. Bunların araştırılıp bilinmesi gerekiyor.

Dünyalık İş, Ahiretlik İş

Bu hakikatleri bilmek iman zayıflığı olur mu olmaz. İman işi başka bilmek başkadır. Bunları bildiği zaman tabii imanında, iman da demeyelim biz ona ona artık da, Allah'ı bilme ilminde artış olur, ufku açılır. Cenab-ı Hakk'ın nelere kadir olduğunu daha yakından görür. Yoksa imanlı imansız söz konusu değil, o bir başka sahadır. Ama bilmekte yarar var tabii. Kim ne kadar neyi biliyorsa o bildiği şey kadar hayattan istifade eder. Bu isterse dünyalık olsun, günlük olsun, günlük dediğimiz şeyler de aslında ahiretlik şeylerdir, biz onları günlük yapıyoruz, dünyalık yapıyoruz. Tabii onlar sadece dünyalık değil. Eğer ayırırsak ki bu dünyalıktır bu ahiretliktir diye, o zaman biraz yanlış değerlendirme yapmış oluruz. Dünyalık dediğimiz şey dahi yerinde kullanıldığında ahiretliktir. Mesela ev işi yapıyoruz.

Yaptığımız ev işi ibadet ehli değil ise ibadet şekliyle yapmıyorsak o dünyalık olur. Ama biz dünyalık yapıyoruz kendisi dünyalık değil onun aslında. Ama ibadetini yapıyorsa bir kişi, zikri tefekkürü varsa kendinde, Hakka bağlantısı varsa, yaptığı her işi ahiret işi olur. Yani o sevap ile yapmışızdır. Onu dedikleri, çalışmak da ibadettir dedikleri, bir bakıma odur. Ama günlük işlerimizi yapıyorken ibadetlerimizi de yapıyorsak o ibadetlerimizden dolayıdır ki günlük işlerimiz de ibadet yerine geçiyor. Çünkü yaptığımız her iş neticede hizmet; birilerine hizmet ediliyor. Çocuklarımıza, işimize, eşimize ediyoruz. Çevremize ediyoruz. Neyse, herkes bir hizmette. Halka hizmet Hakk'a hizmettir. Bu da hizmet olduğundan neticede hepsi ibadet hükmüne geçiyor. İşte bir derviş veya bir iman ehlinin yaptığı her şey ibadet hükmündedir. Daha doğrusu ibadete dönüştürüyor. Neden? Cenab-ı Hakk'ın lütfundan. Hakk'la birlikte yaptığımız her iş dünyalık gibi maddi gibi gözükse de neticede ibadet olarak bize dönüyor.

Manen onu güçlendirme süresi tanımamız lazım. O süreden sonra hadi bakalım sen şimdi bunu anlayacak hale geldin, fiillere de başla diyerek bu yolu açıp, İslamiyet'i sevdirerek hareket etmemiz gerekmekte. Ama işte olan bu. Farzdır diye.

Dinleyici: Kur'an-ı Kerim'de olan bütün kelimeler bizim anlayacağımız kadarmıdır?

Kur'an-ı Kerim'in Kapsamı

Ana hatlarıyla bize bildiriliyor. Eğer Kur'an-ı Kerim, Allah'ın kelamları bitmez şekilde, Kur'an-ı Kerim indirilmekte olsaydı, 23 değil 123 sene hep nazil olsaydı, 2023 sene nazil olsa ve elimizde binlerle Kur'an-ı Kerim gibi kitaplar oluşsaydı, yine bitmezlerdi. Ama bizim onları alacak imkânımız da olmazdı. Çok özet bu Kur'an-ı Kerim. Arkadan gelen ilim adamları bunları açıyorlar. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleriyle bunlar yavaş, yavaş çözülüyorlar. Herkes kendi hissesi neyse onu alıyor. Bakın şu anda bir milyardan fazla Müslüman olduğu söyleniyor. Bu bir devrede bir milyar ölüyor yerine yenisi geliyor. Sadece bir milyar insan değil. Kur'an-ı Kerim geldiğinden beri belki 25 milyar 30 milyar insan bundan aldı aldı aldı, hepsi aldı. Bitmedi, tükenmedi. Daha o kadar alsa, yine bitmez, tükenmez. Kendisi ilmin aracı, öğreticisi.

Dinleyici: manaları açılarak daha da çoğalacak.

Her nesil kendine göre orada yer bulabiliyor. Biyoloji ilmi bunun içinde mevcut, hepsi, her nesil. Daha evvel müteşabih ayet iken o ilim beşer tarafından üretildiğinde karşılıklar bulduğunda muhkem ayetler sınıfına aktarılmakta, yer değiştirmektedir.

(Bu kasetin a tarafında neydi, mevzular vardı. Kulluk, sabır vardı galiba.)

Dinleyici: Efendim, Kur'an-ı Kerim inmeye başlamadan önce insanlar namaz kılmıyor muydu?

Kur'an-ı Kerim İnmeden Önce Namaz Kılma

Namaz kılmıyordu ama Mekke'de böyle genel bir hüküm yoktu. Yalnız Mekke'de yaşayan bazı tevhid ilmi yani İsmail İbrahim (as) kaynaklı, Hanif dinini takip eden bir grup vardı. Onlar namaz kılıyorlardı ama İsmail (as) zamanı üzere olan bir namaz kılıyorlardı. Kesin vakitleri yoktu. Genelde sabah akşam küçük, küçük namazlar kılıyorlardı o da çok sistemli

değildi. Namaz Adem (as)'dan beri vardır. Kuranı Kerim bu hususu açık olarak belirtmektedir.

Dünyanın Oluşumu ve Günümüzde Batının Üretim Süreçleri

Orta doğuda hayat başladı buralar da iklim yaşamaya müsait idi. Sonra buralar devamlı kullanıldı kullanıldı, ormanlar azaldı, sular çekildi, oraları çöle dönüştü insanlar pek yaşayamaz hale geldiler. Daha gerilerde orası ekvatordu zaten, ısı sıcak yani. Tabiat da bu yönde zorladı onları. Topraklar kıraçlaşınca daha çok verimsiz hale geldi. Şimdi yeniden oradaki topraklar ihya edilmeye çalışılıyor. İnsanlar bunun farkında olmadığından, o günkü insanlar kendi kendilerinin kuyularını kazıyorlardı. Bizde şimdi aynı şeyi yapıyoruz. Dünyanın başka bir taraflarında yapıyoruz. Meskûn olmayan verimli topraklara doğru genişlemeye başladı. Asya'ya gittiler, Çin'e, Hindistan'a. Buradan Trakya'ya geçtiler oradan Avrupa'ya doğru. Oralarda yerleşmeye başladılar. Avrupa'daki iklim daha çalışmaya uygun, insanı zinde tutan kıvamda idi.

Tam soğuk değil, serin iklim. Serinde verim daha güzel oluyor. Orası evvelce mutedil bir iklimdi. Ağaçların kesilmesi suların azalmasıyla kurak ve sıcak bir iklime dönüştü. Orada kalan yerli halk yani gitme imkânı bulamayan yerli halk gevşek bir hal içerisinde, güneşin sıcaklığının verdiği hararetler, gevşek bir hal. Fazla da bir şeye ihtiyaç hissetmediler. Soğuktan korunmak gerekmiyordu, yalınayak gezebiliyorlardı. Elbise ihtiyaçlar yoktu fazla. Yemek içme gibi şeylerde kanaat ediyorlardı. Hurma gibi şeylerle bulduklarında. Onun için yeni bir öğretime ihtiyaç hissetmiyorlardı. Ama batıya giden insanlar soğuktan korunmaları lazımdı. Yere basan ayakları için ayakkabı yaptılar. Yine soğuktan korunmak için elbise üretmeleri gerekiyordu. Dolaysıyla ihtiyaçlar orada çoktu, çeşitlilik kazanmıştı. Onları meydana getirmek için de sürekli çalışmaları gerekiyordu.

Çalışmaya başladılar, üretmeye başladılar, bu sefer tüketecek şey bulamadılar, çok ürettiler. Üretme sistemini

öğrendiler çok ürettiler. Elinde kalan malzeme ihtiyacından fazla olduğundan bunu satmayı düşündüler. Ve o zaman ürettikleri malları nerde ihtiyaç olan yerler var oralara doğru vermeye başladılar. Ticaret açıldı, tüccarlıklar, kervanlar sonra deniz yolları açıldı. Yeni deniz yolları keşfedildi, yeni kıtalar keşfedildi. Batının ilerlemesi bu ticareti anlamasından, para kazanmak ticarette üretimde olduğunu anlamasındandır. Bunu öğrendikçe üretti, ürettikçe sattı, sattıkça kazandı, kazandıkça sermaye yaptı daha büyüklerini araştırarak buldu. Batı bu seviyeye ulaştı. Ama ne kadar gider, dünyadaki devranı ne kadar döner bilemeyiz. Cenab-ı Hakk bazen kuzeyde bir ülkeye zenginlik verir belli bir süre. Onun bir durgunluk hali olur. Osmanlı'ya bize verdiği gibi. Ondan evvel Roma İmparatorluğu'na verdiği gibi. Yüzlerce, bin senelere yakın ömürleri oldu. Bundan sonra yeryüzünde ne olur? Olan bir şey varsa, ilahi programda bu hayat devam ediyor.

Akl-ı Küll ve Nefs-i Küll

Sorumluluk durumlarının cevabı oldukça ortaya çıkmış oluyor. Bu akşam 1.10.2003, Çarşamba akşamı, sohbetimize Hatay'da Muzaffer beylerin evinde devam ediyoruz. Mevzuumuz müşahede, sorumluluk, akl-ı küll ve nefs-i küll üzerine idi. Yolumuza devam edelim. Bu yukarıda ilm-i ilahi dediğimiz şey aslında akl-ı küll. Külli bir akıl, akl-ı küll. İsmi üzerinde olduğu gibi külli akıl. Yani bütün âlemleri içten dıştan ihata etmiş program. Nasıl bizim bedenimiz var, bu bedenimizin her zerresinde bir akıl var, her hücresinde. Hem de bu aklımızla anlayamamayacağımız kadar derin akıl var. Her hücresinde. İşte bunlar akl-ı cüz, özel yapısındaki olan akıl, akl-ı cüz. Beynimizde olan akıl da akl-ı küll. Bize göre akl-ı küll. Fizik birey, bedene göre akl-ı küll. Eğer bu hücreler içerisinde olan, hücrenin varlığında mevcut olan akl-ı cüz, akl-ı külle irtibat sağlayamadığı yerde üretiminde bir kargaşa meydana geliyor. İşte buna da kanser ismi veriliyor. Kanser bu. Akl-ı küll'e oradaki hücrenin ilmi bilgisi ulaşamıyor, irtibat kopuyor, bu üretici durumunda. Fakat akl-ı külden sınırlarının genişliğini veya darlığını ya da programını alamadığı için top top yuvarlak yuvarlak üretim

yapıyor, yapıyor, dağıtamıyor, gereğinden fazla üretim yapıyor. Çünkü bilemiyor neden üreteceğini. Sorduğu yere de ulaşamıyor. Dolayısıyla orası o vücudun helakına sebep oluyor. Yani bozulmasına sebep oluyor. Fesadına sebep oluyor. İşte oradaki aklın, akl-ı küll ile irtibatını bağlayamamasına, ilişiğini kesmesine ya da şu sebeple kesilmesine bağlı oluyor.

İşte bütün âlemlerde Cenab-ı Hakk'ın akl-ı külli hükmü ile bu âlemler ihata edilmiş. Her zerrede her varlıkta, her tanede, her habbede, her ağaçta, her dalda, her yerde, her kuşta olan akıl da birey akıl yani cüz-i akıl. İşte bu akıllar, akl-ı küllden aldıkları bilgilerle faaliyetlerini sürdürmekteler, devam etmekteler. Bu akl-ı küllün zuhur olduğu mahaller var. İşte varlıklar, maddeler, akl-ı küllün zuhura geldiği yerler. Bunlara da nefs-i küll deniyor yani üretici. İşte bu ilahi manada akl-ı küll ile ilahi manada nefs-i küllün, latif âlemdeki akl-ı külle nefs-i küllün o manada, o âlemde izdivacından, birlikte faaliyet göstermesinden bu âlemler zuhura geliyor. Ki buna diğer isimle Cenab-ı Hakk'ın tecellisi deniyor.

Tecelli-i ilahi. Ef'al mertebesindeki zuhuru deniyor. İşte bunun insan olarak birey olarak ilk zuhuru, akl-ı küllün birey, insan olarak ilk külli zuhuru Âdem ismiyle zuhura geliyor. Çünkü ne var âlemde o var Âdem'de dedikleri gibi akl-ı küll dahi Âdem'de mevcut. Küll-i akıl beyninde. Neden? Bütün esma-i ilahiyyeden, çünkü kendisinde ilim var, bilgi var, sıfat-ı ilahiden bilgi var. İşte ona Âdem, nefs-i küll olan o akl-ı külldeki bilgiyi alarak kendinden de bir şeyler verip, üreterek o âlemleri meydana getiren akl-ı küll ve nefs-i küllden de bu âlemler meydana geliyor.

Nefs-i küllün karşılığı Havva dediğimiz nokta hedef, akl-ı küllün zuhuru dediğimiz nokta Âdem dediğimiz hedeftir. Onlar da birleştiği zaman insan nesli meydana geliyor. Akl-ı küll ile nefs-i küllün izdivacından insanlar meydana geliyor. Bu da böyle bilmiyorum gereği kadar açılıyor mu? Biraz tabirler ağırdır ama anlaşılır. Diğer yönden Akl-ı küll ile nefs-i küllün izdivacından ayrıca bu alemler meydana gelmiştir.

Salih Amel

Bir de salih amel sorusu vardı. Kur'an-ı Kerim'de de salih amelden çok bahsediliyor. Salih amel demek sıhhatli, kendi bulunduğu yerdeki hakikati itibariyle, sıhhati itibariyle gerçek programı itibariyle yapılan fiillerin hepsi bir bakıma amel-i salihtir. Miraç gecesinde de (sav) Efendimize, Hz. Rasulululah (sav) Efendimiz Allah'ın huzuruna çıktığında orada kendisine, ettahiyyat'da oturduğunda, namaz farz olduğunda, namazın ettahiyyatü bölümünde oturduğunda, 'ettahiyyatü lillahi vesselevatü vettayyibat esselamü aleyke ya eyyühennebiyyü' dediğinde, Hz Resulullah Efendimiz de 'esselam aleyna ve ala ibadillahissalihin'. Bakın. Bizim üzerimize, selamet ve salih kullarının üzerine olsun, diye Cenab-ı Hak'dan temennisi var, ricası vardır. Bunun üzerine de melaike-i ikram 'eşhedüanlailahe illallah' diyerek bu hadiseyi ruhlar âleminde, melekût âleminde tasdik etmektedir. İnsanların yeryüzünde Hz. Resulullah'ı tasdik etmesi gibi melaike-i ikram da gökyüzünde Hz Resulullah'ın risaletini tasdik ettiler o akşam. Bu boşta olan, basit bir hadise değildir. Melaike-i ikramın Hz. Resullullah'ı o gece müşahede ederek peygamberliğini tasdik etmeleridir aynı zamanda bu miraç gecesi olan hadise. Orada da salihlerin üstüne diyor.

De ki bu sorulduğu gibi, salih amel nedir? Şeriat mertebesinden bakıldığında Cenab-ı Hakk'ın emrettiği güzel şeylerin kul tarafından tatbik edilerek faaliyete getirilmesi amel-i salih olarak belirtiliyor. Yani ey kulum namaz kıl. Namazını güzel kıldığında bu salih amel, bunu işleyene de salih kimse ismi verilmektedir. Oruç tut, oruç tutmakta, zekât ver, zekât verdi. Annene babana hürmet et, onlara gereği gibi muamele etti, yaptı, salih amel işledi. Zahir olarak böyle, şeriat mertebesinde böyle. Ama hakikat mertebesinde bunun bu izahı olmalı. Her mertebeden olduğu gibi oradan da olmalı. Hakikat mertebesinde amel-i salihin izahı şu: -zaman zaman yapılıyor belki duyan vardır duymayan vardır, tekrar ediyoruz- Amel-i salih, programı Hakk'dan tatbiki kuldan olan amellerin hepsi amel-i salihtir. Kısaca pratik olarak budur. Programı Allah'dan tatbikatı

kuldan olan ameller hepsi amel-i salihtir. Bunun dışında nefsimizden meydana gelen ameller ise amel-i gayrı salih yani salih olmayan ameller. Neden? Çünkü nefsimiz bizi amel-i salihe yöneltmez, hep onun tersine yöneltir, gaflete yöneltir. İşte salih olmayan ameller de nefsimizden çıkar. Biz nefsimizin hükmü altında isek gayri salih ameller işleriz. Ama aklımız nefsimizin amiri ise, nefsimiz aklımızın emrinde ise, o hale onu sınırlamışsak, tabii olmaya alıştırmışsak, zorlamışsak veya o hale getirmişsek, bize gayri salih amel işletemez, mümkün olmaz.

Biz aklımızla hareket ederiz. Çünkü Cenab-ı Hakk bizim aklımıza emirleri vermekte bedenimize değil. Bizde aklımız dolayısıyla bedenimizle o fiilleri yapmaktayız. Namaz kıl dedi, bedenimize demedi, aklımıza dedi. Çünkü bedenimizi muharrik olan harekete geçirecek olan aklımız. Aklımız varsa dinimiz var, aklımız yoksa ne dinimiz ne dünyamız vardır. Bedenimiz olsun aklımız olmasın, bu et kemik parçası bir işe yaramıyor. Bu et kemik dediğimiz o da mübarek varlık, basite indiriyoruz diye düşünmeyelim. Ama onun değeri aklımızı beslediği sürece, aklımızı muhafaza ettiği sürece bir değerdir. Aklımızı eğer o besleyemiyorsa veya biz belirli şeylerle aklımızı zedeliyorsak… İçki içmek gibi, bağırmak çağırmak gibi sinirlenmek gibi şeyler de aklımızı bozuyor. Hele zikir esnasında fazla vecde geldi, şöyle oldu böyle oldu, Allah, ya Allah bağır, yerlerde çırpın, bununla aklımıza en büyük zararı vermiş oluyoruz.

Çünkü aklımızda şimşekler çakıyor. Şelale çakıyor, ne diyorlar ona. Cereyan çarpması gibi aklımızdaki hücreleri yakıyor. Nasıl cereyan fazla gelince lambayı yakıyor, bitiyor o lambanın işi. Aklımızdaki bize çok lazım olan akıl bölmeleri yanmış oluyor bir daha onları kullanamıyoruz. Çok büyük zarar veriyor bize. İşte amel-i salih, Allah'dan programı, tatbikatı kuldan olan ameller, genel olarak. Yalnız burada (as) Efendimizin 'vealeyna ve ala ibadillahissalihin' demesinde bir sır bir sınır vardır şimdi bilmiyorum bunun zamanı mı değil mi ama. Merak edeceksiniz, şimdi. Yarım kalacak. Anlayabildiğim kadar anlatmaya çalışayım bende. Hallac-ı Mansur bir gün –zaman, zaman mevzu oluyor ama

dinlemeyenler de vardır. Zaman zaman bu mevzuyu anlatıyoruz ama tekrarında da yarar vardır. Bir dinleyen bir daha sıkılmadan dinlesin. Ne yapalım. Öyle gerekiyor bazen.- Bağdat'ta camiye çıkmış öyle coşkulu muhabbetli vaaz ediyormuş bir gün. Niye? Çevresine müminlere rahmetinden dolayı bazı ilahi hakikatleri anlatıyor, muhabbetli oluşturmaya çalışıyor ki kişiler Hakk'a daha sevgiyle muhabbetle yaklaşsınlar diye. Yoksa cehenneme atacak, şunu yapacak bunu yapacak diye korkutucu vaziyette değil, sevdirici mahiyette, muhabbetiyle birlikte vaaz ediyormuş. Bu vaaz sırasında insanlara olan rahmeti merhameti o kadar coşmuş ki, ne olaydı diyor o güzel Peygamberimiz miraç gecesi Allah'ın rahmetini tahsis etmeseydi. Yani benim selamım rahmetim hepinizin üzerinize olsaydı deseydi de, "ve alâibadillâhissalihin" deyip sadece Salihlere tahsis etmeseydi, demiştir.

Not= Burada kaset bitmekte bu mevzuun devamı diğer sohbetlerde vardır tekrar buraya almadım. T.B.

08-Tahiyyat-

Euzubillahiminişşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim.

Tahiyyat ve 'Dur Rabbın Namazda'nın Hakikati

Bu akşam 21.11.2004, Pazar akşamı, Hatay, Eşref Paşa, Mehmet Beylerin evindeyiz. Sohbetimizin mevzuu Vahy ve Cebrail isimli kitabımızın 67. sayfasında 'Dur, Rabbın namaz kılıyor.' hadis-i şerifinin hükmü. Şöyle rivayet edilmiştir. Resulullah (sav) Efendimiz miraca çıktığında kendisine bütün perdeler açıldı ancak bir perde kaldı. O perdenin açılmasını dilediği zaman 'Dur, Rabbın namaz kılıyor.' dendi. Bunu bizzat Resulullah (sav) Efendimiz anlatmıştır. Nereden aldık biz bu hadisi? İnsan-ı Kâmil isimli kitaptan aldık, mukaddime diye, baş tarafında geçmektedir. Orada sadece bu hadis verilmekte ama üzerinde durulmamakta. İzahı bakımından üzerinde durulmamaktadır. Şimdi bu hadis-i şerifi biraz daha yakından incelemeyi düşünürsek içerisinde beş önemli nokta görürüz. Bir, 'dur' yani bir emir vardır. Bir fiil yapılacak bu fiil yapılmadan evvel 'dur' deniliyor, düşünceye sevk ediliyor. İki, perde, üç, Rab, dört namaz,

beşinci ise namazı kılınan. Çünkü namaz kılınıyorsa namaz kılınan da vardır, onun karşısında durulan da vardır.

Şimdi tekrar bunları incelemeye gelelim. 'Dur' bir ikazdır. Hareket halinde olan bir şeyi durdurmak ya onu dinlendirmek ya da yanlışını düzeltmek veya belirli bir sınıra geldiğini belirtmek içindir. Tabii bunlar uzayabilir. Dur! Niye 'dur' dedi niçin 'dur' dedi? Veya yarım saat mi 'dur' dedi bir saat mi 'dur' dedi gibi. Bunların üzerinden bir sürü şey söylenebilir ama kısa özet olarak bu kadar verelim. Ki o 'dur'daki ifadeye dikkatimizi çekmemiz için. Çünkü bazı cümleleri öyle bir sıradan okuyoruz ki aradaki kelimelerin, kelimelerin arasındaki hecelerin, takıların farkında olmadan geçip gidiyoruz.

Hâlbuki her harfte her hecede her takıda her kelimede bir özellik vardır, hususi bir özellik vardır. İşte bizim İslam dinimizin geriye kalması. İslam dininin geriye kalması değil, bizim İslam dini içinde geriye kalmamız. İslam dini geri kalmaz, biz geri kalırız. İslam dininin içinde biz geri kalıyoruz. Dolayısıyla dışarıdan bakıldığında İslam geriye kalmış gibi zannediliyor. Hayır, bu çok yanlış bir anlayıştır. İnsanlar İslam dininin içinde geri kalıyorlar. İslamiyet'in hakikatine ulaşamadıkları için geri kalıyorlar. Zannediyor ki bu İslamiyet'in kendisi geri. Hâlbuki değil evvela bunu bilmemiz lazımdır. 'Dur' bir ikaz olmakta. Dur ve düşün. Durduğu zaman insan tefekküre yönelmesi gerekiyor, niye bana 'dur' dediler gibi.

İkinci kelime 'perde'. Bilindiği gibi asli manada mahremiyettir. Diğer anlamda gaflettir. Hani gönüllerine kalplerine perde çekildi diyor ya. Perde çekildi. 'Perde' iki manadadır. Birisi mahremiyettir. Akşam olunca perdeleri çekiyoruz. Neden? Çünkü ışık yandı içerisi gözüküyor. Mahremiyet var. Sonra herhangi bir özel halimiz oluyor, onun dışarıdan bilinmemesi lazım. Bu bir mahremiyettir. İki arkadaş birlikte konuşuyorlar, kapı kapatılıyor. Neden? Belki bir sır konuşuluyor. Mahremi, o kapı onun perdesi olmakta. Burada bir de 'perde' kelimesi var. 'Perde', 'dur', perdeler açıldı ancak bir perde açılmadı bir perde kaldı. Demek ki bu 'perde' üzerinde de düşünmemiz gerekiyor. Birinci

düşüneceğimiz şey 'dur' kelimesi, ikaz. İkinci 'perde' kelimesi. Ne manada bir perde? Nasıl bir perde? Yünden mi ipekten mi naylondan mı ketenden mi yapılmış? Rengi nasıldır? O perde niye açılmıyor? Arkasında ne var? Bir hadis-i şerif ama. Biz bunu ezberden 'Dur, Rabbım namaz kılıyor.' diye geçtiğimiz zaman ezberini söylemiş oluruz. Oradaki yaşantıya duhul edememiş oluruz. Mühim olan cümlenin veya kelimenin veya bir ismin söylendiği manaya duhul etmek gerekiyor. İşte buraya duhul edecek şey de bizim veled-i kalbimiz. Yani latif olarak bizden medyana gelen o mana diğer latif olan manalarla irtibat sağlama imkânı hâsıl olmuş oluyor. Aksi halde bizim kesif aklımızla kesif vücudumuzla bizim o latif manalara ulaşmamız mümkün değildir.

İşte içinde bulunduğumuz hal o. Şeriat mertebesi kaba bir halde yaşandığından yani fiziki ön planda tuttuğundan, maddeyi ön planda tuttuğundan, latif olan manalara ulaşması mümkün değildir. En büyük sebeplerden birisi bu. Yani latifleşemediğimiz için latifleşemiyoruz. Latifleşemediğimiz için latif manalara ulaşıp onlarla birlikte latifleşemiyoruz. Onlar latif biz kesif olduğumuzda izdivaç olmuyor. Birliktelik olmuyor. O mananın özüne ulaşmak, buluşmak, lika, mülaki yani mana âlemine lika, ilka mümkün olmuyor. Neden? Çünkü kaba bedenimiz mani oluyor. O letafete ulaşmamıza mani oluyor. En büyük perde bu işte aslında. Bizim varlığımız, kesafetimiz. Oraya ulaşmak için veled-i kalp olan latif varlığımızı üretmemiz, büyütmemiz idrak haline getirmemiz gerekiyor.

Bilindiği gibi perde, asli manada mahremiyettir. Diğer manada, anlamda ise gaflettir. Burada belirtilen gaflet perdesi değil mahremiyet perdesidir. Perde de hangi perde? Burada gaflet perdesi değil. Gaflet perdesinin açılmasına yardımcı olan mana perdesi, mahremiyet perdesi. Açılmamakla birlikte arkasında olandan haber verilmiştir. 'Dur, Rabbın namaz kılıyor.' Nerede namaz kılıyor? Perdenin arkasında. Açma diyor. Bakın, oyuna bakın. Oyun derken letafete bakın, güzelliğe bakın. Hem perde var diyor hem de arkasında şu vardır diyor.

Dinleyici: Mahremiyet ama mahremiyetin de bir halini belirtiyor.

Mahremiyet ama mahremiyet ehline bunu belirtiyor. Suret ehli açsa da onu anlamaz zaten. Rabbını tanımadığı için perdeyi açsa da perdenin önünde olanı tanımaz. Hayır, 'la' der. Hani Lüb-ü Lüb'ün başında vardır öyle bir hadis-i şerif. Başka yerlerde de varda. Kısa yoldan bildiğimiz. Cennet ehli, cennete gittiği zaman cehennem ehli cehenneme gittiği zaman, cennet ehline Cenab-ı Hakk tecelli edecek. Nasıl? Cemal ve kemalinden, azamet ve kibriya perdesini kaldırarak. Bakın orda da perde var. Azamet ve kibriya perdesini kaldırarak hitap edecek: Ben sizin Rabbınızım diyecek.

Cennet ehli hayır sen bizim Rabbımız değilsin diyecek. Oradaki perde açılsa da o perdeyi müşahede edenler de hadis-i şerifte belirtilen, 'dur Rabbın namaz kılıyor perdenin arkasında.' Açsan da, 'hayır o Rabbım değildir' diyecektir mutlak manada. Çok az bir kimse 'evet Rabbımmış namaz kılan' gibi diye oradaki varlık neyse onu müşahede edince. Cennet ehlinin çok az bir kısmı secde edecekler 'evet sen bizim Rabbımızsın' diye. Cenab-ı Hakk bir daha nida edecek 'ben sizin Rabbınızım' diye. Cennet ehli tekrar, hayır. Yine o çok az sayıda kişi yine secde edecek 'evet sen bizim Rabbimizsin' diye. Bir daha tecelli edecek üçüncü defa. Hayır, sen bizim Rabbimiz değilsin diyecekler. Ve yine o çok az kimse secde edecek.

Ama her tecellisini değişik şekilde yapacak. Aynı şekilde değil tecellisi. Aynı şekilde olsa tekrar olur, tekrar da yok zaten. Dördüncü defa secde etmeden evvel o zaman diyecek ki, peki sizinle onun aranızda bir ilişkiniz var mı? Bir bilinirliliğiniz var mı? Nasıl bilirsiniz Rabbınızı? Bir işaretiniz var mı? Evet, diyecekler. O zaman Cenab-ı Hakk her bir insana, cennet ehline her cennet ehlinin kafasındaki Rab silüeti diyelim, şuuru, anlayışı, neyse. Herkese, ayrı ayrı o şekilde zuhur edecek 'ben sizin Rabbınız değil miyim' diye. O zaman 'beli' diyecekler, hepsi. Kendi var ettikleri Rab suretinde gözükecek Cenab-ı Hakk onlara. O suretten münezzeh ama biz onu suretlendirmiş oluyoruz. O suretle

tecelli edince cennet ehli secde etmeyenlerin hepsi secde edecek, edenler yine secde edecekler. Çünkü onlar her suret ve şekilde Hakk'ın varlığını müşahede ettiklerinden onlara ne şekilde, surette tecelli etmişse onlara da belki kendilerine uygun bir şekilde -kendileri uygun derken, kendi anladıkları gerçek ilah hükmüyle tecelli edince- onlar zaten tekrar dördüncüde de secde edecekler.

İşte burada cemalinden kemalinden azamet ve kibriya perdesini kaldırması hükmü mühimdir. Neyi kaldırdı? Cenab-ı Hakk işte orada fiziki tabiattan bir varlık şekliyle tecelli edecek orada. Diyelim ki bir kuş şekliyle tecelli edecek. Diyelim ki daha ağırlarını söylemeyelim. Bir melek şekliyle tecelli edecek. İşte o kimseler Cenab-ı Hakk'ı kendi hayallerinde var ettiği şekliyle tahtında oturur, şundan münezzehtir bundan münezzehtir, onu yapmaz bunu etmez şekliyle anladıklarından. Ama orada şartı o. Kemal ve cemalinden Azamet ve kibriya, perdesini kaldırarak. Cenab-ı Hakk birçok yerde azametiyle tecelli ediyor, kibriyası ile tecelli ediyor. O zaman onu anlamak kolaylaşıyor. Ama mahlûk yüzüyle tecelli ettiği zaman onu kabullenmek zor oluyor. İşte burada da. Perdesini kaldırması böyledir.

Bu perde açtırılmamakla birlikte arkasındaki olandan haber verilmiştir. Deminki şiirde denildiği gibi 'kendisi kendisiyle kendisini var etmekte' dolayısıyla bütün âlemde ondan başka hiçbir şey olmadığından bütün varlıklar Cenab-ı Hakk'ın isimlerinin birer zuhuru olmakta. İsimleri de Zat'ına dayandığından kendisinden gayrısı olmamakta. Orada bir oluşumun varlığı bildirilmiştir. Bu oluşumun idraki kişilerin ilmi kabiliyetlerine ve hayallerine bırakılmıştır. Herkes bu hadisi şeriften bir başka yönlü idrak sahibi olur, anlar. Bazıları okur geçer sadece. Bazıları 'Allah Allah, böyle bir şey varmış Rab da namaz mı kılıyormuş.

Nasıl Rab nasıl namaz kılar?' Rab ismiyle Allah ismini aynı zanneder. Allah namaz kılıyor, yani Rab dendiği zaman Allah zanneder o ismi. Hâlbuki Allah isimlerinden bir isimdir Rab. Zat'ı ifade etmez. Belirli bir hususiyeti ifade eder. Düşünmeye başlar esma'ül hüsna sırrını yahut hikmetlerini yahut isimlerinin manalarını bilmeden, onların tesir

sahalarını bilmeden öylece düşünür. Nasıl olmuş diye düşünür ama çıkamaz işin içinden. O da orada, aman sende bana mı lazım der, geçer gider. Diğerleri bir başka türlü düşünür üzerinde. İşte bu oluşumun idraki kişilerin ilmi kabiliyetlerine ve hayallerine bırakılmış burada. Yani hem esrar-ı ilahiye gibi bir mesele vardır. Hem de ehline hemen açılmış bir mesele vardır. Çünkü 'dur Rabbım namaz kılıyor.' Bir perde geldi diyor. Açma diyor perdeyi. 'Dur Rabbın namaz kılıyor.' O zaman onu da verme. Dur, o perdeyi açma der. Rabbın namaz kılıyor demez. Perdenin arkasından bahsetmez. Demek ki hem sır veriyor hem de sırrı ifşa ediyor. Ama kime? Mahiyyun olan, mahremin olanlara.

Dinleyici: Söyleyen kim?

Cebrail (as)'a soruyor. Bakın bu meselede, iyi oldu söylediniz. 'Dur Rabbın namaz kılıyor' dediği mesele esma âleminde olan bir hadisedir. Daha miracın sonuna çıkıldığı yerde değil. Daha seyir halinde iken. Şimdi onların da cevaplarını verecek inşallah. Bu oluşum kişinin ilmi kabiliyetlerine ve hayallerine bırakılmıştır. Bakın şimdi. Zaten anlatılan hal mutlak hayal âleminde oluşmakta, bu fiziki âlemde oluşan bir şey değildir, esma âleminde oluşan bir hadisedir. Ve burası da hayal âlemi. Hayalden kasıt akşamki konuştuğumuz, beşerin kendi hayalinde ürettiği bitişik hayal değil. Mutlak misal âleminde oluşan. Ve oradaki siluetlerin görülebilir oldukları halde yaşanıyor bu hadise. Kimlik kazanıp yoğunlaşarak mana âleminde batın âleminde o kişilerle görüşülebiliyor.

Şahıslaşmış, müşahhaslaşmış olabiliyor ama latif olarak, hayali olarak. Akşam olduğu gibi elini geçirsen geçersin, tutamazsın. Dıhyet'ül kelbi de olduğu gibi. Cebrail (as)'ın hayal olarak görülmesi gibi. İşte zaten anlatılan hal, mutlak hayal âleminde oluşmakta, ef'al madde âlemi şartları gibi elle tutulur bir hadise değildir. Esma âleminin latif bir oluşumudur. Buradaki perde sıfat mertebesini örten isimler perdesidir bir bakıma. Tabii birçok perde hükmü vardır. Kim hangi mertebede ise onun şuhudu idraki o mertebeden olur. Ama tabii seyri içerisinden baktığımız zaman, buradaki perde, sıfatlara ulaşmaya mani olan isimler perdesidir. Hani

diyoruz ki falan kişinin ismini verip şu işi yapmış. İşte orada fiili yapana, o isim perde oluyor. O ismin sahip olduğu kişi yaptı zannediyoruz. Hâlbuki o, onun ismi. O isminin bir sıfatı var, bir Zat'ı var. O işi yaptıran Zat'ı. Ama o kişinin ismiyle görünüyor. Biraz zor problem ama. İşte burada esma perdelerine takılma, Rabbül Hass'a takılma, Rabbül Erbab'a doğru geç. Perdenin arkasında Rabbin var. O Rabbın hakikatini idrak ettiği zaman kişi, yani o esmanın hakikatini idrak ettiği zaman, ki o zaman perde ona açılmış oluyor.

Ve Rabbül Has'dan Rabbül Erbab'a intikal etmiş oluyor veya yolu açılmış oluyor bu şekilde. Ef'al, madde âlemi şartları ile elle tutulur bir hadise değil, esma âleminin latif bir oluşumudur. Buradaki perde sıfat mertebesini örten isimler perdesidir. Şimdi bakın Cenab-ı Hakk Zat'ından zuhur ettiğinde, amaiyyetten ahadiyete zuhur ettiğinde, ahadiyet, amaiyyete perde oldu. Ahadiyete zuhur ettiğinde amaiyyet arkada kaldı, perdelendi. Ahadiyet görüntüye geldi. Tabii görüntüye geldi derken bilince geldi. Ahadiyet, vahidiyete tenezzül ettiği zaman vahidiyet zuhura gelince, vahidiyet, düşüncede ahadiyete de amaiyyete de perde oldu. Ama ahadiyyet ile amaiyyet perdelendi ama vahidiyyetin içinde yine mevcuttur.

Perdelendi de geride kaldı değil. Batınına geçmiş oldu. Vahidiyet, uluhiyete dönüşünce, uluhiyyet hakikatleri ortaya gelince, bakın amaiyyet, ahadiyyet, vahidiyyet perdelendi, batında kaldı, uluhiyet zuhura çıktı. Ulûhiyet rahmaniyyeti meydana getirince uluhiyet perdelendi, rahmaniyetle, rahmaniyet görüntüye geldi yani oluşuma geldi. Rahmaniyet, rububiyeti meydana getirdi, bu sefer rahman, Rab ile perdelenmiş oldu. İşte 'dur Rabbın nasıl namaz kılıyor' demesi Rab mertebesinin o perdeyi kaldırdığı zaman rahmaniyet sana aşikâr olacak. 'Dur', burada düşün de bu hakikati idrak et diyor. Hemen paldır küldür derler ya, bir yerlere gitme. Burada durman lazım yani düşünerek yani tefekkür ederek durman lazım diyor. İşte buradaki perde sıfat mertebesini örten, rahmaniyeti örten esma ve Rab perdeleri. Ki bu Rab'lar, tecellisi genişledikçe yaygınlaşma, yani sen, ben, Hu'yu meydana getirmiş oluyor o zaman.

Ama kendisi kendisiyle meydana getirmiş oluyor. Örten isimler perdesidir.

Şimdi üç. Rab kelimesi ve manasının iki zuhur yönlü ifadesi vardır. Biri esma mertebesi itibariyle Rabbı Has. Diğeri de Zat mertebesi itibariyle Allah mertebesi konumunda Rabbül Erbab. Rabların Rabbı olan Allah'dır. Şimdi Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde Rab ismi geçiyor. Ama Rabbül Erbab diye geçmiyor. İşte o ayet-i kerimenin içerisindeki manalar onun Rab veya Rabbül Erbab olduğunu açıklamış ortaya koymuş oluyor. Ve o Rab rahmaniyete mi uluhiyete mi bağlı olduğu, mevzu içerisinde, kişinin idrakiyle irfanıyla ancak anlaşılıyor. Bakın şimdi şuraya gelmişken. 'Estağizubillah, veizkale rabbuke lilmelaiketihi inni cağilun filardi halife.' Tekrar edelim. 'Veizkale', 'o vakti hatırla ki', 'rabbuke', 'Rabbın', 'lilmelaiketihi', 'meleklere demişti'. Ne dedi? Dedi, ayrı. Tekrar gelelim. 'Veizkale' diyen kim? Rab dese, ben Rab olarak şöyle dedim der.

O vakti hatırla ki diye, bir anlatan var, dinleyen bir anlatan var. Dinleyene diyor ki bir zamanlar bir vakit vardı, Rabbin dedi ki meleklere şöyle şöyle, ben yeryüzünde bir halife halk edeceğim. Rabbın meleklere dedi ben halife halk edeceğim. Bir, bu bilgiyi veren var. Rabbın meleklerin bütün hadisenin üstünde sahneye hâkim olan, hayata hâkim olan bir mertebe var. O mertebeyi de anlatan bir mertebe var. Değil mi? Bu sözü kim söyledi? 'Veizkalerabbuke', 'bir zaman Rabbın meleklere dedi ki'. Birisi anlatıyor bunu. Eğer Rabbın lisanından yani rububiyet mertebesinden çıkmış olsa, 'ben Rab olarak bir vakit olmuş da meleklere şöyle demiştim' der, birinci şahıstan çıkar. 'O', 'Hüve'den çıkıyor. O, O olan, yani belirsiz birisi diyor ki Rabbın meleklere bir zamanlar şöyle şöyle demişti.

Mesela siz diyelim ki sizin oğlan askere gitmeden evvel hakkında oğlanın bir arkadaşına diyorsunuz, ben bizim oğlana askere gitmeden evvel şöyle şöyle yapsın demiştim. Bakın üçüncü şahıs var orada veyahut birinci şahıs diyelim. Anlatan, dinleyen, anlatılanlar var. İşte buradaki Rab anlatan yani Rabbın hususiyetini anlatan kim? Mertebe hangisi? Rabbin meleklere dedi ki diye bir hikâye

naklediliyor. Melekler var, bir Rabbın var, Rab, hikâye ve bu hikâyeyi anlatan. Hangi mertebe? Rahmaniyet mertebesi, rububiyet mertebesinin oluşturduğu hadiseyi anlatıyor. Çünkü kendisi Rab'ba o hususiyeti verdi, o görevi verdi. Rahman suresinde 'errahman, allemekuran halakal insan'. 'Evvela rahman, kuranı öğrendi'. Allah rahmana Zatiyyetini tahsil ettirdi. Ku'ran, Zat demek. Rahmaniyeti öğretti evvela. Allah, rahmanın ne olduğunu rahmana öğretti. Rahman özelliğini öğretti. Rahman özelliğine öğretti. Ve rahmana insanı nasıl meydana getireceğini öğretti. Ve de insanın bu hakikatleri başkasına nakletmesini de öğretti. 'Errahman' bakın 'o rahman, öyle bir rahman ki', 'allemel kuran', 'Kur'an'ı talim etti, Kur'an'ı öğrendi.

Kur'an'dan kasıt, Zat'lığı öğrendi. Zat'tan aldığı bu eğitimi. Zat verdi ona bu özelliği. 'Allemel kuran.', 'Allame' oldu yani 'allem', çok büyük ilim, âlim, arif. Buradaki ilimden kasıt ilahi ilim. İlahi ilim de irfaniyettir. 'Errahman allemel kuran halakal insan'. Kur'an'dan aldığı bu bilgiyle insanı halk etti. Neresini halk etti insanın? Rahmaniyetini yani ruhaniyetini halk etti. Letafetini halk etti. Bu letafetinden sonra ayetin daha aşağılarında biz onu topraktan, âdemi topraktan, cinleri ateşten halk ettik diye fiziki halk edişlerini de belirtti. İşte bu görevi Rab'ba verdi. 'Veizkalerabbuke', 'Rabbin meleklere dedi ki ben yeryüzünde halife halk edeceğim.'

Ama bunu rahman belirtmekte, rahman anlatmakta bu hadiseyi. Çünkü o görevi rahman, Rab'ba verdi. Rab da aldığı bu emir ve bilgi üzerine ben yeryüzünde bir halife halk edeceğim artık. Bunun zamanı geldi dedi. İşte bakın oradaki Rab, eğer biz Rab halk etti diye oraya takılırsak biz perdeliyiz, dur bak, orada perde var. Ama namaz kılıyor diye perdenin arkasından haber verdiğinden o zaman bizim o Rab kelimesinden rahman kelimesini anlamamız gerekiyor. Yani âdem (as)'ı halk eden rahmandır. Ama Rabb'a vermiştir o görevi. Rab esmasıyla. Çünkü esma-i ilahiyeyi öğrettiler ya. Ona bütün isimleri yani bütün Rab'lıkları öğrenmiş oldu bu sayede.

Dinleyici: Rahman müdür, Rab öğretmen oluyor, misal olarak.

Özellik faaliyeti elinden çıkan. O kanaldan çıkan diyelim. Mesela bunların hepsi birer Rab şimdi, yani zuhura getirici. Ama rahman anahtar. Anahtara bastın mı, rahman faaliyete geçiyor. Daha evvel Allah dersek o da cereyanı üreten trafo. Bütün kaynak oradan geliyor. Tabii bu anlatılanlar birer misal üzere anlatılıyor. Kişi kendi veled-i kalbini ne kadar geliştirirse letafetini ne kadar zenginleştirişe o derece bu hakikatlere ulaşmış olmakta, perdesi o derece açılmış olmakta. İşte bütün perdeler açıldıktan sonra *'beni, ben ettim benimle beni ben'*, olur. Çünkü göremezsin ki başka kimse artık.

Ve meseleye fiil mertebesinden bakanlar, bu âlemlere yaşanan herhangi bir mertebeye fiil düzeyinden bakanlar, o kişi yaptı diye, maddesine verirler işi. Kişiyi madde varlığı ile eti kemiği ile ağırlığı ile tanıdıklarından, kişiyi o tanıdıklarında, işte bu yaptı derler. Ama biraz daha işin aslına doğru yönelen kimse o kişinin ismini görür. Şu isimli kimse yaptı der ama perdeyi açan kimse, o kişinin isminin hakikati olan rahmanı görür. Artık orada isme de kişinin cesedine bakmaz. Ve onun daha ilerisinde Allah'ın varlığını müşahede eden kimse ne rahmanı düşünür ne Rab'bı düşünür ne cesedi düşünür. Bunların hepsi birer araçtır. İşi işleyen fail-i mutlak Hakk'dır der. Yani ne suretle bu âlemde ne iş işlenirse işlensin, eksi veya artı hükmünde, onu kişiye bağlayamaz artık.

Şu gelsin bu gelsin, gelmesin dendiği zaman artık kişilik bir şey değildir artık o, kişilikten çıkmıştır. Demek ki Rab veya Hakk öyle istiyor. Belirli bir süredir bu belki bilinmez. Çünkü kalpler iki parmağı arasında ya. Kâh celalini çevirir kâh cemalini çevirir. O yüzden nedendir, niçindir, ne üzüntü vardır nede sevinç.

(Bir dinleyici bir şey söylüyor.)

Sana taş atmadım. Seni taştan kurtardım. Herhangi bir varlıktan bir şey zuhura çıkmışsa mutlaka onun arka planında olan hakikatleri gördüğümüz zaman artık ne

şahıslarla ilgimiz olur ne de neden, niçinle. Öyle olmuştur öyle olacaktır der, Dert de yapılmaz üzüntüye de sebep olmaz, işin hikmeti aranır.

(Kaset durdurulup, tekrar başlatılıyor.)

Kaldığımız yerden devam edelim. Çay faslından sonra. Üç, Rab kelimesi ve manasının iki zuhur yönü ifadesi vardır. Biri esma mertebesi itibariyle Rabbı Has, diğeri Zat mertebesi itibariyle Allah mertebesi konumunda Rabbül Erbab. Rabların Rabbı olan Allah'dır. Buradaki namaz hükmünü uygulayan Rabbı Has'dır. Fakat bu oluşumun daha başka çok manaları da vardır. Bireyden bakıldığı zaman Rabbı Has hükmündedir orası. 'Dur, Rabbın namaz kılıyor' diyor.

Dinleyici: Hocam, çok özür ilerim, takıldığım bir yer burası. Soru sorabilir miyim?

Tabii.

Dinleyici: Perde, buyurdunuz ki sıfat mertebesindeki isimleri örten perdedir. Yani esma mertebesi ile sıfat mertebesi arasındaki perdedir. Ve bu arkasındaki Rabbül Erbab olmuyor mu? Bir de Peygamberimiz (sav) miraca çıktığında bu olay hadise cereyan ettiği zaman peygamberimize oradaki ilk başta hitap ediliyor Rabbın namaz kılıyor diye. O perdenin arkasında namaz kılan Rabbül Erbab olmuyor mu? Orada biraz takıldım da sorayım istedim.

Şimdi burada biri esma mertebesi itibariyle Rabbül Has. Esma mertebesi itibariyle baktığımızda Rabbül Hass. Özel Rab. Diğeri ise,- birçok mertebesi vardır dendi ya,- ne diyor bak, kelimesi manasının iki zuhur yönlü ifadesi vardır. Birisi esma mertebesi itibariyle Rabbı Hass. Diğeri ise Zat mertebesi itibariyle Allah mertebesi konumunda Rabbül Erbab. Cevabı var burada. Rabların Rabbı olan Allah'dır. Buradaki namaz hükmünü uygulayan Rabbı Hasdır fakat bu oluşumun başka çok manaları vardır. Namaz hükmünü uygulayan Rabbı Has'dır. Rabbül Erbab'a namaz kılmaktadır. Rabbül Has, Rabbül Erbab'a ibadet etmektedir. Birey olarak

kendimizi aldığımız zaman, eğer biz Rabbül Has hükmünde hayatımızı sürdürüyorsak yaptığımız ibadet Rabbül Erbab'a dönüktür yani Allah'a dönüktür. Veya ondan bir evvelki rahmaniyete dönüktür de diyebiliriz.

Dinleyici: Rabbın rahmaniyeti…

Dönüktür. Rahmaniyet hakikatini idrak ettiğimiz zaman ancak Allah'a dönüktür bizim seçtiğimiz. İbadetimiz, namazımız. O zaman tekrar edelim kısaca. Birisi esma mertebesi itibariyle bakıldığında Rabbül Has'adır. Biz fiiller mertebesinde yaşıyorsak, kendimizi beden olarak görüyor da şeriat mertebesi tarikat mertebesi arasında yaşıyorsak, Rabbül Has'a ibadet etmekteyiz. Birinci yönü bu. Ama bir Rabbül Has özelliğini aşmışsak beden özelliğini aşmış isek, Rabbül Has hakikatini idrak etmişsek, o mertebede namaz kılıyorsak, rahmana dönük namaz kılıyoruz.

Yani kıblemiz rahmaniyettir. Onu örten ne varsa bizim perdemiz odur, onu açmamız gerekmekte. Rahman'a mani ne varsa o bizim perdemiz, onu açmamız gerekmekte. Ama rahmaniyete ulaşmışsak, o zaman perdemiz Allah'a olan ne varsa önümüzde, onlardır. Onu aşmamız gerekmektedir. Gerçekte secde ettiğimiz yer Allah'ın Zat'ı, kıblemiz Allah'ın Zat'ı olmakta. Buraya gelinceye kadar sıfatlara, isimlere fiillere secde etmekteyiz. Rabbımız onlar olmakta. Rab'dan kasıt terbiye edicimiz, özel terbiye edicimiz. Çünkü hiçbir şey yoktur ki kontrol atında olmasın diyor. Bakın bütün âlemde ne varsa her bir varlık kontrol altında tutuluyor.

Onu kontrolünde tutan Rabbı Hası'dır. Özel görevlisidir. Nasıl kiramen kâtibin iki melek olduğunu söylüyorlar. Ayet-i kerimede de söylüyor. Önde ve arkada olan hafaza meleklerinden bahsediyor. Bunlar yirmi dört saat ve bir ömür boyu bizimle birlikte has melekler çünkü. Bize has melekler çünkü başka tarafa gidip de başka bir işleri yok. Melekler de kuvvet olduğuna göre bunlar da Allah'ın kuvvetleri olduğuna göre Allah'ın o bize tahsis ettiği kuvvetleri bizi kontrol altında tutmakta. Hesap kitap yazmakta, çizmekteler. Bir de idraki manada kontrol edenlerimiz var. Biz hangi idrak seviyesinde isek o idrak

seviyesini meydana getiren o esmanın melekleri bizi kontrol etmekte. Onlar bizim Rabbımız, bizi terbiye edenimiz olmakta. Rabbı Has'ımız olmakta. İşte biz bu hakikatleri bilemediğimiz sürece Rabbı Has'ımıza yönelmekteyiz. Çünkü daha yukarıya ulaşamıyoruz. Nasıl ki askerlikte veya bir işletmede olsun, işletmede evvela bölüm şefi var. Sonra bölüm müdürü var. Bir de daha büyük çevre müdürü var, bir genel müdür var. Bir de kısım amiri var. Doğrudan doğruya genel müdüre gidebiliyor mu insan? Gidemiyor. Evvela çevresindeki şefine gidiyor. İlk bağlı olduğu yere gidiyor, irtibatını onunla sağlıyor. Bizim de Rabbımızın bizim için görevlendirdiği güçleriyle, isimleriyle ve kuvvetleriyle ve melekleriyle.

Kişi olarak zaten sen de bir meleksin. Sen kaybet, istersen bul. İşin aslı bu. Bir kuvvet değil misin? Kuvvetsin. Herkes öyle zaten, sende ben de şu bu filan değil. Her birerlerimiz aynı zaman da birer meleğiz aynı zamanda birer kuvvetiz. Aynı zamanda şeytanız da. Çünkü ne var âlemde o var insanda. Hepsi var. O olduğu için insan kemalatı zuhura çıkıyor. Sadece meleklik yapsa eksik, sadece şeytanlık, cinlik yapsa o da eksik. Zaman zaman cinlik olacak zaman zaman meleklik olacak. Ama her ikisini idrak eden de ulûhiyet olacak. Bunlara hâkim olan ayrıca. İşte o zaman gerçek halife, insanlık ortaya çıkmış oluyor. Bir yönden baktığımız zaman buradaki *'Dur Rabbın namaz kılıyor'*, Rabbül Erbab'dır. Biz rububiyet mertebesinde yani esma mertebesinde isek yöneldiğimiz Hakk'adır, rahmanadır yani Allah'a olmuş olmaktadır. Kaldı mı burada bir şey?

Buradaki namaz hükmünü uygulayan Rabbı Has'dır. Fakat bu oluşumun daha başka çok manaları da vardır. İlk bakıldığı zaman bu hadis-i şerife, Rab ismi geçtiği için, baştan sadece Rab ismi geçtiği için, esma mertebesi diye birinci planda mana verilmesi gerekmektedir. Ama derinliğine doğru yürüdüğümüzde, yürütmeye başlattığımız da fikri tefekkürümüzü, -çünkü sadece oraya has değil. Hiçbir ayet hiçbir hadis yok ki tek bir manaya bağlanmış olsun, orada kalmış olsun, mümkün değil.- işte kişi kendi tefekkürü kendi ufku kendi ulaştığı yer neresi ise o hadis-i

şerifi o ayet-i kerimeyi oraya kadar götürebilmekte. Diğer mertebelerindeki faaliyeti de sürdürmekle birlikte oralardan daha evvel geçtiği için, o basamaklardan, onu daha yukarılara. Çünkü ayet-i kerime taşıyor, yukarı doğru taşıyor, aşağıya çekmiyor. Bizim de ufkumuz gayretimiz gücümüz onun ipine tutunmamız ne kadar güçlü ise ayet-i kerime bizi o kadar yukarıya taşıyor. O yukardaki manalardan da bize feyziyab oluyor, feyz veriyor, hakikatini açıklıyor.

Ama biz de onu alıcı veled-i kalb meydana gelmiş ise. Aksi halde bize hiç bir şey vermiyor veya biz alamıyoruz. İki iki daha dört eder hükmüyle zahirinde namaz kıl, işte yatıp kalkıyoruz, secde rükû yapıp kıyam edip namazımızı kıldığımızı zannediyoruz. Hâlbuki onun içerisinde o kadar çok namaz kıl mertebesinden manalar var ki. Binlerce on binlerce milyonlarca insan hepsi ayrı mertebede ve hepsi ayrı namaz kılmakta. Cemaatin içinde, imamın arkasında herkes aynı hareketleri yapmakta fiziki olarak ama. Ruhen durdurma imkânımız olsa, sorma imkânımız olsa, camiden çıkarken hepsinin sorsak da tespit etmeye çalışsak nasıl namaz kıldın diye, hepsi bir başka şekilde söyleyecektir. Kılarken içinde ne vardı diye sorsak?

Dinleyici: Herkes kendi mertebesinde görür veya Rabbı Has'ına göre namaz kılmış oluyor.

Kendi mertebesine göre diyelim. Genelde Rabbı Has'ına göre. Ama bundan haberi olmayan nefsi Rabbına göre. Nefsini Rab edinmiş çünkü. Onun farkında olmadan sevdiği şey nefsi. Neyi severse onun Rab'bı o olmakta. Gerçi ilahi hakikatlerde o da bir Rabbı Has. Ayrı. Ama irfaniyet yönüyle bakan bunu böyle biliyor. O bilmeyen, nefsine ibadet etmiş oluyor doğrudan doğruya. Ve hevasına ibadet etmiş oluyor. Heva da türlü türlüdür.

Muhyiddin Arabi hazretleri diyor, -gerçekten de aynı şeyleri hep bazen düşünüyoruz da tasdikini görünce bu hakikatte böyleymiş diyoruz- en büyük ilahın heva olduğunu söylemiş ki çok doğru. Heva ilahı en büyük ilah. İnsanların ürettiği en büyük ilah heva ilahı. İnsanların çok büyük

çoğunluğu hevasına ibadet etmekte. Yani cennete gideceğim hevası. O da nefsine dayanıyor neticede. Yani Rabbül Nefs. Nefsine dayanıyor. Oradaki nefs de ilahi nefes değil. Nefes-i ilahi değil, bireysel nefs, emmare nefsine dayanıyor.

Dinleyici: Nefisle mücadele oluyor galiba.

Nefisle mücadele gerekiyor, onu aşmak gerekiyor. Onu aşmak gerekiyor ve işte en büyük perde o hayali perde. Hayal ve vehim perdesi, en büyük perdesi. Ne idi diğer ismi? 'vennecmi iza heva', heva oluşumu en büyük perde. Hevayi heves diyoruz ya. Heves, heva aslı olmayan şeylere yönelmesi kişinin. En büyük Rab bu. İnsanlar Allaha ibadet ediyorum diye belki çok iyi niyetlerle ama hevasına ibadetten başka bir şey yapmıyor.

Dinleyici: Rabbı Has ve nefs arasındaki mücadele…

Onun hevası Rabbı Has'ına dönüşmüş oluyor. Heva, çünkü hangi isimden meydana geliyor. Vehimden, vehim de kahhar isminden meydana geliyor. Kahhar ismi vehme, vehim hevaya dönüşüyor. Kahhar ismi hevada zuhur ettiğinden kişinin bütün diğer isimlerini perdelemek suretiyle kahrediyor, kendisi ortaya çıkıyor, hevayı ortaya çıkarıyor. Kahrediyor diğerlerini. Ama hakiki manada kahretme değil, perdelemesi suretiyle. Kahhariyeti o. Yoksa ortadan kaldırmak şeklinde değil.

Perde çekmek suretiyle iptal etmiş oluyor. Kullandırtmıyor ilahi isimleri. Ve hevanın kişinin ürettiği bencil istekleri istikametinde ibadetlerini de oruçlarını da o istikamette yaptırıyor. Ama kişi bunun farkında değildir. İyi niyetiyle yaptığı için. Ne diyor Cenab-ı Hakk? Onları da kabul ediyor ama ticaret mertebesinden kabul ediyor. İlim mertebesinden muhabbet mertebesinden değil. Cenab-ı Hak diyor ki ey kulum şu kadar namaz kıl sana cennetimi vereceğim, tamam. Bu ticaret oluyor işte. Gerçek abd hükmüyle oluşmuş olmuyor.

Tabii buda güzeldir ancak irfaniyetsiz bir tatbikattır.

Dinleyici: Kendini kurtarmış oluyor.

Kendini kurtarıyor ama heva içerisinde. Ama onun artık Rabbini tanıması kendini tanıması bilmesi peygamberin hakikatlerini anlaması mümkün değildir. Çünkü o yetiyor ona. Cennet nimetleri yetiyor. Zaten daha evvelde konuşulduğu gibi başka hedefi de yoktur.

09-Dur-Rabbın-Namazda-

Evet, buradaki namaz hükmünü uygulayan Rabbı Has'dır. Fakat bu oluşumun daha başka çok manaları da vardır. Namaz hükmünü oluşturan derken, 'dur, Rabbın namaz kılıyor' Efendimiz'e olan bir hitap. Tabii ki orada Efendimiz Rabbül Has mertebesinde değil. Ama Rab düzeyinden olduğu için diğer bireyler hakkında bu hadisin tatbikatına geçtiğimiz zaman olacak mana, orada duran kişi Rabbı Has mertebesindedir.

Dinleyici: Kişiler içinmi.

Kişiler için değil ümmeti için, miraç yolunda olanların mertebesi Rabbül Has mertebesidir, oradaki mertebe. Efendimiz için böyle bir şey söz konusu değil. O en büyük öğretmen olduğundan kendi bizatihi tatbik ederek bunları bizlere aktarmaktadır.

Bunlar sünnettir bir bakıma. Fiili sünnetler. Sünnet iki türlüdür. Birisi lafzi sünnetler, hadisler. Hadisler lafzi olarak ve de fiili olarak. (sav) Efendimizin her davranışı bir sünnet ve bir hadistir. Hadis ne demek? Hadiseler demek. Kelami hadisler, hadiseleri kelamla anlatmak, kelimeyle anlatmak. Fiili hadisler ise aynı şeyi fiili ile yaşayarak hiç konuşmadan fiili olarak yaparak hadis, hadise olmakta, bize yol göstermekte. Bu zaten kendi lisanından da çıktığı için ilahi hadis diyebiliriz buna. Çünkü maddeyle ilgili bir şey belirtmiyor. Hakikat-i ilahiyeden ilim vermekte. Hadis-i kudsiler var bakın. (sav) Efendimizin, yeri gelmişken ona da

değinelim. Biraz mevzu dağılıyormuş gibi ama olsun. Onlar hep birbirinin içindedir.

Üç Tür Kelam: Kur'an-ı Kerim, Hadis-i Şerif, Hadis-i Kudsi

Üç türlü kelam çıkmış Efendimizin lisanından. Birine Kur'an denmiş, birine hadis-i kudsi denmiş birine hadis-i şerif denmiş. Kur'an kelimeleri, bilindiği gibi Kur'an-ı Kerim'i meydana getirmiş. Hadis-i kudsi denilen kudsi hadisler bölümünü meydana getirmiş. Hadis-i şerifler denen de hadis-i şerifleri meydana getirmiş. Şimdi bunların izahını yaparken âlimler şöyle diyorlar. Kuran her ne kadar Resulullah Efendimizin lisanından çıktı ise manası da lafzı da Allah'dandır.

Hz. Peygamber konuşuyor gibidir ama Hakk konuşmaktadır orada. Manası zaten Hakk'dan yani Kur'an'ın oluşumu zaten Hakk'dan. O zaman oluşumu da manası da lafzı da Allah'dan olan, Hz. Peygamberin lisanından çıkan mübarek sözler Kur'an'dır, yani Zat'tır. Hadis-i kudsilere gelince manası Hakk'dan, savtı, lisanı Peygamberden. Buna kudsi hadis denmekte. Hadis-i şerifler ise hem lafzı hem manası Peygamberden olanlar. Şimdi bunların bir başka yönü daha vardır. Geçenlerde onu tespit etmiştik ama yazmadık kaldı demek ki.

Dinleyici: Ef'al mertebesinden ayet hadisler öyle, esma mertebesinden ayet ve hadisler olarak olabilir mi ilahi hadisler?

İlahi hadisler öyle zaten. Kudsi olan hadisler fiil ile ilgili olan hadisler değil. Daha ziyade Zat'ıyla ilgili hadisler. Mesela '*zaman gelir nafilelerle kulum bana yaklaşır, elinde tutan, ayağında yürüyen, gözünde gören, kulağında duyan ben olurum'* diyor. Bu kudsi hadis. Ama her ne kadar fiille ilgili gibi ise de batınla ilgili. 'Küntükenzenmahfiyyen', 'ben gizli bir hazine idim' diyor bu kudsi hadis.

Şimdi şöyle diyelim. Hani salih amel var ya. Salih amelin, amel-i salihin tarifini yaparken manası Hakk'dan fiili kuldan diyoruz. Buna amel-i salih diyoruz. Cenab-ı Hakk kuluna bir

fiil işletiyor ve buna amel-i salih ismi veriliyor. İşte Cenab-ı Hakk, manası Cenab-ı Hakk'dan fiili kuldan oluyor. Anlaşılıyor mu? Bu Hz. Peygamberin lafzının bölümlerine benziyor. İşte Kur'an'ı Kerim de böyle. Manası da lafzı da Hz. Peygamberden oluyor. Manası da lafzı da. Hadis-i kudsiler manası o zaman ne oluyor? Buradaki amel-i salih; Kuran'daki amel-i salih fiili de lafzı da amel-i salih oluyor. Yani hem fiili hem lafzı amel-i salih oluyor. Çünkü Kur'an-ı Kerim'i izah etmek her ne kadar kelami ise de o da fiili bir hadise. O da amel-i salih. Hakk'dan gelen amel-i salih olmakta. Hadis-i kudsiler manası itibariyle Hakk'dan fiili itibariyle hakikat-i muhammediyeden. Hz Muhammed diyoruz ya. Hakikat-i muhammediyeden amel-i salih. Hakikat-i muhammediyenin amel-i salihi. Diğer hadis-i şerifler ise yine manası Hakk'dan fiili Hz. Muhammed'den. O şekilde değişmiş oluyor. Şimdi devam edelim.

'Dur Rabbın Namazda': Namaz

Namaz, yani dördüncü kelime burada namaz. Bilindiği gibi bütün ibadetleri bünyesinde toplayan diğer ismi zikir olan Allah'ın Zat mertebesi itibariyle tatbik edilmesi lazım gelen bir faaliyettir. Şimdi, 'dur Rabbın namazda diyor' ya. Namaz fiili var. Aslında bu namaz, Zati bir oluşum. Neden? Diğer ibadetlerde olmayan bir özelliği vardır. Diğer ibadetleri yaparken hem fiil yapabiliyorsunuz hem de o ibadeti de tatbik edebiliyorsunuz. Fiille birlikte. Mesela bir konuşma yapıyoruz, o konuşma esnasında çay içebiliyoruz, başka bir şey yapabiliyoruz.

Kur'an-ı Kerim okuyoruz, gerektiğinde duruyoruz. Kur'an-ı Kerim'i lüzumlu bir şeyimiz varsa bırakıyoruz biraz. Oraya gidiyoruz, Kur'an-ı Kerim'e devam ediyoruz sonra. Bunun gibi birilerine hediye verirken iki üç kişi varsa birisini veriyoruz Bir başka işimiz varsa onu kesiyoruz, geliyoruz, sonra onu… Diğer ibadetlerde ara var. Gerçi insan her zaman Hakk'ın huzurunda ama. Namazda ise özellikle Hakk'ın huzurunda ve araya hiçbir şey girmiyor. Girdiği zaman namaz bozulmuş oluyor. Neden? Çünkü Zati bir oluşum. İnsan her yönüyle birlikte namaza niyet edip durduğunda ne yapmış oluyor? Zat'ıyla ibadetini ve Zat'ına

yapmış oluyor. Kendi Zat'ıyla ilahi Zat'a Hakk'ın Zat'ına ibadet etmiş oluyor. Bilindiği gibi bütün ibadetleri bünyesinde toplayan, diğer isimle zikir olan, Allah'ın Zat mertebesi itibariyle tatbik edilmesi lazım gelen bir faaliyet. Çok hususi çok özel. Bunun her mertebede ifadesi başkadır. Bazıları diyor ki biz artık Hak ile Hak olduk kime ibadet edeceğiz, neden ibadet edeceğiz gibi. Veya bazıları bizim namazımız kılındı, ibadetimiz edildi, kime ibadet edeceğiz diyor. Bazı grupların böyle kendilerine göre değerlendirmeleri vardır. Onları ilgilendirir tabii biz eksi artı cihetiyle söylemiyoruz. Ama onlar belki fiziki manadaki ibadetin kalkmış olması gerektiğini düşünebilirler.

Fiiller mertebesindeki namazın kalkmış olduğunu düşünebilirler. Ama namaz sadece orada değil. Fiiller mertebesindeki idraki ile namazı kaldırabilirsin ama esma mertebesinin idraki ile onu ikame etmen lazımdır. Onu kaldırabilirsin ama sıfat mertebesi itibariyle kılmamız gerekmektedir. Şimdi ayrı ayrı, ayrı beş kişi görelim. Aynı yerde hepsi namaz kılıyor veya cemaatin içinde namaz kılıyor. Demin dediğimiz gibi. Biri ef'al âleminin namazını kılıyor, madde âleminin. Biri esma âleminin yani rububiyet yani Rabbı Has mertebesinin, diğeri sıfat mertebesinin, diğeri de Zat mertebesinin, diğeri de insan-ı kâmil mertebesi ile bütün mertebeleri cem etmiş olduğu halde namaz kılıyor.

Ama dışarıdan bakıldığında hepsinin namazı aynı gözüküyor. İşte eğer bir kimse belirli bir hale geldi de ef'al mertebesi türü kıldığı namazı terk etmemişse, o zaman esma, sıfat, zat mertebelerine zaten yükselemez. Terk edilmesi lazım gelen namazın fiziki hareketleri değil onun içerisindeki nefsi düşünceyi terk etmesidir. Yani kimin huzurunda ve nasıl duruyor'u ortaya getirmesidir. Ef'al mertebesinde ötelerde olan bir Allah'ın önünde, huzurunda namaz kılıyor kişi. Ve tevazu ederek yere secde ediyor, fiil mertebesinde. Ama zat mertebesindeki secde öyle değil ki, rükû da öyle değil, kıyam da öyle değil. İşte o ef'al mertebesindeki namazını, bu şekilini terk etmesi gerekiyor. Yoksa namazın kendisini değil. Namazın o bölümündeki anlayışını terk edip bir üst mertebedeki anlayışla namazını

kılması gerekiyor. Namazı hiçbir şekilde terk etmek için bir ruhsat yoktur. Kendisini, oluşumunu. Ama mertebeleri itibariyle terk etme var. İnsan-ı kâmil ise hiç birini terk etmeden ama hepsini birlikte cem ederek namazını kılmaktadır. Onun için zaten zaman mekân mefhumu olmadığından, 'salati daimun' hükmü ortaya gelmektedir. Yirmi dört saat, uykuda da namazda, namaz hükmünde. Neden? Çünkü "*beni ben ettim benimle*." Namazı ben kıldım benimle demektir.

Beş, vakit namaz kılınan. 'Dur, Rabbin namaz kılıyor' diyor ya. Rabbin namaz kılıyorsa kıldığı bir yer vardır. Değil mi? Kendi kendine değil. Bir varlık var ki, orada namazını kılıyor, yöneliyor. Her şeye layık olan bütün âlemi kendisiyle kendinde var eden malik-i mutlak olan, Allah (cc)'dır. Namaz kılınan varlık. Tabii kılanın irfaniyetine göre. Namaz fiilinin de iki yönü vardır. Biri şahsi diğeri umumidir. Şahsi olanı varlık âleminde bulunan her bir ferdin yani varlığın bireysel olarak kendi başına yaptığı özel ibadetidir. Umumi olanı ise, bütün varlıkların her mertebeden toplu olarak hep birlikte yaptıkları ibadetleridir.

Ayet-i kerimede belirtildiği gibi. 'Veimmin şeyin illa yusebbihu bihamdihi' ayet-i kerimesi var ya. 'Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı Rabbının hamdıyla tespih etmesin'. Bakın. Kendi hamdıyla değil. Rabbının hamdıyla tespih etmeyen hiçbir varlık yoktur bu âlemde demesi, her bir varlık onu tespih ediyorsa külli olarak ibadet yani zikir yani namaz vardır. Ama her varlığın namaz kılma şekli kendi mertebesine göre. Ama ismi namazdır, zikirdir, ibadettir. Zati ibadettir. Burada belirtilen ifade her ne kadar Rabbın namaz kılıyor, bireysel namazı ifade ediyor ise de genel anlamda bütün Rabbı Hasları ilgilendiren bir mesele olduğundan, bütün rububiyet mertebesinin toplu ibadetini de ifade etmektedir.

'Dur, Rabbın namaz kılıyor.' hükmü altında. Bütün âlemde rububiyet mertebesi itibariyle ki bütün âlem Rab'lardan meydana geliyor yani terbiye edicilerden. Esma-i ilahiyenin zuhurundan meydana geliyor. O zaman Rabbül Erbaba bu âlem yönelmekte. Bütün bu âlem ibadet içinde

‘Dur’ bu hali idrak et, Rabbın perdenin arkasında. Perdeden kasıt oradaki anlayış perdesi. Perdenin arkasında Rabbül erbab vardır. Bütün âlemdeki varlıklar o Rabbül Erbab olan Allah’a ibadet etmektedirler. ‘Dur, Rabbın namaz kılıyor’ sözünün muhatabı evvela Efendimiz (sav) olduğundan, onun da Rabbı, Rabbül Erbab olan (cc) olduğundan, orada namaz fiili işleyenin Allah’ın kendi olduğu açık olarak anlaşılmaktadır. Buradaki namaz şekli olarak değil manası itibariyledir. (sav) Efendimizin varlığında Hakk’ın en geniş ve en kemalli zuhurundan başka bir şey olmadığından, yani (sav) Efendimiz Kur’an-ı Kerim’in hakikati üzere manası da lafzı da Hakk’dan olduğundan, kendisi okuduğu da Kur’an olduğundan, okuyorken Kur’an olduğundan, Kur’an-ı okuyorken lafzı da manası da Hakk’dan olduğundan, Hakk olduğundan, zaten kendisi Hakk olarak namazını kılmaktadır.

Bir yandan zuhur mahalli Hakk olarak namazını kılmakta. Bir yandan da ilahi manada, en geniş manada, bütün âlemi ihata etmiş olan ilahi varlığın o kemalatına bireysel anlamdan cem haline olan ibadetini göstermektedir. ‘Dur, Rabbın namaz kılıyor.’ Efendimize atfen bu hadisi çözmeye çalıştığımızda çıkan hadise bu oluyor. Ama bize atfen olduğunda biz rububiyet mertebesinde, biz derken rububiyet mertebesinde olan bir kimsenin, Rabbül Erbab yolunda olan bir kimsenin, Rabbül Has yolunda olan bir kimsenin Rabbül Erbabına yönelmesi. Ama Efendimiz hakkındaki manaya gelirsek, uluhiyet mertebesinin zuhuru olduğundan, nokta bireysel zuhuru olduğundan, ilahi manada en geniş manada olan, kendi kendine, kendini meydana getiren manaya yönelmesi, onun Rabbına ibadet etmesi. Çünkü onun Rabbı, Rabbül Erbabtır.

Yeri gelmişken burada küçük bir sırrı da fısıldayalım. Burası da oldukça mühimdir. Salik yolculuğunda fenafillaha yani Hakk’da fani olma yokluk, hiçlik, tükenmişlik sahasına ulaşınca, tabi bir yere gidiyorsa, kişi o yolun gereğini, o yolda neler yapıldığını çalışması, bilmesi öğrenmesi lazımdır. Öğrenmezse zaten oraya gidemez, daha ileriye gidemez. Tanımadığı bir sahada nasıl yolculuk yapsın, yürüsün. İşte

bu yolda fenafillah mertebesine ulaştığında, Hakk'da fani, ifna olduğunda, yok olduğunda, kendisine ait bir kimlik kalmadığında, bir bakıma burası manayı iseviyet mertebesi, fenafillah mertebesidir. Miraca çıktı, Hakk'da fani oldu. Bakın İsa (as) yok ortada. Ne zaman gelecek? Bekabillah ile gelecek. O zaman da muhammedi olacak. Başka yolu yoktur çünkü. Hiçlik tükenmişlik sahasına ulaşınca abdiyyetinin alışkanlığı gereğince. Bakın şimdi dikkat edelim buraya. Senelerden beri o ibadetini yapmış olmanın verdiği alışkanlığı gereğince ibadetini yapmaya gayret eder. Biraz da kendisini zorlar. İşte o zaman da muhatap olduğu emir 'dur' olur. Burası da bizi çok ilgilendiriyor, her birerlerimizi. Neden? Çünkü ondan geriye bir bakiye kalmadığı için bu fiili yapacak durumda olmadığından onun yerine 'Rabbın namazda' hitab-ı ilahisi zahir olur. Bir daha okuyayım.

Salik yolculuğunda fenafillaha yani Hakk'da fani olma, yokluk, hiçlik, tükenmişlik sahasına ulaşınca, o sahaya ulaşınca, abdiyyetinin alışkanlığı gereğince ibadetini yapmaya gayret eder. Ve biraz da kendisini zorlar. İşte o zaman da muhatap olduğu emir 'dur' dur. Bakın o emir, emirdir. Dur, emir manasına. İşte biraz duruver, durur musun gibi değil hadis-i şerifte. Dur, diyor. Amir hükmünde.

Dinleyici: Durduruluyor.

Durduruluyor elinde yok bir şey. Dur diyor bu kadar işte. Ama ben dinlemem, giderim dersen buyur yoluna devam et derler. Ama Hz. Peygamberden böyle bir şey, irfan ehlinden dolayısıyla böyle bir şey çıkmayacağı için durur orada hemen. Olur, 'dur' olur. Çünkü ondan geriye bir bakiye kalmadığı için, bu fiili yapacak durumda olmadığından, -peki bakiye kalmadı, duran kim? Dur diye hitap edilen yer neresi? Sadece onun bir şuuru kalmıştır artık. Fiziki, kendine ait bir benliği yoktur. Ama evvelden gelen bir alışkanlığı olduğundan o şuuru ile de o ibadetini yapmak ister. Nasıl cennet ehli cennete gittiği zaman dünyadaki alışkanlıkları üzere namaz kılmaya kalkacaklar, 'dur' diyecekler. Bakın aynı hadise. Dur, bugün sana ibadet yok. Çünkü ibadet yeri geçti. O mertebe geçti.- geriye bir bakiye kalmadığı için, bu fiili yapacak durumda olmadığından onun yerine -ama onun

yapılması gerekiyor. ‘Niğmelmevla veniğmelvekil’ değil mi Rabbımız bize? Hadi bakalım, sen dur bakalım kulum diyor. Yapacak halin yok tükenmişsin. Ben senin vekilinim ama senin bir şeyin kalmamış. Vekâlet ücreti istemiyorum artık senden diyor. Vekâlet ücreti istese onun bir benliği olacak.

Ücreti olacak, kendisi olacak, parası olacak, bir benliği olacak. Benliği kalmadığından ücret veremiyor, dur şimdi, sıra bende ücretsiz ben yapacağım senin vekâletini diyor. Ne büyük lütuftur. Cenab-ı Hakk’ın lütfu. Dolayısıyla bu hususun olması, ilahi adalette namaz hükümlerinin boş kalmamış olması yani amel-i salih kitabında, amel defterinde namazların kılınmış olduğu, vekâleten de olsa o namazların kılınmış olduğu gözükmekte. Aksi halde oraları boş kalmış olacak. Rabbın onu yapmamış olsa vekili olarak.- bu hitabı ilahisi zahir olur. Bu oluşum mutlak bir hal ve hüküm değil, geçici bir şe’n’dir yalnız.

Bunun aslı ise “Fesalli lirabbike” (108-2) ye dayanmaktadır. Çünkü kul vakti ile rabb-i için birçok namaz kılmış olduğundan, bu sefer kendi aciz kaldığında da rabb-ı onun namazlarını vekâleten tamamlamaktadır.

Bu nasıl olur? Belirli bir kontrol. Rabbın hükmüyle oluşuyor, kişinin kendi hükmüyle değil. Oradaki Rab, kim onun terbiye edicisiyse. Şeyhiyse diyelim yahut hocasıysa. O kanalla, işte o Rabbı Hası sayılır, özel Rabbı sayılır. O kanalla ancak o şekilde yapılabilir. Kişi kendiliğinden bu namazını terk etme salahiyetine sahip değildir diyor. Kim olursa olsun. Hakkani bir sistem içerisinde ancak geçici olarak fiziki namazını terk eder onun yerine de Hakk vekâlet etmiş oluyor. Kontrollü izinli namaza izin verilmiş olur. Ama bunlar tabi genel fıkıh, dini kitaplarda geçmez bu hususlar. Çünkü batıni özel oluşumlardır, zahiri ilgilendirmez. Herkeste de olmaz. Umumi değil diyor burada zaten. Bunlar hususi hallerdir. Tevhid ilminin ve seyri sülukun özel yaşantılarıdır bunlar. Belirli bir süre neden bu böyle olur? Her şeyini terk etti, terk etti, fena oldu, ama namazını terk edemiyor. Bakın bunlar her yerde söylenecek sözler değildir çünkü yanlış anlaşılır. Namazını terk edememesi dahi benliğinde bir hadise olur. İşte güçlü bir yol eğitiminde onu

dahi terk ettirirler. Aman ben bırakamam namazı edemem. Sen bilirsin, buyur devam et derler. O da orada kalır. O zanneder ki ben Hakk'a isyan ediyorum. Hâlbuki bırak diyen Hakk'dır o'na. Ama bunun farkında olmadığından kul bırak diyor zanneder. Suç işleyeceğim benliği içerisinde, benliğinin tamamını aşamamış olduğu için artık orada kalır. Başka da ileriye gidemez. Ta ki yeniden bir oluşum gelecek ki öyle bir rüzgâr tekrar gelecek, öyle bir rahmet-i ilahiye esecek tekrar, bir yağmur yağacak, bereketli bir yağmur ki ona o feyizleri versin orasını aştırabilsin.

Çünkü ben yaptım, 'yaptım güveni' yahut benliği içerisinde olmaktansa yapamadım ezikliği daha üsttedir. Çünkü yaptım, benlik oluşturur - herkese göre değil- yaptım benlik oluşturur, yapamadım acziyet oluşturur. Hakk'ın önüne de benlikle gidilmez. Namaz benliğiyle dahi gidilmiş olsa, hani diyor ya, tabii bu çok daha aşağılarda olan bir hadisedir, onun namazı 'ansalatihim sahun', namazdan uzaklaşmıştır o, namazın içindedir ama namazdan uzaklaşmıştır. Yüzlerine çarpılır o namazlar dendi.

İşte nefsiyle ibadet edenin hali ona benzemektedir. Tabii bu bahsettiğimiz şeyle kıyas edilecek bir şey değil ama kısmen ona benzemektedir. Çünkü bazı yerde küçük bir hassasiyet, şeriat mertebesinde çok büyük suçlardan daha hassas bir tecelliye maruz bırakır insanı. Çünkü orası yukarıda. Terazi daha hassas tartıyor. Bir altın tartan terazide elli gramın, beş gramın, on gramın ağırlığı çok büyük ağırlıktır ama kamyon tartan kantarlarda bir ton, iki ton, yüz tonun yanında fazla bir şey ifade etmez. Ama on gramın yanında miligram altın tartarken o çok şey ifade eder. İşte bu oluşum mutlak bir hal ve hüküm değil geçici bir şe'ndir.

Mesela dereden karşıya geçeceğiz, yol yok, köprü yok, bir şey yok. Geçmemiz de lazım. Ama yükümüz var. Benim yüklerim var ben geçemem karşıya dedik mi, ebedi olarak o bize perde olur. O nehir bize mani olur, ileriye geçemeyiz. Ama ayakkabıları bir kenara atar, yükümüzü bir tarafa bırakır da, geçersem ben geçerim, yanarsan ben yanarım, boğulursam ben boğulurum diye o dereye daldık mı, -bakın

orada bazı şeyler terkedilmesi gerekiyor geçerken- ama geçtikten sonra onları yine verecekler. Mesela uçağa biniyoruz, ben paketlerimi vermem. Vereceksin paketleri, bırakacaksın. Bagaja gidecek çünkü. Bunun bilincinde olmazsak biz paketleri terk edemiyoruz. Ama o zaman uçağa da almıyorlar o paketlerle. Hâlbuki terk edip versek, onu bize yine arka taraftan karşımıza çıkartacaklar indiğimiz yerde.

Biz yine yukarıda kaldığımız yerden devam edelim. Oluşan fiil veya fiiller Zat'ından Zat'ına yani bütün âlemlerde zuhurda olan Zat-ı mukayyedi, âlemlerden gani olan Zat-ı mutlakına yönelmesidir. Rabbın namazda ifadesinin bir başka manası da budur. Mukayyed olan yani kayıtlı olan bütün bu varlıklar esma mertebesinde, Zat-ı mutlaka yönelmekteler. Çünkü özleri asılları kaynakları orasıdır. Çünkü Zat-ı mutlak Zat-ı mukayyedin ana kaynağı, devamlılık ve varlık sebebidir. Tecellisini çektiği anda âlemde yaşayan görünen hiçbir şey kalmayıp ism-i batın olan asıl âlemine dönüşmüş olurlar.

Bu varlıkların ana kaynağı batın ismidir. İşte Cenab-ı Hak Zati tecelli ve zuhurunu çektiği anda her şey aslına rücu eder, batında kalır yani varlıklar ortadan kalkmış olur. Zuhura çıkmış olan her mertebedeki varlıklar, yaşam, neşe ve sarhoşluklarının ellerinden alınmamaları için özlerinden fiillere dönüştürerek yaptıkları niyaz ve talepleri onların namazları hükmündedir. Ve belirli zamanlarına kadar varoluşlarının devamını sağlamaktadır ayrıca. Bütün varlıkların yaşamları Hakk'a bağlı olduğundan ve zuhura getirdikleri fiilleri aynı zamanda -fiili namazlarıdır onların- ibadetleridir. Mesela bir çiçeğin güzel kokusunu vermesi ve rengini güzel renklerle göstermesi onun ibadetidir, namazıdır ayrıca. Her namaz insandaki gibi kılınacak değildir. Hayvanların namazı yani ibadeti bir başka türlü, nebatların ibadeti bir başka türlüdür.

Dinleyici: Arıların bal yapması gibi.

Onun namazı, ibadeti işte budur. Ne oluyor şimdi bakın? Rezzak esması arıdan zuhura çıktığı zaman, şafi esması,

birçok isim var ama ağırlıkta olan Rezzak esmasıdır. Genelde yiyecek. Arı bal yapıyor. Bunda (kitabı kastediyor) var o galiba. Arı ile ilgili bal mevzuu vardır. Rezzak esmasının uçuşan halleridir arı dediğimiz varlıklar. Rezzak'ın havada uçuşmasıdır, çiçeklerin özlerini toplamasıdır. Uçuşarak toplayıp bir araya getirip de onu bir noktada bir hedefte birçoklarının sonra birleştirilmesidir. İşte o arının bal yapmasıyla Rezzak ismi arıdan razıdır. Arı da ben balı yaptım diye marzi, yani razı olunmuştur. İşte bütün âlemlerde rıza, raziye ve marziye mertebeleri yaşanmaktadır. Ama bu husus Hakk yolu saliklerinde bu bilince dönüşerek yaşanmaktadır. Bilinçle yaşanmakta. Arı ve diğer varlıklarda ise bu tabii bir yaşantıdır. Gerçi onların da kendi mertebelerinden bilinçleri vardır ama irfaniyet bilinçleri yoktur.

Nehir. Yatağında akıyor ama ne olduğunu bilmiyor. Ama irfan ehli biliyor, oradaki olan o akışı. Çünkü o idraki halifesine vermiş Cenab-ı Hak. İnsana vermiş. Nasıl deniyor hani? Bir nehirde iki defa yıkanılmaz deniyor. Çünkü tecelli-i ilahi geçiyor. Nehir akıyor. Bir dakika evvel girdiğiniz çıktığınız su, ikinci dakika gene aynı denizde girdiğiniz gibi gelir ama o su aynı su değildir. Deryada dalgalarla geldi, oldu, gitti, ilk defa yıkandığınız su. Nehirde de o su aktı gitti. Her giriş yeni bir giriş, birbirinin devamı, ikisi, üçü değil. Her giriş tek, birinci giriştir hepsi. İrfan ehli ancak Cenab-ı Hakk'ın verdiği idrakle bunları anlamakta. Fiziki manada oluşan bütün varlıkta fiiller kendi tabiatları üzere oluşmaktadırlar.

'Rabbın namaz kılıyor' ifadesinin, Rabbı Has mertebesinden ele alırsak, diğer mertebeden ele alırsak, zuhurda olan her varlığın kendini kontrolü altında tuttuğu programına göre düzenlediği bir esma-i ilahiye, ilahi isim ve onun manası olur. Her varlıkta bir program vardır. İşte o programı faaliyete geçiren o Rabbı Hası. Kontrolünde bulunanı. Ve her varlıkta kendi Rabbı Hassı yani kontrol edeninin hükmü altında. Yaptığı ibadette ona dönük olmaktadır. İnsanlarda da böyledir. Her bir insanı kontrolü altında tutan bir isim ve o ismin bir manası vardır. Onu en

çok etkileyen de odur. Gerçi varlıkta her bir esma-i ilahiyeden bir miktar terkip vardır. Fakat hâkim olan onun ism-i hassıdır. İşte o da onun Rabb-ı İlahı'dır. Rabbı ve ilahıdır. Kişi farkında olmadan 'aman yarabbi' dediğinde evvela en yakınında, onu kontrol eden Rabbı Hasına yönelmiş olmaktadır. Yani hangi isimden zorlanıyorsa o isme yönelmiştir. Mesela 'ya Rabbi bana ilim ver' dediği zaman âlim ismi onun Rabbı Hasıdır. Alim ismine yönelmiştir. 'Ya Rabbi para ver, mangır ver' gibilerden şuna buna ihtiyaç var diye, o zaman gani ismine yönelmiştir. Çünkü para, gani isminden geliyor.

O anda bir şey gelmişti aklıma onu düşündüm. Nusret Babam öyle derdi. Oğlum, ilim istiyorsan fakr kapısına gideceksin diyordu. Yani ilim istiyorsan cehil kapısına gideceksin diyordu. Cehil. Eğer ben âlimim diyerek ilim kapısına gidersen bir şeyler vermezler diyordu. Cehil kapısına gideceksin ki ilim versinler. Çünkü zıtlarla kaim. Para istiyorsan rahman kapısına gideceksin gibi. Gani kapısına gideceksin gibi. Ne istiyorsan onun yokluğuyla gideceksin ki sana versinler diyordu. Fakr kapısına gideceksin ki oradan zenginlik versinler.

Fakrın karşıtı olan zenginlik onun Rabbı Hası olmakta o an. Allah'dan istemiyor, Allah'dan doğrudan doğruya isteyemez zaten, ulaşamaz. Ama 'aman Yarabbi, aman Allah'ım' lisanen söylüyoruz, sırası ise, Rabbı Hasına evvela yönelmesi gerekiyor. Neden? Rabbı Hası da Allah'a danışacak, bu kula vereyim mi bunu? Benden istiyor ama ona danışacak. Çünkü Rabbı Hası da kendi kendine bir iş yapamıyor. Nasıl? Mesela onbaşıdan izin istiyor, onbaşım bana izin verir misin? Onbaşı, ben sana izin veremem gideyim kumandana söyleyeyim, kumandan verirse ben de sana aracılık yapayım diyor.

Yani onlar aracı olmuş oluyor. Bu yöneliş sırasında kendisine 'dur Rabbın namaz kılıyor' denmekle onun abd olduğu belirtilmiş, yapılması gereken gerçek ibadetin Rabbül Hassa değil, Rabbül Erbaba olması gerektiği açık olarak ifade edilmiş olmaktadır. 'Dur Rabbın namaz kılıyor' dendiği zaman, o da abd olduğu ortaya çıkmış oluyor. Namaz

kılacaksan abd olman lazım. Sen namaz ehli isen abd yani abidsin. Abdsın, kulsun. Bu manayı bizlere gerçek olarak lisan-ı yusufiyede Kur'an'ın Yusuf suresinde, 12:39 ayetinde açan Cenab-ı Hakk'dır. 'Ya sahibisicni eerbabü müteferrakune hayrun emillahül vahidülkahhar.' Mealen, 'ey zindan arkadaşlarım, çeşit çeşit Rablar mı hayırlıdır yoksa vahid ve kahhar olan Allah mı?' Bakın, 'dur Rabbım namaz kılıyor' diyor. Çeşitli Rablar mı yani esma-i ilahiye mi hayırlıdır yoksa onları da meydana getiren Allah, vahid ve kahhar, tek ve bir olan Allah mı, kahhar olan? Burada belirtilen Rablar zahiren sahte putlar ise de yani Yusuf (as) o manada o günkü şartlar içerisinde söylediyse de batınen rububiyet mertebesinde zuhur eden esma-i ilahiyelerdir. Bu esma-i ilahiyeler, Zat'a ulaşmada birer perde olduğunda aşılıp geçilmeleri gerekmektedir. Ancak 'dur' ifadesinden sonra gelen 'Rabbın namaz kılıyor' kelamıyla, perdenin arkasında olan hadise haber verildiğinden, asılda açılacak perdenin dışarıda değil kendi aklımızda içimizde olan şartlanmalar perdesi olduğunu da anlamamız gerekmektedir.

Perdenin arkasından haber veriyor. 'Dur Rabbın namaz kılıyor' diyor. O zaman perde nerede? Perde bizde işte. Açılacak perdenin bizde olduğunu belirtiyor. Bu perdelerin ancak kahhar ve vahid isimleriyle açılacağı ve ondan sonra ortada sadece bir Allah (cc) ismi ve onun bütün âlemlere olan mutlak sirayet yani tesir ve hâkimiyeti gönülde ve fiilde ortaya çıkmış olacağıdır. Perde kalkınca vahid ve kahhar olan Allah baki kalacak. İşte perde bu. İşte sevgili kardeşim, yukarıda belirtilen bizlere kadar ulaşmış olan bu kelam, Peygamberinin evvela esma âleminin hakikatini, daha sonra uluhiyet mertebesinin hakikatini daha sonra birey insan mertebesinin hakikatini ifade etmektedir. Ayrıca sen dahi kendine göre bulunduğun hal içerisinde birçok yönden zevkıyab olursun. Sadece bu anlatılanla da değil herkes kendi mertebesine göre bu hadis-i şeriften feyzini zevkini alabilir. Yeter ki yolunu bilelim. Yazmakla tükenmeyecek olan lisan-ı muhammedi'nin bu bölümünü şimdilik bu kadar izahla noktalamış olarak, Allah (cc) cümlemize idrak ve anlayış kabiliyetini ihsan etsin diyelim. Amin.

Akl-ı Küll ve Nefs-i Küll

Ulaşılan bu esma mertebesinde, Zat'ın varlığında, mutlak vücutta bulunan amaiyyet, ademiyet, zulmiyyet, ilmiyyet, ruhiyyet, nuriyyet zuhura çıkmış idi. Evvelki bölümün devamı geliyor. Zat mertebesinde ilm-i ilahide bulunan ayan-ı sabiteler sıfat mertebesinde nefes-i rahmani ile ruhdan latif birer mana elbisesi giyerek esma mertebesine tenezzül ederek orada nur-u ilahi yayılarak, zulmetten nura çıkmaya başladılar. Ancak daha kesif ve belirgin hale gelebilmeleri için bir sonraki aşama olan ef'al, şehadet âlemine tenezzülleri gerekmekte idi. Fakat oraya tenezzül edebilmeleri için o âlemin oluşturulması lazım geliyordu. İşte bu yüzden yukarıda belirtilen iki âlem yani sıfat ve esma âlemleri ki bunlardan sıfat âlemine akl-ı küll esma âlemine de nefs-i küll deniyordu. İşte bu iki âlemin, akl-ı küll ve nefs-i küllün müşterek faaliyet göstermelerinden, izdivacından gördüğümüz bu âlem-i escam, cisimler âlemi, zahir âlem ortaya çıkmış oldu.

Kasette epey sonuna doğru geliyor. Bu arada sorulacak bir şey varsa onlarla bitirmiş olalım. Anlaşıldı mı bir şeyler? Biraz ağır mevzu ama ağır olsun. Ne kadar ağırsa o kadar değerli demek olur.

Amin cümlemizden. Bu kitabı düz olarak da okuyup geçmek. Bakın bir mevzu ile bir kaset doluyor. Kaç tane kitabın özü var bunun içerisinde. Şerhin şerhi, şerhin şerhi, kaç tane daha kitap yazılır bunun şerhi için. Yarın akşam kısmet olursa kaldığımız yerden devam edeceğiz. Bitirebilirsek inşallah bu seyahatimizde bitireceğiz. Bitiremezsek daha sonra. İşte olabildiği kadar, nereye gelebilirsek.

Tevhid İlmi

Tabii her bakışta her okunuşta çünkü tek yönlü değil, mevzular bir yere bağlı değil, iki iki daha dört değil, onla onu topla yirmi eder kesin hükmü yok. İşte tevhid ilmi Zati ilim, ef'al ilmiyle kıyas edilmeyecek şekilde olduğundan, ef'al ilmi dediğimiz namazını şöyle kıl, orucunu böyle, abdestini şöyle, ayağını şöyle yıka dendiği zaman birebir mana ile o

cümle birebir cümleyle karşılanmış oluyor ve tamamlanmış oluyor. Ef'al mertebesinden bakıldığı zaman. Gerçi onlarında özleri var ama irfaniyet yoluyla bunlar ancak anlaşılabiliyor. Kesret aklıyla değil. Çokluk aklıyla ef'al mertebesindeki yaşantıyla değil. Daha evvelce söylemeye çalıştığımız gibi şeriat ikilik üzere, ikilik perdesi üzere bina edilmiş olduğundan hayata ikili bakılıyor. İki ama Adem(as)'dan İslamiyet'in gelişine kadar yani muhammediyet mertebesinin gelişine kadar çoklu çoklu Rablarla, ayette okuduğu gibi 'erbabü müteferrikune hayrun', 'farklı farklı ilahlar mı Rablar mı hayırlıdır yoksa vahid mi kahhar olan Allah mı hayırlıdır' hükmü ancak muhammediyet mertebesi ile geldi.

Daha evvelki mertebelerde bu bilinmiyordu. Gerçi bu yusufiyet mertebesinden çıktı ama burada yaşanması orada kelamı vardı onun. Buradaki yaşanması, yusufiyet mertebesini muhammediyet mertebesi anlatıyor. Kur'an onun öyle olduğunu anlatıyor. Yusuf acaba bunu söylerken hangi idrakle söylemişti? Bunlar çok mühim meselelerdir. Bakın şimdi Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin, velilerin lisanında birçok sözler ortaya çıkıyor. Biz zannediyoruz ki o mertebede, o, onların söylediği sözler. Öyle değil. Kur'an onları bize öyle anlatıyor. Yani muhammediyet mertebesi idraki içinde onlar bize lütfediliyor, anlatılıyor. Burası ince mevzulardan bir yerdir. Kuranın özelliklerinden ve tevhid ilminin özelliklerinden bir yerdir.

Onlar kendi devrinden onu hangi mertebeden söylediler, konuştular ve anladılar acaba? Burada ki izahları Zat mertebesinden yapılıyor. En yüksek mertebeden anlatılıyor. Ama o herhangi bir peygamber, kendi mertebesine kadar olan yerden onu halkına, ümmetine anlatıyordu. Süleyman (as)'ın sözü ise süleymanlık mertebesinden anlatılıyordu Musa (as) ise museviyet mertebesinden anlatılıyordu. İbrahim (as) ise İbrahim mertebesinden anlatılıyordu o günkü hali. Ama biz bunları Kur'an'da okuduğumuz zaman Kur'an mertebesinde anlatılıyor bunlar bize. Aradaki fark çok büyük. Muhammediyet mertebesinin ilmi ile bunlar bizlere aktarılmaktadır. Bu husus çok mühim bir özelliktir.

10-Rabb-ı has-

Önemli Not: 9. Sohbet ile aynı kayıt

11-ibadetin-üç-hali-

Dinleyici: Bir huzur buluyor ruhumuz, gıda alıyor. Fakat o da tatmin etmedi bir yerde. Türkçelerini okumaya başladım. Mevlana hazretlerinin Mesnevi'sini, İbrahim Hakkı Hazretlerinin, bütün o âşıkların kitaplarını okumaya başladım. Hepsinin ayrı bir güzellikleri var. Güzel kitapları var. İnsan olmamız için, Allah'a ulaşmamız için. Fakat şu anda devamlı Kur'an'ın açıklamalarını okumak istiyorum. Bu beni mutlu ediyor ama sizin konuşmalarınız daha ince teferruat olduğu için kalbim daha açılıyor o zaman. Devamlı kalp konuşuyor, kafa tasdik ediyor. Hiç uyumuyor kalp. Böyle sabahlıyorum bu şekilde. Ondan sabah namazına oturuyorum, çok fazla zikir yapamıyorum. Çünkü devamlı kalp konuşuyor. Ama cevabını da kendisi veriyor. O şekilde günlerim öyle geçiyor. Ziyaretlerimiz, gelenlerimiz Allah'a şükürler olsun. Sizler geldiniz mi çok mutlu oluyoruz. Allah razı olsun.

İbadetin Üç Hali

Benim de sizlerle birlikte otururken bu mevzuları konuşmak hep birlikte açılımlara sebeb oluyor. İnsanın ömründe üç ibadet aşaması vardır. İbadet şekli yahut türü yahut anlayışı diyelim. Bu gençlik devrelerinde vücudumuzun da mümkün olduğu kadar zinde, genç, güçlü olduğu devrelerde, fiziki manada ibadetlerin ağırlıklı olması gerekiyor. Çokça oruç tutmak, mümkün olduğu kadar o yaşlarda, hem nefs murakabesi/mücadelesi yapmak için hem nefsimize hâkim olabilmemiz için. Vücudumuzun zinde güçlü olduğu devreleri başka türlü tutamayız, önleyemeyiz. Ayrıca dünyaya meyil etmememiz için. Bu devrede zikrin fazla olması, ibadetin fazla olması, gece namazlarının fazla olması ilk başlarda yani fiziki ibadet ağırlıklı bir dönemin olması gerekiyor. Bu neyi oluşturuyor? Temelini oluşturuyor işin, sağlam bir temelini oluşturuyor. Orta yaşlara doğru gelmeye başladığımız süre içerisinde, o fiziki ibadetlerde onun olgunlaşmasından meydana gelen sohbetlerden,

okunan kitaplardan meydana gelen bir muhabbet artışı olmakta. Orta yaşlarda ibadet kuru ibadetten fizik ibadetten muhabbetli ibadete doğru gitmekte. Aradaki fark bu. Zaten kendimizde, kendi yaşantımızı düşünürsek bunu görebiliriz. Ama başta yapılan ibadetlerde muhabbet yok mu? Onlarda da var tabii. Muhabbet olmasa o ibadetler olmaz. Ama orta yaşlardaki muhabbet daha olgun, daha kalıcı, daha güzel muhabbet olmakta. Daha biraz da olgunlaşma biraz daha ileri yaşlara geldiğimiz zaman görüyoruz ki artık fiziki gücümüz eskisi kadar kalmamış. O hızlı muhabbetimiz de kalmamış, duygusal hızlı muhabbetimiz de kalmamış. Çünkü bunların ikisi de fizik güce bağlı. Fakat bütün bunların getirdiği irfaniyet ağırlıklı bir hayatın yaşanması gerekmekte. O devrelerde. Gençlik yıllarımızda yaptığımız gibi yüz rekât namaz, şu kadar gün oruç. Artık o devrede bunu yapmak mümkün değildir. Ama burada fiziken azalan sahayı irfaniyetle, ilimle doldurmak gerekli. (sav) Efendimiz ne buyuruyorlar? Bir saatlik tefekkür bir senelik nafile ibadete bedeldir. Birinci aşama.

İkinci aşama, bir saatlik tefekkür yetmiş senelik ibadete bedeldir. Daha kemalli aşamada, bir saatlik tefekkür bin senelik ibadete bedelidir, diyor hadis-i şerif. Tefekkür ile yapılan ibadet ibadetlerin en ileri derecesi oluyor. Ama bu yerinde ve zamanında. İlk gençlik çağlarımızda böyle tefekkürü yapamayız. Yapsak da bu kemalatla yapamayız. O zaman tatbikat gerekiyor. Çünkü bazı şeyleri aşındırmamız gerekiyor tatbikatla. Bazı nefsimizdeki uzantıları, sivrilikleri o tatbikatlarla budamamız, kesmemiz, tırpanlamamız gerekiyor. İşte şimdi buna müsaade etmiyor. Bu bizim elimizde olan bir şey değil. Bu tabii bir şey. Bu devreler bizim artık durulmuş, olgunlaşmış, hani deniz bir dalgalanır dalgalanır, gençlikte yaşlandığımızda durgun hale gelir, durulmuş hale gelir. Tertemiz berrak. Ama sonsuz bir deryadır. İşte kişi gençliğinde o deryanın sahillerinde dolaşıyorken, her türlü dalgalara karşı geliyorken, sonra o durulmuş olan, mutmain olmuş olan kalp deryasında, gönül deryasında yüzmesine devam eder. Gemisiyle, vücut gemisiyle, teknesiyle, muhammedi teknesiyle. Seyrine, muhammedi deryasında, muhammedi tekneyle. Bizim

muhammedi teknemizdir vücudumuz. Bu vücutla derya-yı muhammedi de biz dolaşmaktayız. İşte bu sükûnet ancak bu yaşlarda hâsıl olmakta. Muhabbetullah'ın tam kemaliyle oturması oturuşması, kendi benliğimizi, varlığımızı gerçek yönüyle tanımamız, bilmemiz, kendimizin ne olduğunu idrak etmemiz. İşte 'men arefe nefsehu fakat arefe rabbehu' hükmüyle nefsimizi tanımamız, oradan Rabbımızı tanımamız, bizde ve bizlere büyük bir sükûnet sakinlik, sekene, sükünet. Hani diyor ya, Uhud'da biz onların gönlüne sekineyi indirdik diyor ayet-i kerime. Ashab-ı kiramın gönlüne sekine, sükûneti indirdik. Sükûnet ne demek? Huzur demek. 'Mea imanihim', 'kendilerinde olan imanla birlikte', o imanı destekleyici sekineyi indirdik üstüne diyor Efendimiz. İşte bu devrelerde, Cenab-ı Hakk, bu hakikati bu hadiseyi her birerlerimizin üstüne indiriyor. Sükûnet deryasını, sekineyi, huzuru, güveni. Tatmin, mutmain olmuş bir yaşantıyı şüphelerden arınmış, şaibelerden arınmış, acabalardan temizlenmiş, varlığın hakikatini idrak etmiş, mutlak manada kendi varlığının Hakkın varlığı olduğunu idrak etmiş ve böylece hayatını sürdürüyor hale gelmiş olmak.

İşte biraz daha ilerlemiş devrelerimizde ibadetimizin şeklinin değişmesi, fiili fiziki ibadetten tefekkür ağırlıklı ibadete geçmesi. Sizin anlattığınız aynen bu, yaşadığınız aynen bu. Bu her birerlerimizin üstünde oluşması tabii seyri olan hadise. Bakın evvelce Kur'an-ı Kerim kendi yani arap şivesiyle, arap lisanıyla okunduğunda bizlere ne kadar büyük haz vermekte, halen de vermekte, verecektir de. Ama bu orta yaşlarda ve duygusal ağırlıklı hayat süresince olan halidir. Bir zaman gelir artık bu yetmemeye başlar. Sadece o duygusal, gözlerinden yaşlar gelmesi ahlar, vahlar olmakla birlikte, bu olur, ama bu yetmemekte. İfade ettiği manalar nedir? Bir gün bir yerde Kur'an-ı Kerim okunuyor. Hafız da çok güzel. Dersi de lisanı da çok güzel. Hıfzı da hurufatları da sesi de çok güzel. Kişinin birisi de ağlayıp duryor, bir müddet sonra bu duygusallık geçince kişi gene kendi eski haliyle baş başa kalmaktadır. Bahsi geçen bu halin tarifi, "*Cünun, Fünun, Sükun*," şekliyledir.

Uşşaki Yemek Duası

Euzübillahinişşeytanirracim bismillahirrahmanirrahim.

Allah Allah zaadallah,

Bu gitti ganisi gele,

Erenlerin namı nimeti müjdad ola,

Nimet-i celilullah, bereketu halillullah,

Şefaat ya Resulallah. Üçler, beşler, yediler, kırklar, binbirler, oniki pirler,

Artsın eksilmesin taşsın dökülmesin Gülbang-ı Nebi, Kerem-i Ali demi seyyid Cemaleddin Pirimiz Hasan Hüsameddin Uşşaki kaddesallahu bisırrıhul baki,

Cümle Piranı hazeratının demine devranına diyelim ya Allah hu,

Salli vesellim vebarik ala eşrefi nuru cemiil enbiyai velmurselin velhamdulilllahirabbil alemin.

Cümle geçmişlerimizin ruhu için, Allah rızası için, dertlerimize deva borçlarımıza eda hastalıklarımıza şifa olması içün, her türlü muradatlarımızın hasıl olması içün, her iki dünyada saadet ve selamet içerisinde olmamız içün,

Aşkullah, şevkullah, muhabbetullah, muhabbet-i Resulullah ve muhabbet-i Piran ve marifetullahın gönüllerimizde ebediyyen parlaması içün, çocuklarımızın, kızlarımızın, torunlarımızın, evvela okullarında sonra hayatlarında işlerinde eşlerinde aşlarında hayırlı olmaları içün, her iki dünyanın zorluklarından mahfuz olmamız içün, her türlü zorluklardan korunmamız içün, bilhassa evinde misafir olduğumuz Turgut Bey kardeşimiz, Armağan Hanım kardeşimizin aile bireyleri ile birlikte saadet selamet içerisinde bir ömür boyu huzurla, hastalıksız sürdürmeleri içün, sofralarından bereketin eksilmemesi, gönüllerinden ilahi muhabbetin eksilmemesi içün, her türlü kötülüklerden muhafaza olmamız içün, kem gözlerden, görünür görünmez kuvetlerden asan olmamız içün, her birerlerimizin gönüllerinde olan özel arzularımızın tahakkuku içün, son

nefesimizde imansız gitmememiz içün, ahiretin zorluklarından asan olmamız içün, her türlü ufkumuzun açık, gönlümüzün geniş, fikrimizin aklımızın ihatalı, kapasiteli anlayışta olması içün,

Bihürmeti sırrısuretil fatihatül masalavat.

Allahümmesalliala seyyidina muhammed, ve ala ali seyyidina muhammed.

(kaset değişti)

Müşahedeyi Paylaşmak

Kurb-u feraiz. Farzlarla yakınlaşmak. Farzlarla yaklaşmak, en sonda bu hüküm kalır. Daha asli olarak insanda, ağırlıklı olarak. Ama baştan kurb-u nefavil yani nafilerlerle yaklaşmak mutlaka lâzımdır. Sadece beş vakit farz ve senede bir ay oruç ise, o yeterli olmaz. O yapılan şey bütün insanlara verilen asgari müşterektir. Niye miraç gecesi Cenab-ı Hakk evvela elli vakit namazı farz etti de sonra Miraç dönüşünde Musa (as) ile karşılaştı, yok, sen yapamazsın dedi? Niye Musa (as) ile karşılaştı da İsa (as) ile karşılaşmadı veya İdris (as) ile Eyüp As ile İbrahim as ile karşılaşmadı?

Bunlar hep sorulacak mevzulardır. Sorulacak meseleler ve de cevaplandırılması, hem de makul şekliyle gönlümüzün kabul edeceği şekliyle cevaplandırılması lazımdır. İşte bunlar da. Dediğimiz gibi hep irfaniyet isteyen işlerdir. Bilgiyle olacak şeylerdir. Bunları bildikten, bilmeye çalıştıktan veya tamamıyla bilmek mümkün değil ama, bazı kısımlarını bilmeye çalışıp ve bu bildiklerini de çevresiyle paylaşmak ne kadar güzel olmaktadır. Ne oluyor o zaman? Bunlar çevreye verildiği zaman, verilmeye başlandığı zamanlar, buraya kadar büyük bir çabayla gelinmiş, büyük tecrübelerle yaşanarak gelinmiş ve o şekilde bilgilenmiş olan o bilgileri yani müşahede ile toplanmış o bilgileri çevreye dağıtmak, çevredekilerin o bilgileri daha kısa sürede almasına ve fayda sağlamasına sebep olmaktadır. Aksi halde, o kadar seneleri, o kişilerin de geçirmesi gerekmektedir. Ama imkân bulur da geçirirler mi geçiremezler mi, o da çok ayrı bir konudur.

Böyle yaşanıp da bir başka türlü aktarıldığında, kişilerin yolu o kadar kısaltılmış olmaktadır. Diyelim ki siz bir müşahedeye otuz senede vardınız, otuz senelik bir çalışma neticesinde 'aa evet bu böyleymiş' diye mutlak manada diye muhabbet ehli olarak yani işin hakikatine vakıf olarak ulaştınız kendi çabanızla. Ama siz onu yakın bir dostunuza ve çevrenize verdiniz, belki verdiğiniz zaman yaşı yirmi beşti verdiğiniz kişinin. Otuz senede ancak erdiğiniz şeyi o yirmi beş yaşında ermiş oluyor. Hiç olmazsa ilmen oraya yaklaşmış oluyor. Tabii tatbikatını yapmak kendisine kalıyor. Kimse kimseye zorla bir şey yaptıramaz. Zorla değil istese de yaptıramaz. Ancak böyle tavsiyede bulunur, kendi tecrübelerinden fayda sağlanmış olur. Bu da ilmin zekâtı olmaktadır. Onu da vermek farzdır. Nasıl malın zekâtının belirli bir kısmı, ne diyor kırkta birini malının vereceksiniz diyor. Bu ilmin kırkta biri yok, kırkta kırkını vereceksiniz diyor. Alan varsa tabii, alacak varsa.

Dört Seyr-i Süluk ve Zat'a Giden Yolun Açık Olması

Ehlullahtan birisi öyle demiş: darı değildir saçamam hocam demiş. Karşısında alıcı olmadıktan sonra bunu sokağa atamam, tavuk yemi değil bu, insan gıdası. Kur'an-ı Kerim'de Cenab-ı Hakk'ın bize belirtmiş olduğu seyr-i süluk yani Kur'an'ın seyr-i süluku -ki en büyük mürşid Kur'an'dır. Onu açan da Efendimiz'dir (sav) Mürşid onlardır. – Kur'an'ın irşadıyla seyr-i süluğun sırası Adem (as)'dan Hz Resulullah'a kadar gelen peygamperan hazeratının hayatıdır. Bu seyr-i süluktur. Akşam mı dün mü vardı? Dört türlü seyir var insanlık halinde. Bu birinci seyr-i süluktur. Âdem (as) nasıl bir hayat yaşamışsa evvela bu hayatın zahiren yaşantısını, tefsirlerden yahut meallerden okumamız lazımdır. Veya peygamber hayatlarını yazan kitaplardan, ne diyorlar onlara, siyer kitapları, kısas-ı enbiya, peygamber hayatlarını belirten kitaplar. Çok uzun teferruatlı değil de özleri itibariyle çünkü teferruata gidersek mevzu yayılır dağılır toplayamazsın. Öz oluşmaz, bize özü lazım her şeyin. Ne demişler yükte hafih pahada ağır. Yükte ağır pahada hafif şeyler toplarsak hamallık yapmış oluruz. Gereksiz. Bu husus biraz fıkıh ilmine benziyor. Yani zahiri ilim. Miraç ilmi,

helezon ilmi ani yükseğe doğru çıkan ilmi değil de satıhta yayılan bir ilmi ne kadar toplarsak toplatalım buranın ilmidir. Bizi bir yere götürmez. Buradaki sahayı genişletir ama buradadır. Topraktadır, dünyadadır. Bize lazım olan helezon gibi. Kâbe-i muazzamanın etrafında yapılan yedi tavaf. Onu biz yerde yapıyoruz ya. O yerde yapılan tavaf değil aslında. Her dönüşümüzde o matkabın üstüne hani yivleri var ya, yolları var ya, onun gibi böyle her dönüşümüzde böyle yükseğe doğru, o miracı, o tavafı yapmamız lazımdır. Tavafı böyle yapmamız lazımdır. Yoksa hep ayağımız yerde, dön babam dön babam, o zaman aynı yerdeyiz. O zaman bir defa dönmek yeterli. Ne diye yedi defa dönelim? Her dönüş bir nefis mertebesinin yükselmesi demektir. Yedi defa döndüğümüzde yedi nefis mertebeleri oluşmaktadır. Bu da tarikat düzeyinden, bir de oralarda hakikat düzeyinden, marifet düzeyinden dönmek vardır.

Yerde döndüğümüz, kendimizi yerde dönerek döndüğünü zannettiğimiz, şeriat mertebesinin tavafı olmaktadır. Nefis mertebelerini düşünerek helezoni şekilde dönmemiz. Tarikat mertebesinin yaşantısını orada yaşamaktayız. Yani kim hangi idrakte ise o idraki itibariyle orada dönüş yapmaktadır. Hakikat mertebesinde olan bir kimse ise bakın sıfat-ı subutiyenin hakikatlerini orada yaşamaktadır. Birinci dönüş hayat, ikinci dönüş ilim, üçüncü dönüş irade, dördüncü dönüş kelam, işte o yedi sıfatın zuhurunun her bir dönüş zuhuru orada, ayrıca tahakkuku vardır. Hakikat mertebesinde. Marifet mertebesinde ise bu dönüşlerin hepsi kendi varlığında müşahede etmekte, her mertebede dönen kişi o kişinin şahsında orada dönmektedir. İnsan-ı kâmil hükmünde. Bir başka ifade ile insan-ı kâmil kabe-i muazzamanın içine girmiş, onunla tavaf etmekteler hepsi.

Sen onla korkma de Kur’an-ı Natık
Gönül Kâbe’sine gir ol mutabık
Devreyle ol Kâbe’nin etrafını
Devrederler bir gün gelir şemsi zatını

demiş Ehlullahtan birisi. Güzel de söylemiş. Evvela Âdem (as) ın hikâyesini, Kur’an-ı Kerim’de bahsetmiş olduğu yaşam sisteminin aşamalarını bilmemiz gerekmekte. Orada

oluşan hadisedeki rol alan varlıkları da tanımamız gerekmekte bu şekilde. Orada bakın, melaike-i kiram var, şeytan var, insan var ve Rab var. Bir de dolaylı yılan var. Bunların neyi ifade ettiğini batın âlemde bilmemiz lazımdır. Evvela Âdem'le başladığına göre âdem-i mana yani âdem-i hakiki ne demektir? âdem ne demek, kelime olarak ne demek, insan ismiyle vasfedilen âdem, insan ne demek? Cenab-ı Hakk onu murad etti de neyi murad etti? Halife âdemi halk etmekle bir iradesi vardı, bir 'ceal' bir kılması vardır, 'yeşa' bir dileği vardır. Muradı neydi? İşte evvela bunu peygamber Âdem'de bunları (as) bildikten sonra her birerlerimizin de bir Âdem olmamız dolayısıyla onları kendi üzerimizde tatbike geçmemiz bize çok şey kazandıracaktır. Yoksa geçmiş Pir hazeratlarının hayatı şöyle idi, benim pirim gavs'tı, gibi ifadelerle gün geçirilmektedir.

Hangi tarikat yoluna baksanız bunu söylemekteler. Benim şeyhim gavs, benim şeyhim kutb'ul aktab, benim şeyhim kutb'ul azam. Tamam, kardeşim mübarek olsun. İnşallah böyle olsun. İftihar ederiz ne güzel olur. Keşke biz de istifade etsek eline ayağına sarılsak da. Ama bu gavs dediğin şey çarşıdan alınır satılır, böyle paketlenmiş bir meyve suyu gibi bir şey değildir. Hazırda bilinsin hemen öyle tespit edilsin. Hele bizler gibi insanların onları hemen bu gavstı diye değerlendirme yapmamız ne mümkün? Allah diyor ki benim velilerim kubbelerimin altındadır, onları benden başkası bilemez diyor. Geliyoruz biz şimdi üç ay olmuş bir tarikat müntesibi olmuş. Benim şeyhim gavs. İyi, mübarek olsun. Al kullan.

Demek istediğim bu kelimeleri o kadar ucuza hemen alıp veriyoruz ki. Kim demiş? Ona da öyle demişler daha evvelkiler. O da diyor benim şeyhim gavs. Gavs da, gavs nedir? Müşahede ederek mi söyledin bunu, bilerek mi söyledin? Gavsı tanımak için evvela kendini tanıman lazımdır. Ali, Veli, Ahmet, neyse. Temiz kalpli arkadaşın, kardeşin ismi. Mübarek, sen daha kendini tanımıyorsun, kendinden haberin yok. Uçuyorsun havalarda. Nefsinin ihtişamıyla sürüyorsun hayatını. Benim şeyhim gavs. İyi hadi bakalım. Allah selamet versin.

Cenab-ı Hakk'a ne kadar şükretsek az. Zatının yolunu açmış. Her bir grubun bir istikameti vardır. Kimisinin talebe yetiştirmektir istikameti. Kimisinin fakirlere yardım etmektir. Kimisinin şer'î manada o hukukun yerleşmesi içindir görevleri. Kimisinin okul yaptırmaktır, kimisinin hastane yaptırmaktır. Bunların hepsi güzel şeylerdir. Hepsi bunların sırat-ı müstakim, Hakk yoludur ama, bize sıratullah lazımdır. Yani Allah yolu lazımdır. Eğer gerçek müminler isek bunlar da İslamiyet'in dışında olan sistemler değil, İslam'ın içinde hiç biri, İslam'dan ayrı değildir. Ama İslam'ın içerisinde o kadar çok meratip var ki, İslam tek bir mertebeye oturan, tek bir sütun, bir direğe oturan bir bina değildir. Birçok direkleri vardır. Bunların içerisinde bütün bu meratipler vardır.

Âdem mertebesi, İdris mertebesi. Şuayb, Yakup, İsa, İbrahim, Musa ve Muhammed (sav) mertebeleri var, hepsi. Bunların hepsinin ismi İslamiyettir. Sadece Hz Peygamber Efendimizin getirdiğinin ismi Kur'an, olan İslamın tamamıdır. Ancak bu Kur'an, Zati bir zuhur olduğundan Âdem (as)'dan da içerisinde mertebe vardır. Âdem (as)'ı da anlatıyor, bütün peygamberan hazretlerini de anlatıyor. Bütün peygamberler, bütün kitaplar, bütün Ehlullah, gelmiş geçmiş hepsi Kur'an'da mevcut, İslam dininin içinde mevcuttur. Cenab-ı Hakk, kemal, son Kur'an, son kitap son peygamber, başka yapılacak bir şey yok. Bu senaryo içerisinde bu sistem içerisinde. Allah'a giden yolda, miraç yolunda başka yapılacak bir şey yoktur.

Hepsi gösterilmiş. Biz o yüzden ümmetlerin en şereflisiyiz. İsmimize de ümmet diyorlar. Ümmet-i Muhammed (sav). Diğerlerinin ismine kavim diyorlar. Bakın. Diğer peygamberlerin çevresinde olanlara kavm, kavim diyorlar. Neden bize ümmet diyorlar? Çünkü ümm, ana demek, kaynak demek, Hz. Resulullah Efendimiz'in de bir ismi ümmi, ümmi sadık diyorlar. Ümmi peygamber diyorlar. Biz de zannediyoruz ki zahir ehlinin az anlayışına göre, eksik demeyelim de, kısa anlayışına göre, efendim okuma yazma bilmiyordu Hz. Peygamber, diye böylece kabulleniyoruz. E, öyle diyorsan öyledir, o mertebede. Kimsenin bir şey dediği

yok. Ama biz gerçekten Efendimiz'i tanıma yolunda yürüyorsak ve bu samimi ise Efendimiz'i, hakikat-i ilahiyeyi, hakikat-i muhammediyeyi, hakikat-i islamiyeyi gerçeği yönüyle anlamak istiyorsak, o zaman onun üzerine biraz eğilmemiz, hakikatlerini ortaya çıkarmamız lazımdır. Yok olanı değil içinde mevcut olanı çıkarmamız lazımdır. Yok olan zaten çıkmaz. Ama İslam dini o kadar geniş bir yelpazeye sahip ki içinde yok, yok. Ama biz çıkaramıyorsak, o derinliğe dalamıyorsak, yüzücülüğümüz, maharetimiz yoksa deniz dibindeki incileri çıkaramıyoruz. Rahman suresinde diyor ya 'yehrucu lü'lü vel mercan', 'o iki denizden onlar inci ve mercan çıkarırlar.' Biz de zannediyoruz ki o Hint okyanusunda, Japonya'nın oralarda derin denizlere dalıyorlar da istiridye midye çıkarıyorlar, içinden inci çıkıyor, bunu haber veriyor.

Tabii onu da haber veriyor ama esas bizdeki deryadan çıkardığımız incilerden, mercanlardan haber veriyor Cenab-ı Hakk. Bizim batınımızda. İkisi birlikte zaten. Olmazsa olmaz. Hadis-i şerifte Efendimiz öyle bildirirler ya: Kur'an-ı Kerim'in en az dört manası vardır. Yedi manası hatta yetmiş manası hatta sonsuz manaları vardır. Kuranı kerim in ayetlerini herhangi bir şekilde bu budur, bundan başka manası yoktur dediğimiz zaman, kim olursak olalım, ona en büyük kötülüğü yapmış oluruz. En büyük eksikliği Kur'an-ı Kerim'e vermiş oluruz ki böyle bir şey söz konusu değildir, düşünülemez mümkün değildir. Bu bizim aczimizdir ancak, Kur'an-ı Kerim'in acziyeti değildir.

Ne ararsanız bu kitapta bulursunuz. Yaştan ve kurudan, soğuktan ve sıcaktan ne varsa biz burada hepsini belirttik diyor Kur'an-ı Kerim. Kıyamete kadar gelecek ilmi hakikatler, fiziki hakikatler, psikolojik hakikatler, kimyasal hakikatler yani ne varsa âlemde, tarihi hakikatler, hepsi Kur'an-ı Kerim'in içerisinde şüphesiz vardır. Ama şifrelenmiş, ama dağıtılmış ama hikâye tarzında anlatılmıştır. Yeter ki irfaniyetle biz bunları alabilelim. İnci, mercan çıkarmak budur. O inci, mercan deryası bir bakıma o inci dediği şey aslında bizim sabahları, akşamları gece işte, muhabbetle döktüğümüz gözyaşları. Onlar İnci gibidir.

O gözyaşının bir tanesini bütün dünyadaki incileri satarak parasını verse ödemesi mümkün değil, Hakk yolunda dökülen bir tek gözyaşının. O nereden çıkıyor? İnsanın varlığından çıkıyor. İnsan deryasından çıkıyor. Gözü kuru olan insandan inci tabii olarak biraz zor çıkıyor.

Dört manasından bir tanesi zahiri yani arap harfleriyle meal olarak karşılığı. Zahiri bu. Ama bir de onun batını var içerisinde. Bir de haddi var. Bir de matlaı var ayetlerin. Yani zahiri var, batını var, haddi var, matlaı var. Zahiri var, batını var, bir içteki özü var. Bir de haddi hududu, hududu demek sınırları var. Mesela 'halekasseavati velardi vemabeynehüma sitteteeyyam', 'Allah bu âlemleri altı günde halk etti. Semavat ve arzı yedi tabaka olarak halk etti.' dediği zaman bütün semavat ve arzı kucaklamış oluyor, o bir satırlık ayeti kerime. Haddi bu işte. Bir de matlaı var. Doğuşu, nereden doğuyor, hangi mertebeden kaynağını alıyor. Ef'al mertebesinden, esma mertebesinden, sıfat mertebesinden, Zat mertebesinden kaynağını alan ayetler var. Cenab-ı Hakk Zat'ından bahsettiği ayetler var.

Bunlar Zati ayetlerdir. Mesela, misal olarak 'venefahtü fihi minruhi', 'bakın 'ben yaptım' diyor Cenab-ı Hakk. Bundan daha ötesi var mı? Böyle muhteşem bir ifade olur mu? Böyle büyük bir lütuf olur mu insan için? Dolaylı, olarak yağmur yağdırdım, ondan istifade edersiniz, rızıklar çıkar istifade edersiniz, dolaylı olarak bunlar belirtiliyor. Ama Zati manada insanla, Zat'ıyla ilgili olan ayet-i kerimelerde ben yaptım diyor Cenab-ı Hakk. Sana ruhumdan verdim diyor, insana bundan büyük bir şeref mi olur? Ama biz bunları ezbere okuyup geçtiğimizden sadece suri, kelam nakliyle baktığımızdan oradaki öze de ulaşamadığımızdan özümüze o intikal edemiyor. Evvela biz oradaki öze ulaşıp onu oradan almamız ve kendi özümüze intikal ettirmemiz gerekiyor.

Yaşamın Üç Evresi: İbadet Ağırlıklı, Muhabbet Ağırlıklı, İrfaniyet Ağırlıklı

İşte belirli, daha olgun yaşlara gelindiğinde bunları arıyor insan. Bu çalışma ağırlık kazanıyor. Birinci de fiziki manadaki ibadetler oruçlar, zikirler. İkinci de muhabbet

ağırlıklı. Üçüncüde de irfaniyet ağırlıklı bir yaşam tarzı oluşuyor ki yaşamın normali budur. 'Venefahtü fihi minruhi' 'venefahtü fihi ruhi' dememiş, bakın orada 'min' hecesini ilave etmiş. 'Venefahtü fihi minruhi.' Yani 'venefahtü fihi ruhi' dememiş. Öyle dese idi 'ben ruhumu üfledim' olurdu. Ama 'min' harfini koyması oraya ruhumdan üfledim. Bakın arada ne kadar fark vardır. Ruhumdan dendiği zaman, buradaki ruhumdan ifadesi Zati ruhumun ruhundan, mahlûka dönük ruhumu üfledim manası vardır. Yani mahlûkata dönük ruhumu üfledim o mertebede. Ama İsa (as) mertebesinde 'veeyyednahu biruhulkudus'. Bakın onu kudsi ruhla destekledik. Oradaki ruhla, mertebesiyle o mertebesi arasında fark vardır.

Ruh-ul kudüs, kudsi ruh, mukaddes ruhdan üfledim diye insanlık bir mertebe daha yukarıya çekilmiş oluyor. İmam-ı Gazali'ye gelmiş birkaç kişi de sormuşlar: Ruhdan sormuşlar ona da. O da diyor ki, bana kendilerinde kabiliyet gördüğüm birkaç kişi geldi diyor. Söze bakın. Sıradan bir kişi olsa buna cevap vermeyecek. Bakacak ki bunların gönülleri kalpleri dünya ile dolu, oraya koyacak bir şey yoktur. Evvela temizlesinler orasını dünyadan, sonra oraya ahiretlik malzeme konsun diye. Baktım ki kendilerinde bir kabiliyet var bu hususta, temizlemişler kendilerini, alıcılar, talepkârlar. Bana ruhun mahiyetinden hakikatinden sordular diyor.

Bende cevaplamaya çalıştım. Aralarından yine biraz münazara edenler çıkmış. Ruh Rabbimin emrindendir sözü kinayedir orada. Yani benzetmeli bir kelimedir. Ruh onun gayrı mıdır ki diye biraz daha o perdeyi oradan açıp daha da açık olarak ifade ediyor. Ruh onun gayrı mı sanki diyor. Yani Zat'ıyla orada, tecelli ettiğini ifade ediyor. Bu sadece babamız, dedemiz, Âdem (as) zuhuruna has bir hadise değil. Bütün bir insanlığa has bir hadisedir. Çünkü ondan ayrı bir farkımız yoktur. O başlangıcı yani bu işi başlatan devamı da aynısı olarak gelmektedir. Tabii aynı derken her birerlerimizin ayrı bir terkibi vardır. Ama var ediliş sistemi aynı ruh ile yani onun bize verdiği Zati ruhu ile devam etmektedir. İnsanda görülen bu kemalat da onun ruhuyla

olan kemalattır. Biz onu kullanıyoruz da farkında olmuyoruz bizim zannediyoruz hep, hep kendimize mal ediyoruz. İçinde bulunduğumuz her birerlerimizin kemalatımızın farkında bile değiliz. Gerek beşeri fiziksel kemalatımızın, gerek ilahi kemalatımızın. O kadar mükemmel bir varlık insanoğlu ki her şeyi kullanabiliyor. Bakın her varlığı müsahhar kıldım, sizi teshir ettim. Yani size şu eşyayı sihirledim, emrinize verdim hayır diyemezler hemen tabi olurlar diyor. Çekelim oradan masayı masanın üzerindeki bezi, o bez üzerindeki örtü, ama ben burada iyiyim, rahatım deme hakkına sahip değil. Amiriz çünkü biz, onun üstünde de bunun üstünde de, hepsinde, bütün âlemde amiriz. Yani halife tabii. Halife ise amir olacak, böyle olacak.

Ama biz bu imkânlarımızı hep dünyalık nefsimiz istikametinde, bu kabiliyetlerimizi kulladığımızdan, batın halimiz perdeli kalmakta, perdelenmekte. Öze inemiyoruz bir türlü. Öze inmek için başlarda o gençlik devresinde fiziki ibadetlerin çoğalması, çok olması gerekiyor olabildiği kadar. Belirli mücadelelerden sonra kişi belirli aşamaları da geçirdikten sonra o zaman fazla ibadete gerek kalmıyor. Ama boş kalacak, hayır. Onun yerine muhabbet ilave edilmiş oluyor. Daha ileriye doğru da irfaniyet ilave edilmiş oluyor. Şimdi başı ağrıyan bir kişi düşünelim, midesi ağrıyan, ayağı ağrıyan bir kişi düşünelim. Bunun tedavisini yaptıktan sonra kendilerine bir aylık tedavi süresi tanındı, iki aylık beş aylık neyse hastalığın seyrine göre.

Şu gün sabahleyin, yarın öğlende, akşam şunu alacan, yatarken bunu alacan gibi bir reçete verilmekte. Bu reçete nereye kadar devam etmekte? Doktor diyor ki bunu altı ay kullanınca ya da dört ay ya da bir sene kullanınca. O süre geçtikten sonra baktık ki biz sıhhate erdik ‘aa ben bunu terk edemem, doktora haksızlık olur olmaz öyle şey’ tekrar tekrar o reçeteyi bittikçe yenilemek akıl karı mı, akılsızlık karı mı? Yahut zararı mı? Ama doktora danışarak doktor diyecek, tamam yeter artık. Biz bazı şeyleri böyle yapıyoruz. Yani reçetenin süresi bitip görevini yaptığı halde biz o ilacı terk edemiyoruz. Çünkü bizde alışkanlık haline geliyor. Bu da bizi bir yere götürmüyor. Ama faydasız mı hiç? Tabi

faydalı, sevap yazılıyor sadece. Ama Hakk indinde bakın, biraz sivri gibi laf olacak ama sevap dahi bir yüktür. Hadi günah yüktür anladık da sevap nasıl yük olacak? Sevap eğer benlikle yapılmışsa nefsaniyetini arttırır kişinin. İşte ben şu kadar mevlid okuttum gibi. Haşa, kusura bakmayın, bunlar yapılacak hepsi de. Benliğimize verirsek bunları. Şu kadar şunu yaptım bu kadar bunu yaptım demekle onun altında yatan benlik, kişiyi, ben, ego'ya sürüklemektedir. İşte bu kişiye yük olmakta. Ama bu onu cennete götürür mü? Gayesi, niyeti, arzusu, istikameti cennetse kişinin hedefine ulaşır. Gayet güzel bir şey. Buna kimsenin bir şey dediği yok. Ama biz Hakk ehli isek Hakk'a giden yolda sevap da günah da yüktür insana. Neden peki? Amel yapmayacak mıyız? Amel yapacağız da arkasından bir şey beklemeden. Şu kadar sevabım var bu kadar sevabım var dendiği zaman hepsi yük onların sırtımızda. Ama Hakk ehli, ruh ehli, nur ehli. Nurun, ruhun ne gölgesi olur, ne sevabı olur, ne günahı olur. Ancak işte bu hal, bu hakikat, Hakka uruc eder, miraç eder yani yükselir.

Yusuf (as) Kıssası ve Mertebesi Misali

Cenab-ı Hakk'a ne kadar şükretsek gerekten azdır. Biz kendi kendimizin değerini bilemiyoruz ve çok ucuz pahaya sattık diyorlar ya. Yusuf (as)'ın kardeşleri onu kuyuya attıktan sonra zaman zaman gelip dolaşıyorlardı, acaba ne yapıyor, ne ediyor, daha ölmedi mi şu kerata, merata gibi. Tekrar tekrar yüzlerce okunsa yine başka bir oluşumlar çıkar. Bakın orada Cenab-ı Hakk'ın bizlere eğittiği -Efendimiz vasıtasıyla- bizlere yani her birerlerimize naklettiği o kadar şaheser güzellikler ve özellikle ve yol açıcı sistemler var ki o kadar olur. Kur'an zaten o, öyle olacak. Yeter ki biz idrakimizi, şuurumuzu, ufkumuzu genişletelim de onun vericiliğinin karşılığı olan alıcı talebinde bulunalım. O hep veriyor çünkü. Sonsuz olarak veriyor. Eksilmesi de yok onun. Kim ne kadar alırsa alsın. Eksilmez bir hazine. Hakk'ın Zat'ının zuhuru eksilir mi? Mümkün değil. Geldikleri zaman bakıyorlar ki bir kervan oralarda dolaşıyor. Uzaktan seyrediyorlar. Nihayet tabii şey, kuyu başına gelmişler kovayı sarkıtacaklar. Sarkıtıyorlar kovayı. Çıkıyor o suyu

almaya gelen yani kuyuya kovayı sarkıtan, 'a Büşra', 'gülam' yani 'müjdeler olsun bir çocuk çıktı buradan'. Su beklerken çocuk çıktı diyor. Kervana, orada, çocuk şu bu lazım değil su lazım. Oradan çıkan her ne kadar insan, sudan çok değerli varlık ise de ama orada olan ihtiyaç suya olduğundan su değerli orada, çocuk değerli değil. Orada işte kervana su hayat veriyor, çocuk daha çok tüketici hükmünde. Bunun üzerine çocuğun Yusuf (as)'ın dışarıya çıktığını gördüklerinde diğer kardeşleri hemen geliyorlar, hemen kervanın başına, bu diyorlar bizim kardeşimiz. Alın bunu götürün. Ve ayet-i kerime ifadesiyle çok ucuz pahaya sattılar. İfadesi de 'semenen kalila' çok ucuz bir değere sattılar diyor.

İşte bakın bu kadar ucuz pahaya biz satılmadıkça yani kendimizi bu kadar değersiz, zelil, hakir hale -o mertebede ama- getirmedikçe, o mertebeyi aşmamız mümkün değil. Yusuf'luk mertebesini aşmamız mümkün değildir. Ve işte orada dese ki beni nasıl satarsınız. Bakın Yusuf'un hiç sesi çıkmıyor. Kardeşlerine, kervancıya söyleyebilir, şikâyette bulunabilirdi. Bunlar beni attılar, öldürmek istiyorlar, ne olur gidin babama haber verin, bunları benden kurtarın, babam size daha çok mükâfat verir. Değil mi? Verirdi de zaten, diyebilirdi ama demiyor. Çünkü o Hakk'ın takdirine rıza göstermiş, boyun eğmiş. Yani hadiseleri yönlendirmiyor, hadiselere tabi oluyor.

İşte biz de seyir anında bazı hadiselere tabi olmamız gerekiyor. Kâh babamızdan anamızdan, kâh en yakın kardeşlerimizden, kâh sağdan soldan yakından, bizi böyle çok değersiz 'semenen kalila' hükmüyle basit şeyler görebilirler, görsünler, şeref duyarız. Çünkü Yusuf'luğu bize yaşatıyorlar orada. Kendileri büyük olsunlar biz küçük olalım zararı yok. Ne kaybederiz ki? Onlar ne kazanırlar bu düşünceleriyle? Ayrı konu. Ve kervan işte onu alıp götürüyor ve babaları Yusuf (as)'ın kardeşlerine diyor ki size bu fiili nefsiniz yaptırdı diyor. Hiç suçlamıyor çocuklarını da. Yusufta kaderine boyun eğerek o kervanla birlikte köle olarak satılmak üzere yola çıkıyor.

12-kelime-i-Tevhid-

Kelime-i Tevhid

Tevhidin hakikati itibariyle hani tevhidin gerçeğini bildiren kelime-i tevhid, 'lailaheillallah' hükmü bizlere en kemal mertebesinden bildirildi. Ama bunun bir de zirve mertebesine giderken ki seyri var, yolu var. Bunun ilk başlangıcı 'lafaileillallah' sonra 'lamevcudeillallah', 'lamevsufeillallah', 'lamabudeillallah', 'lailaheillallah'. 'Lailaheillallah' ile 'lamabudeillallah' aynı yeri belirtmektedir. Diğerleri de belki aşamalarını belirtmekte. Bütün âleme baktığımız zaman Hakk'ın Zat'ından başka bir varlık yoktur. Bütün âlemde bütün olarak Hakk'ın varlığından başka bir varlık yoktur. 'Lafaileillallah', Hakk'ın fiilinden başka fiil yok. Bu âlemdeki bütün fiillerin Hakk'ın kendisi. 'Lamevcudeillallah', Hakkın varlığından başka mevcud yoktur.

'Lamevsufeillallah', Allah'ın varlığından başka sıfatlanmış, vasıf almış hiçbir varlık yoktur. Bütün sıfatlar vasıflar O'nun vasıflarıdır. Bunun neticesinde de 'lailaheillallah'. Allah'dan başka hiçbir varlık yoktur. Ef'al, Allah'ın fiilleri, mevcud olan Allh'ın varlığı, mevsuf olan bu mevcudatta isimlenmiş olan, sıfatlanmış olan bütün varlığı Hakk'ın sıfatları. Bunların toplayıcısı da 'lailaheilallah'. Şimdi böyle dediğimiz zaman, 'lafaileillallah' dediğimiz zaman 'lamevcudeillallah', 'lamevsufeillallah', 'lailaheillallah' dediğimiz zaman baktığımız her eşya Allah'dır hükmü ortaya çıkmakta. Kelimenin zahir manasıyla. O zaman her önümüze gelen şey Allah mıdır diyeceğiz? Veya demek zorunda kalacağız veya bu kanaatte olacağız?

İşte bu gördüğümüz bütün âlemler zuhur olarak Hakk'ın zuhurundan başka bir şey değildir. Burası kesin. Mahiyeti itibariyle, hani bugün de şef'iyyet diye geçti ya, mahiyeti, özü, hakikati itibariyle aynı ama zuhur ve tecelli yönüyle gayrı. Ayniyyet ve gayriyyet hükümlerini de birlikte kullanmamız gerekmektedir. Haşa, Cenab-ı Hakk'ı şu varlıkla vasıflandırmayalım diye. Eğer Cenab-ı Hakk, sadece budur dersek, herhangi bir varlık suretinde oraya Hakk

dersek, biz putperest olmuş oluruz. Putperest olmasının sebebi Cenab-ı Hakk'ı bir yerde sınırlamasındandır. Ama dersek ki burada da var onun zuhur tecellisi, o zaman biz putperest olmayız. Genel manada bu hakikati idrak etmiş oluruz. Ama bu Zati zuhuru değil, fiili zuhurudur Cenab-ı Hakk'ın.

Allah'ı Tenzih Etmenin Sınırları, Her Şeyin Kendi Mertebesi İtibariyle Kemalinde Olması

Alemdeki bütün varlıklar Hakk'ın fiil mertebesinden zuhurudur. İşte bu yönüyle Hakk'ın gayrı ama yine bunun özünde olan hakikati yönüyle de Hakk'ın aynı'dır. Ayniyyet ve gayriyyet hukukuna riayet etmemiz gerekmektedir. Bu Hakk'dır dediğimiz zaman burada bir tenzih etmemiz gerekiyor. Bunu Hakk'ın varlığı olarak düşünmekten, görmekten tenzih etmemiz gerekiyor.

Tenzih de aslında birçok ifadeleri olan bir oluşumdur. İlk yapmamız gereken tenzih, kendimizi tenzih etmemiz lazımdır. Cenab-ı Hakk şunu etmez, bunu yapmaz, noksan sıfatlardan aridir diyoruz ya. Bu noksan diye ifade ettiğimiz sıfatlar hangisi acaba? Nakıs dediğimiz, noksan dediğimiz sıfatlar hangisi? Bu âlemde Allah'ın varlığından başka varlık olmadığına göre noksanlık veya yücelik izafetimiz nereye, kime, nereye göre olacaktır? Noksan eğer yüce olmazsa, ikinci bir varlık gerektirmekte ki onun ölçülerine göre. İki uzunluk olmalı ki şuna göre bu kısa denebilsin. Böyle bir varlık karşılaştırma olmadığına göre neye göre noksan, neye göre âli, yüce? İşte bu noksanlık bizim anlayışımızda olan noksanlıktır.

Hakk'ın kendinde olan noksanlık değildir. Kendi noksanlığımızdan Hakk'ı noksan anlamamız. Hakk'ı noksan anlamamız da biz Hakk'a noksanlık izafe etmekteyiz. Bakın hem de mesuliyet altına düşmekteyiz. İşte efendim, Hakk bunu yapmaz, onu etmez. Nerden bildin kardeşim? İşte Allah haşa her türlü noksanlıktan münezzehtir, onu tenzih ederiz. Şunu etmez, bunu etmez. Nereden biliyoruz? Peki, bu âlemde olan hadiseleri kim ediyor o zaman? Noksan diye vasıflandırdığımız hadiseleri kim ediyor? O zaman ikinci bir

Allah lazım ki noksanlıklar o Allah'ın, yücelikler de bizim Allah'ımızın mı olsun? İşte bu noksanlık ve yücelik ifadeleri de izafi birer kelamdır. Göreceli, varlıklara kimliklere kişilere göre göreceli, mutlak manada noksanlık diye bir şey yok zaten bu âlemde. Noksanlık göreceli, varlıklara göre. Ama her bir noksan dediğimiz şey noksan dahi olsa o noksanlığın kemalatını yaşamaktadır. Noksanlık da çünkü bir kemalattır. Şimdi çok güzel bir koku. Beşeriyetimize göre ayırdık bu kokuyu. Bu güzel gül kokusu, bir de işte çöplerin yanından geçiyoruz, burası da ekşi koku, eksi koku, noksan koku diye ifade ediyoruz. Ama bu noksanlık mutlak manada bir noksanlık değil. Burası çok hassas bir meseledir. İzafi manada bir noksanlık, görecelilik yönünden bir noksanlıktır. Gül kokusuna göre oradaki noksan diye ifade ediliyor. Orada kendi hali üzere bir noksanlık yoktur. Ama o koku nefsimizin hoşuna gitmediği için biz ona noksan diyoruz. Ya bizim nefsimiz o kokudan hoşlanıyorsa. Gül kokusu bizi bozuyorsa, o zaman gül kokusu noksan. Peki, gerçek noksan hangisi? Gerçek noksan burada işte. Noksan noksan oldu doksan.

Ayrı görmemizde ayrı değerlendirmemizde. Şimdi şer'i manada yaşayan bir kimse, şeriat mertebesinde yaşayan yani yukarılarda olan bir Allah inancı olan kimse, -güzel bir inanç bunu kötülemek babında değil, biz kendimizi bulalım diye misal veriyoruz.- Çünkü bu mertebelerin hepsi mevcut. O kişi, Allah'ı o kokudan tenzih ederim, gül kokusuyla seni isimlendirir vasıflandırır, gül kokusunu sana layık görürüm diye iyi niyetiyle söyler bunu. O kokudan Allah'ı tenzih eder. Allah'ı o kokudan tenzih eder ama hakikatte çok yanlış yapar. Çünkü o kokuyu oradan tenzih ettikten sonra o kokuya başka bir sahip vermesi gerekir. Bu sahip vermesi de ikinci bir Allah'ın olmasını gerektirir. Değil mi? O kokuya mutlak manada sahip olacak bir varlık olması gerekmekte. Eşit değerde hem. Gül kokusunun sahibi, nasılsa eksi dediğimiz kokunun da bir sahibi olacak ve aynı değerde olacak. Hadi bakalım, buyurun. İşte oradaki koku eksik koku değil kendi kemalinde olan kokudur. Onun da orada bir kemali vardır. 'Ay' diyor 'ne kadar keskin kokuyor' diyoruz, sirkenin kokusu. Keskinliği kemalini gösteriyor. Kendi

mertebesinin kemalini gösteriyor. O halde ne oluyor? Her şey kendi mertebesi itibariyle kemaldedir.

Orası eksi ekşi kokuyor dediğimiz zaman, Allah'ı tenzih ediyoruz dediğimiz zaman, biz bu anlayıştan kendimizi tenzih etmemiz lazım. Ya Rabbi ben, senin hakkında yanlış düşünmüşüm, 'estağfirullah' deyip, kendimizi tenzih, kendimizi bu anlayıştan temizlememiz lazımdır. Tenzih bize lazım, Allah'a tenzih gerekmiyor. O zaten her şeyiyle var, neyinden neyi tenzih edeceksin. Yalnız mutlak manada bir tenzih mertebesi vardır. Tenzih-i kadim diyorlar ona. Amaiyyet mertebesinde hiçbir zuhur ve tecelli olmadığından, o mertebeyi ef'al âleminde görmekten, görülmekten tenzih ediyoruz. Çünkü o mertebeye hiçbir, ne güzellik ne çirkinlik diye ifade edilen hiçbir şey oraya ulaşamadığından, o mertebeyi bu maddi zuhurlardan tenzih ediyoruz.

İşte orada hiçbir şey yok. Zuhur olmadığı için zuhur yönüyle orayı tenzih ediyoruz ki bu tenzih-i kadim. Bilinmesi mümkün değil zaten o âlemin. Bu âlemde Cenab-ı Hakk'ın varlığını tenzih etmek demek onu sınırlamak demektir. Muhiddin Arabi öyle diyor, tenzih edersen onu kısıtlarsın yani şunu yapmaz, bunu yapmaz diye kısıtlarsın, onun hakkında karar verirsin gibi. Teşbih edersen onu sınırlandırırsın diyor. Ne tenzih ne teşbih, tevhid edersen, bütün tenzih ve teşbihi birleştirirsen, Hakk'ı, Rabb'ını o derece tanımış olursun, diyor.

İşte baktığımız zaman elimize aldığımız herhangi bir varlık, özü itibariyle Hakk'ın Zat'ının zuhurundan, tecellisinden başka bir şey değildir. Ama mahiyeti itibariyle mahlûk, aslı itibariyle Haliktır. Her varlık, ne varsa âlemde. Böylece hayata ve hadiselere bakarsak başımıza gelen herhangi bir hadise karşısında fazla hüzünlü olmayız. Falan filan yaptı diye bir ilah çıkarmayız karşımıza. Çünkü falan yaptı dediğimiz zaman o yapana, bir faile, fiilinin sahipliğini vermiş oluyoruz yani onu bir varlık olarak kabul etmiş oluyoruz. O zaman da şirke düşmüş oluyoruz, farkında olmadan. İşte oradan kendimizi tenzih etmemiz lazımdır. Ama kolay mı değil mi? Tecelli geldiği zaman o anlaşılıyor. Kolay değil tabii.

Dinleyici: Namazlarda ‘subhanrabiyyelazim’ derken kendi aczimizi mi düşünmemiz gerekiyor, amaiyyeti mi idrak etmeye çalışmak gerekiyor?

İkisi de geçerli. Kişi hangi mertebeden namazını kılıyorsa o mertebeden tenzihi geçerli. Onu yüceltmesi, o şekliyle, o mertebeden geçerli. Zaten orada kişi kalmadığından Cenab-ı Hakk kendi kendini âlâlaştırma, yüceleştirme. Kendi lisanından kişinin ağzından, kişinin kulağından kendi faaliyetini orada sürdürmektedir. Kendi kendine onu söylemekte. ‘Semiallahülimenhamide’ diyor ya. Allah her söyleneni duyar, kişinin, namaz kılanın lisanıyla söyler, namaz kılanın kulağıyla dinler.

Allah, hamd edenin hamdını duyar dediği işte zaten söyleyen, duyan kendisidir. Tabi duyar. Bütün varlıkta böyle olduğu için herkesten duyar. Kendi varlığından duyar. Dışarıdan uzaktan değil. Hani bir ıtriyatçının bir hikâyesi vardır. Kişinin bir tanesi bir dükkânın önünden geçerken düşüp bayılmış, bir türlü bunu uyandıramıyorlar, ayıltamıyorlar. Yatmış kalmış orada. Doktor gelmiş bir şey yapamamış, eczacı gelmiş bir şey yapamamış, çevrede tanınan akıl danışılan bir kemal ehli gibi birisi varmış, demişler şu dedeyi çağırın. Neyse onu çağırıyor. Bakıyor bakıyor baygın insana. Bunu tanıyan var mı diyor? Bir kişi ben uzaktan tanıyorum diyor.

Peki, bu kişi ne iş yapıyordu? Efendim, debbağdı o diyorlar. Yani deri temizleyicisi. Öyle mi? Gidin bulun biraz atık, at hayvan artığı, dışkısı bulun biraz diyor. Neyse bulup getiriyorlar alıyor onu baygın kişinin burnuna tutuyor, biraz döndürüyor, adam ‘hapşuu’ diye kendine geliveriyor. Ve canlanıp ne oldu bana derken uzaklaşıp gidiyor oradan. Şimdi kalanlar, ya nasıl oldu bu iş? Ya dede, sen ne yaptın nasıl uyandırdın bunu? Onun diyor, mesleğini sordum. Mesleği debbağ olduğu için o kokuya alışık onun burnu, diyor. O koku ona hayat veriyor da. Bir bakmış ki o hali yapmadan önünde bulundukları dükkân ıtriyat dükkânı. Gül kokusu satan, yağ satan dükkân. O dükkânın önünde geçerken o gül kokusu onu vurmuş. Bayılması o yüzden. Fiziki manada bir bayılma değil. Ağır gelmiş. Gül kokusu

bayıltmış. Alışık orada affedersiniz tezek kokularına. O ona hayat veriyor işte orada. Onu tekrar burnuna yaklaştırınca, o kokuyu alınca, kendi iç bünyedeki dinamikler otomatik olarak faaliyete geçiyor, onu uyandırıyor. Koku uyandırıyor. Nasıl sigara kokusu insanın beynine gelir, değil mi, ihtiyaç hissedildiğinde şu veya bu şekilde olur. Nasıl bazıları eksi kokulardan hep uzaklaşır, parfüm kokuları ister. Bunlar birer tabiattır, vücudun tabii oluşumu, tabiat hadiseleridir. İşte bunlar hep gösteriyor ki bu dünyadaki yaşam görecelidir. Mutlak yokluk, mutlak varlık diye bir şey yoktur. Birbirlerine göre ölçüler vardır. Ölçü diye mutlak bir şey de yoktur. Bir metre ölçümüz var değil mi? Bu neye göre mutlak? Bir kilo diye ölçümüz var. Neye göre mutlak? Efendim bin gram yapmış da birer gramdan ölçü yapmışlar.

Ama bu suyun ölçüsüne göre. Bir metreküp su hacmini ele alalım, bir metreküp de demir bir hacmi ele alalım. Birisi geliyor kaç kilo ağırlığında suya göre. O zaman neye göre ölçü olacak? Hangisine göre? Varsa Metreyi on santim yapmışlar on tane büyütmüşler. Ama bu ölçü neye göre? Birisi gelse de on mm yapacağına bir cm'yi sekiz mm yapsa, bir metre, seksen cm, bu ölçüye göre bir metre seksen cm olacak. Yok ki hiçbir ölçünün aslı bu âlemde. Hep görecelilik. Kabul edilmiş o şekilde yine insanlar tarafından. Biz de onları kabul etmişiz, geçerli ölçü olduğundan. Gün, bizim günümüz göreceli. İzafi yani. Aydaki zaman ölçümü izafi. Güneşin kendi zamanı izafi. Nereye gitsek izafi zaman ölçüleri. Dünya ölçüsünde bile kuzeydeki ölçü başka, güneydeki ölçü başka. Onun için bunların hepsi izafi şeylerdir. Bu alemin hiçbir mutlak hali yoktur her şey görecelidir. Çünkü bu alemde mertebeler vardır. Mertebelin olduğu yerde anlayışlara göre değişkendir.

Nusret Baba'nın Şiiri ve Açıklaması

Şu vakti doldurmak için hem boş geçmesin vaktimiz hem de Nusret Babamızın da halini yâd etmiş olalım. Ruhunu yâd etmiş olalım. Epey zamanlar evvel kendinin bu âlemde yaşadığı devrelerde yazmış olduğu şiirleri vardı. Onları da ben kayda almıştım bazılarını. Onlardan bir tanesini

okuyalım. Vaktimizi biraz değerlendirmiş oluruz. Şöyle başlıyor.

Ey âdem oğlu nerden gelirsin?
Geçmekte ömrün her dem erirsin;
İdrâk edersen sen bir emirsin;
Durmaz gidersin kemâle doğru.

Sahilde bir gün sabah edersen,
Gafil görünme, mihrabdasın sen.
Dağlar denizler tekbir okurken,
Tut şeyhin elinden, git Hakka doğru.

Yokluktur evvel şartı kemâlin,
Elbet gizler, dilber cemâlin,
Bir gün tadarsın zevkin visâlin,
Sanma gidersin hevaya doğru.

Kendin mi mahzun, yarin mi bilmem?
Kalbin okur, "Hû" ey nur-u didem.
Âlem kemâkân devrinde her dem,
Çık arşa bir ân, bak ferşe doğru.

Dalma derinden bahri sıfata,
Düşsen mukabil mir'atı zâta,
Hak gör bakarken şâh-ü gedâyı,
Gönlün açılsın mevlâya doğru.

Her nokta cevvâl, her zerre raksan,
Her katrei cân aşkile handân,
Cennet mi, bilmem her bağ bostân?
Meydan senindir devrane doğru

İdrâki noksan olduysa merdin,
Kemâle seyrini bilmezse ferdin,
Koşup yürürler peşinde dehrin,
Elbet giderler hayale doğru.

İnsan isen gel, mâşuku seyret!
Fâni vücudu bâkiye devret!
Mahbubu haksın, ilminde zevket!
Yorulma gitme celâle doğru.

Çoştum, giyindim meydane geldim;
Uşşâki dildin, seyrane geldim,
Ey dertli et'fal, dermâna geldim;
Merd ol soyun gel ummâna doğru.

Ey veçhi bâki, mâşuku cânân!
Bak, cismi fâni hasretle nâlân!
Âdemle Havvâ, gurbette giryân,
Elbet giderler visâle doğru.

Mânen büyüksün, yoktur sana eş!
Gönülde neler var, boş durma eş!
Ufku ezelden doğan bir güneş,
Gider mi acep, zevâle doğru?

Ölmezden evvel ölmek gerekmiş,
Cânana cânı kurban gerekmiş,
Uşşâk içinde Nusret bilinmiş,
Çevir yüzünü cemâle doğru.

diye böyle bir düşünceler böyle bir oluşumlar geçmiş Nusret babamızın gönlünden. Şimdi onu biraz kısaca incelemeye bakalım.

'Ey âdem oğlu nerden gelirsin?' diye evvela bizi kendimize döndürmekte, kendi kendimizi sorgulamaya yöneltmekte. Her birerlerimiz bir âdem olduğundan evvela bunun nereden geldiğimizi düşünmemiz lazımdır. Ot gibi malum aliniz biz dünya sahrasında, dünya sahnesinde, boşu boşuna halk edilen, var edilen varlıklar değiliz. Bir otun dahi hesabı yapıldığı, hani ne diyor, anne karnına düşmüş buzağının otunu da çayırda halk eder Cenab-ı Hakk. Bu kadar hesap kitap içerisinde sistemle çalışan bir âlemde, insan denen o muazzam varlığın tesadüfen rastgele burada olması, oluşması tabii ki mümkün değildir. Ama ne yazık ki bizler, bu gelişleri tabiileştirdiğimizden, uzun süreler içerisinde, anne, baba, ev, çoluk, çocuk gibi izafi isimler içerisinde tabiileştirdiğimizden, bize bu hadiseler çok sıradan varlıklarmış, sıradan oluşumlarmış gibi gelmektedir. Dünyanın en müthiş iki hadisesinden biri doğum, biri ölüm dediğimiz dünyadan ayrılmadır. Biri dünyaya geliş, biri dünyadan gidiş. Bu kadar büyük bir hadise dünyanın hiçbir

yerinde hiçbir oluşumunda yoktur. Bu hadise o kadar müthiş bir hadise ki kıyamet hadisesinden bile bizim için değerli mühim bir hadisedir. Çünkü kıyamet, genelde insanların başına birlikte kopacak olan bir hadisedir. Herkesle birlikte olacaktır. Ama bu hadise yani doğum ve gidiş her birerlerimizin başında özel olarak. Doğum bizim kimliğimizi ortaya çıkarmakta, ölüm de kimliğimizi sona erdirmektedir. Ne doğum yeni bir varoluşla var olma, ne de ölüm bir son olma değildir.

Ayan-ı sabitelerimiz itibariyle Cenabı Hakk'ın Zat'ından yola çıkıp onsekizbin âlemi aşarak, toprak, hava, su ve ateş gibi bu tabiat âleminde zuhura gelen, şöyle düşünelim, böyle geliyor bir seyir, batıni seyir, burada bir görüntüye geliyor bu kadar, ondan sonra tekrar batına kaybolup gidiyor. Görüntüsü kaybolup gidiyor ama kendisi kayboluyor mu? Kaybolmuyor mu? İşte bu sorguyu kendi kendimize sormalıyız ki ey âdemoğlu nereden gelirsin? Ey falan filan, kendimize yönelerek, ey Ahmet, ey Mehmet nereden gelirsin? Düşün bakalım aslını biraz diye… ve "Geçmekte ömrün her dem erirsin" Yani eriyenler, hem vücut varlığımızla birlikte zamanımız erimekte, azalmakta. Her geçen gün o takvim yapraklarından bir yaprak gibi farkında olmadan, bakıyoruz bakıyoruz bir bakmışız yapraklar yarıya inmiş. Bir bakıyoruz sonra üç beş yaprak kalmış nereye gitti o kalın üz yüz altmış beş tane yaprak. Yaprak dökümü gibi hepsi öyle dökülüp gitti. Bizim de ömrümüzden kocaman bir sene gitti.

Geçmekte ömrün her dem erirsin;
İdrâk edersen sen bir emirsin;

diyor. Sen bir sultansın. Bunu idrak et. Ama biz bu sultanlığımızdan, emirliğimizde haberimiz olmadığından veya değerlendiremediğimizden, nefsimizin kulu, mahkûmu, dünya malının da kulu olmaktayız. Dünya malımıza esir olmaktayız. Emirken, amirken kul, köle olmaktayız. Bu demek değil tabii, hiç kimsenin hiçbir malı olmayacak, o değil. İttika lazım. İttika da şöyle ifade ediliyor. İttika malı elden çıkarmak değil, gönülden çıkarmaktır diyor. Mal olsun elimizde. Kayık olsun. Kayığın içinde su dolarsa o tehlikeli.

Ama kayık suyun üstünde gittiği sürece bize araç olmakta ama dışarıdaki su o kayığın içine girerse bizi helak etmekte.

İdrâk edersen sen bir emirsin;
Durmaz gidersin kemâle doğru.

Ne diyordu Mevlana hazretleri? Kapımıza gelen köle ise bây olur, bây ise sultan olur diyor. Bu ne demek? Biz onlara kapımıza gelenlere öyle bir idrak veririz, öyle bir saltanat veririz kendini kendine tanıtırız, yukarıda bahsedildiği gibi kendindeki emirliğini ortaya çıkarırız da nefsine köle olmaktan kurtulur. Hürriyetine kavuşur diyorlar. 'Durmaz gidersin kemalde doğru'

Sahilde bir gün sabah edersen,
Gafil görünme, mihrabdasın sen.

Sahilde dediği, deniz sahili önü açık ufukta. Sahil dediği bir de kendi sahilinde. Kişinin kendi varlığının sahiline geldiği zaman gafil görünme mihraptasın sen. Neden? Çünkü bütün varlığa Cenab-ı Hakk insana secde olma emrini verdi. Tabii olma emrini verdi. Bütün varlığın önünde yani bütün varlık insanın önünde secde etmekte. İnsan o zaman onların mihrabı olmakta. Biz bunu şimdi aldık, paraladık, vurduk, kırdık, parçaladık. Sesi çıkar mı? Çıkmaz. Ağacı pat pat kestik, parçaladık sesi çıkar mı? Çıkmaz. İşte onun sesini çıkaramaması bize tabiliği. Tabiliği ise secdesi hükmünde olmaktadır.

Secde, karşıki varlıkta yok olmak onda fani olmak ya. Ona secde ettiği yer de mihrap olmakta. İnsanoğlu bütün âlemin mihrabı, merkezi. Diğer şiir de vardı ya: 'Hem âlemin mihveriyim hem de ihata etmişim âlemi', diye söz vardı. Dün şiirde de. Dağlar denizler tekbir okurken, bütün dağlar ve denizler tekbir getirmekte kendi lisanlarınca. İnsan, lisanıyla nasıl 'allahukeber' tekbir getiriyor, işte fırtına çıktığı zaman öyle bir uğultu gibi esmesi o andaki onun da öyle tekbiridir. Yağmurların, bütün varlığın tekbiri var kendilerine göre. 'Veinminşeyin illayusebbihu bihamdihi' yani 'hiçbirşey yoktur ki Allah'ın hamdıyla tespih etmesin. Ama siz onların tespihlerini anlayamazsınız'. Ayet-i kerimede belirtiyor. Dağlar denizler tekbir okurken tut şeyhin elinden git Hakk'a

doğru. Demek ki oraya da yalnız gidilemiyor. Yokluktur evvel, şartı kemalin. Kemale ermenin şartı, var olmanın şartı, evvela yokluk. Hangi yokluk? Nefsinden yok olmak. Nefsani düşüncelerini, varlığını hepsini temizlemek. Şartı bu. İşte kemale ermenin ilk şartı budur.

Yokluktur evvel şartı kemâlin,
Elbet gizler, dilber cemâlin,

Tabii ki güzel, güzelliğini gizler, açığa vurmaz. Açığa vursa ne olur? Tutanın elinde kalır, yazık olur, ziyan olur. 'Bir gün tadarsın zevkin visâlin', yani ulaşma zevkini, vasıl olmayı bir gün tadarsın. Ama ne şekilde? İstikrarlı bir şekilde hareket eder gidersen. Hakk'a ulaşır bir gün, bu zevki tadarsın, bu irfaniyeti idrak edersin. Bütün yaptıkların 'Sanma gidersin hevaya doğru.' İşte bugün de abdest aldık namaz kıldık 'elhamdülillah', şu kadar sene bu kadar sene. Daha bir yere ulaşamadım gibi. Değil. Bunların hepsi batında toparlanır toparlanır. Hevaya gider zannetme bunları. Heva olur, boş olur zannetme.

Kendin mi mahzun, yarin mi bilmem?
Kalbin okur, "Hû" ey nur-u didem.
Âlem kemâkân devrinde her dem,

Yani baştan sona sondan başa alem hep devretmekte. Ki 'Çık arşa bir ân, bak ferşe doğru.' Yani miraç edip arşa çık da oradan ferşi, yeri oradan seyret. Veya minareye yüksek bir yere çık, insanların tabii yaşadığı düşünce tarzından dışarı çık, yukarı çık da oradan seyret. Nesimi nasıl diyordu:

Kah çıkarım gök yüzüne seyrederim alemi.
Kah yinerim yeryüzüne seyreder alem beni.

Diye değişik bir ifade belirtmekte. İşte biz de arşa çıkmamız. Kendi varlığımızdaki arş, arş bilindiği gibi başımız, başımız da beyin fonksiyonları, bizim arşımız. Oradan bak. Nefsaniyetin içinden, nefsi değerlerle değerlendirme. Yukarıya çık, insanlığın dışına çık, oradan insanlığı, kendini tekrar seyret. Şimdi cesetleri burada bırakalım. Cesetler kendi günlük görevlerini yapsınlar, çalışsınlar. Şöyle bir yukarıya çıkalım da Ahmed'i. Mehmed'i, Süleyman'ı, Ali'yi,

Veli'yi oradan seyredelim. Bakalım, Süleyman, Mehmet, Ali gibi neler yapıyor, nereye gidiyor? Değerlendirmeleri nelerdir? Gerçek hakikati ile neler yapmaya çalışıyor yahut? Veli, Veli'yi seyretsin, Hasan, Hasan'ı seyretsin. Başkasının bizi seyretmesi değil. Başkası bizim hakkımızda ne tür bir değer verirse o değerlendirme ona ait olur. Ama biz bizi değerlendirirsek o değerlendirme bize ait olur. Ve bu değerlendirme de gerçekçi olarak nefsimizi kayırmadan, nefsimize kaydırmadan, tam bir tarafsızlıkla, tam bir asarak, keserek vurarak… Neyse görüntümüz, 'haa biz buymuşuz…' Eşkıya ise eşkıya, hadi isminde ise hadi. Yardımcı ise yardımcı, zararcı ise zararcı diye aynen böyle. Hiç kayırmadan ki tatbikatımız ona göre olsun. Yanlış değerlendirme yanlış neticelere, tatbikata götürür insanı.

'Dalma derinden bahri sıfata,' Yani isimlere sıfatlar dalma. Şu şöyledir bu böyledir diye bunlar içerisine dalma. 'Düşsen mukabil mir'atı zâta,' Zat'a ayna ol öyle hayatını yaşa. Yani sen Zat'a, hakikatine ayna ol, Hakk'ı seyret kendi Zat'ında. Veya Hakk'ı ayna eyle, kendini Hakk'da seyreyle. 'Hak gör bakarken şâh-ü gedâyı,' Padişahı da, kulu da Hakk gör.

Hak gör bakarken şâh-ü gedâyı,
Gönlün açılsın mevlâya doğru.

Çünkü onların her birisinde Mevla'nın zuhuru vardır. Birinde 'abd' isminin zuhuru var birinde 'sultan' isminin zuhuru var. Abd ile sultanı bir görmediğimiz sürece, reisi cumhur ile onun odacısını bir görmediğimiz sürece tevhid ehli olamayız. Birilerini bir şekilde yükseltmiş oluruz. Bu da hayali ve zanni olur. Tabi ki reisi cumhurun odacısına göre bir yüksekliği vardır. Ama bu dünyada izafeten var, geçici bir görünüş olarak vardır. Ve dünyanın düzeni için vardır. Ama mahiyeti itibariyle, özleri itibariyle ikisinin de birbirinden hiç farkı yoktur. Özü itibariyle. 'Alâ küllihal', zahir de birisi ya biraz zenginlemiş ya kader gereği birisi, iki kardeşten birisi vezir vükela olmuş, reisi cumhur olmuş birisi de odacısı, yardımcısı olarak kalmış. Zahir de bu geçerliyken ama batında bunun hiçbir hükmü yok, ahirette de hiçbir hükmü yoktur. Çükü burada verilen izafi makamların orada

ilgisi yok, geçerli değildir. Hakkın indinde onların geçerliliği yoktur. Ama burada Cenab-ı Hakk, kime ki 'kulum' demişse kulluk mertebesini vermişse gerçek manada, o mertebe orada geçerli. Çünkü Hakk'ın verdiği mertebe her an geçmekte, geçerli olmaktadır.

Her Varlıkta Hakk'ın Kemal Tecellisinde Olması

Bir hikâye anlatalım demiştik ama. Bu hikâye pek tasavvufla ilgili değil ama biraz da tabii günlük dünyalık ifade olsun. Neyle ilgili idi orada? Her varlıkta Hakk'ın bir kemal tecellisinden aklımıza gelmişti. Gül, çiçeğiyle ısırganı yanyana getirdiğimiz zaman ısırgan ile gülün kemalatı bambaşkadır. Yanyana geldiği zaman gül çok daha güzel görünmekte, hem görüntü hem renk hem koku olarak. Onun yanında ısırgan otu kaşındıran bir ot. Ama onun da sağlık yönünden bazı özellikler vardır. İnsanın vücuduna varlığına tesir edici faydaları var, şifa verici faydaları var. Hiçbir şey abes değildir.

Her şey mutlak olarak kendi kemalindedir. Bunu bütün âlemde böyle düşünelim. İnsanlar hakkında da böyle düşünelim, varlık hakkında da böyle düşünelim. Böyle düşündüğümüz zaman hiçbir şeyi eksik hiçbir şeyi hakir görücü haliyle bakmayız ve her yerde Hakk'ın bir vechini ve kemalini seyretmiş oluruz. Nasıl demiş Muhiddin Arabi Hazretleri, -Lüb-ü Lüb'de vardır-, yayın eğriliği doğruluğundandır. Ne anladık bu kelimeden şimdi? Eğer yay eğri olmasa yay olmaz. Yayın doğru, görev yapması eğri olmasındandır. Ama bunun karşısında okun doğruluğu da doğruluğundandır demek gerekiyor. Ok, 'ok' olması için doğru bir hat üstünde olması lazımdır. Yayın 'yay' olması için eğri olması, esneme kabiliyetinin olması lazım tabii. Ok'dan yay olmaz. Yay'dan da ok olmaz. O zaman atma olmaz. Fazla atmayalım… Her şey kendi yerinde mutlak kemalindedir. Arabanın lastiği ile freni supapları ile gövdeleri ile birlikte hepsi kendi kemalinde görev yapmaktadırlar. Lastikler yere basıyor, çamurların üzerinden tezeklerin üzerinden geçiyor diye 'ee, pis lastik' deme hakkımız var mıdır? O lastik olmasa araba nereden gidecek. Eğer arabanın egzozu olmazsa arkasında, orada gazlar çıkıyor,

orasını kaldıralım ortadan, çıkmasın bu gazlar, desek, araba çalışmaz. Olur mu? Egzoz ile yani gazın çıktığı ile gazın girdiği, temiz gazın girdiği yerin arasında fark olmaz. Çünkü hepsi bir sistemin parçaları, ayıramayız. Bu âlemde de bütün varlıklar kendi yerinde kendi kemalini ortaya getirmekteler.

Şimdi köyden bir garip yolcu, eşeğini –afferdesiniz, hepimizin bildiğimiz şeyler- heybesini koymuş merkubunun üstüne, merkebinin üstüne, kendi de binmiş, tıkıdak tıkıdak. Şimdi bir kasabaya doğru yaklaşmış. Kasabaya eşeğiyle birlikte girse, belki han, hamam onu koymak için bir yer bulamayacak. Kasabaya yaklaştığı evlerin yakınında bir çayırlık varmış öyle. Ne demiş? Çayıra bağlayıp bir kazık kakayım şu eşeği bağlayayım demiş. Bir kütük mütük bulayım da. Ben gidince işimi görünceye kadar burada dursun. Bir bakmış ileride şöyle bir kazık, kütük gibi bir şey var duruyor. Geliyor geliyor, eşeğin ipini de uzatmış – tabii ayağından da bağlarlar ya belirli bir yer de dolaşsın ot alsın diye- tam gelmiş kazığın yanına tutacak pıt diye kazık gidiyormuş oradan. Meğerse kazık diye görülen şey, kazık faresi imiş, bakınıyormuş etrafta? Tehlikeli bir şeyler var mı diye. Hay Allah demiş. Neyse başka bir kazık gibi bir şey sağlam bir kök bulmuş, bağlamış. Derken tuvaleti gelmiş garibin. Kusura bakmayın. Ama olsun onlara da ihtiyaç var, hep ciddi hep ciddi şeyler olmaz. Şimdi öyle uygun sotalı bir yer buluyor, eski yıkık duvar kenarı falan. Neyse ihtiyacını görüyor. Kalkacak ama taharet yapacak bir şey bulamıyor. Oradan biraz ot koparıyor ve o otla taratlanıyor, ama başlıyor kaşınmaya. Isırgan otunu koparmış, Ya diyor bu memleketin ne otu ot, ne kazığı kazık. İşte dedik ya, bizim sahamız belli olmaz. Bakarsın dünyalık oluruz bakarsın ahiretlik oluruz.

İşte orada her şeyin kemali olması için bu hikâyeler tabii gülünür geçilir de ancak bunlarında özü vardır. Her şey kendi kemalindedir ama onu kemalinin yerinde kullanmak gerekir. Başka yerde kullanılırsa zeval getirir.

Rabb-ımıza şükrederiz bu kitabımızda böylece neticelenmiş oldu.

Okuma fırsatını bulanların azami derece de faydalanmalarını niyaz ederim Cenâb-ı Hakk hepimizin feyzlerini arttırsın inşeallah.

Allah Hakk söyler Hakk-ı söyler çalışmak bizden muvaffakiyet Haktandır.

Terzi Baba kitapları.

Terzi Baba Baskısı olan kitaplar.

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri: (Fransızca)
7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)

16. Divân (3)
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
35. Fâtiha Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
41. İnci tezgâhı:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)
67. 067-Mülk Sûresi:
68. 1-namaz sureleri
69. 2-namaz sureleri
88- Nusret Tura-Divanı. Erler demine.
91-Terzi Baba (7) Biismi has "Selâm" (13)
95- Terzi Baba-(8) (19/53)
96- 41-Fussilet Sûresi.
118- 52-Tûr suresi. Ve M. Nusret tura.

(H) Yayınları tarafından basılan kitaplarımız:
----
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve hakikatleri:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri.
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem-safiyeti. Safiyyullah. (a.s.)
88- Nusret Tura-Divanı. Erler demine.

Terzi Baba kitapları sıra listesi

KAYNAKÇA

1. KÛR'ÂN VE HADîS :
2. VEHB : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
3. KESB : Çalışılarak kazanılan ilim.
4. NAKİL : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'i şerif, İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve

sohbetlemizden müşahede ile toplanan ilim.

(Gönülden Esintiler)

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri: (Fransızca)
7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
16. Divân (3)
17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.
18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. -1-Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. -2-Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:
30. Meryem Sûresi:

31. Kehf Sûresi:
32. 3-Terzi Baba İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
34. -3-Bakara dosyası:
35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A’raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ’sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Beled-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. 20-TÂ HÂ Sûresi:
58. Mirat-ül-İrfan-ve-şerhi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)
62. -4-Bir ressam hikâyesi:
63. İnci mercan tezgâhı
64. Ölüm hakkında:
65. Reşehatt’an bölümler:
66. Risâle-i Gavsiyye:
67. 067-Mülk Sûresi:
68. 1-Namaz Sûrereleri:
69. 2-Namaz Sûrereleri:

70. Yahova Şahitleri:
71. Mü-Geceler-Fran-les-nuits:
72. Îman bahsi:
73. Celâl cemâl Celâl:
74. 2012 Umre dosyası:
75. Gülşen-i Râz şerhi:
76. -5-Doğdular, yaşadılar hikâyesi:
77. Aşk ve muhabbet yolu:
78. A'yân-ı sâbite. Kazâ ve kader:
79- Terzi Baba-(4) İstişare dosyası.
80- Terzi Baba-(5) İstişare dosyası.
81- Hayal vâdîsi'nin çıkmaz sokakları:
82- Mektuplarda yolculuk-M.Nusret-Tura.
83- 2013 Umre dosyası.
84- Nusret Tura-Vecizeler ve ata sözleri.
85- Nusret Tura-Tasavvufta aşk ve gönül.
86- Terzi Baba-(6) İstişare dosyası.
87- Terzi Baba-İlâhiler derleme.
88- Nusret Tura-Divanı. Erler demine.
89- 6-Her şey merkezinde hikâyesi.
90- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1-kitap-1) şerhi.
91- Terzi Baba (7) Biismi has "Selâm" (13)
92- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (2) şerhi.
93- 7. İngilizce. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
94- Mescid-i Dırarr-Kubbet-ul Kara.
95- Terzi Baba-(8) (19/53)
96- 41-Fussilet Sûresi.
97- 2015 Umre dosyası.
98- Solan bahçenin kuruyan gülleri.
99- Terzi Baba-(9) İstişare dosyası.
100-14-İrfan mektebi ve şerhi-İspanyolca.
101- Bosna Hersek dosyası.
102-The SCHOOL OF WISDOM (irfan mektebi)
103-terzi Baba yüksek lisans tezi.
104-Hacc Umre ve hakikatleri.
105-Cemo ve Farko.
106-(2016) Umre dosyası.
107-Vahy ve Cebrâîl- (Fransızca)

108-Tezi Baba ile ilgili zuhuratlar.
109-terzi Baba tasavvufi izahlar.
110-19-53-Şeker risalesi.
111-Lübb-ül lübb-Özün özü ve şerhi.
112-Bir kardeşin soruları ve cevapları
113- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1-kitap-2) şerhi.
114- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1-kitap-3) şerhi.
115- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1-kitap-4) şerhi.
116- 2017-Kudüs seyahati dosyası.
117- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1-kitap-5) şerhi.
118- 52-Tûr suresi. Ve M. Nusret tura.
119-Fu-Hi-01-Adem Fassı.
120-Fu-Hi-02-Şit Fassı.
121-Fu-Hi-03-Nuh-fassı.
122-Fu-Hi-04-İdris-05-İbrahim-fassı
123-Gülşen-i Raz-2-Terzi Baba şerhinin tamamı.
124-İbretlik bir değmez dosyası daha Satih ince.
125-2018 Umre dosyası
126-14-1-Ben'deki Terzi Babam. Murat Cağaloğlu.
127-15-2-Ben'deki Terzi Babam. Murat Cağaloğlu.
128-İbretlik bir hikâye daha. Kaf dağı ve Zümrüd-ü Anka.
129-Terzi Baba divanı. "Tüm şiirlerim."
130-İbretlik bir hikâye daha. Kilise çanları.
131-Kur'ân-ı-Kerîmde yolculuk-53-Ayetleri ve Terzi Baba-
132-Kaner Yiğido-İbretlik bir hikâye daha-
133-1-İzmir İrfan sohbetleri.
134-2-Sohbet arası sohbetler.
135-3-Sohbet arası sohbetler.
136-4-Sohbet arası sohbetler.
137-5-Sohbet arası sohbetler.
138-6-Sohbet arası sohbetler.
139-7-Sohbet arası sohbetler.
140-8-Sohbet arası sohbetler.
141-9-Sohbet arası sohbetler.
142-10-Sohbet arası sohbetler.
143-11-Sohbet arası sohbetler.
144-12-Sohbet arası sohbetler.

145-13-Sohbet arası sohbetler.
146-14-Sohbet arası sohbetler.
147-15-Sohbet arası sohbetler.
148-16-Sohbet arası sohbetler.
149-17-Sohbet arası sohbetler.
150-18-Sohbet arası sohbetler.
151-19-Sohbet arası sohbetler.
152-20-Sohbet arası sohbetler.
153-21-Sohbet arası sohbetler.
154-22-Sohbet arası sohbetler.
155-23-Sohbet arası sohbetler.
156-24-Sohbet arası sohbetler.
157-25-Sohbet arası sohbetler.
158-26-Sohbet arası sohbetler.
159-27-Sohbet arası sohbetler.
160-28-Sohbet arası sohbetler.
161-29-Sohbet arası sohbetler.
162-30-Sohbet arası sohbetler.

Altı peygamber serisi:
1-15. 6 Pey-(1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
2-21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
3-24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
4-59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
5-60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
6-61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)

Terzi Baba kitapları serisi:

1-12- Terzi Baba-(1)
2-39- Terzi Baba-(2)
3-32- Terzi Baba-(3) İstişare dosyası.
4-79- Terzi Baba-(4) İstişare dosyası.
5-80- Terzi Baba-(5) İstişare dosyası.
6-86- Terzi Baba-(6) İstişare dosyası.
7-91- Terzi Baba (7) Biismi has “Selâm” (13)
8-95-Terzi Baba-(8) (19/53)
9-99- Terzi Baba-(9) İstişare dosyası.
10-103-Terzi baba yüksek lisans tezi.

11-108-Tezi Baba ile ilgili zuhuratlar.
12-109-terzi Baba tasavvufi izahlar.
13-110-19-53-Şeker risalesi.
14-126-1-Ben'deki Terzi Babam. Murat Cağaloğlu.
15-127-2-Ben'deki Terzi Babam. Murat Cağaloğlu.
16-87- Terzi Baba-İlâhiler derleme.
17-129-Terzi Baba divanı. "Tüm şiirlerim."
18-131-Kur'ân-ı-Kerîmde yolculuk-53-Ayetleri ve Terzi Baba-

Bir hikâye birçok yorum serisi.

1-25 -Köle ve incir dosyası:
2-27 -Genç ve elmas dosyası:
3-34 -Bakara dosyası:
4-61-Bir ressam hikâyesi:
5-76-Doğdular, yaşadılar hikâyesi:
6-89-Her şey merkezinde hikâyesi.

Dîvanlar serisi:

1-1-Necdet Divanı:
2-2-Hacc Divanı:
3-16-Divân (3)
4-87-Terzi Baba-İlâhiler derleme.
5-88-Nusret Tura-Divanı.

İbretlik dosyalar serisi.

1-17-kevkeb-kayan yıldızlar.
2-23-İbretlik değmez dosyası.
3-73-Celâl Cemâl Celâl "hayalî Kamer'in hayal vâdîsi"
4-81-Hayal vadisinin çıkmaz sokakları.
5-93-Mescid-i dırar/Kubbet-ul kara.
6-98-Solan bahçenin/kuruyan gülleri.
7-105-Cemo ve Farko.
8-112-Bir kardeşin soruları ve cevapları.
9-124-İbretlik bir değmez dosyası daha. Satih ince.
10-128- İbretlik bir hikâye daha. Kaf dağı ve Zümrüd-ü

Anka.
11-130-İbretlik bir hikâye daha. Kilise çanları.
12-132-Kaner Yiğido-İbretlik bir hikâye daha-

Umre dosyaları serisi

1-2. Hacc Divanı:
2-20. Terzi Baba Umre (2009)
3-33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
4-74. 2012 Umre dosyası:
5-83- 2013 Umre dosyası.
6-97- 2015 Umre dosyası.
7-106-(2016) Umre dosyası.
8-104-Hacc Umre ve hakikatleri.
9-125-2018 Umre dosyası

Diğer dillere çevrilen Terzi Baba kitapları serisi

1-5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
2- 6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri: (Fransızca)
3-46. İngilizce, Salât-Namaz:
4-47. İspanyolca, Salât-Namaz:
5-48. Fransızca İrfan mektebi:
6-71. Mü-Geceler-Fran-les-nuits:
7-93- 7. İngilizce. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8-100-14-İrfan mektebi ve şerhi-İspanyolca.
9-107-Vahy ve Cebrâîl- (Fransızca)

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

Terzi Baba İnternet dosyaları:

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
1-2- 3- 4- 5- 6- 7- 8- 9- 10-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar .
21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-

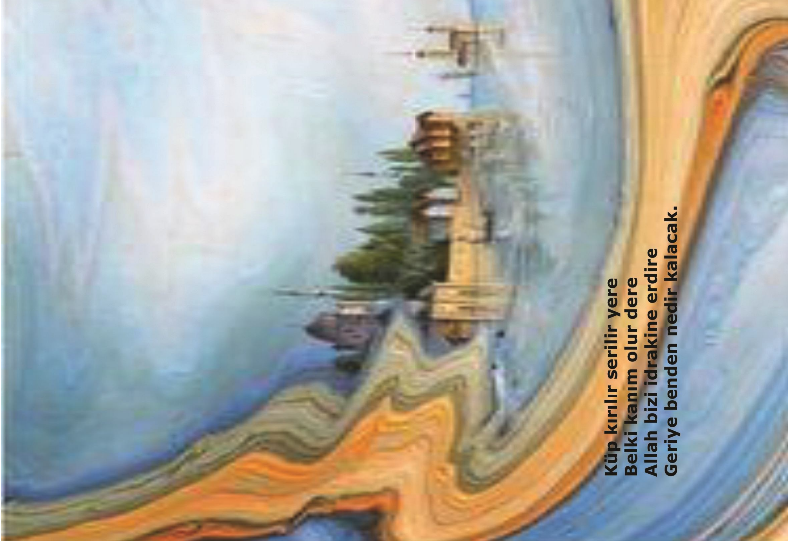
Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-

Kitaplar devam ediyor şu an Yekün= (162+100=262)

GÖNÜLDEN
ESİNTİLER
NECDET ARDIÇ
İZ-TERZİ BABA
MUHTELİF SOHBET
ARASI SOHBETLER
(KİTAP - 146-14)
İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
MUHTELİF SOBETLER
TASAVVUF SERİSİ (146-14)
NECDET ARDIÇ - TERZİ BABA - MUHTELİF SOHBETLER (146-14)

Küp kırılır serilir yere
Belki kanım olur dere
Allah bizi idrakine erdire
Geriye benden nedir kalacak.